

- חִינְמִי -

קובץ לימוד

השיעורים היומיים חת"ת רמב"ם והיום יום

מותאם לנייד

דבר המערכת

ברוכים הבאים לחת"ת פלוס+, אי"ה כמידי שבוע נפרסם את הקובץ שלנו בערוץ הטלגרם שלנו להצטרפות: [לחץ כאן](#) אם עוד לא הספקתם להצטרף אלינו זה הזמן!

הקובץ הוא חינמי וניתן לשתף אותו בכל מקום שתחפצו, אי"ה עם הזמן יתוספו לקובץ עוד דברים נוספים.

שיהיה לנו בהצלחה!

מפתח כללי

5	מזמורי תהילים קיט, כ, קנ
11	יום ראשון יא שבט, פ' בשלח
11	חומש
15	תהילים
19	תניא
20	היום יום
21	רמב"ם ג פרקים
29	רמב"ם פרק אחד
32	סה"מ לרמב"ם
33	יום שני יב שבט, פ' בשלח
33	חומש
35	תהילים
38	תניא
39	היום יום
40	רמב"ם ג פרקים
48	רמב"ם פרק אחד

50..... סה"מ לרמב"ם

51..... יום שלישי יג שבט, פ' בשלח

51..... חומש

54..... תהילים

57..... תניא

57..... היום יום

58..... רמב"ם ג פרקים

65..... רמב"ם פרק אחד

68..... סה"מ לרמב"ם

69..... יום רביעי יד שבט, פ' בשלח

69..... חומש

78..... תהילים

82..... תניא

83..... היום יום

84..... רמב"ם ג פרקים

91..... רמב"ם פרק אחד

95..... סה"מ לרמב"ם

96..... יום חמישי טו שבט, פ' בשלח

96..... חומש

99..... תהילים

103..... תניא

104..... היום יום

105..... רמב"ם ג פרקים

112..... רמב"ם פרק אחד

115..... סה"מ לרמב"ם

116..... יום שישי טז שבט, פ' בשלח

116..... חומש

121..... תהילים

124.....	תניא
125.....	היום יום
126.....	רמב"ם ג פרקים
133.....	רמב"ם פרק אחד
137.....	סה"מ לרמב"ם

138..... יום שבת יז שבט, פ' בשלח

138.....	חומש
141.....	תהילים
144.....	תניא
144.....	היום יום
146.....	רמב"ם ג פרקים
154.....	רמב"ם פרק אחד
157.....	סה"מ לרמב"ם

מזמורי תהילים קיט. כ. קנ

קיט.

יום כה

א אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי־דָרְךָ הִהְלָכִים בְּתוֹרַת יְהוָה: ב אֲשֶׁרִי
 נִצְרִי עֲדָתִיו בְּכָל־לֵב יִדְרְשׁוּהוּ: ג אַף לֹא־פָעֵלוּ עוֹלָה
 בְּדַרְכָּיו הִלְכוּ: ד אַתָּה צוֹיִתָּה פִקְדֵיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד:
 ה אֲחִלִּי יִכְנּוּ דַרְכֵי לְשֹׁמֵר חֻקֶיךָ: ו אֲזִי לֹא־אֲבוֹשׁ בְּהֵיטִי
 אֶל־כָּל־מִצְוֹתֶיךָ: ז אֹדְךָ בִּישָׁר לֵבִי בְלִמְדֵי מִשְׁפָּטִי
 צִדְקָה: ח אֶת־חֻקֶיךָ אֲשֹׁמֵר אֶל־תִּעְזְבֵנִי עַד־מָאֵד: ט בְּמַה
 יִזְכֶּה־נָעַר אֶת־אֲרָחוּ לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרֶךָ: י בְּכָל־לֵבִי
 דִרְשָׁתִיךָ אֶל־תִּשְׁגֵנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צִפְנֹתִי
 אִמְרָתֶךָ לְמַעַן לֹא אֶחְטָא־לָךְ: יב בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה לְמִדְנֵי
 חֻקֶיךָ: יג בְּשִׁפְתֵי סִפְרָתִי כֹל מִשְׁפָּטֵי־פִיךָ: יד בְּדַרְךָ
 עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כָעַל כָּל־חוֹן: טו בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה
 וְאֲבִיטָה אֲרֻחֹתֶיךָ: טז בְּחֻקְתֶיךָ אֲשִׁתַּעֲשֶׂע לֹא אֲשָׁכַח
 דַּבְּרֶךָ: יז גָּמַל עַל־עֲבֹדֶךָ אֲחִיָּה וְאֲשֹׁמְרָה דַּבְּרֶךָ: יח גַּל־
 עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ: יט גַּר אֲנֹכִי בְּאֶרֶץ אֶל־
 תִּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ: כ גָּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה אֶל־
 מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל־עֵת: כא גָּעַרְתָּ זָדִים אֲרוּרִים הַשֹּׁגִים
 מִמִּצְוֹתֶיךָ: כב גַּל מַעְלֵי חֶרֶףָה וּבוֹז כִּי עֲדָתֶיךָ נִצְרָתִי:
 כג גַּם יָשְׁבוּ שָׂרִים כִּי נִדְּבָרוּ עֲבֹדֶךָ יִשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ: כד גַּם־
 עֲדָתֶיךָ שִׁעֲשַׁעִי אֲנָשִׁי עֲצָתִי: כה דַּבְּקָה לְעֹפֵר נִפְשִׁי חֵינִי
 כְּדַבְּרֶךָ: כו דַּרְכֵי סִפְרָתִי וְתַעֲנֵנִי לְמִדְנֵי חֻקֶיךָ: כז דַּרְךָ־
 פִּקּוּדֶיךָ הִבִּינֵנִי וְאֲשִׁיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ: כח דַּלְפָּה נִפְשִׁי
 מִתּוֹנָה קִימֵנִי כְּדַבְּרֶךָ: כט דַּרְךָ שִׁקֵּר הָסַר מִמֶּנִּי וְתוֹרָתֶךָ
 חֲנַנִּי: ל דַּרְךָ־אֲמוּנָה בְּחֻרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שׁוֹיִתִּי: לא דַּבְּקָתִי

בְּעֲדוֹתַיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי תְּבִישָׁנִי: לִבִּי דָרַךְ־מִצּוֹתַיךָ אַרְוִץ כִּי
תִרְחִיב לִבִּי: לֹא הִוְרַנִּי יְהוָה דָּרַךְ חֻקֶיךָ וְאַצְרַנָּה עֵקֶב:
לֹא הִבִּינִי וְאַצְרָה תוֹרָתְךָ וְאַשְׁמְרָנָה בְּכָל־לֵב:
לֹא הִדְרִיכֵנִי בְּנִתִיב מִצּוֹתַיךָ כִּי בּוֹ חִפְצָתִי: לֹא הִט־לִבִּי
אֶל־עֲדוֹתַיךָ וְאֵל אֶל־בָּצַע: לֹא הֵעֵבֵר עֵינַי מִרְאוֹת שְׁוֹא
בְּדַרְכֶּךָ חֲנִינִי: לֹא הָקַם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתְךָ אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ:
לֹא הֵעֵבֵר חֲרָפְתִּי אֲשֶׁר יִגְרַתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: מִהֲנִיחַ
תְּאֲבִתִּי לְפַקְדֶיךָ בְּצַדִּיקְתְּךָ חֲנִינִי: מֵאֵי וַיִּבְאֵנִי חֶסֶדְךָ יְהוָה
תִּשׁוּעָתְךָ בְּאִמְרָתְךָ: מֵכֹּחַ וְאַעֲנֶה חֲרָפִי דָּבָר כִּי בְּטַחְתִּי
בְּדַרְכֶּךָ: מִן־וְאֶל־תִּצַּל מִפִּי דְבַר־אֱמֶת עַד־מָאֵד כִּי
לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחְלַתִּי: מִד־וְאַשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָּמִיד לְעוֹלָם
וָעַד: מִה־וְאֶתְהַלֵּכָה בְּרַחֲבָה כִּי פַקְדֶיךָ דַּרְשֵׁתִי:
מִוְאֵד־בָּרָה בְּעֲדַתְךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא אִבּוֹשׁ:
מִוְאֲשַׁתְּעִשֶׂע בְּמִצּוֹתַיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי: מִח־וְאֲשָׂא כִפִּי
אֶל־מִצּוֹתַיךָ אֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְאֲשִׁיחָה בְּחֻקֶיךָ: מִט־זָכַר־
דָּבָר לְעַבְדְּךָ עַל אֲשֶׁר יִחְלַתֵּנִי: נִזְאוֹת נִחַמְתִּי בְּעַנְיִי כִּי
אִמְרָתְךָ חִיַּתֵּנִי: נֵא־זָדִים הִלִּיצֵנִי עַד־מָאֵד מִתוֹרָתְךָ לֹא
נָטִיתִי: נִב־זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה וְאֶתְנַחֵם:
נִג־זָלַעְפָּה אֶחְזַתֵּנִי מִרְשָׁעִים עֲזָבִי תוֹרָתְךָ: נִד־זְמֵרוֹת הָיוּ־
לִי חֻקֶיךָ בְּבֵית מְגוּרֵי: נִה־זָכַרְתִּי בְּלִילָה שִׁמְךָ יְהוָה
וְאַשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ: נִו־זֹאוֹת הִיִּתְהַ־לִּי כִּי פַקְדֶיךָ נִצְרַתִּי:
נִז־חֻלְקִי יְהוָה אִמְרָתִי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ: נִח־חִלִּיתִי פְּנֵיךָ
בְּכָל־לֵב חֲנִינִי בְּאִמְרָתְךָ: נִט־חִשְׁבְּתִי דַרְכֵי וְאֲשִׁיבָה
רַגְלִי אֶל־עֲדַתְךָ: ס־חִשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהְתִּי לְשֹׁמֵר
מִצּוֹתַיךָ: סֵא־חִבְּלֵי רִשָׁעִים עוֹדֵנִי תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: סֵב־
חֲצוֹת לִילָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶי צִדְקָה:
סֵג־חֵבֵר אָנֹכִי לְכָל־אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלִשְׁמֵרֵי פַקְדֶיךָ:
סֵד־חֶסֶדְךָ יְהוָה מְלֵאָה הָאָרֶץ חֻקֶיךָ לְמִדְנֵי: סֵה־טוֹב עֲשִׂיתָ
עִם־עַבְדְּךָ יְהוָה כְּדַבְּרֶךָ: סֵו־טוֹב טַעַם וְדַעַת לְמִדְנֵי כִּי

במצותיך האמנותי: ^{טו} טרם אענה אני שגג ועתה
אמרתך שמרתני: ^{טז} טוב אתה ומטיב למדני חקיך:
^{טז} טפלו עלי שקר זדים אני בכל־לב אצר פקודיך:
עטפש בחלב לבם אני תורתך שעשעתני: ^{טז} טוב־לי
כי־עניתני למען אלמד חקיך: ^{טז} טוב לי תורת פיך
מאלפי זהב וכסף: ^{טז} עידיך עשוני ויבוננוני הבינני
ואלמדה מצותיך: ^{טז} יראיך יראוני וישמחו כי לדברך
יחלתי: ^{טז} ידעתי יהוה כי־צדק משפטיו ואמונה
עניתני: ^{טז} יהי־נא חסדך לנחמני באמרתך לעבדך:
^{טז} יבאוני רחמיך ואחיה כי תורתך שעשעי: ^{טז} יבשו
זדים כי־שקר עותוני אני אשיח בפקודיך: ^{טז} ישובו־לי
יראיך וידעי עדתיך: ^{טז} יהי־לבי תמים בחקיך למען לא
אבוש: ^{טז} כלתה לתשועתך נפשי לדברך יחלתי:
^{טז} כלו עיני לאמרתך לאמר מתי תנחמני: ^{טז} כי־הייתי
בנאד בקיטור חקיך לא שכחתי: ^{טז} כמה ימי עבדך
מתי תעשה ברדפי משפט: ^{טז} כרו־לי זדים שיחות
אשר לא כתורתך: ^{טז} כל־מצותיך אמונה שקר רדפוני
עזרני: ^{טז} כמעט כלוני בארץ ואני לא־עזבתי פקדיך:
^{טז} בחסדך חניני ואשמרה עדות פיך: ^{טז} לעולם יהוה
דברך נצב בשמים: ^{טז} לדר ודר אמונתך בוננת ארץ
ותעמד: ^{טז} למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך:
^{טז} לולי תורתך שעשעי אז אבדתני בעגיי: ^{טז} לעולם לא־
אשכח פקודיך כי־בם חיתנני: ^{טז} לך־אני הושיעני כי
פקודיך דרשתי: ^{טז} לי קוו רשעים לאבדני עדתיך
אתבונן: ^{טז} לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד:

יום כו

^{טז} מה־אהבתי תורתך כל־היום היא שיחתני:
^{טז} מאיבי תחכמני מצותך כי לעולם היא־לי: ^{טז} מכל־
מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי: ^{טז} מזקנים

אֶתְבוֹנֵן כִּי פִקּוּדֶיךָ נִצְרָתִי: קא מִכָּל־אֶרֶח רָע כָּל־אֲתִי
רְגְלִי לְמַעַן אֲשַׁמֵּר דְּבָרְךָ: קב מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא־סָרְתִי כִּי
אֶתָּה הוֹרַתְנִי: קג מִה־נִּמְלָצוּ לְחַכֵּי אִמְרָתְךָ מִדְּבַשׁ לִפִּי:
קד מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל־בֶּן שָׁנָאתִי כָּל־אֶרֶח שֹׁקֵר:
קה גֵּר־לְרִגְלִי דְבָרְךָ וְאוֹר לְנִתְיַבְתִּי: קו נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקְיָמָה
לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה: קי נִעֲנִיתִי עַד־מָאד יְהוָה חֲיַנִּי
כִּדְבָרְךָ: קכ נְדָבוֹת פִּי רִצְה־נָא יְהוָה וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמִדְנִי:
קכא נִפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד וְתוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: קכב נִתְנוּ
רְשָׁעִים פֶּח לִי וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תַעֲיִתִי: קכג נִחַלְתִּי עֲדוּתֶיךָ
לְעוֹלָם כִּי־שִׁשׁוֹן לִבִּי הִמָּה: קכד נְטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֲקֶיךָ
לְעוֹלָם עֵקֶב: קכה סַעֲפִים שָׁנָאתִי וְתוֹרָתְךָ אֶהְבֵּתִי:
קכז סִתְרִי וּמִגְנִי אֶתָּה לְדְבָרְךָ יִחַלְתִּי: קכח סוּרוּ מִמִּנִּי
מִרְעִים וְאַצְרָה מִצְוֹת אֱלֹהֵי: קכט סִמְכֵנִי בְּאִמְרָתְךָ וְאַחֲיָה
וְאַל־תְּבִישְׁנִי מִשִּׁבְרִי: קל סַעֲדֵנִי וְאוֹשַׁעַה וְאַשְׁעָה
בְּחֲקֶיךָ תָמִיד: קלא סָלִית כָּל־שָׁנִים מִחֲקֶיךָ כִּי־שֹׁקֵר
תִּרְמִיתָם: קלב סָגִים הַשְׁבַּת כָּל־רְשָׁעֵי־אָרֶץ לְבֶן אֶהְבֵּתִי
עֲדֹתֶיךָ: קכב סָמַר מִפְּחָדְךָ בְּשָׂרֵי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי:
קכג עָשִׂיתִי מִשְׁפָּט וְצַדִּיק בְּלִ־תְּנִיחֵנִי לְעֹשְׂקִי: קכד עָרַב
עֲבָדְךָ לְטוֹב אֶל־יַעֲשֻׁקְנִי זָדִים: קכה עֵינַי כָּלוּ לִישׁוּעָתְךָ
וְלֹא־אִמַּרְתָּ צְדָקָה: קכז עֲשֵׂה עִם־עֲבָדְךָ כְּחִסְדְּךָ וְחֲקֶיךָ
לְמִדְנִי: קכח עֲבָדְךָ־אֲנִי הִבִּינֵנִי וְאַדְעָה עֲדוּתֶיךָ: קכט עַת
לַעֲשׂוֹת לִיהוָה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ: קל עַל־בֶּן אֶהְבֵּתִי מִצְוֹתֶיךָ
מִזֶּהָב וּמִפָּז: קלז עַל־בֶּן כָּל־פִּקּוּדֵי כָל יִשְׂרָאֵל כָּל־אֶרֶח
שֹׁקֵר שָׁנָאתִי: קלב פְּלֹאוֹת עֲדוּתֶיךָ עַל־בֶּן נִצְרָתָם נִפְשִׁי:
קלכ פָּתַח דְּבָרֶיךָ יְאִיר מִבֵּין פְּתָיִים: קלד פִּי פִּעְרָתִי
וְאַשְׁאֶפֶה כִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יֶאֱבֹתִי: קלה פָּנַח־אֵלַי וְחַנְּנִי
כְּמִשְׁפָּט לְאַהֲבֵי שֹׁמֵךְ: קלז פְּעָמֵי הֶכֶן בְּאִמְרָתְךָ וְאַל־
תִּשְׁלַט־בִּי כָּל־אֶוֹן: קלח פְּדֵנִי מֵעֶשֶׂק אָדָם וְאַשְׁמְרָה
פִּקּוּדֶיךָ: קלז פָּנֶיךָ הָאֵר בְּעֲבָדְךָ וְלִמְדֵנִי אֶת־חֲקֶיךָ:

קלו פִּלְגֵי־מַיִם יִרְדּוּ עֵינַי עַל לֹא־שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ: קלו צַדִּיק
 אַתָּה יְהוָה וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ: קלח צוֹיַת צֶדֶק עֲדוֹתֶיךָ
 וַאֲמוֹנָה מְאֹד: קלט צַמֶּת־תְּנִי קִנְיָתִי כִּי־שָׁכַחוּ דְבָרֶיךָ
 צָרִי: קמ צָרוּפָה אִמְרָתְךָ מְאֹד וְעַבְדְּךָ אֶהְבֶּה: קמא צָעִיר
 אֲנֹכִי וְנִבְזָה פִּקְדֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: קמב צַדִּיקְתָּהּ צֶדֶק
 לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: קמג צָרוּמְצוּק מְצֹאנִי מְצוֹתֶיךָ
 שִׁעֲשִׂעִי: קמד צֶדֶק עֲדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הִבִּינֵנִי וְאַחֶיךָ:
 קמה קָרָאתִי בְּכָל־לֵב עֲנֵנִי יְהוָה חֲקִיךָ אֶצְרָה:
 קמו קָרָאתֶיךָ הוֹשִׁיעֵנִי וְאַשְׁמְרָה עֲדוֹתֶיךָ: קמז קִנְיָתִי
 בְּנִשְׁפָּה וְאַשׁוּעָה לְדַבְּרְךָ יַחְלֹתִי: קמח קִנְיָמוֹ עֵינַי אֲשַׁמְרוֹת
 לְשִׁיחַ בְּאִמְרָתְךָ: קמט קוֹלִי שִׁמְעָה בְּחֶסֶדְךָ יְהוָה
 כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִינִי: קנ קָרְבוּ רַדְפֵי זְמַח מִתוֹרָתְךָ רַחֲקוּ:
 קנא קָרוֹב אַתָּה יְהוָה וְכָל־מְצוֹתֶיךָ אֱמֶת: קנב קָדָם יַדְעֹתִי
 מֵעֲדוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם יִסְדָּתָם: קנג רָאֵה־עֲנִי וַחֲלֹצֵנִי כִּי־
 תוֹרָתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: קנד רִיבָה רִיבִי וּגְאֹלֵנִי לְאִמְרָתְךָ
 חֲנִינִי: קנה רַחוּק מְרֻשָּׁעִים יִשׁוּעָה כִּי־חֲקִיךָ לֹא דָרְשׁוּ:
 קנו רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְהוָה כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲנִינִי: קנז רַבִּים רַדְפֵי
 וְצָרִי מֵעֲדוֹתֶיךָ לֹא נְטִיתִי: קנט רָאִיתִי בְּגָדִים וְאַתְקוּטָטָה
 אֲשֶׁר אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמְרוּ: קס רָאֵה כִּי־פִקּוּדֶיךָ אֶהְבֹּתִי
 יְהוָה בְּחֶסֶדְךָ חֲנִינִי: קסא רָאֵשׁ־דְבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל־
 מִשְׁפָּט צִדְקָה: קסב שָׁרִים רַדְפוּנִי חֲנָם וּמִדְבָרְךָ פָּחַד
 לְבִי: קסג שָׁשׂ אֲנֹכִי עַל־אִמְרָתְךָ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רָב:
 קסד שָׁקֵר שִׁנְאֹתִי וְאַתְעַבָּה תוֹרָתְךָ אֶהְבֹּתִי: קסז שָׁבַע
 בַּיּוֹם הַלְלֹתֶיךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צִדְקָה: קסה שְׁלוֹם רָב לְאַהֲבֵי
 תוֹרָתְךָ וְאִין לָמוֹ מִכְּשׁוֹל: קסו שִׁבְרֹתִי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה
 וּמְצוֹתֶיךָ עֲשִׂיתִי: קסז שְׁמְרָה נַפְשִׁי עֲדוֹתֶיךָ וְאַהֲבֵם מְאֹד:
 קסח שְׁמֵרֹתִי פִּקּוּדֶיךָ וְעֲדוֹתֶיךָ כִּי כָל־דְרָכֵי נִגְדָה:
 קסט תִּקְרַב רַגְלִי לְפָנֶיךָ יְהוָה כְּדַבְּרְךָ הִבִּינֵנִי: קע תְּבוֹא
 תַּחֲנֹתִי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי: קעא תִּבְעֵנָה שְׁפָתֵי

תְּהִלָּה בִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶיךָ: קעב תַּעֲזֹב לְשׁוֹנֵי אִמְרֹתֶיךָ בִּי
 כָּל־מִצְוֹתֶיךָ צָדִיק: קעג תִּתְּחִי־יָדְךָ לְעֲזָרְנִי בִּי פִקּוּדֶיךָ
 בְּחַרְתִּי: קעד תִּתְּאֲבֹתַי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרֹתֶיךָ שֶׁעָשִׂיתִי
 קעה תִּתְּחִי־נַפְשִׁי וְתִתְּהַלֵּלְךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעֲזָרְנִי: קעו תַּעֲשִׂיתִי
 בְּשֵׁה אֲבִד בִּקְשׁ עֲבָדְךָ בִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי:

כ.

א לְמִנְצַחַת מִזְמוֹר לְדָוִד: ב יַעֲנֶךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יִשְׁגָּבְךָ
 שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ג יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעֶדְךָ:
 ד יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ יִדְשָׁנָה סֵלָה: ה יִתֵּן־לְךָ
 כֶּלֶבֶבְךָ וְכָל־עֲצָתְךָ יִמְלֵא: ו גִּרְנָנָה בִישׁוּעָתְךָ וּבְשֵׁם־
 אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל יִמְלֵא יְהוָה כָּל־מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: ז עֲתָה יִדְעֵתִי
 בִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְׁמֵי קֹדֶשׁוֹ בְּגִבּוֹרוֹת
 יֵשַׁע יְמִינוֹ: ח אֱלֹהֵי בָרֶכֶב וְאֱלֹהֵי בַסּוּסִים וְאַנְחָנוּ בְשֵׁם־
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר: ט הִמָּה כָּרְעוּ וּנְפְלוּ וְאַנְחָנוּ קָמְנוּ
 וּנְתַעֲוֹדְדָה: י יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם־קָרְאָנוּ:

קג.

א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ־אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עִזּוֹ:
 ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ בְּרֹב גְּדֻלוֹ: ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת
 שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹזֶר: ד הַלְלוּהוּ בְּתֶרֶף וּמַחֹל
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנָּב: ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תִתְּהַלֵּל יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

יום ראשון יא שבט, פ' בשלח

חומש

ראשון יז ויהי בשלח פרעה את־העם ולא־נחתם
אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי |
אמר אלהים פן־ינחם העם בראתם מלחמה
ושבו מצרימה:

רש"י: ויהי בשלח פרעה וגו' ולא נחם. ולא נהגם. כמו לך נחה את
העם (שמות לב, לד.), בהתהלךך תנחה אותך (משלי ג, כב): כי קרוב
הוא. ונוח לשוב באותו הדרך למצרים. ומדרש אגדה יש הרבה:
בראותם מלחמה. כגון מלחמת וירד העמלקי והכנעני וגו' (במדבר
יד, מב), אם הלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפם דרך
מעוקם אמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה, אם הולכים בפשוטה
על אחת כמה וכמה (לפי סדר הכתוב נראה הרשימות מהופכים,
ועיין ברא"ם ובג"א ובמ"י ישוב נכון ע"ז): פן ינחם. יחשבו מחשבה
על שיצאו, ויתנו לב לשוב:

יח ויסב אלהים | את־העם דרך המדבר ים־
סוף נחמשים עלו בני־ישראל מארץ מצרים:

רש"י: ויסב. הסיבם מן הדרך הפשוטה לדרך העקומה: ים סוף.
כמו לים סוף. וסוף הוא לשון אגם שגדלים בו קנים, כמו ותשם
בסוף, קנה וסוף קמלו: וחמשים. אין חמושים אלא מזויינים, (לפי
שהסיבתן במדבר גרם להם שעלו חמושים, שאילו היה דרך ישוב
לא היו מחומשים להם כל מה שצריכין, אלא כאדם שעובר ממקום
למקום ובדעתו לקנות שם מה שיצטרך, אבל כשהוא פורש
למדבר צריך לזמן כל הצורך, וכתוב זה לא נכתב כי אם לשבר
את האוזן, שלא תאמר, במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין
מהיכן היו להם כלי זין שהכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן הוא
אומר, ואתם תעברו חמושים (יהושע א יד), וכן תרגם אונקלוס מזרזין,
כמו וירק את חניכיו (בראשית יד, יד) וזרזו. דבר אחר חמושים
מחומשים, אחד מחמשה יצאו, וארבעה חלקים מתו בשלשת ימי
אפילה:

יט ויקח משה את־עצמות יוסף עמו כי השביע
השביע את־בני ישראל לאמר פקד פקד יפקד
אלהים אתכם והעליתם את־עצמותי מזה אתכם:

רש"י: השבע השביע. השביעם שישיעו לבניהם, ולמה לא השביע בניו שישאווהו לארץ כנען מיד. כמו שהשביע יעקב, אמר יוסף, אני שליט הייתי במצרים והיה ספוק בידי לעשות, אבל בני לא יניחום מצרים לעשות, לכך השביעם לכשיגאלו ויצאו משם, שישאווהו (מכילתא פ"ח): והעליתם את עצמותי מזה אתכם. לאחיו השביע כן, למדנו שאף עצמות כל השבטים העלו עמם, שנאמר אתכם:

כ וַיִּסְעוּ מִסֹּפֶת וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם בְּקֶצֶת הַמִּדְבָּר:

רש"י: ויסעו מסכות. ביום השני, שהרי בראשון באו מרעמסס לסכות:

כא וַיִּהְיֶה הַלַּיְלָה לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעֵמּוּד עֲנָן לְנַחְתָּם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעֵמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לְלַכֵּת יוֹמָם וְלַיְלָה:

רש"י: לנחתם הדרך. נקוד פתח, שהוא כמו להנחותם, כמו לראותכם בדרך אשר תלכו בה (דברים א. לג), שהוא כמו להראותכם, אף כאן להנחותם ע"י שליח, ומי הוא השליח, עמוד הענן, והקב"ה בכבודו מוליכו לפניהם, ומכל מקום את עמוד הענן הכין להנחותם על ידו, שהרי על ידי עמוד הענן הם הולכים. עמוד הענן אינו לאורה אלא להורותם הדרך:

כב לֹא־יִמְיֵשׁ עֲמוּד הָעֲנָן יוֹמָם וְעֲמוּד הָאֵשׁ לַיְלָה לְפָנֵי הָעָם: פ

רש"י: לא ימיש. הקב"ה את עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה, מגיד שעמוד הענן משלים לעמוד האש ועמוד האש משלים לעמוד הענן, שעד שלא ישקע זה עולה זה (שבת כג):

יד א וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ וַיַּחֲנוּ לְפָנַי פִּי הַחִירֹת בֵּין מִגְדֵּל וּבֵין הַיָּם לְפָנַי בְּעַל צֶפֶן נִכְחוּ תַחְנוּ עַל־הַיָּם:

רש"י: וישבו. לאחוריהם, לצד מצרים היו מקרבין כל יום השלישי, כדי להטעות את פרעה, שיאמר תועים הם בדרך, כמו שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגו': ויחנו לפני פי החירות. הוא פיתום, ועכשיו נקרא פי החירות. על שם שנעשו שם בני חורין (מכילתא בשלח פ"א), והם שני סלעים גבוהים זקופים, והגיא שביניהם קרוי פי הסלעים: לפני בעל צפון. הוא נשאר מכל אלהי מצרים, כדי להטעותן, שיאמרו קשה יראתן (עו), ועליו פירש איוב משגיא לגוים ויאבדם (איוב יב. כג):

ג וַאֲמַר פְּרַעֲהַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִּים הֵם בְּאֶרֶץ סֹגְרַ עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר:

רש"י: ואמר פרעה. כשישמע שהם שבים לאחוריהם: לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ה' ילחם לכם. עליכם. אמרי לי אחי הוא (בראשית כ. ג.), אמרי עלי: נבכים הם. כלואים ומשוקעים. ובלע"ז שיר"יר, כמו בעמק הבכא (תהלים פד. ז.), מבכי נהרות (איוב כח. יא.), נבכי ים (שם לח. טז.), נבכים הם, כלואים הם במדבר, שאינן יודעין לצאת ממנו ולהיכן ילכו:

**ד וְחִזְקֵתִי אֶת־לִב־פַּרְעֹה וְרַחֵף אַחֲרֵיהֶם
וְאֶכְבְּדָה בַּפַּרְעֹה וּבְכָל־חִילוֹ וַיֵּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־
אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן:**

רש"י: ואכבדה בפרעה. כשהקב"ה מתנקם ברשעים שמו מתגדל ומתכבד, וכן הוא אומר ונשפטתי אתו וגו', ואחר כך והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי וגו' (יחזקאל לח. כב"ג), ואומר שמה שבר רשפי קשת. ואחר כך נודע ביהודה אלהים (תהלים עו. ד"ב), ואומר נודע ה' משפט עשה (שם ט. יז.): בפרעה ובכל חילו. הוא התחיל בעבירה וממנו התחילה הפורענות (מכילתא פ"א): ויעשו כן. להגיד שבחן ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח, אלא אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרם (שם):

**ה וַיִּגְדַּל לְמַלְכֵי מִצְרַיִם כִּי בָרַח הָעָם וַיִּהְיֶה לָּבָב
פַּרְעֹה וַעֲבָדָיו אֶל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ מִה־זֹּאת עֲשִׂינוּ
כִּי־שִׁלַּחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעֲבָדָנוּ:**

רש"י: ויוגד למלך מצרים. איקטורין שלח עמהם (מכילתא פ"א), וכיון שהגיעו לשלשת ימים שקבעו לילך ולשוב, וראו שאינן חוזרין למצרים, באו והגידו לפרעה ביום הרביעי, ובחמישי ובששי רדפו אחריהם, וליל שביעי ירדו לים, בשחרית אמרו שירה, והוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו צאו מתוך עמי (שמות יב. לא), ונהפך לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עד מתי יהיה זה לנו למוקש, ועכשיו נהפכו לרדוף אחריהם בשביל ממונם שהשאלום: מעבדנו. מעבוד אותנו:

ו וַיֹּאסֶר אֶת־רַכְבּוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לָקַח עִמּוֹ:

רש"י: ויאסר את רכבו. הוא בעצמו (מכילתא פ"א): ואת עמו לקח עמו. משכם בדברים, לקינו ונטלו ממוננו ושלחנום, בואו עמי, ואני לא אתנהג עמכם כשאר מלכים, דרך שאר מלכים עבדיו קודמין לו במלחמה, ואני אקדים לפניכם, שנאמר ופרעה הקריב, הקריב עצמו מיהר לפני חיילותיו, דרך שאר מלכים ליטול ביזה בראש כמו שיבחר, אני אשוה עמכם בחלק, שנאמר אחלק שלל:

**ז וַיִּקַּח שֵׁש־מֵאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם
וַשְּׁלֹשׁ עַל־כָּלֹ:**

רש"י: בחור. נבחרים. בחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שבמנין זה היה בחור: וכל רכב מצרים. ועמהם כל שאר הרכב, ומהיכן היו הבהמות הללו, אם תאמר משל מצרים, הרי נאמר וימת כל מקנה מצרים (שמות ט. ו.), ואם תאמר משל ישראל, והלא נאמר וגם מקננו ילך עמנו (שם י. כו.), משל מי היו, מהירא את דבר ה', מכאן היה רבי שמעון אומר, כשר שבמצרים הרוג, טוב שבנחשים רצוץ את מוחו (מכילתא פ"א): ושלישים על כלו. שרי צבאות כתרנומו:

ח וַיִּחַזַק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרַעֲהַ מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַיִּרְדֹּף
אֶחָדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ בְיַד רָמָה:

רש"י: ויחזק ה' את לב פרעה. שהיה תולה אם לרדוף אם לאו, ויחזק את לבו לרדוף: ביד רמה. בגבורה גבוהה ומפורסמת (מכילתא פ"א):

תהילים

ד.

יום יא

א למנצח על־שושן עדות מכתם לדוד ללמד:
 ב בהצותו את ארם נהרים ואת־ארם צובה וישב יואב
 ויך את־אדום בגיא־מלח שנים עשר אלה: ג אלהים
 ונחתנו פרצתנו אנפת תשובב לנו: ד הרעשתה ארץ
 פצמתה רפה שבירה כי־מטה: ה הראית עמך קשה
 השקיתנו יין תרעלה: ונתתה ליראיך גם להתנוסס
 מפני קשט סלה: ז למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך
 וענני: ח אלהים דבר בקדשו אעלה אחלקה שכם ועמק
 סבות אמדד: ט לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי
 יהודה מחקקי: י מואב סיר רחצי על־אדום אשליך
 געלי עלי פלשת התרועעי: יא מי יובילני עיר מצור מי
 נחני עד־אדום: יב הלא־אתה אלהים ונחתנו ולא־תצא
 אלהים בצבאותינו: יג הבה־לנו עזרת מצר ושוא
 תשועת אדם: יד באלהים נעשה־חיל והוא יבוס צרינו:

ה.

א למנצח על־נגינת לדוד: ב שמעה אלהים רנתי
 הקשיבה תפלתי: ג מקצה הארץ אליך אקרא בעטף
 לבי בצור־זרום ממני תנחני: ד כי־היית מחסה לי
 מגדל־עז מפני אויב: ה אגורה באהלך עולמים אחסה
 בסתר כנפיק סלה: ו כי־אתה אלהים שמעת לנדרי
 נתת ירשת יראי שמך: ז ימים על־ימי־מלך תוסיף
 שנותיו כמודר ודר: ח ישב עולם לפני אלהים חסד
 ואמת מן ינצרהו: ט בן אומרה שמך לעד לשלמי נדרי

יום יום:

סב.

א למנצח על־ידותון מזמור לדוד: ב אֵל־אֱלֹהִים
דומיה נפשי ממנו ישועתי: ג אֵל־הוּא צוּרִי וישועתי
משגבי לא־אמוט רבה: ד עד־אָנָּה תהוֹתֶנּוּ עַל־אִישׁ
תִּרְצָחוּ כְלֶכֶם בְּקִיר נְטוּי גֵּדֵר הַדְּחוּיָה: ה אֵלֵךְ מִשְׁאֲתוֹ
יַעֲצוּ לְהַדִּיחַ יָרְצוּ כָזָב בְּפִיו יִבְרְכוּ וּבְקִרְבָּם יִקְלְלוּ־
סְלָה: ו אֵלֵךְ לֵאלֹהִים דְּמִי נִפְשִׁי כִּי־מִמֶּנּוּ תִקְוֹתִי: ז אֵלֵךְ־
הוּא צוּרִי וישועתי משגבי לא־אמוט: ח עַל־אֱלֹהִים יִשְׁעִי
וּכְבוֹדִי צוֹר־עָזִי מַחְסִי בֵּאלֹהִים: ט בְּטַחוּ־בוּ בְּכָל־עַת
עַם שִׁפְכוּ לְפָנָיו לְבַבְכֶם אֱלֹהִים מַחְסֵה־לָנוּ סְלָה: י אֵלֵךְ
הַכֹּל בְּנֵי־אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֵאוֹנִים לַעֲלוֹת הַמָּה
מִהַכֹּל יָחַד: יא אֶל־תִּבְטְחוּ בְעֵשֶׂק וּבְגִזֹּל אֶל־תִּהְבְּלוּ
חֵיל כִּי־יָנוּב אֶל־תִּשִׁיתוּ לֵב: יב אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים
שְׁתִּים־זו שְׁמַעְתִּי כִי עֹז לֵאלֹהִים: יג וְלֵךְ־אֲדַנִּי חֶסֶד כִּי־
אַתָּה תִּשְׁלַם לְאִישׁ כַּמַּעֲשָׂהוּ:

סג.

א מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה: ב אֱלֹהִים אֱלִי
אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ צִמְאָה לִךְ נִפְשִׁי כָּמֹה לִךְ בְּשָׂרִי בְּאָרְצִי־
צִיָּה וְעֵינַי בְּלֵי־מַיִם: ג בֵּן בַּקֶּדֶשׁ חֲזִיתֶךָ לְרֵאוֹת עֵנֶךָ
וּכְבוֹדֶךָ: ד כִּי־טוֹב חֶסֶדֶךָ מִחַיִּים שְׁפָתַי יִשְׁבְּחוּנֶךָ: ה בֵּן
אֲבָרְכֶךָ בְּחַיִּי בְּשִׁמְךָ אֲשָׂא כַפִּי: ו כְּמוֹ חֶלֶב וְדָשֵׁן תִּשְׁבַּע
נִפְשִׁי וְשִׁפְתַי רִנְנוֹת יִהְלֹל־פִּי: ז אִם־זְכַּרְתִּיךָ עַל־יַצוּעֵי
בְּאֲשֻׁמְרוֹת אֶהְגֶּה־בְּךָ: ח כִּי־הֵייתָ עֲזַרְתָּה לִי וּבְצִל
כְּנָפֶיךָ אֲרַגֵּן: ט דְּבַקָּה נִפְשִׁי אַחֲרֶיךָ כִּי תִמְכָּה יְמִינֶךָ:
י וְהִמָּה לְשׂוֹאָה יִבְקָשׁוּ נִפְשֵׁי יְבָאוּ בְּתַחֲתֵי־וֹת הָאָרֶץ:
יא יִגִּירָהוּ עַל־יַד־חֶרֶב מָנַת שַׁעֲלִים יִהְיוּ: יב וְהִמְלִיךְ

יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל־הַנְּשָׁבַע בּוֹ כִּי יִסְכַּר פִּי
דוֹבְרֵי־שָׁקֶר:

סד.

א לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב שָׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיחִי
מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצַּר תִּי: ג תִּסְתִּירֵנִי מִסּוּד מְרַעִים מְרַגְּשֵׁת
פְּעָלִי אָוֶן: ד אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כִּתְרָב לְשׁוֹנֵם דָּרְכוּ חֶצֶם דְּבַר
מָר: ה לִירַת בְּמִסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יֵרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ:
ו יִחְזְקוּ־לָמוּ דְבַר רָע יִסְפְּרוּ לְטָמוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי
יִרְאֶה־לָמוּ: ז יִחַפְּשׂוּ עוֹלֹת תִּמְנְוּ חֶפֶשׁ מִחֶפֶשׁ וְקָרַב אִישׁ
וְלֵב עָמֵק: ח וַיִּירֶם אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאֹם הָיוּ מִכּוֹתֶם:
ט וַיִּכְשִׁילֵהוּ עָלִימוּ לְשׁוֹנֵם יִתְנוּדְדוּ כָּל־רֹאֵה כָּם:
י וַיִּירָאוּ כָּל־אָדָם וַיִּנְיְדוּ פֶּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׁכִּילוּ:
יא יִשְׁמַח צַדִּיק בִּיהוָה וְחָסָה בּוֹ וַיִּתְהַלֵּלוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל לֵב:

סה.

א לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד שִׁיר: ב לֵךְ דְּמִיָּה תִּהְלֶה אֱלֹהִים
בְּצִיּוֹן וּלְךָ יִשְׁלַם־נְדָר: ג שָׁמַע תִּפְלֶה עֲדִיף כָּל־בֶּשֶׂר
יָבֵאוּ: ד דְּבָרֵי עֹנֹת גָּבְרוּ מִנִּי פִּשְׁעֵינוּ אַתָּה תִּכְפְּרֵם:
ה אֲשֶׁר־י תִּבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׁבַּעַה בְּטוֹב
בֵּיתֶךָ קֹדֶשׁ הֵיכָלֶךָ: ו נִזְרָאוֹת בְּצַדֵּק תַּעֲנֵנּוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
מִבְּטָח כָּל־קַצְוֵי־אָרֶץ וַיִּם רְחֻקִים: ז מִכִּין הָרִים בְּכַחוֹ
נֶאֱזַר בְּגִבּוֹרָה: ח מִשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גְּלִיהֶם וְהַמּוֹן
לְאֵמִים: ט וַיִּירָאוּ יִשְׁבֵּי קִצּוֹת מֵאוֹת־תִּיף מוֹצְאֵי־בִקְר
וְעָרַב תִּרְנִין: י פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וּתְשַׁקְּקֶיהָ רַבַּת תַּעֲשֶׂרְנָהּ
פָּלַג אֱלֹהִים מְלֵא מַיִם תִּכְיֵן דְּגָנָם כִּי־כֵן תִּכְיֶנָּה:
יא תִּלְמִיָּה רְוָה נַחַת גְּדוּדֶיהָ בְּרַבִּיבָם תִּמְנְנְנָה צְמַחָהּ
תִּבְרָךְ: יב עֲטַרְתָּ שְׁנַת טוֹבֶתֶךָ וּמַעֲגָלֶיךָ יִרְעֲפוּן דָּשָׁן:
יג יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְּבַר וַגִּיל גְּבָעוֹת תִּחְגַּרְנָה: יד לְבָשׁוּ

קָרִים הַצֵּאן וְעִמָּקִים יַעֲטֹפוּ בָר יִתְרוֹעֲעוּ אֶף־יִשִּׁירוּ:

תניא

פרק כג ועם כל הנ"ל יובן ויבואר היטב בתוספ' ביאור מה שאמרו בזהר דאוריית' וקב"ה כולא חד ובתיקוני' פירשו דרמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא לפי שהמצות הן פנימיות רצון העליון וחפצו האמיתי המלוּבש בכל העולמו' העליוני' ותחתוני' להחיותם כי כל חיותם ושפעם תלוי במעשה המצות של התחתוני' כנודע. ונמצא שמעשה המצות וקיומן הוא לבוש הפנימי לפנימית רצון העליון שממעשה זה נמשך אור וחיות רצון העליון להתלבש בעולמות ולכן נקרא' אברי דמלכא ד"מ כמו שאברי גוף האדם הם לבוש לנפשו ובטלים לגמרי אליה מכל וכל כי מיד שעולה ברצונו של אדם לפשוט ידו או רגלו הן נשמעות לרצונו תכף ומיד בלי שום צווי ואמירה להן ובלי שום שהייה כלל אלא כרגע ממש כשעלה ברצונו. כך ד"מ החיות של מעשה המצות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצון העליון המלוּבש בו ונעשה לו ממש כגוף לנשמה. וכן הלבוש החיצון של נפש האלהית שבאדם המקיים ועושה המצוה שהוא כח ובחי' המעשה שלה הוא מתלבש בחיות של מעשה המצוה ונעשה ג"כ כגוף לנשמה לרצון העליון ובטל אליו לגמרי ועל כן גם אברי גוף האדם המקיימים המצוה שכח ובחי' המעשה של נפש האלהית מלוּבש בהם בשעת מעשה וקיום המצוה הם נעשו מרכבה ממש לרצון העליון כגון הירד המחלקת צדקה לעניים או עושה מצוה אחרת. ורגלים המהלכות לדבר מצוה וכן הפה ולשון שמדברי' דברי תורה והמוח שמהרהר בד"ת וי"ש ובגדולת ה' ב"ה. וזהו שארז"ל האבות הן הן המרכבה שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם:

היום יום

יא שבט

יום ראשון ה'תש"ג

שיעורים: חומש: בשלח, פרשה ראשונה עם פירש"י.

תהלים: ס"סה.

תניא: פרק כ. והנה ... "כור וכאפס ממש.

סדר היום מתחיל ב"מודה אני", ואומרים זאת קודם לנטילת ידים, אפילו בידיים טמאות – מפני שכל הטומאות שבעולם אין בכוחם למא ה"מודה אני" של יהודי, אפשר שתסר בזה או בזה, אך ה"מודה אני" נשאר בשלמותו.

רמב"ם ג פרקים

שיעור קצט: הלכות טומאת מת טו-יז

הלכות טומאת מת - פרק חמשה עשר

א חלון תשמיש שסתמה כלה או סתמה עד שנשארה
בה פחות מטפח אם בדבר החוצץ בפני הטמאה
סתם הרי זה חוצץ והוא שיהיה דבר שאין דעתו
לפנותו. לפיכך אם סתם החלון או מעטו באכלין
שאינן מכשרין אינן חוצצין שאף על פי שאין
מקבלין טמאה והרי הן טהורין דעתו לפנותן. הרי
סרוחין הרי אלו חוצצין. וכן תבן סרוח חוצץ
ושאינו סרוח אינו חוצץ מפני שדעתו לפנותו.
תבואה שגדלה וסתמה את החלון או מעטתו אינה
חוצצת לפי שדעתו לפנותה שמה תפסיד הפתל.
היה עקרה רחוק מן הפתל ונטה ראשו וסתם הרי
זו חוצצת. וכן כל כיוצא בזה:

ב חבית שהיא מלאה גרוגרות סרוחין שאינן
מכשרין ולא ראויין לאכילה ומנחת בחלון ופי
החבית כלפי הטמאה שהרי החבית טמאה. וכן
קפה שהיא מלאה תבן סרוח שאינו ראוי לא
למאכל בהמה ולא לטיט ולא להסקה ומנחת
בחלון. אם יכולין הגרוגרות והתבן לעמד בפני
עצמן כשינטל הפלי שהן בו הרי אלו חוצצין ואם
לאו אינן חוצצין. עשבים המרים שאינן ראויין
לבהמה. ומטלגניות שאין בהן ג' על ג' שהיו מטנפים
וקשים כדי שלא יהיו ראויין אפלו לקנח הדם מן
השריטה. והאיבר והבשר המדלדלים בבהמה
טמאה והוא שתהיה פחושה שאינה ראויה להמכר
לעבוי"ם וקשורה כדי שלא תברת. והעוף טמא
ששכן בחלון והוא שיהיה משרט שהרי אינו ראוי
אפלו לתינוק לשחק בו. ועבוי"ם כפות שהוא
מאסורי המלך שאין אחר יכול להתירו. וכן שמונה
ביום השבת שהרי אסור לטלטלו. והמלח המערב
בקוצים שאינו ראוי לא לאכילה ולא לעבדה והוא
שיהיה מנח על החרש כדי שלא יזיק את הפתל.

כָּל אֱלוֹ מִמַּעֲטִין בַּחֲלוֹן שְׁהָרֵי אֵינָן מְקַבְּלִין טְמֵאָה
וְאֵין דַּעְתּוֹ לַפְּנוֹתָן מִפְּנֵי שְׁאֵינָן רְאוּיִין לְמִלְאָכָה. וְכֵן
סִפֵּר תּוֹרָה שְׁבָלָה וְהָיָה מְנַח בַּחֲלוֹן אִם גָּמַר
שְׁתַּהֲיָה שָׁם גְּנִיזְתּוֹ הָרֵי זֶה מִמַּעַט בַּחֲלוֹן. אָבֵל
הַשְּׁלֵג וְהַבָּרָד וְהַכַּפּוֹר וְהַגְּלִיד וְהַמּוֹם אֵינָן מִמַּעֲטִין
בַּחֲלוֹן שְׁהָרֵי הֵן רְאוּיִין וּמְקַבְּלִין טְמֵאָה:

ג מַעַט אֶת הַטֶּפַח בְּפָחוֹת מְכֻזֵּית מִבֶּשֶׂר הַמֵּת.
בְּפָחוֹת מְכֻזֵּית מִבֶּשֶׂר נִבְלָה. אוּ בְּעֶצֶם פָּחוֹת
מִכִּשְׁעוֹרָה מִן הַמֵּת. אוּ בְּפָחוֹת מִכַּעֲדָשָׁה מִן הַשָּׂרֵץ.
הָרֵי אֱלוֹ חוּצָצִין שְׁכָל אֱלוֹ טְהוֹרִין וְאֵינָן חֲשׁוּבִין
אֲצִלוֹ לְפִיכָךְ אֵין דַּעְתּוֹ לַפְּנוֹתָן. וְכֵן פָּחוֹת מִכַּבִּיצָה
אֲכָלִים שְׁאֵינָן מְכַשְׂרִין אֵינָן חֲשׁוּבִין אֲצִלוֹ וְאֵין דַּעְתּוֹ
לַפְּנוֹתָן וּלְפִיכָךְ מִמַּעֲטִין אֶת הַטֶּפַח:

ד סֵתָם הַחֲלוֹן בְּכָלִי חָרָשׁ וְהָיָה פִּיו לַחוּץ הָרֵי זֶה
חוּצָץ לְפִי שְׁאֵינּוּ מִטְמֵא מִגְּבוּ וְהָרֵי הוּא טְהוֹר.
וְצָרִיךְ לְהִיזוֹת כָּלִי חָרָשׁ זֶה מְאוּס וְנִקּוּב עַד שֶׁלֹּא
יְהִיָּה רְאוּי אֲפִלוֹ לְהַקִּיז בּוֹ דָם. כִּדֵּי שֶׁלֹּא תַתְּהִיָּה
דַּעְתּוֹ לַפְּנוֹתָו:

ה הָיָה בְּבֵית מֵת אוּ רִבַּע עֲצָמוֹת וְכִיּוּצָא בְּהֵן
מִעֲצָמוֹת הַמִּטְמֵאוֹת בְּאֵהֶל וּמַעַט הַחֲלוֹן שֶׁל בֵּית זֶה
בְּעֶצֶם פָּחוֹת מִכִּשְׁעוֹרָה אֵינּוּ מַעוּט שֶׁהָעֶצֶם מִצְטָרֵף
לְעֲצָמוֹת. וְכֵן אִם הָיָה שָׁם מֵת אוּ כְּזוּת מִבֶּשֶׂר הַמֵּת
וּמַעַט הַחֲלוֹן בְּפָחוֹת מְכֻזֵּית מִבֶּשֶׂר הַמֵּת אֵינּוּ מַעוּט
לְפִי שֶׁהַבֶּשֶׂר מִצְטָרֵף לְבֶשֶׂר. אָבֵל עֶצֶם פָּחוֹת
מִכִּשְׁעוֹרָה מִמַּעַט עַל יְדֵי כְּזוּת בֶּשֶׂר. וּפָחוֹת מְכֻזֵּית
בֶּשֶׂר מִמַּעַט עַל יְדֵי רִבַּע עֲצָמוֹת וְכִיּוּצָא בְּהֵן. מַעַט
אֶת הַטֶּפַח בְּשִׁתֵּי וְעָרַב הַמְּנַגְּעִין אוּ בְּגוּשׁ מְבֵית
הַפָּרֶס אֵינּוּ מַעוּט שֶׁדָּבָר טְמֵא אֵינּוּ חוּצָץ. עֲשֵׂה
לְבִנָּה מִעֵפֶר בֵּית הַפָּרֶס הָרֵי זֶה טְהוֹרָה וּמִמַּעֲטָת.
שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶלָּא גּוֹשׁ כְּבָרִיתּוֹ. נִסְתָּם הַטֶּפַח אוּ
נִתְמַעַט בְּקוּרֵי עַכְבִּישׁ אִם הָיָה בָּהּ מִמֶּשׁ הָרֵי זֶה
חוּצָצָת וְאִם אֵין בָּהּ מִמֶּשׁ אֵינָה חוּצָצָת:

הַלְכוֹת טוֹמְאוֹת מֵת - פֶּרֶק שֶׁשָּׁה עֶשֶׂר

א אַרְבֵּה שְׁהִיא בְּאֲמֻצֵּעַ תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין שְׁיֵשׁ בֵּה פּוֹתַח טַפַּח בֵּין שְׁאִין בֵּה פּוֹתַח טַפַּח וְהִיתָה טַמְאָה תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת כְּנֶגֶד אַרְבֵּה טְהוֹר שְׁהָרִי הוּא גְלוּי לְאֹוִיר וְשָׂאָר הַבַּיִת טָמֵא. הִיתָה טַמְאָה כְּנֶגֶד אַרְבֵּה בְּלֶבֶד כָּל הַבַּיִת טְהוֹר. הִיתָה מִקְצַת הַטַּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה וּמִקְצָתָהּ תַּחַת אַרְבֵּה אִם הָיָה בְּאַרְבֵּה פּוֹתַח טַפַּח הַבַּיִת כָּלוּ טָמֵא וְכֶנֶגֶד כָּל הָאַרְבֵּה טָמֵא. אִין בֵּה פּוֹתַח טַפַּח אִם יֵשׁ בַּטַּמְאָה כְּדִי שֶׁתַּחֲלֹק וַיִּמָּצֵא כִּשְׁעוֹר תַּחַת הַתִּקְרָה וְכִשְׁעוֹר תַּחַת הָאַרְבֵּה הַכֹּל טָמֵא. וְאִם לֹאוּ הַבַּיִת טָמֵא וְכֶנֶגֶד הָאַרְבֵּה טְהוֹר. הָיָה בְּאַרְבֵּה פּוֹתַח טַפַּח וְנָתַן אָדָם רִגְלוֹ מִלְּמַעְלָה עַל הָאַרְבֵּה נַעֲשֶׂה הַכֹּל אֶהֱלֵ אֶחָד. וּבֵין שְׁהִיתָה הַטַּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה בְּלֶבֶד אוּ תַּחַת הָאַרְבֵּה בְּלֶבֶד הַכֹּל טָמֵא הַבַּיִת וּמָה שְׁכֶנֶגֶד אַרְבֵּה. וְהָאָדָם שֶׁעָרַב אֶת הַטַּמְאָה טָמֵא מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשֶׂה אֶהֱלֵ עַל הַטַּמְאָה. אִין בְּאַרְבֵּה פּוֹתַח טַפַּח וְהִיתָה הַטַּמְאָה תַּחַת הַתִּקְרָה זֶה שֶׁנָּתַן רִגְלוֹ מִלְּמַעְלָה טְהוֹר שְׁאִין טַמְאָה יּוֹצֵאת לוֹ בְּפָחוֹת מִטַּפַּח. הִיתָה הַטַּמְאָה תַּחַת הָאַרְבֵּה אִם טַמְאָה קִדְמָה אֶת רִגְלוֹ טָמֵא שְׁהָרִי הָאֶהֱלֵ עַל הַטַּמְאָה. אִם רִגְלוֹ קִדְמָה אֶת הַטַּמְאָה טְהוֹר שְׁהָרִי רִגְלוֹ מִקְצַת הָאֶהֱלֵ וְאִין טַמְאָה יּוֹצֵאת לוֹ:

ב הָיָה כְּזוֹת מִן הַמַּת בְּפִי הָעוֹרֵב וְהָאֶהֱלֵ עַל גְּבִי אַרְבֵּה עַד שֶׁנִּמָּצֵא כְּזוֹת בְּאֹוִיר אַרְבֵּה אַף עַל פִּי שְׁאִין בֵּה פּוֹתַח טַפַּח הַבַּיִת טָמֵא:

ג בֵּית וְאַרְבֵּה בְּאֲמֻצֵּעַ תִּקְרַת הַבַּיִת וְעֲלִיָּה עַל גְּבִיו. וְאַרְבֵּה אַחֲרָת יֵשׁ בְּאֲמֻצֵּעַ תִּקְרַת הָעֲלִיָּה וְהָאַרְבּוֹת מְכֻנָּוֹת זֹו לְמַעְלָה מִזֹּו. בֵּין שְׁיֵשׁ בְּאַרְבּוֹת פּוֹתַח טַפַּח בֵּין שְׁאִין בֵּהן פּוֹתַח טַפַּח. וְטַמְאָה בַּבַּיִת. כְּנֶגֶד הָאַרְבּוֹת טְהוֹר וְהַשָּׂאָר טָמֵא. הִיתָה טַמְאָה כְּנֶגֶד אַרְבּוֹת הָרִי הַבַּיִת כָּלוּ טְהוֹר. הָיוּ בְּאַרְבּוֹת פּוֹתַח טַפַּח וְהַטַּמְאָה בֵּין תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת בֵּין כְּנֶגֶד אַרְבּוֹת וְנָתַן דְּבָר שֶׁהוּא מִקְבֵּל טַמְאָה בֵּין לְמַעְלָה מֵאַרְבַּת הַבַּיִת בֵּין לְמַעְלָה מֵאַרְבַּת הָעֲלִיָּה הַכֹּל

טמא שאין דבר טמא חוצץ. נתן דבר שאינו מקבל טמאה על ארבת הבית הבית טמא והעליה טהורה. נתנו על ארבת העליה הבית והעליה טמאים וכנגדו מלמעלה ולשמים טהור. אין בארבות פותח טפח והטמאה תחת תקרת הבית ונתן בין דבר המקבל טמאה ובין דבר שאינו מקבל טמאה בין על ארבת הבית בין על ארבת העליה אין טמא אלא הבית שאין טמאה יוצאת לעליה בפחות מטפח. היתה הטמאה כנגד ארבות ונתן דבר שהוא מקבל טמאה בין למעלן בין למטן הבית והעליה טמאין שהרי ערב את הטמאה. נתן דבר שאינו מקבל טמאה בין למעלן בין למטן אינו טמא אלא הבית. וכל אלו הדינין בעושה ארבה אבל תקרה שנפחתה מאליה שעורה מלא אגרוף כמו שבארנו:

ד הפותח את המעזיבה עד שעשה ארבה בתוך תקרת הבית כדי שתכנס בה רגל הערש והיתה רגל הערש סותמת את הארבה. אם יש בה פותח טפח וטמאה בבית אף העליה טמאה. שאין כלי המקבל טמאה חוצץ. ואם אין בה פותח טפח העליה טהורה והרגל שלמטה טמאה ככלים המאהילים. נפחתה המעזיבה מאליה שעורה מלא אגרוף כמו שבארנו:

ה ארבה שבתוך תקרת הבית וקדרה מנחת על הארץ ומכוננת כנגד ארבה שאם תעלה תצא בצמצום מן הארבה והיתה טמאה תחת הקדרה רצוצה בינה ובין הארץ או שהיתה הטמאה בתוך הקדרה או על גבה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואין טמא אלא כנגדה והבית כלו טהור. היתה הקדרה גבוהה מן הארץ טפח וטמאה תחתיה או תחת תקרת הבית הבית כלו טמא ותחת הקדרה טמא שהרי הוא אהל תוך הקדרה וגבה טהור שאין כלי חרש מטמא מגבו והרי אור הקדרה גלוי לאוירו. אם היה כלי בתוכה או למעלה על גבה טהור. היתה טמאה בתוכה או על

גבה הבית כלו טהור שהרי הטמאה כנגד ארבה בלבד. היתה הקדרה תחת הארבה והארבה גדולה מן הקדרה שאם תעלה הקדרה ותצא מן הארבה נמצא בינה ובין שפתי הארבה פותח טפח. אף על פי שהקדרה גבוהה מן הארץ טפח וטמאה בתוכה או על גבה או תחתיה הבית טהור. היתה הקדרה מנחת בצד אסקפת הבית שאם תעלה נמצא ממנה פותח טפח לפנים מן המשקוף. והיתה טמאה רצוצה תחתיה או בתוכה או על גבה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח וטמאה תחתיה או בבית. תחתיה והבית טמא שהכל אהל אחד ותוכה וגבה טהור. היתה הטמאה בתוכה או על גבה הבית טמא מפני שהיא נוגעת במשקוף טפח וכן תחתיה טמא מפני שהטמאה יוצאה לתחתיה מן הבית שהכל אהל אחד. לפיכך אם לא היתה נוגעת במשקוף בפותח טפח או שהיתה בצד המשקוף וטמאה תחתיה אין טמא אלא תחתיה אבל הבית טהור:

ו קורות הבית והעליה שאין עליהם מעזיבה והן מכוננות קורה כנגד קורה ואויר כנגד אויר ובכל קורה מהן פותח טפח וביניהן אויר פותח טפח וטמאה תחת אחת מהן. תחתיה בלבד טמא. היתה הטמאה בין התחתונה לעליונה בין שתיהן בלבד טמא. היתה הטמאה על גבי העליונה כנגדו עד לרקיע טמא. היו הקורות העליונות מכוננות כנגד האויר שבין הקורות התחתונות וטמאה תחת אחת מהן תחת כלם טמאה. היתה הטמאה על גבי קורה העליונה כנגד הטמאה עד לרקיע טמא. אין בקורות פותח טפח בין שהיו מכוננות זה על גבי זה ובין שהיו העליונות כנגד אויר התחתונות והיתה הטמאה תחתיהן או ביניהן או על גביהן טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת ואינה מטמאה אלא כנגדה בלבד לפי שכל טמאה שאינה תחת פותח טפח ברום טפח הרי היא כרצוצה. בית שנסדק גגו וכתליו ונעשה שני חלקים והיתה הטמאה

בְּחֻצוֹת הַחִיצוֹן שֶׁהִפְתַּח בּוֹ הַכְּלִים שֶׁבְּחֻצוֹת הַפְּנִימִי כָּלֵם טְהוֹרִין. הִיָּתָה טְמֵאָה בְּחֻצוֹת הַפְּנִימִי אִם הָיָה רָחֵב הַסֶּדֶק כְּחוּט הַמְּשַׁקֵּלֶת כְּלִים שֶׁבְּחֻצוֹת הַחִיצוֹן טְהוֹרִין. וְאִם הָיָה פְּחוֹת מִכָּאן הָרִי הֵן טְמֵאִין:

ז אַכְסֶדְרָה שֶׁנִּסְדְּקָה וְטְמֵאָה בְּצַד אֶחָד הַכְּלִים שֶׁבְּצַד הַשְּׁנַי טְהוֹרִין שֶׁהָרִי הִיא שְׁנֵי אֲהָלִים זֶה בְּצַד זֶה וְאֹוִיר בֵּינֵיהֶן שֶׁהָרִי הַסֶּדֶק בְּכָל הַתְּקָרָה. נָתַן רַגְלוֹ אוֹ קָנָה מִלְּמַעְלָה עַל הַסֶּדֶק עָרַב אֶת הַטְּמֵאָה. נָתַן אֶת הַקָּנָה בְּאֶרֶץ כְּנָגַד הַסֶּדֶק וְאֶפְלוּ כְּלֵי גְדוּל אֵינּוּ מְעָרַב אֶת הַטְּמֵאָה עַד שִׁיהִיָּה גְבוּהַ טֶפַח תַּחַת הַסֶּדֶק. הָיָה אָדָם מְטַל עַל הָאֶרֶץ תַּחַת הַסֶּדֶק מְעָרַב אֶת הַטְּמֵאָה שְׂאֵדָם חָלוּל הוּא וְהַצַּד הָעֲלִיּוֹן הָרִי הוּא כְּאֵהֶל שִׁישׁ בּוֹ גְבוּהַ טֶפַח. וְכֵן אִם הָיָה תַּחַת הַסֶּדֶק כְּלִים מְקַפְּלִין מְנַחִין עַל הָאֶרֶץ זֶה עַל גֵּב זֶה וְהָיָה הָעֲלִיּוֹן גְבוּהַ מֵעַל הָאֶרֶץ טֶפַח עָרַב אֶת הַטְּמֵאָה וְכָל הַכְּלִים שֶׁלְּמַטָּה מִמֶּנּוּ הָרִי הֵן כְּכִלִּים שֶׁתַּחַת הָאֵהֶל:

הלכות טומאת מת - פרק שבעה עשר

א זִיז שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפֶּתַח הַבַּיִת וּפְנִיּוֹ לְמַטָּה. וְהָיָה גְבוּהוֹ מֵעַל הָאֶרֶץ שְׁנַיִם עָשָׂר טֶפַח אוֹ פְּחוֹת מִכָּאן הָרִי זֶה מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה בְּכָל שֶׁהוּא. וְדָבָר בְּרוּר הוּא שְׂאֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא מִדְּבָרֵיהֶם. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בַּהֲבָאת הַטְּמֵאָה כְּזוֹ שְׂאֵינָה בְּאֵהֶל טֶפַח הַבְּרִיא אֵינָה אֶלָּא מִדְּבָרֵיהֶם. הָיָה גְבוּהַ יָתֵר מִ"ב טֶפַח אוֹ שָׁהִיוּ פְּנִיּוֹ לְמַעְלָה. וְכֵן הָעֲטֻרוֹת וְהַפְּתוּחִים הַיּוֹצְאוֹת מִן הַבִּנְיָן אֵין מְבִיאִין אֶלָּא בְּפוֹתַח טֶפַח. וְכֵן זִיז שֶׁעַל גְּבֵי הַפֶּתַח הַיּוֹצֵא מִן הַמְּשַׁקּוֹף וְאֶפְלוּ הָיָה קָנָה בְּצַד הַמְּשַׁקּוֹף בְּרָחֵב הַפֶּתַח אֵינּוּ מְבִיא אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בּוֹ פּוֹתַח טֶפַח:

ב זִיז שֶׁהוּא סוֹבֵב אֶת כָּל הַבַּיִת וְאוֹכֵל בַּפֶּתַח טֶפַח מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה. הָיָה אוֹכֵל בַּפֶּתַח פְּחוֹת מִטֶּפַח וְטְמֵאָה בַּבַּיִת כְּלִים שֶׁתַּחְתּוֹ טְמֵאִין. טְמֵאָה תַּחְתּוֹ אֵינּוּ מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה לַבַּיִת. וְכֵן בְּחֻצֵּר שֶׁהִיא מְקַפְּת אַכְסֶדְרָה:

ג חלון העשויה לתשמיש וזיו יוצא על גבי החלון
אפלו היה כרחב אגודל מביא את הטמאה. והוא
שיהיה גבוה מעל החלון רום אצבעים או פחות.
היה למעלה מאצבעים אינו מביא את הטמאה אלא
אם כן יש בו רחב טפח. זיו זה שעל גבי החלון
העשויה למאור מביא את הטמאה בכל שהוא
ואפלו גבוה כל שהוא. בנין היוצא לפני החלון
שהמשקיף נסמך עליו בשעה שמשקיף אינו מביא
את הטמאה. היה בו זיו רואין את הבנין פאלו אינו
והזיו העליון מביא את הטמאה. וכיצד מביאין כל
הזיון האלו טמאה. שאם היתה טמאה תחת אחד
מהן או בבית הכל טמא בין בבית בין תחת הזיו:

ד שני זיון זה על גב זה ויש בכל אחד מהן פותח
טפח וביניהם פותח טפח וטמאה תחת התחתון
תחתיו בלבד טמא. היתה טמאה ביניהן ביניהם
בלבד טמא. היתה על גב העליון כנגדו עד הרקיע
טמא. היה העליון עורף על התחתון פותח טפח
וטמאה תחת התחתון או ביניהן תחתיהן וביניהן
טמא. היתה על גב העליון כנגדו ועד הרקיע טמא.
היה העליון עורף על התחתון פחות מטפח וטמאה
תחתיהם תחתיהם וביניהן טמא. היתה הטמאה
ביניהם או תחת המותר ביניהן ותחת המותר טמא
אבל תחת התחתון טהור. יש בכל אחד מהן פותח
טפח ואין ביניהם פותח טפח וטמאה תחת התחתון
תחתיו בלבד טמא. היתה ביניהן או על גבי העליון
כנגד הטמאה עד לרקיע טמא. אין בהן פותח טפח
בין שיש ביניהם פותח טפח ובין שאין ביניהם
פותח טפח. בין שהיתה הטמאה תחת התחתון או
ביניהן או על גב העליון. טמאה בוקעת ועולה
בוקעת ויורדת שהרי היא רצוצה. וכן שתי יריעות
שהן גבוהות מן הארץ פותח טפח זו על גבי זו.
כלים או בגדים או לוחות של עץ שהן מנחין זה על
גבי זה וטמאה רצוצה ביניהן אם היתה הטמאה
גבוהה מן הארץ טפח הרי הכלי שעליה מלמעלה
מאהיל על חלל הטפח ומביא את הטמאה לכל

הכלים שתחתיו. היו טבליזות של שיש אפלו גבוהות מן הארץ אלף אמה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת מפני שהן כקרקע:

ה לוחות של עץ שהן נוגעות זה בזה בקרנותיהן והן גבוהות מן הארץ טפח וטמאה תחת אחת מהן כלים שתחת השניה טהורין לפי שאינה נוגעת בחברתה בפותח טפח והנוגע בלוח זו השניה פנוגע בכלים שנגעו באהל המת. אבל כל הכלים שאמרנו שמביאין את הטמאה ואינן חוצצין אם האהיל הכלי על המת כל כלים שעל גביו טמאים כמו שבארנו. וטמאתן משום כלים המאהילין על המת ואף הכלים שעל גביו שאינן כנגד הטמאה טמאים משום כלים שנגעו בכלים שהאהילו על המת:

ו חבית שהיא יושבת על שוליה באויר וכזית מן המת נתון בתוכה או תחתיה כנגד אוירה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. והחבית טמאה שהרי הטמאה בוקעת מתחתיה ונטמאת אוירה. היתה הטמאה תחת עבי דפנה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת והחבית טהורה. ולמה החבית טהורה שהרי אין הטמאה בוקעת באוירה אלא בדפנה ואין כלי חרש מטמא אלא מאוירו. היתה מקצת הטמאה תחת עבי דפנה ומקצתה תחת אוירה טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה בדפנות פותח טפח פלה טמאה וכנגד פיה טהור שהרי הטמאה פשטה בדפנות בלבד. במה דברים אמורים בחבית טהורה. אבל אם היתה טמאה או גבוהה מן הארץ טפח או מכסה או כפוייה על פיה והיתה טמאה תחתיה או בתוכה או על גבה הכל טמא וכל הנוגע בה כלו טמא. היתה מקפת צמיד פתיל ונתונה על גבי המת האכלים והמשקין שבתוכה טהורין והכלים שעל גבה טמאים. חביות שהן יושבות על שוליהן או מטות על צדיהם באויר והן נוגעות זו בזו בפותח טפח וטמאה תחת אחת

מֵהֵן טְמֵאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת וַיּוֹרְדַת מִפְּנֵי
שֶׁהִיא רְצוּצָה. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים בְּטֵהוֹרוֹת.
אָבֵל אִם הָיוּ טְמֵאוֹת אוֹ גְבוּהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתַח
טַפַּח וְטְמֵאָה תַּחַת אַחַת מֵהֵן תַּחַת כָּלֵן טְמֵא שֶׁהָרִי
הַכֹּל אֵהָל אֶחָד:

רמב"ם פרק אחד

הלכות תעניות פרק ב

הלכות תעניות - פרק שני

א אֱלוֹ הֵן הַצָּרוֹת שֶׁל צְבוּר שְׁמַתְעִינִן וּמַתְרִיעִין
עֲלֵיהֶם. עַל הַצָּרַת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל. וְעַל
הַחֶרֶב. וְעַל הַדָּבָר. וְעַל חֲתִיָּה רָעָה. וְעַל הָאֲרֵבָה.
וְעַל הַחֶסֶל. וְעַל הַשֶּׁדֶפּוֹן. וְעַל הַיִּרְקוֹן. וְעַל
הַמַּפְלָת. וְעַל הַחֲלָאִים. וְעַל הַמְּזוֹנוֹת. וְעַל הַמָּטָר:

ב כָּל עִיר שִׁישׁ בָּהּ צָרָה מִכָּל אֱלוֹ. אוֹתָהּ הָעִיר
מַתְעַנָּה וּמַתְרַעַת עַד שֶׁתַּעֲבֹר הַצָּרָה. וְכָל
סְבִיבוֹתֶיהָ מַתְעַנּוֹת וְלֹא מַתְרִיעוֹת אָבֵל מִבְּקָשִׁים
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וּבְכָל מְקוֹם אֵין צוֹעֲקִין וְלֹא
מַתְרִיעִין בְּשַׁבַּת כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. חוּץ מִצָּרַת הַמְּזוֹנוֹת
שֶׁצוֹעֲקִין עָלֶיהָ אֶפְלוּ בְּשַׁבַּת. אָבֵל אֵין מַתְרִיעִין
עָלֶיהָ בַּחֲצוֹצְרוֹת בְּשַׁבַּת:

ג עַל הַצָּרַת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל כִּי צַד? עֲכוּ"ם
שֶׁבָאוּ לְעָרֶךְ מִלְחָמָה עִם יִשְׂרָאֵל אוֹ לְטַל מֵהֶם מִס
אוֹ לִקַּח מִיָּדָם אָרֶץ אוֹ לְגֹזֵר עֲלֵיהֶם גְּזֵרָה אֶפְלוּ
בְּמִצְוֵה קִלָּה הָרִי אֱלוֹ מַתְעַנִּין וּמַתְרִיעִין עַד
שֶׁיִּרְחֲמוּ. וְכָל הָעָרִים שֶׁסְבִיבוֹתֵיהֶם מַתְעַנִּין אָבֵל
אֵין מַתְרִיעִין אֶלָּא אִם כֵּן תִּקְעוּ לְהַתְקַבֵּץ לְעִזְרָתוֹ:

ד עַל הַחֶרֶב כִּי צַד? אֶפְלוּ חֶרֶב שֶׁל שְׁלוֹם כְּגוֹן
שֶׁעָרְכוּ מִלְחָמָה עֲכוּ"ם עִם עֲכוּ"ם וְעָבְרוּ בְּמְקוֹם
יִשְׂרָאֵל אַף עַל פִּי שְׂאִין בִּינֵיהֶם וּבֵין יִשְׂרָאֵל
מִלְחָמָה הָרִי זֹו צָרָה וּמַתְעַנִּין עָלֶיהָ שְׁנֵאמַר 'וְחֶרֶב
לֹא תַעֲבֹר בְּאֲרֻצְכֶם' מִכָּלֵל שְׂרָאִית הַמִּלְחָמָה צָרָה:

ה ועל הדבר. אי זו היא דבר עיר שיש בה חמש מאות רגלי ויצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה הרי זה דבר. יצאו ביום אחד או בארבעה ימים אין זה דבר. היו בה אלף ויצאו ממנה ששה מתים בשלשה ימים זה אחר זה דבר. יצאו ביום אחד או בארבעה אין זה דבר. וכן לפי חשבון זה. ואין הנשים והקטנים והזקנים ששבתו ממלאכה בכלל מנין אנשי המדינה לענין זה:

ו הנה דבר בארץ ישראל מתענין שאר גליות ישראל עליהן. הנה דבר במדינה ושירות הולכות ובאות ממנה למדינה אחרת שתייהן מתענות אף על פי שהן רחוקות זו מזו:

ז אין מתענין על חיה רעה אלא בזמן שהיא משלחת. כיצד? נראתה בעיר ביום הרי זו משלחת. נראתה בשדה ביום אם ראתה שני בני אדם ולא ברחה מפניהם הרי זו משלחת. ואם היתה שדה הסמוכה לאגם וראתה שני בני אדם ורדפה אחריהם הרי זו משלחת. לא רדפה אחריהם אינה משלחת. ואם היתה באגם אפלו רדפה אחריהם אינה משלחת אלא אם כן טרפה שניהם ואכלה אחד מהן. אבל אם אכלה שניהם באגם אינה משלחת מפני שזה הוא מקומה ומפני הרעבון טרפה לא מפני שהיא משלחת:

ח בתים הבנויים במדברות ובארצות הנשמות הואיל והן מקום גדודי חיה. אם עלתה לגג ונטלה תינוק מעריסה הרי זו משלחת. ואם לא הגיעה למדה זו אינה משלחת. שאלו בני אדם הם שספנו בעצמם ובאו למקום החיות:

ט שאר מיני רמש הארץ ורמש העוף ששלחו והזיקו. כגון שלוח נחשים ועקרבים ואין צריך לומר צרעין ויתושין והדומה להן אין מתענין עליהם ולא מתריעין אבל זועקין בלא תרועה:

י על הארבה ועל החסיל אפלו לא נראה מהן אלא כנה אחד בכל ארץ ישראל מתענין ומתריעין עליהן. ועל הגובאי בכל שהוא. אבל על החגב אין מתענין עליו ולא מתריעין אלא זועקין בלבד:

יא על השדפון ועל הנרקון משיתחיל בתבואה. ואפלו לא התחיל אלא ממקום קטן כמלא פי תנור גוזרין עליו תענית ומתריעין:

יב על המפלת כיצד? הרי שרבתה בעיר מפלת כתלים בריאים שאינן עומדים בצד הנקר הרי זו צרה ומתענין ומתריעין עליה. וכן על הרעש ועל הרוחות שהן מפילין את הבגין והורגין מתענין ומתריעין עליהן:

יג על החללים כיצד? הרי שיירד חלי אחד לאנשים הרבה באותה העיר כגון אספרה או תרחור וכיוצא בהן והיו מתים באותו החלי הרי זו צרת צבור וגוזרין לה תענית ומתריעין. וכן חפוד לח הרי הוא כשחין פורת. ואם פשט ברב הצבור מתענין ומתריעין עליו. אבל חפוד יבש צועקים עליו בלבד:

יד על המזונות כיצד? הרי שהוזלו דברים של סחורה שרב חיי אנשי אותה העיר מהן. כגון כלי פשתן בבבל ויין ושמן בארץ ישראל. ונתמעט המשא והמתן עד שיצטרף התגר למפר שזה עשרה בששה ואחר כך ימצא לוקח. הרי זו צרת צבור ומתריעין עליה וזועקין עליה בשבת:

טו על המטר כיצד? הרי שרבו עליהן גשמים עד שיצרו להן הרי אלו מתפללין עליהן. שאין לה צרה יתרה מזו שהבתים נופלין ונמצאו בתיהן קבריהן. ובארץ ישראל אין מתפללין על רב הגשמים מפני שהיא ארץ הרים ובתיהם בנויים באבנים ורב הגשמים טובה להן ואין מתענין להעביר הטובה:

טז תבואָה שְׁצַמְחָה וְנִמְנַע הַמָּטָר וְהִתְחִילוּ צְמָחִין לִיבֵשׁ הָרִי אֵלּוּ מִתְעַנִּין וְזוֹעְקִין עַד שְׁיָרְדוּ גְשָׁמִים אוֹ עַד שְׁיִיבְשׁוּ הַצְּמָחִים. וְכֵן אִם הִגִּיעַ זְמַן הַפֶּסַח אוֹ קָרוֹב לוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא זְמַן פְּרִיחַת הָאֵילָנוֹת שָׁם וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים הָרִי אֵלּוּ מִתְעַנִּין וְזוֹעְקִין עַד שְׁיָרְדוּ גְשָׁמִים הֶרְאוּיִן לְאֵילָנוֹת אוֹ עַד שְׁיַעֲבֹר זְמַנָּם:

יז וְכֵן אִם הִגִּיעַ זְמַן חַג הַסֵּכּוֹת וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים הֶרְבֵּה כְּדֵי לְמַלְאוֹת מֵהֶם הַבּוֹרוֹת הַשִּׁיחִין וְהַמְעָרוֹת הָרִי אֵלּוּ מִתְעַנִּין עַד שְׁיָרְדוּ גְשָׁם הֶרְאוּי לַבּוֹרוֹת. וְאִם אֵין לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת מִתְעַנִּים עַל הַגְּשָׁמִים בְּכָל עֵת שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת וְאֶפְלוּ בִּימּוֹת הַחֲמָה:

יח פָּסְקוּ הַגְּשָׁמִים בֵּין גְּשֵׁם לְגְשֵׁם אַרְבָּעִים יוֹם בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים הָרִי זֶה מַכַּת בְּצַרְתָּ וּמִתְעַנִּים וְזוֹעְקִים עַד שְׁיָרְדוּ הַגְּשָׁמִים אוֹ עַד שְׁיַעֲבֹר זְמַנָּם:

סה"מ לרמב"ם

שיעור קצט : מצות עשה קז.

מצות עשה - מצוה קז היא שצונו להיותנו דנין בטומאת מת, ומצוה זו כוללת כל משפטי טומאת מת. (זאת חקת התורה, שהרה הלכות טומאת מת בכ"ה פרקים):

יום שני יב שבט, פ' בשלח

חומש

שני ט וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁגּוּ אוֹתָם חַנְיָם
עַל-הֵימָּה כָּל-סוֹס רֶכֶב פָּרָעָה וּפָרָשָׁיו וַחִילוּ עַל-
פִּי הַחַיִּילָת לִפְנֵי בָּעַל צָפֹן: י וּפָרָעָה הִקְרִיב
וַיִּשְׂאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם וַהֲנִה מִצְרַיִם |
נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
אֶל-יְהוָה:

רש"י: ופרעה הקריב, היה לו לכתוב ופרעה קרב, מהו הקריב,
הקריב עצמו ונתאמץ לקדם לפניו, כמו שהתנה עמהם: נסע
אחריהם, בלב אחד כאיש אחד, דבר אחר והנה מצרים נוסע
אחריהם, ראו שר של מצרים נוסע מן השמים לעזור למצרים
(תנחומא בשלח יג): ויצעקו, תפשו אומנות אבותם (מכילתא פ"ב), באברהם
הוא אומר, אל המקום אשר עמד שם (בראשית יט, כז), ביצחק, לשוח
בשדה (שם כד, כג), ביעקב, ויפגע במקום (שם כח, יא):

יא וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה הַמַּבְלִי אֵינֶן-קֹבְרִים
בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמֹת בַּמִּדְבָּר מֵהַזֹּאת עֲשֵׂיתָ
לָנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם:

רש"י: המבלי אין קברים, וכי מחמת חסרון קברים, שאין קברים
במצרים ליקבר שם, לקחתנו משם, שיפודר פלינצס"א דינו"ן
פוש"ש:

יב הַלֹּא-זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם
לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת-מִצְרַיִם כִּי טוֹב
לָנוּ עֲבֹד אֶת-מִצְרַיִם מִמֹּתְנוּ בַּמִּדְבָּר:

רש"י: אשר דברנו אליך במצרים, והיכן דברנו, ירא ה' עליכם
וישפוט (מכילתא פ"ב): ממותנו, מאשר נמות, ואם היה נקוד מלאפ"ם
(ר"ל חול"ם, כנודע לבעלי דקדוק שקראו חול"ם מלאפ"ם, ועיין
לקמן פרשת יתרו ברש"י פסוק פן יפרוץ), היה נבאר ממיתתנו,
עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמות, וכן מי יתן מותנו, שנמות,
וכן מי יתן מותי (שמאל"ב יט, יט) דאבשלום, שאמות, כמו ליום קומי
לעד, עד יום שובי בשלום (דברי הימים"ב ית, כו) שאקום שאשוב:

יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּירְאוּ הַתִּיצְבוּ וְרֵאוּ
אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר
רְאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לְרֹאֲתָם עוֹד
עַד-עוֹלָם:

רש"י: כי אשר ראיתם את מצרים וגו'. מה שראיתם אותם אינו אלא
היום, היום הוא שראיתם אותם ולא תוסיפו עוד:

יֵד יְהוָה יִלְתֶּם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּן: פ

רש"י: ה' ילחם לכם. בשבילכם, וכן כי ה' נלחם לכם, וכן אם לאל
תריבון (איוב יג ח), וכן ואשר דבר לי (בראשית כד ז), וכן האתם
תריבון לבעל (שופטים ה לא):

תהילים

סו.

יום יב

א לְמִנְצַח שִׁיר מְזֻמָּר הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים כָּל־הָאָרֶץ:
 ב וַיִּמְרוּ כְבוֹד־שְׁמוֹ שִׁימוּ כְבוֹד תְּהַלְתוּ: ג אָמְרוּ לְאֱלֹהִים
 מַה־נּוֹרָא מַעֲשֵׂיךָ בָּרַב עֲזָדָּ יִכְחָשׁוּ־לְךָ אִי־בִיָּה: ד כָּל־
 הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ וַיִּזְמְרוּ־לְךָ וַיִּזְמְרוּ שִׁמְךָ סְלָה: ה לְכוּ
 וּרְאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים נּוֹרָא עָלֶיךָ עַל־בְּנֵי אָדָם: ו הִפְפָּד
 ים לִיבְשָׁה בְּנֶהָר יַעֲבְרוּ בְּרִגְלֵ שָׁם נִשְׁמַח־בוֹ: ז מִשַּׁל
 בְּגִבּוֹרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בְּגוֹיִם תַּצְפִּינָה הַסּוֹרְרִים אֵל־
 יְרוּמוּ לָמוֹ סְלָה: ח בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל
 תְּהַלְתוּ: ט הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בַחַיִּים וְלֹא־נָתַן לְמוֹט רִגְלָנוּ:
 י כִּי־בַחֲנָתָנוּ אֱלֹהִים צִרְפָּתָנוּ כַּצֶּרֶף־כֶּסֶף: יא הִבֵּאתָנוּ
 בַּמַּצּוּדָה שִׁמְתָ מוֹעֵקָה בְּמַתְנֵינוּ: יב הִרְכַּבְתָּ אֲנוֹשׁ
 לְרֹאשׁוֹ בָּאֲנוֹ־בָאֵשׁ וּבַכַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לְרוּיָה: יג אָבּוֹא
 בַיַּתֶּךָ בְּעוֹלוֹת אֲשַׁלֵּם לְךָ נְדָרַי: יד אֲשֶׁר־פָּעוּ שְׁפָתַי
 וְדַבַּר־פִּי בַצֶּרֶף־לִי: טו עֲלוֹת מִיַּחִים אֲעֲלֶה־לְךָ עִם־קַמְרַת
 אֵילִים אֲעֲשֶׂה בְּקָר עִם־עֲתוּדִים סְלָה: טז לְכוּ שִׁמְעוּ
 וְאִסְפְּרָה כָּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי: יז אֱלֹו
 פִּי־קָרָאתִי וְרוּמָם תַּחַת לְשׁוֹנֵי: יח אָנֹן אִם־רָאִיתִי בְּלִבִּי
 לֹא יִשְׁמַע אֲדָנִי: יט אָבֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הַקָּשִׁיב בְּקוֹל
 תַּפְלְתִּי: כ בְּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־הִסִּיר תַּפְלְתִּי וַחֲסָדוֹ
 מֵאֵתִי:

סו.

א לְמִנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמָּר שִׁיר: ב אֱלֹהִים יַחֲנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ
 יֵאָר פָּנָיו אֲתָנוּ סְלָה: ג לְדַעַת בָּאָרֶץ וְרַכָּךְ בְּכָל־גּוֹיִם
 יִשׁוּעָתְךָ: ד יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם:
 ה יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֵמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאֵמִים

בְּאֶרֶץ תְּנַחֵם סְלָה: וַיִּזְדוֹף עַמִּים אֱלֹהִים יִזְדוֹף עַמִּים
 בְּלִמְ: זֶאֱרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:
 הַ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל־אֲפָסֵי־אֶרֶץ:

סח.

א לְמַנְצַח לְדוֹד מְזִמּוֹר שִׁיר: בַּיְקוּם אֱלֹהִים יְפֹצוּ
 אוֹיְבָיו וַיְנוֹסוּ מִשְׁנֵאָיו מִפְּנֵיו: ג כְּהַנְדֵף עֶשֶׂן תַּנְדֵּף כְּהַמֵּם
 דוֹנֵג מִפְּנֵי־אֵשׁ יִאֲבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים: ד וְצַדִּיקִים
 יִשְׁמְחוּ יַעֲלֶצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיְשִׁישׁוּ בְשִׂמְחָה: ה שִׁירוּ
 לְאֱלֹהִים זַמְרוּ שְׁמוֹ סִלּוּ לְרֶכֶב בְּעֲרֵבוֹת בְּיַהּ שְׁמוֹ וְעֲלוּ
 לִפְנֵיו: ו אָבִי יִתּוּמִים וְדִין אֱלֹהִים בְּמַעוֹן קָדְשׁוֹ:
 ז אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים
 בְּבוֹשְׁרוֹת אֶדְ-סוֹרְרִים שְׁכֵנוֹ צַחִיחָה: ח אֱלֹהִים בְּצִאתָךְ
 לִפְנֵי עַמּוֹד בְּצַעֲדֶךָ בִּישִׁימוֹן סְלָה: ט אֶרֶץ רַעְשָׁה אֶרֶץ־
 שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל: י גִּשְׁם נְדָבוֹת תִּנְיֵף אֱלֹהִים נַחֲלַתְךָ וְנִלְאָה אֶתָּה
 כּוֹנֵנָתָה: יא חִיתָךְ יִשְׁבוּ־כֶּה תִכִּין בְּטוֹבֶתְךָ לְעֵנֵי אֱלֹהִים:
 יב אֲדָנִי יִתֵּן־אֶמֶר הַמַּבְשָׁרוֹת צָבָא רַב: יג מַלְכֵי צָבָאוֹת
 יִדְדוֹן יִדְדוֹן וְנֹת־בֵּית תַּחֲלֵק שָׁלֵל: יד אִם־תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין
 שְׁפֹתַיִם כִּנְפֵי יוֹנָה נַחֲפָה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירְקָרֶק
 חֲרוֹץ: טו בְּפָרֵשׁ שְׂדֵי מַלְכִים כֶּה תִשְׁלַג בְּצִלְמוֹן: טז הֲר־
 אֱלֹהִים הֲר־בְּשֵׁן הֲר־גְּבַנְנִים הֲר־בְּשֵׁן: יז לָמָּה תִרְצְדוּן
 הָרִים גְּבַנְנִים הֲהֲר חֲמֵד אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ אֶרֶץ־יְהוָה יִשְׁבֵן
 לְנֹצַח: יח רֶכֶב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֶלְפֵי שִׁנְאָן אֲדָנִי כִּם סִינֵי
 בַקָּדְשׁ: יט עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנֹנֹת
 בְּאָדָם וְאֶרֶץ סוֹרְרִים לְשִׁבֵן יְהֵ אֱלֹהִים: כ בְּרוּךְ אֲדָנִי יוֹם
 יוֹם יַעֲמֵם לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעַתָּנוּ סְלָה: כא הָאֵל לָנוּ אֵל
 לְמוֹשָׁעוֹת וְלִיהוָה אֲדָנִי לְמֹנֹת תּוֹצְאוֹת: כב אֶדְ-אֱלֹהִים
 יִמְחֵץ רֵאשׁ אֵיבֵיו קְדַקְדַּךְ שַׁעַר מִתְּהַלֵּךְ בְּאֲשָׁמוֹ: כג אֶמֶר

אֲדַנִּי מִבְּשׁוֹן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם: כד לְמַעַן תִּמְחֹץ
רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבִיךָ מֵאוֹיְבִים מִנְּהוּ: כה רְאוּ
הַלִּיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הַלִּיכוֹת אֵלַי מִלְכִּי בַקֶּדֶשׁ: כו קִדְמוּ
שָׂרִים אַחַר נְגִנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת: כז בְּמִקְהֵלוֹת
בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדַנִּי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל: כח שָׁם בְּנִימֹן צָעִיר
רִדַּם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן שָׂרֵי נַפְתָּלִי: כט צְנוּחַ
אֱלֹהֶיךָ עָזָה עֹזָה אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ: ל מהִיכָלְךָ עַל־
יְרוּשָׁלַם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׂי: לא גָּעַר חַיִּת קָנָה עֲדַת
אַבִּירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצִּי־כֶסֶף בְּזֶרַע עַמִּים
קָרְבוֹת יַחְפְּצוּ: לב יֵאָתֵיּוּ חֲשָׁמַנִּים מִנִּי מִצָּרִים בּוֹשֵׁתַרְיִץ
יָדָיו לֵאלֹהִים: לד מִמְּלֻכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זָמְרוּ
אֲדַנִּי סֵלָה: לה לָרֶכֶב בְּשָׁמַי שָׁמַי־קָדָם הֵן־יִתֵּן בְּקוֹלוֹ
קוֹל עוֹ: לו הִתְנַו עוֹ לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גִּאֲוֹתוֹ וְעוֹ
בְּשִׁחְקִים: לו נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְּקַדְשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא
נִתֵּן עוֹ וְתַעֲצֹמוֹת לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים:

תניא

אך המחשבה וההרהור בד"ת שבמות וכח הדבור בד"ת שבפה שהם לבושי' הפנימים של נפש האלהית וכ"ש נפש האלהית עצמה המלובשת בהם כולם מיוחדים ממש ביחוד גמור ברצון העליון ולא מרכבה לבד כי רצון העליון הוא הוא הדבר הלכה עצמה שמהרהר ומדבר בה שכל ההלכות הן פרטי המשכות פנימיות רצון העליון עצמו שכך עלה ברצונו ית' שדבר זה מותר או כשר או פטור או זכאי או להפך וכן כל צרופי אותיות תנ"ך הן המשכת רצונו וחכמתו המיוחדו' בא"ס ב"ה בתכלית היחוד שהוא היודע והוא המדע כו' וז"ש דאורייתא וקב"ה כולא חד ולא אברין דמלכא לחוד כפיקודין. ומאחר שרצון העליון המיוחד בא"ס ב"ה בתכלית היחוד הוא בגילוי לגמרי ולא בהסתר פנים כלל וכלל בנפש האלהית ולבושיה הפנימים שהם מחשבתה ודבורה באותה שעה שהאדם עוסק בדברי תורה הרי גם הנפש ולבושיה אלו מיוחדים ממש בא"ס ב"ה באותה שעה בתכלית היחוד כיחוד דבורו ומחשבתו של הקב"ה במהותו ועצמותו כנ"ל כי אין שום דבר נפרד כי אם בהסתר פנים כנ"ל ולא עוד אלא שיחודם הוא ביתר שאת ויתר עז מיחוד אור א"ס ב"ה בעולמות עליונים מאחר שרצון העליון הוא בגילוי ממש בנפש ולבושיה העוסקים בתורה שהרי הוא התורה עצמה וכל העולמות העליונים מקבלים חיותם מאור וחיות הנמשך מהתורה שהיא רצונו וחכמתו ית' כדכתיב כולם בחכמה עשית וא"כ החכמה שהיא התורה למעלה מכולם והיא היא רצונו ית' הנק' סובב כל עלמין שהיא בחי' מה שאינו יכול להתלבש בתוך עלמין רק מחיה ומאיר למעלה בבחי' מקיף והיא היא המתלבשת בנפש ולבושיה בבחי' גילוי ממש כשעוסקים בד"ת ואע"ג דאיהו לא חזי כו' [ומשו' הכי יכול לסבול משום דלא חזי משא"כ בעליונים].

היום יום

יב שבט

יום שני ה'תש"ג

שיעורים: חומש: בשלח, שני עם פירש"י.

תהלים: סו"סח.

תניא: כי התהוות ... "כר" ודקות יותר.

השכל וההתפעלות שני עולמות הם: עולם קר ומיושב, ועולם רותח ומבוהל. וזאת היא עבודת האדם, לחברם להיות לאחדים. ואז הבהלה נהפכת לשאיפה, והשכל – למורה דרך בחיים של עבודה ופועל.

רמב"ם ג פרקים

שיעור ר: הלכות טומאת מת יח-כ

הלכות טומאת מת - פרק שמונה עשר

א אדם שהאֵהיל בְּיָדוֹ אַחַת עַל הַמֵּת וְהָאֵהִיל
בַּשֵּׁנִיָּה עַל הַכְּלִים אוֹ שָׁנְעַע בְּמֵת וְהָאֵהִיל עַל
הַכְּלִים אִם יֵשׁ בְּיָדוֹ פּוֹתַח טַפַּח הַכְּלִים טְמֵאִין וְאִם
לֹא טְהוֹרִין. וְכֵן שְׁנֵי בָּתִּים וּבָהֶם שְׁנֵי תְּצַאֵי זֵיתִים
וּפָשַׁט יָדוֹ לְבֵית זֶה וַיָּדוּ הַשֵּׁנִיָּה לְבֵית הַשֵּׁנִי אִם יֵשׁ
בְּיָדוֹ פּוֹתַח טַפַּח עֵרַב אֶת הַטְּמֵאָה וְנִעְשְׂהָ הַכֹּל
כְּאֵהֵל אֶחָד וְנִטְמָא הוּא וְהַבָּתִּים. וְאִם לֹא אִינוּ
מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה:

ב אדם שהשקיף בעד החלון והאֵהיל על הטמאה
מביא את הטמאה לבית ונטמא כל הבית. הִיָּה מְטֵל
עַל הָאֶסְקָפָה וּמְקַצְתוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמְקַצְתוֹ בַּחוּץ
וְהָאֵהִילָה טְמֵאָה עַל מְקַצְתוֹ שְׁבַחוּץ הַבַּיִת טְמֵא.
מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם חָלוּל וַיֵּשׁ בּוֹ גְבוּהַ טַפַּח וְכִיּוֹן
שֶׁהָאֵהִילָה טְמֵאָה עָלָיו הָרִי זֶה כְּמֵאֵהִיל עָלֶיהָ
וּמְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה. וְכֵן אִם הִיָּתָה טְמֵאָה בַּבַּיִת
וְהָאֵהִילוּ טְהוֹרִין עַל מְקַצְתוֹ שְׁבַחוּץ הָרִי אֵלּוּ
טְמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמֵאֵהִיל עַל הַטְּמֵאָה וְהָאָדָם
מְבִיא וְאִינוּ חוֹצֵץ כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ:

ג נושאי המַת שְׁעָבְרוּ בּוֹ תַּחַת הָאֶכְסֵדְרָה וְהִגִּיף
אֶחָד מֵהֶן אֶת הַדֵּלֶת וְסָמְכוּ בְּמִפְתַּח כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְמָא
הַבַּיִת. וְכֵן אִם הָיָה אָדָם מִבְּפָנִים אוֹ מִבַּחוּץ סוֹמֵךְ
הַדֵּלֶת. אִם יָכוֹל הַדֵּלֶת לַעֲמֹד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ הַבַּיִת
טְהוֹר. וְאִם לֹא הַבַּיִת טְמֵא לְפִי שֶׁנִּמְצָא הָאָדָם הוּא
שֶׁחָצַץ בְּפָנֵי הַטְּמֵאָה וְהָאָדָם וְהַכְּלִים מְבִיאִין וְאִינן
חוֹצְצִין כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ:

ד תנור שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמוצה לחוץ
והאֵהִילוּ נושאי המַת על עינו הקמוצה התנור טמא
והבית טהור. שֶׁהָרִי אֵין הַתְּנוֹר גְּבוּהַ מֵעַל הָאָרֶץ
כְּדֵי שֶׁיָּבִיא טְמֵאָה לְבֵית. מְגַדֵּל הַבַּיִת בְּמִדָּה שֶׁהוּא
עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתַּח לַחוּץ טְמֵאָה בְּתוֹכוֹ

הבית טהור. טמאה בבית מה שבתוכו טמא שהרי הוא פתוח בתוך הפתח ודרך הטמאה לצאת ואין דרכה להכנס. היתה מוכני שלו משוכה לאחוריו ויוצאת פחות מטפח ואינה נשמטת וטמאה שם בתוכה כנגד הקורות הבית טהור שאף על פי שהיא יוצאה אינה נשמטת ואינה יוצאת טפח. והוא שיהיה בה טפח על רום טפח חלול. אבל אם אין במוכני חלל טפח הרי הטמאה רצוצה בתוך הבית והבית טמא. הנה המגדל עומד בתוך הבית והטמאה בתוכו או בתוך התבה שלו אף על פי שאין ביציאתו פותח טפח הבית טמא. טמאה בבית מה שבתוכו טהור שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה להכנס:

ה כלים שבין המגדל ובין הארץ שבינו ובין הכתל ושבינו ובין הקורות אם יש שם פותח טפח טמאים ואם לאו טהורים שהרי אנו רואים את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות:

ו היתה טמאה תחת המגדל בינו ובין הארץ או בינו ובין הקורות או בינו ובין הכתל בין שיש שם חלל טפח בין שאין שם הבית טמא. הנה עומד באויר וטמאה בתוכו כלים שבעביו טהורים. טמאה בעביו כלים שבתוכו טהורים:

ז כל שפועי אהלים באהלים. כיצד? אהל שהוא שופע ויורד וכלה עד כאצבע וטמאה באהל כלים שתחת השפוע טמאים. טמאה תחת השפוע כלים שבאהל טמאים. הטמאה מתוך השפוע הנוגע בו מתוכו טמא טמאת שבעה והנוגע בשפוע מאחוריו טמא טמאת ערב. נעשה השפוע מאחוריו כאלו הוא כלי שנגע באהל. היתה הטמאה על אחורי השפוע הנוגע בו מאחוריו טמא טמאת שבעה והנוגע בשפוע בתוכו טמא טמאת ערב. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחוריו הנוגע בו בין מתוכו בין מאחוריו טמא טמאת ערב. והאהל עצמו טמא טמאת שבעה:

ח הִיָּה כִּנֹּף הָאֵהָל מְרֻדָּד עַל הָאָרֶץ וְטִמְאָה תַּחַת כִּנֹּף הָאֵהָל הַפְּרוּשׁ עַל הָאָרֶץ אוֹ עַל גְּבֵי הַכִּנֹּף. טִמְאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת וַיּוֹרְדַת:

הלכות טומאת מת - פרק תשעה עשר

א כּוֹרֵת שֶׁהִיא מְטַלֶּת בְּאָרֶץ וְהִיא בְּתוֹךְ פֶּתַח הַבַּיִת וּפִיָּהּ לַחוּץ וְכַזֵּית מִן הַמַּת נִתּוּן תַּחְתֵּיהָ אוֹ עַל גְּבֵה מִבְּחוּץ. כָּל שֶׁהוּא כִּנְגֵד הַזֵּית בְּתַחְתֵּיהָ אוֹ בְּגִבֵּה טָמֵא וְכָל מֵה שֶׁבְּאֹוִיר תּוֹכָה טְהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כִּנְגֵד הַטִּמְאָה וְהַבַּיִת טְהוֹר. הִיָּתָה הַטִּמְאָה בְּבַיִת אֵין טָמֵא אֲלָא הַבַּיִת אֲבָל כְּלִים שֶׁבְּתוֹכָה תַּחְתֵּיהָ אוֹ עַל גְּבֵה טְהוֹרִים. הִיָּתָה הַטִּמְאָה בְּתוֹכָה הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּבַיִת וְכָל שֶׁבְּתוֹכָה וְכָל שֶׁעַל גְּבֵה וְכָל שֶׁתַּחְתֵּיהָ כִּנְגֵד הַטִּמְאָה כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. הִיָּתָה גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטִמְאָה תַּחְתֵּיהָ אוֹ בְּבַיִת אוֹ עַל גְּבֵה הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּבַיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְכָל שֶׁעַל גְּבֵה אֲבָל כָּל שֶׁבְּאֹוִיר תּוֹכָה טְהוֹר חוּץ מִכְּלִי שֶׁהוּא כִּנְגֵד הַטִּמְאָה. הִיָּתָה הַטִּמְאָה בְּתוֹכָה הַכֹּל טָמֵא כָּל שֶׁבְּתוֹכָה וְכָל שֶׁבְּבַיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֵּיהָ וְכָל שֶׁעַל גְּבֵה. שֶׁהַכְּלִים אוֹ הָאָדָם שֶׁנַּעֲשׂוּ אֵהָל עַל הַטִּמְאָה אוֹ שֶׁהִיָּתָה הַטִּמְאָה עַל גְּבִיהֶן מִבֵּיָּאִין וְלֹא חוֹצְצִין כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. בְּמֵה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּזִמְן שֶׁהִיא כְּלִי וּמַחְלֶחֶלֶת. אֲבָל אִם הִיָּתָה פְּחוּתָה וְסִתָּם הַמְּקוֹם הַנּוֹפֶחַת בְּקֶשׁ שֶׁחֲרִי אֵינָה כְּלִי. אוֹ שֶׁהִיָּתָה אֲפוּצָה עַד שְׁלֹא יִהְיֶה בָּהּ חֲלָל טֶפַח אֲלָא אֲטוּמָה כִּדֵּי שְׁלֹא יִמְצֵא בָּהּ חֲלָל טֶפַח בְּמְקוֹם אֶחָד. הִיָּתָה גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ טֶפַח וְטִמְאָה תַּחְתֵּיהָ אוֹ בְּבַיִת. חֲרִי הַבַּיִת וְכָל שֶׁתַּחְתֵּיהָ טָמֵאִין מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵהָל אֶחָד וְתוֹכָה וּגְבֵה טְהוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵהָל שֶׁל עֵץ וְאֵינּוּ כְּלִי. הִיָּתָה טִמְאָה בְּתוֹכָה אֵין טָמֵא אֲלָא תּוֹכָה. הִיָּתָה עַל גְּבֵה כִּנְגֵדוֹ עַד לְרִקִיעַ טָמֵא. הִיָּתָה מִנְּחַת עַל הָאָרֶץ וּפִיָּהּ לַחוּץ וְכַזֵּית מִן הַמַּת נִתּוּן תַּחְתֵּיהָ כִּנְגֵדוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. הִיָּתָה עַל גְּבִיּוֹ כִּנְגֵדוֹ עַד הַרְקִיעַ טָמֵא. הִיָּתָה טִמְאָה בְּבַיִת אֵין טָמֵא אֲלָא הַבַּיִת בְּלִבָּד. הִיָּתָה טִמְאָה בְּתוֹכָה אֵין טָמֵא אֲלָא תּוֹכָה:

ב פִּנְרַת הַמְּטָלֶת בְּאֶרֶץ בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיָּהּ לְפָנִים
וְהִיא כְּלֵי שָׁלֵם וְחִלּוּלָהּ וּכְזוּת מִן הַמֵּת נִתּוֹן תַּחְתֵּיהָ
אוֹ עַל גְּבֵה מִבְּחוּץ כֹּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזֵּית בְּתַחְתֵּיהָ
אוֹ עַל גְּבֵה טָמֵא. וְכֹל מֵה שְׁבֵאוֹרֵי תוֹכָה טָהוֹר חוּץ
מִכְּנֶגֶד הַטָּמֵא. וְהַבֵּית טָהוֹר. הֵיטָה טָמֵאָה בְּתוֹכָהּ
אוֹ בְּבֵית הַכֹּל טָמֵא. הֵיטָה גְבוּהָהּ מִן הָאֶרֶץ טָפַח
וְטָמֵאָה תַּחְתֵּיהָ אוֹ בְּתוֹכָהּ אוֹ עַל גְּבֵה אוֹ בְּבֵית הַכֹּל
טָמֵא כֹּל שֶׁבְּבֵית וְכֹל שֶׁתַּחְתֵּיהָ מִפְּנֵי שֶׁהִיא וְהַבֵּית
כָּאֵהֶל אֶחָד. וְכֹל שֶׁעַל גְּבֵה וְכֹל שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא
שֶׁהַכְּלֵי מֵבִיא אֶת הַטָּמֵאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.
הֵיטָה פְּחוּתָהּ וּפְקוּקָהּ בְּקֶשׁ אוֹ אֲפוּצָהּ וּגְבוּהָהּ מִן
הָאֶרֶץ טָפַח וְטָמֵאָה תַּחְתֵּיהָ אוֹ בְּבֵית אוֹ בְּתוֹכָהּ
הַכֹּל טָמֵא חוּץ מֵעַל גְּבֵה. הֵיטָה טָמֵאָה עַל גְּבֵה
כְּנֶגְדּוֹ בְּלֶבֶד עַד לְרִקִיעַ טָמֵא אָבֵל תוֹכָהּ טָהוֹר
וְתַחְתֵּיהָ וְהַבֵּית כֹּל מֵה שֶׁבִּהֵן טָהוֹר מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ
כְּלֵי חוֹצֵצֶת. הֵיטָה מְנַחֵת עַל הָאֶרֶץ וּפִיָּהּ לְפָנִים
וּכְזוּת מִן הַמֵּת נִתּוֹן תַּחְתֵּיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא.
הֵיטָה עַל גְּבֵה כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרִקִיעַ טָמֵא. הֵיטָה
הַטָּמֵאָה בְּתוֹכָהּ אוֹ בְּבֵית תוֹכָהּ וְהַבֵּית טָמֵא:

ג פִּנְרַת שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַבֵּית וְהִיא מְמַלְאָה אֶת כֹּל
גְּבֵה הַבֵּית וּפִיָּהּ לְמַעְלָה לְקוֹרוֹת הַבֵּית וְאֵין בֵּינָהּ
לְבֵין הַקּוֹרוֹת פּוֹתַח טָפַח וְטָמֵאָה בְּתוֹכָהּ הַבֵּית
טָמֵא. טָמֵאָה בְּבֵית מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר. שְׁדֵרֶךְ
הַטָּמֵאָה לְצֵאת לְתוֹךְ הַבֵּית בְּפָחוֹת מִטָּפַח וְאֵין
דִּרְכָּה לְהַכְּנִס. בֵּין שֶׁהֵיטָה מְטָה עַל צֵדָהּ וּפִיָּהּ
לְכַתֵּל וּבֵינוֹ וּבֵין הַכַּתֵּל פָּחוֹת מִטָּפַח בֵּין שֶׁהֵיטָה
פִּנְרַת אַחַת בֵּין שֶׁהֵיוּ שְׁתֵּים זוֹ עַל גְּבֵי זוֹ וְאֵין בֵּין
הָעֲלִיוֹנָה לְקוֹרוֹת אוֹ לְכַתֵּל פּוֹתַח טָפַח. הֵיטָה
עוֹמֶדֶת בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וּפִיָּהּ לְמַעְלָה וְאֵין בֵּינוֹ לְבֵין
הַמְּשֻׁקָּף פּוֹתַח טָפַח וְטָמֵאָה בְּתוֹכָהּ הַבֵּית טָהוֹר.
טָמֵאָה בְּבֵית מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ טָמֵא שְׁדֵרֶךְ טָמֵאָה לְצֵאת
וְאֵין דִּרְכָּה לְהַכְּנִס:

ד פִּנְרַת חִלּוּלָהּ שֶׁהִיא כְּלֵי שָׁלֵם וְהֵיטָה מְנַחֵת עַל
צֵדֶיהָ בְּאוֹרֵי וּכְזוּת מִן הַמֵּת נִתּוֹן תַּחְתֵּיהָ אוֹ עַל גְּבֵה

כָּל שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַזֵּית בְּתַחֲתֶיהָ וּבְגִבָּה טָמֵא. וְכָל מֵה
 שֶׁבְּאוֹר תּוֹכָה טָהוֹר אֵלָא כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה. וְכָל שְׂאִינוּ
 כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה בְּתוֹכָה טָהוֹר. הִיתָה טְמֵאָה בְּתוֹכָה
 הַכֹּל טָמֵא כָּל מֵה שֶׁבְּתוֹכָה וְכָל שֶׁכְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה
 לְמַעַלָּה עַל גְּבֹהָ אוֹ לְמַטָּה תַּחֲתֶיהָ. הִיתָה גְּבוּהָה
 מִן הָאָרֶץ טָפַח וְטְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ אוֹ עַל גְּבֹהָ כָּל
 שֶׁתַּחֲתֶיהָ טָמֵא וְכָל שֶׁעַל גְּבֹהָ טָמֵא. אָבֵל כָּל
 שֶׁבְּתוֹכָה טָהוֹר חוּץ מִכְּלֵי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַטְּמֵאָה.
 הִיתָה טְמֵאָה בְּתוֹכָה הַכֹּל טָמֵא כָּל מֵה שֶׁבְּתוֹכָה
 וְכָל שֶׁתַּחֲתֶיהָ וְכָל שֶׁלְּמַעַלָּה עַל גְּבֹהָ שֶׁהַכֹּלִים
 מִבֵּיאוֹן וְאִינֵן חוֹצְצִין כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. לְפִיכָךְ אִם
 הִיתָה כְּנֶגֶד זֶה הַמְּטָלֶת עַל הָאָרֶץ פְּחוּתָה וּפְקוּקָה
 בְּקֶשׁ אוֹ שֶׁהִיתָה בְּאֵה בְּמִדָּה וּכְזוּת מִן הַמַּת נָתוּן
 תַּחֲתֶיהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד הַתְּהוֹם טָמֵא. עַל גְּבֹהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד
 לְרִקִיעַ טָמֵא. בְּתוֹכָה אִינוּ טָמֵא אֵלָא תּוֹכָה. הִיתָה
 גְּבוּהָה טָפַח מֵעַל הָאָרֶץ וְטְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ תַּחֲתֶיהָ
 בְּלִבְד טָמֵא. בְּתוֹכָה תּוֹכָה בְּלִבְד טָמֵא. עַל גְּבֹהָ
 כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרִקִיעַ טָמֵא. שֶׁכְּבָר בְּאַרְנוֹ שֶׁכְּלֵי עֵץ
 הֵבֵא בְּמִדָּה כְּאֵהֶל הוּא חָשׁוּב לֹא כְּכֹלִים וּלְפִיכָךְ
 חוֹצֵץ:

הַ כְּנֶגֶד שֶׁהִיא כְּלֵי שָׁלֵם וְהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל שׁוּלְיָהּ
 לְאוֹר וְטְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ אוֹ בְּתוֹכָה אוֹ עַל גְּבֹהָ. טְמֵאָה
 בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת וְיוֹרְדָת. אָבֵל אִם הִיתָה
 גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ טָפַח אוֹ מְכֻסָּה אוֹ כְּפוּיָה עַל פִּיהָ
 וְטְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ אוֹ בְּתוֹכָה אוֹ עַל גְּבֹהָ הַכֹּל טָמֵא כָּל
 שֶׁבְּתוֹכָה וְכָל שֶׁתַּחֲתֶיהָ וְכָל שֶׁעַל גְּבֹהָ אִם הִיתָה
 הַטְּמֵאָה לְמַטָּה. שֶׁהַכֹּלִי הַמְּאֵהִיל מִבֵּיא אֶת הַטְּמֵאָה
 וְאִינוּ חוֹצֵץ כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. לְפִיכָךְ אִם הִיתָה פְּחוּתָה
 וּפְקוּקָה בְּקֶשׁ אוֹ בְּאֵה בְּמִדָּה טְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ אוֹ
 בְּתוֹכָה אוֹ עַל גְּבֹהָ טְמֵאָה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת
 וְיוֹרְדָת. וְאִם הִיתָה גְּבוּהָה טָפַח וְטְמֵאָה תַּחֲתֶיהָ
 תַּחֲתֶיהָ בְּלִבְד טָמֵא. הִיתָה טְמֵאָה בְּתוֹכָה אוֹ עַל
 גְּבֹהָ כְּנֶגְדּוֹ עַד לְרִקִיעַ טָמֵא וְכֹלִים שֶׁתַּחֲתֶיהָ טָהוֹרִין
 מִפְּנֵי שֶׁהִיא אֵהֶל וְחוֹצְצָת:

ו גָּמַל שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּאוֹיֵר טְמֵאָה תַּחֲתָיו כְּלִים שֶׁעַל גִּבּוֹ טְהוֹרִים. טְמֵאָה עַל גִּבּוֹ כְּלִים שֶׁתַּחֲתָיו טְהוֹרִין. הִיָּה רוֹבֵץ וְטְמֵאָה תַּחֲתָיו הָרִי זֶה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת וְיוֹרְדֶת. וְכֵן אִם הִיָּתָה טְמֵאָה רְצוּצָה תַּחַת רִגְלוֹ אוֹ עַל גִּבּוֹ רִגְלוֹ הָרִי זֶה בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה וּבּוֹקֵעַת וְיוֹרְדֶת. כְּכֹר בְּאַרְנוֹ בְּנִזְיָרוֹת שָׁאֵם הִיָּה הַנְּזִיר וּכְזוֹת מִן הַמֵּת תַּחַת הַגָּמֶל אוֹ תַּחַת הַמָּטָה וְכִיּוֹצֵא בָּהּ מִשְׁאֵר הַכְּלִים אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁטָמָא טְמֵאָת שְׁבַעָה אִינוֹ מְגַלְתָּ. וּמִשָּׁם אַתָּה לְמַד שֶׁכָּל אֱלוֹ הַהֶלְכוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּטְמֵאָת אֱהָלִים הַנֶּעֱשִׂים מִן הָאָדָם אוֹ מִן הַבְּהֵמָה אוֹ מִן הַכְּלִים הַכֹּל מִדְּבַרֵי סוּפְרִים. מֵהֵן דְּבַרֵי קְבֻלָּה. וּמֵהֵן גְּזֵרוֹת וְהִרְחָקוֹת. וְלִפְיֶךָ אֵין הַנְּזִיר מְגַלְתָּ עֲלֵיהֶן וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן כָּרַת עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ אוֹ אֲכִילַת קֹדֶשׁוֹ. וְאֵין הַדְּבָרִים כֶּלֶן אֲמוּרִין אֱלָא לְעִנּוּן טְמֵאָת תְּרוּמָה וְקֹדֶשִׁים בְּלֶבֶד כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ:

הלכות טומאת מת - פרק עשרים

א שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְצִילִין בְּאֵהָל הַמֵּת. צָמִיד פְּתִיל. וְאֵהָלִין. וּבְלוּעִין. הַבְּלוּעִין מְצִילִין עַל הַטְּהוֹרִים שְׁלֹא יִתְטַמְּאוּ וּמוֹנְעִין הַטְּמֵאָה שְׁלֹא תִצָּא וְתִטַּמָּא. אֲבָל צָמִיד פְּתִיל וְאֵהָלִין מְצִילִין עַל הַטְּהוֹרִים שְׁלֹא יִתְטַמְּאוּ וְאֵינָן מוֹנְעִין אֶת הַטְּמֵאָה שְׁלֹא תִצָּא וְתִטַּמָּא אֶת אַחֲרֵים. כִּיצַד? בֵּית טָמֵא שֵׁישׁ בּוֹ כְּלֵי מִקְרָא צָמִיד פְּתִיל. כָּל שֶׁבִתּוֹךְ הַכְּלֵי טְהוֹרִים. וְכֵן אִם הִיָּה שֵׁם אֵהָל בְּתוֹךְ הַבַּיִת כָּל הַכְּלִים שֶׁבִתּוֹךְ הָאֵהָל טְהוֹרִין. אֲבָל אִם הִיָּה כְּזוֹת מִן הַמֵּת נִתּוּן בְּכְלִים וּמִקְרָא עָלָיו בְּצָמִיד פְּתִיל וְהַכְּנִיסוֹ לַבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא. וְכֵן אֵהָל בְּתוֹךְ אֵהָל וּכְזוֹת מִן הַמֵּת בְּאֵהָל הַפְּנִימִי כָּל הַכְּלִים שֶׁבְּאֵהָל הַחִיצוֹן טָמֵאִים:

ב אֲבָל הַבְּלוּעִין מְצִילִין עַל הַטְּהוֹרִים וּמוֹנְעִין אֶת הַטְּמֵאָה. כִּיצַד? כָּלֵב שֶׁאֲכַל בֶּשֶׂר הַמֵּת וְנִכְנַס לַבַּיִת הַבַּיִת טְהוֹר. כָּלֵב טַבַּעַת אֲפִלוֹ אָדָם שֶׁכָּלֵע טַבַּעַת וְנִכְנַס לְאֵהָל הַמֵּת אַף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁטָמָא טְמֵאָת שְׁבַעָה הַטַּבַּעַת טְהוֹרָה. וְכֵן כָּל הַבְּלוּעִין בְּחַיָּה וּבְהֵמָה

ובעופות ובדגים מצילין כל זמן שהן חיים. ואם מתו
ובשר המת בתוך מעיהן או הכלים. הרי הן כמו
שאינו בלוע:

ג נשחט רב אחד בעוף ורב שנים בבקמה אף על
פי שעדין הן מפרכסין הרי הן כמתים ואינן מצילין
על הכלים הבלועים ולא מונעין את הטמאה
שבתוך מעיהן שלא תטמא:

ד וכמה תשקא הטמאה במעיהן ותהיה מטמאה
כשימותו. בכלב שלשה ימים מעת לעת. ובשאר
חיה ובקמה ועופות ודגים יום אחד מעת לעת.
במה דברים אמורים כשנשאר בשר המת בתוך
מעיהן. אבל זאב שבלע תינוק והקיאו דרך בית
הרעי. הבשר טהור והעצמות בטמאתן:

ה אין הבלועין נצלין אלא בבטן נפש החיה כמו
שבארנו. אבל הבלועין בגוף הכלים והאבנים אינן
נצלין. כיצד? כוש שנבלעה בו הצנור של מתכת.
ומלמד שנבלע בו הדרך. ולבנה שהיתה טבעת
מבלעת בתוכה. ונכנסו לאהל המת. נטמאו אף על
פי שאין נראין והרי הן מחפין שאין הבלועין
בכלים מצילין אלא בצמיד פתיל. וכן מחט או
טבעת שהיו מבלעין בטפלת התנור ונטמא התנור
באהל המת או שנפל שרץ לאוירו נטמאו הכלים
שבתוך הטפלת. ואם היה התנור מקף צמיד פתיל
הואיל והתנור טהור אף הכלים המבלעין בטיט
שעל גביו טהורים. וכן חבית המקפת צמיד פתיל
והיתה מחט או טבעת במגופת החבית מצודה. הרי
אלו טמאין ואין מצילין באהל המת. היו במגופת
החבית כנגד פיה אם היו נראין לתוך החבית ואינן
יוצאין לאוירה טהורין. ואם יצאו לאוירה טמאין.
שאינן כלי חרש המקף צמיד פתיל מציל על
הכלים שבתוכו כמו שיתבאר. ואם יש תחתיהן
כקלפת השום אף על פי שהן שוקעין לתוך אוירה
הרי אלו טהורין:

ו כל הבלועין בקרקעיתו של בית הרי הן טמאין ואין נצולין. שקרקע האהל כמוהו עד התהום מה שאין כן בכתליו כמו שיתבאר. כיצד? הטמאה בבית וכלים הטמונים בקרקעיתו אפלו תחת מאה אמה טמאים. אם יש במקומן טפח על טפח טהורין שהרי הן תחת אהל אחד. למה זה דומה לעליה שעל גבי הבית וטמאה בעליה שהבית טהור. וכן אם חלק הבית במחצה מכלפי ארצו והיתה הטמאה בין המחצה והארץ פלים שבבית למעלה מן המחצה טמאין שאין האהלים מונעין הטמאה כמו שבארנו. היתה הטמאה למעלה מן המחצה פלים שבין המחצה והארץ טהורין שהאהל מציל. ואם אין בין המחצה והארץ גבה טפח הרי הן כטמונים בקרקע הבית וטמאים:

ז ביב שהוא קמור תחת הבית ויש בו פותח טפח ויש בפתחו שהוא חוץ לבית פותח טפח והיתה טמאה בתוכו הבית טהור. היתה טמאה בבית מה שבתוכו טהור. היתה בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח והיתה טמאה בתוכו הבית טמא. טמאה בבית מה שבתוכו טהור שאין דרכה של טמאה להכנס. אין בו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח טמאה בתוכו הבית טמא כאלו היא בתוך הבית. טמאה בבית מה שבתוכו טמא מפני שהן ככלים הטמונים בקרקע וקרקע הבית כמוהו עד התהום:

ח שתי חביות וכחצי זית בכל אחד ומקפות צמיד פתיל ומנחות בתוך הבית הן טהורות שאין חצי שעור מטמא. והבית טמא שהרי יש בבית כזית ואין צמיד פתיל לטמאה. ואינן מטמאות מחמת הבית שהרי הן מקפות צמיד פתיל. נפתחה אחת מהן היא והבית טמאין נחברתה טהורה. וכן שני חדרים שהן פתוחים זה לזה ולבית וכחצי זית בפנימי או באמצעי וכחצי זית בחיצון החיצון טמא והפנימי והאמצעי טהורין. כחצי זית בפנימי וכחצי

זֵית בָּאֲמָצְעֵי הַפְּנִימִי טְהוֹר וְהָאֲמָצְעֵי וְהַחִיצוֹן
טָמְאִים שְׂדֵרְךָ הַטָּמְאָה לְצֵאת וְאֵין דְּרָכָה לְהַפְּנִס:

רמב"ם פרק אחד

הלכות תעניות פרק ג

הלכות תעניות - פרק שלישי

א הרי שלא ירדו להם גשמים כל עקר מתחלת
ימות הגשמים. אם הגיע שבעה עשר במרחשון ולא
ירדו גשמים מתחילין תלמידי חכמים בלבד
להתענות שני וחמישי ושני. וכל התלמידים ראויין
לקד:

ב הגיע ראש חדש כסלו ולא ירדו גשמים בית דין
גוזרין שלש תעניות על הצבור שני וחמישי ושני.
ומתריין בהן לאכל ולשתות בלילה. ואנשי משמר
אין מתעניין עמהן מפני שהן עסוקין בעבודה. וכל
העם נכנסים לבתי כנסיות ומתפללין וזועקין
ומתחננין כדרך שעושין בכל התעניות:

ג עברו אלו ולא נענו בית דין גוזרין שלש תעניות
אחרות על הצבור שני וחמישי ושני. ובשלש אלו
אוכלין ושותין מבעוד יום כמו שעושין בצום כפור.
ואנשי משמר מתעניין מקצת היום ולא משלימין.
ואנשי בית אב והם העוסקין בעבודה באותו היום
לא יהיו מתענים כל עקר. וכל תענית שאוכלין בה
מבעוד יום אם אכל ופסק וגמר שלא לאכל אינו
חוזר ואוכל אף על פי שיש שהות ביום:

ד בשלש תעניות אלו כל העם אסורין בעשיית
מלאכה ביום ומתריין בלילה. ואסורין ברחיצת כל
הגוף בחמין אבל פניו ידיו ורגליו מתר. לפיכך
נועלין את המרחצאות. ואסורין בסיכה. ואם
להעביר את הזמה מתר. ואסורין בתשמיש
המטה. ובנעילת הסנדל בעיר אבל בדרך מתר
לנעל. ומתפללין בבתי כנסיות וזועקין ומתחננין
כשאר תעניות:

ה עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁבַע תַּעֲנִיּוֹת
 אַחֲרוֹת עַל הַצְּבוֹר שְׁנֵי נַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי נַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי
 נַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי. וּבְאֵלֹהֵי הַשְּׁבַע בְּלִבְד עֲבָרוֹת וּמִיִּנְיָקוֹת
 מִתַּעֲנוּת אָבֵל בְּשֵׁאֵר הַתַּעֲנִיּוֹת אֵין עֲבָרוֹת וּמִיִּנְיָקוֹת
 מִתַּעֲנוּת. וְאִךְ עַל פִּי שְׁאִינָן מִתַּעֲנוּת אֵין מְעַנְגוֹת
 עֲצָמָן בְּתַפְנוּקִים אֶלָּא אוֹכְלוֹת וְשׁוֹתוֹת כְּדֵי קִיוּם
 הַיֶּלֶד:

ו וּבְשֶׁבַע תַּעֲנִיּוֹת אֵלָיו אֲנָשִׁי מִשְׁמֵר מִתַּעֲנִין
 וּמִשְׁלִימִין. וְאֲנָשִׁי בֵּית אָב מִתַּעֲנִין מִקְצַת הַיּוֹם וְלֹא
 מִשְׁלִימִין. וְכֹל דְּדָבָר שֶׁהוּא אָסוּר בְּשִׁלְשׁ אֲמֻצָּעִיּוֹת
 אָסוּר בְּאֵלֹהֵי הַשְּׁבַע הָאֲחֵרוֹנוֹת:

ז וַיִּתְרוֹת אֵלָיו. שְׁבָהֶן בְּלִבְד מִתְרִיעִין וּמִתְפַּלְלִין
 בְּרַחוּב הָעִיר. וּמִזְרִידִין זָמָן לְהוֹכִיחַ לָעָם כְּדֵי
 שְׁיִשׁוּבוּ מִדְרָכָם. וּמוֹסִיפִין שֵׁשׁ בְּרָכוֹת בְּתַפְלַת
 שְׁחָרִית וּבְתַפְלַת מְנַחָה וְנִמְצָאוּ מִתְפַּלְלִין כ"ד
 בְּרָכוֹת. וְנוֹעֵלִין אֶת הַתְּחִיּוֹת. וּבִשְׁנֵי מַטִּין לְעֵת עָרֵב
 וּפּוֹתְחִין אֶת הַתְּחִיּוֹת. אָבֵל בְּחִמִּישֵׁי פּוֹתְחִין כָּל הַיּוֹם
 מִפְּנֵי כְבוֹד הַשְּׁבַת. וְאִם יֵשׁ לַחֲנוּת שְׁנֵי פְתָחִים פּוֹתְחַת
 אֶחָד וְנוֹעֵל אֶחָד וְאִם יֵשׁ לַחֲנוּת אֶצְטָבָה פּוֹתְחַת
 כְּדָרְכוֹ בְּחִמִּישֵׁי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

ח עָבְרוּ אֵלָיו וְלֹא נִעְנְוּ. מִמַּעֲטִין בְּמִשְׁאֵל וּמִתָּן וּבִבְנִין
 שֶׁל שְׂמֻחָה כְּגוֹן צִיּוֹר וְכִיּוֹר. וּבִנְטִיעָה שֶׁל שְׂמֻחָה
 כְּגוֹן מִינֵי הַדָּס וּמִינֵי אֶהָלִים. וּמִמַּעֲטִין בְּאֵרוֹסִין
 וְנִשְׁוֹאִין אֶלָּא אִם כֵּן לֹא קִיָּם מִצְוֹת פְּרִיָּה וְרִבְיָה.
 וְכֹל מִי שֶׁקִּיָּם מִצְוֹת פְּרִיָּה וְרִבְיָה אָסוּר לוֹ לְשַׁמֵּשׁ
 מִטָּתוֹ בְּשְׁנֵי רַעְבוֹן. וּמִמַּעֲטִין בְּשִׂאֲלַת שְׁלוֹם בֵּין
 אָדָם לַחֲבֵרוֹ. וּתְלִמִּידֵי חֻכְמִים לֹא יִשְׁאַלּוּ שְׁלוֹם
 אֶלָּא כְּנוֹפִין וּכְמַנְדִּין לְמָקוֹם. וְעַם הָאָרֶץ שְׁנָתָן
 לָהֶם שְׁלוֹם מִחֲזִירִין לוֹ בְּשִׁפְהָ רָפָה וְכִבְד רֹאשׁ:

ט תְּלִמִּידֵי חֻכְמִים חוֹזְרִין לְבָדָם וּמִתַּעֲנִים שְׁנֵי
 נַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי עַד שְׁיִצֵּא נִסָּן שֶׁל תְּקוּפָה אָבֵל לֹא
 הַצְּבוֹר. שְׁאֵין גּוֹזְרִין עַל הַצְּבוֹר בְּשִׁבִיל גְּשָׁמִים
 שְׁלֹא יֵרְדוּ יֵתֵר מִשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת אֵלָיו.
 וְכִשְׂמִתַּעֲנִין הַיְחִידִים עַד שְׁיִצֵּא נִסָּן מִתְרִין לְאָכַל

בְּלִילָהּ וּמִתְרִין בַּעֲשִׂית מְלֹאכָה וּבְרַחֲצָהּ וּבְסִיכָה וְתִשְׁמִישׁ הַמָּטָה וְנַעֲיִלַת הַסַּנְדֵּל כַּשָּׂאָר כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת. וּמִפְּסִיקוֹן לְרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּפּוֹרִים. יֵצֵא נִיֶּסֶן שֶׁל תְּקוּפָה וְהוּא כְּשֶׁהִגִּיעַ הַשָּׁמֶשׁ לַתַּחֲלַת מִזֵּל שׁוֹר אֵין מִתַּעֲנִים. שָׂאִין הַגְּשָׁמִים בְּזִמְנֵי הַזֶּה אֶלֶּא סִימָן קָלְלָהּ הוֹאִיל וְלֹא יָרְדוּ כָּל עֶקֶר מִתַּחֲלַת הַשָּׁנָה:

י בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכָל הַדּוֹמָה לָהּ. אֲבָל מְקוֹמוֹת שְׁעוֹנֹת הַגְּשָׁמִים שְׁלֵהֵן קֶדֶם י"ז בְּמִרְחֻשָּׁן אוֹ אַחַר זִמְנֵי זֶה כְּשֶׁיִּגִיעַ זְמַנָּם וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים יַחֲדִים מִתַּעֲנִים שְׁנֵי נַחֲמִישֵׁי וְשְׁנֵי. וּמִפְּסִיקוֹן בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּבַחֲנֻכָּה וּבְפּוֹרִים. וְשׁוֹהִין אַחֲרֵי כֵן כְּמוֹ שְׂבַעַה יָמִים. אִם לֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עַל הַצָּבוּר שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה תַעֲנִיּוֹת עַל הַסֶּדֶר שְׂאִמְרָנוּ:

יֵא כָּל תַּעֲנִיּוֹת שְׁגוֹזְרִין הַצָּבוּר בְּחוּצָה לְאֶרֶץ אוֹכְלִים בָּהֶם בְּלִילָהּ וְדִינֵיהֶם כְּדִין שָׂאָר הַתַּעֲנִיּוֹת. שָׂאִין גּוֹזְרִין עַל הַצָּבוּר תַּעֲנִית כְּגוֹן צוּם כְּפּוֹר אֶלֶּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלֶבֶד וּבְגִלְלַת הַמָּטָר. וּבְאוֹתָן עֶשֶׂר תַּעֲנִיּוֹת שֶׁהֵן שֶׁלֹּשׁ אֲמֻצָּעִיּוֹת וְשֶׁבַע אַחֲרוֹנוֹת:

סה"מ לרמב"ם

שיעור ר: מצות עשה קז.

מצות עשה - מצוה קז היא שצונו להיותנו דנין בטומאת מת, ומצוה זו כוללת כל משפטי טומאת מת. (זאת חקת התורה, שהרה הלכות טומאת מת בכ"ה פרקים):

יום שלישי יג שבט, פ' בשלח

חומש

שלישי טו ויאמר יהוה אל־מֹשֶׁה מִה־תִּצְעַק אֵלַי
דְּבַר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ:

רש"י: מה תצעק אלי. למדנו, שהיה משה עומד ומתפלל, אמר לו הקב"ה, לא עת עתה להאריך בתפלה, שישראל נתונין בצרה. דבר אחר מה תצעק אלי, עלי הדבר תלוי ולא עליך, כמ"ש להלן, על בני ועל פועל ידי תצוני (ישעיה מ"ה, יא): דבר אל בני ישראל ויסעו, אין להם אלא ליסע, שאין הים עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם, והאמונה שהאמינו בו ויצאו, לקרוע להם הים (מכילתא פ"ג):

טז וְאַתָּה הָרַם אֶת־מִטְּךָ וְנִטַּתָּ אֶת־יַדְּךָ עַל־הַיָּם
וּבִקְעָהוּ וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה: יז
וְאֲנִי הִנְנִי מִחַזְק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
וְאֶכְבְּדָהּ בַּפְּרָעָה וּבְכָל־חִילוֹ בְּרַכְבּוֹ וּבַפְּרָשָׁיו:
יח וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהַכְּבֹדִי בַּפְּרָעָה
בְּרַכְבּוֹ וּבַפְּרָשָׁיו: יט וַיִּסַּע מֶלֶאֶךְ הָאֱלֹהִים
הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע
עִמּוֹד הָעֲנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם:

רש"י: וילך מאחריהם. להבדיל בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ולקבל חצים ובליסטראות של מצרים. בכל מקום הוא אומר מלאך ה', וכאן מלאך האלהים, אין אלהים בכל מקום אלא דין, מלמד שהיו ישראל נתונין בדין באותה שעה, אם להנצל אם להאבד עם מצרים: ויסע עמוד הענן. כשחשיכה, והשלים עמוד הענן את המחנה לעמוד האש, לא נסתלק הענן כמו שהיה רגיל להסתלק ערבית לגמרי, אלא נסע והלך לו מאחריהם, להחשיך למצרים:

כ וַיָּבֹא בֵּין | מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
וַיְהִי הָעֲנָן וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאָר אֶת־הַלַּיְלָה וְלֹא־קָרַב זֶה
אֶל־זֶה כָּל־הַלַּיְלָה:

רש"י: ויבא בין מחנה מצרים. משל למהלך בדרך ובנו מהלך לפניו, באו לסטים לשבותו, נטלו מלפניו ונתנו לאחוריו, בא זאב מאחוריו, נתנו לפניו, באו לסטים לפניו וזאבים מאחוריו, נתנו על

זרועו ונלחם בהם. כך ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על זרועותיו (הושע יא ג): ויהי הענן והחשך. למצרים: ויאר. עמוד האש את הלילה לישראל, והלך לפניהם כדרכו ללכת כל הלילה, והחשך של ערפל לצד מצרים: ולא קרב זה אל זה. מחנה אל מחנה (מכילתא פ"ד):

**כֹּא וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה | אֶת־
הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֶזְרָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיַּשֶּׁם אֶת־הַיָּם
לְחֶרֶב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם:**

רש"י: ברוח קדים עזה. ברוח קדים שהיא עזה שברוחות. הוא הרוח שהקב"ה נפרע בה מן הרשעים, שנאמר ברוח קדים אפיצם (ירמיהו י"ז), יבא קדים רוח ה' (הושע יג טו), רוח הקדים שברך בלב ימים (יחזקאל כו, כו), הגה ברוחו הקשה ביום קדים (ישעיה כו, ח): ויבקעו המים. כל מים שבעולם (מכילתא פ"ד):

**כֹּב וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה וְהַמַּיִם
לָהֶם חוֹמָה מִיְמִינֵם וּמִשְׁמָאלֵם: כֹּג וַיִּרְדְּפוּ
מִצָּרִים וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל סוֹס פֶּרְעֹה רִכְבּוֹ
וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם:**

רש"י: כל סוס פרעה, וכי סוס אחד היה, אלא מגיד שאין כולם חשובין לפני המקום אלא כסוס אחד:

**כֹּד וַיְהִי בְּאֲשַׁמֶּרֶת הַבֹּקֶר וַיִּשְׁקֶף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה
מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיִּהְיֶה אֶת מַחֲנֵה מִצְרַיִם:**

רש"י: באשמרת הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורת, ואותה שלפני הבקר קורא אשמורת הבוקר (ברכות ג). ואומר אני, לפי שהלילה חלוק למשמרות שיר של מלאכי השרת, כת אחר כת לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורת, וזהו שתרגם אונקלוס מטרת: וישקף, ויבט, כלומר פנה אליהם להשחיתם, ותרגומו ואסתכי, אף הוא לשון הבטתה, כמו שדה צופים (במדבר כג יד), לחקל סכותה: בעמוד אש וענן. עמוד ענן יורד ועושה אותו כשיט, ועמוד אש מרתיחו, ושלפי סוסיהם משתמטות (מכילתא פ"ה): ויהם, לשון מהומה, אשטורד"ישון בלע"ז ערבבם, נטל סגנויות שלהם, ושנינו בפרקי ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי, כל מקום שנאמר בו מהומה, הרעשת קול הוא, וזה אב לכלן, וירעם ה' בקול גדול וגוי על פלשתים ויהומם (שמואל א ג י):

**כֹּה וַיִּסַּר אֶת אַפְּן מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדָּת
וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה
נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם: פ**

רש"י: ויסר את אופן מרכבותיו. מכח האש נשרפו הגלגלים, והמרכבות נגררות, והיושבים בהם נעים ואבריהן מתפרקין: וינהגהו בכבדות. בהנהגה שהיא כבדה וקשה להם, במדה שמדדו ויכבד לכו הוא ועבדיו, אף כאן וינהגהו בכבדות: גלחם להם במצרים. במצריים. דבר אחר במצרים, בארץ מצרים, שכשם שאלו לוקים על הים, כך לוקים אותם שנשארו במצרים:

תהילים

ס.ט.

יום יג

א לְמַנְצַחַת עַל־שׁוֹשְׁנִים לָדוֹד: ב הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי
בָּאוּ מִיָּם עַד־נֶפֶשׁ: ג טָבַעְתִּי בִּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מְעַמָּד
בְּאֹתִי בְּמַעַמְקֵי־מַיִם וְשִׁבַּלְת שְׁטַפְתָּנִי: ד יָנַעְתִּי בְּקִרְאִי
נַחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינַי מִיַּחַל לְאֱלֹהֵי: ה רַבּוּ מִשְׁעָרוֹת רֵאשִׁי
שִׁנְאֵי חָנָם עֲצָמוּ מַצְמִיתִי אִיבִי שָׁקַר אֲשֶׁר לֹא־גִזַּלְתִּי
אֲזוּ אָשִׁיבוּ: ו אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאוֹלָתִי וְאֲשֵׁמוֹתִי מִמָּדָּ
לֹא־נִבְחָדוּ: ז אֲל־יִבְשׁוּ בִי קַוֵּיךָ אֲדַנִּי יְהוָה צְבָאוֹת אֲל־
יִכְלָמוּ בִי מִבְּקִשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ח כִּי־עָלִיךָ נִשְׂאֹתִי
חֲרָפָה כִּסְתָה כְּלָמָה פָּנָי: ט מוֹזַר הָיִיתִי לְאָחִי וְנִבְרִי
לְבָנֵי אִמִּי: י כִּי־קִנְאַת בֵּיתְךָ אֶכְלָתָנִי וְחֲרָפוֹת חוֹרְפֶיךָ
נִפְלוּ עָלַי: יא וְאֶבְכֶּה בְּצוּם נִפְשִׁי וְתָהִי לְחֲרָפוֹת לִי:
יב וְאֶתְנֶה לְבוֹשֵׁי שָׁק וְאָחִי לָהֶם לְמַשָּׁל: יג יִשְׁיחוּ בִי
יִשְׁבִּי שָׁעַר וּנְגִינּוֹת שׁוֹתִי שִׁכַּר: יד וְאֲנִי תִפְלָתִי לָךְ יְהוָה
עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרִב־חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ:
טו הֲצִילָנִי מִטֵּיט וְאֲל־אֶטְבְּעָה אֲנַעְלָה מִשִּׁנְאֵי
וּמַמַּעַמְקֵי־מַיִם: טז אֲל־תִּשְׁטַפְּנִי שִׁבַּלְת מַיִם וְאֲל־
תִּבְלַעֵנִי מְצוּלָה וְאֲל־תִּתְאַטַּר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ: יז עֲנֵנִי יְהוָה
כִּי־טוֹב חֶסֶדְךָ כָּרֵב רַחֲמֶיךָ פָּנָה אֵלַי: יח וְאֲל־תִּסְתַּר
פָּנֶיךָ מֵעַבְדְּךָ כִּי־צָר־לִי מֵחַר עֲנֵנִי: יט קָרְבָה אֲל־נֶפְשִׁי
נְאֻלָּה לְמַעַן אִיבִי פָדֵנִי: כ אַתָּה יָדַעְתָּ חֲרָפְתִּי וּבְשִׁתִּי
וּכְלָמְתִי נִגְדָּדָה כָּל־צוֹרְרֵי: כא חֲרָפָה שָׁבַרְהָ לְבִי וְאֲנוּשָׁה
וְאֶקְוֶה לְנוֹד וְאִין וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא מְצָאתִי: כב וַיִּתְּנוּ
בְּבָרוֹתֵי רֵאשׁ וְלִצְמָאֵי יִשְׁקוּנִי חֶמְצִין: כג יְהִי שְׁלֹחָנָם
לְפָנֵיהֶם לֶפֶת וְלִשְׁלוֹמִים לְמוֹקֵשׁ: כד תִּתְּשַׁכְּנָה עֵינֵיהֶם
מִרְאוֹת וּמִתְנִיָּהֶם תִּמְיֵד הַמַּעַד: כה שְׁפָדָה־עֲלֵיהֶם וְעַמָּד

וַחֲרוֹן אַפָּי יִשְׁיגָם: כו תְּהִי טִירְתָּם נִשְׁמָה בְּאַהֲלֵיהֶם
 אֲלֵ-יְהִי יֹשֵׁב: לו כִּי-אַתָּה אֲשֶׁר-הִכִּיתָ רָדְפוּ וְאֲלֵ-
 מִכְאוֹב חֲלָלִיךָ יִסְפְּרוּ: כח תִּנְהַעְוֹן עַל-עֲוֹנָם וְאֲלֵ-יָבֹאוּ
 בְּצַדִּיקְתָּךְ: כט יִמְחוּ מִסֶּפֶר חַיִּים וְעַם-צַדִּיקִים אֲלֵ-יִכְתְּבוּ:
 ל וְאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב יִשׁוּעַתְּךָ אֱלֹהִים תִּשְׁגַּבֵּנִי: לא אֲהַלְלֶהָ
 שֵׁם-אֱלֹהִים בְּשִׁיר וְאֲגַדְּלָנּוּ בְּתוֹדָה: לב וְתִיטֵב לִיהוָה
 מִשׁוֹר פֶּר מִקֶּרֶן מִפְּרִים: לג רְאוּ עֲנָוִים יִשְׁמְחוּ דְרָשִׁי
 אֱלֹהִים וַיְחִי לְבַבְכֶם: לד כִּי-שָׁמַע אֱלֵ-אֲבִיוֹנִים יְהוָה
 וְאֶת-אֲסִירָיו לֹא בָזָה: לה יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יָמִים
 וְכָל-רִמְשׁ בָּם: לו כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיְבַנֶּה עָרֵי יְהוּדָה
 וַיִּשְׁבּוּ שָׁם וַיִּרְשׁוּהָ: לו וַזֶּרַע-עֲבָדָיו יִנְחִלוּהָ וְאֶהְיֶה שְׁמוֹ
 יִשְׁבְּנוּ-בָהּ:

○ צִדִּיק לַהוֹיֹת אֱלֹהִים

ע.

א לְמַנְצַח לְדוֹד לְהַזְכִּיר: ב אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה
 לְעֲזָרְתִּי חוֹשֶׁה: ג יִבְשׁוּ וַיַּחֲפְרוּ מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי יִסְגּוּ אַחֲזֹר
 וַיִּכְלְמוּ חִפְצֵי רַעְתִּי: ד יָשׁוּבוּ עַל-עֵקֶב בְּשִׁתָּם הָאֹמְרִים
 הָאֵתָּה הָאֵתָּה: ה יִשְׁיִשׁוּ וַיִּשְׁמְחוּ בָּךְ כָּל-מִבְּקָשֶׁיךָ וַיֹּאמְרוּ
 תָּמִיד יִגְדַל אֱלֹהִים אֶהְיֶה יִשׁוּעַתְּךָ: ו וְאֲנִי עָנִי וְאֲבִיוֹן
 אֱלֹהִים חוֹשֶׁה לִּי עֲזָרִי וּמִפְּלֹטֵי אַתָּה יְהוָה אֲלֵ-תִאַחֲרֶ:

עא.

א בָּךְ-יְהוָה חָסִיתִי אֲלֵ-אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם: ב בְּצַדִּיקְתָּךְ
 תִּצִּילֵנִי וְתִפְלֹטֵנִי הַטָּה-אֵלַי אֲזַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי: ג הֲיִיה לִי
 לְצוֹר מְעוֹן לָבוֹא תָּמִיד צוּיֹת לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי-סִלְעֵי
 וּמְצוֹדֹתַי אַתָּה: ד אֱלֹהֵי פְלֹטֵנִי מִיַּד-רָשָׁע מִכַּף מְעוֹל
 וְחוֹמָץ: ה כִּי-אַתָּה תִּקְוֹתִי אֲדַנִּי יְהוָה מִבְּטָחִי מִנְּעוּרַי:
 ו עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גּוֹזֵי בָּךְ תְּהַלְתִּי
 תָּמִיד: ז כְּמוֹפֶת הָיִיתִי לְרַבִּים וְאַתָּה מַחְסֵי-עוֹ: ח יִמְלֹא

פִּי תִהְלֶתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאֶרְתֶּךָ: ט אֱלֹהֵי־תִשְׁלִיכֵנִי לְעֵת
 זְקֵנָה בְּכָלוֹת בְּחַי אֱלֹהֵי־תַעֲזֹבֵנִי: י כִּי־אָמְרוּ אוֹיְבֵי לִי
 וְשִׁמְרֵי נַפְשִׁי נִוְעָצוּ יַחְדָּו: יא לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזֹבוּ רִדְפוּ
 וְתִפְשׁוּהוּ כִּי־אֵין מִצִּיל: יב אֱלֹהִים אֱלֹהֵי־תִרְחַק מִמְּנֵי
 אֱלֹהֵי לְעִזְרָתִי חֹשֶׁה: יג יִבְשׁוּ יִכְלוּ שִׁמְנֵי נַפְשִׁי יַעֲטוּ
 חֲרָפָה וּכְלָמָה מִבְּקָשִׁי רָעַתִּי: יד וַאֲנִי תָמִיד אֲיַחַל
 וְהוֹסַפְתִּי עַל־כָּל־תִּהְלֶתֶךָ: טו פִּי יִסְפֹּר צְדָקֹתֶךָ כָּל־הַיּוֹם
 תִּשְׁוַעְתֶּךָ כִּי לֹא יֵדַעְתִּי סִפְרוֹת: טז אָבוֹא בְּגִבְרוֹת אֲדַנִּי
 יִהְיֶה אֲזָכִיר צְדָקֹתֶךָ לְבַדְּךָ: יז אֱלֹהִים לִמְדַתֵּנִי מִנְעוּרַי
 וְעַד־הַנְּהָ אֲגִיד נִפְלְאוֹתֶיךָ: יח וְגַם עַד־זְקֵנָה וְשִׁיבָה
 אֱלֹהִים אֱלֹהֵי־תַעֲזֹבֵנִי עַד־אֲגִיד זְרוּעֶךָ לְדוֹר לְכָל־יְבוּא
 גְּבוּרָתֶךָ: יט וְצְדָקֹתֶךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ
 גְּדֻלוֹת אֱלֹהִים מִי כְמוֹךָ: כ אֲשֶׁר הִרְאִיתָנִי צָרוֹת רַבּוֹת
 וְרַעוֹת תִּשׁוּב תַּחֲיִינִי וּמִתְהוֹמוֹת הָאָרֶץ תִּשׁוּב תַּעֲלֵנִי:
 כא תָּרַב גְּדֻלָּתִי וְתִסַּב תִּנְחַמְנֵנִי: כב גַּם־אֲנִי אֹדְדֶךָ בְּכָל־י
 נִבֵּל אֲמַתֶּךָ אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה לָךְ בְּכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
 כג תִּרְנְנָה שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְרָה־לָךְ וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ:
 כד גַּם־לְשׁוֹנִי כָּל־הַיּוֹם תִּהְלֶה צְדָקֹתֶךָ כִּי־בִשׁוּ כִי־חָפְרוּ
 מִבְּקָשִׁי רָעַתִּי:

○ צריך להיות אלהים

תניא

ובזה יובן למה גדלה מאד מעלת העסק בתורה יותר מכל המצות ואפי' מתפלה שהיא יחוד עולמות עליונים [והא דמי שאין תורתו אומנתו צריך להפסיק היינו מאחר דמפסיק ומבטל בלא"ה]. ומזה יוכל המשכיל להמשיך עליו יראה גדולה בעסקו בתורה כשיתבונן איך שנפשו ולבושיה שבמוחו ובפיו הם מיוחדים ממש בתכלית היחוד ברצון העליון ואור א"ס ב"ה ממש המתגלה בהם מה שכל העולמות עליונים ותחתונים כלא חשיבי קמיה וכאין ואפס ממש עד שאינו מתלבש בתוכם ממש אלא סובב כל עלמין בבחי' מקיף להחיות' עיקר חיותם רק איזו הארה מתלבשת בתוכם מה שיכולים לסבול שלא יתבטלו במציאות לגמרי. וז"ש ויצונו ה' את כל החוקים האלה ליראה את ה' וגו' [ועל יראה גדולה זו אמרו אם אין חכמה אין יראה והתורה נקראת אצלה תרעא לדרתא כמ"ש במ"א] אלא דלאו כל מוחא סביל דא יראה כזו. אך גם מאן דלא סביל מוחו כלל יראה זו לא מינה ולא מקצתה מפני פחיתות ערך נפשו בשרשה ומקורה במדרגות תחתונים דעשר ספירות דעשיה אין יראה זו מעכבת בו למעשה כמ"ש לקמן:

היום יום

יג שבט

יום שלישי ה'תש"ג

שיעורים: חומש: בשלח, שלישי עם פירש"י.

תהלים: סמ"עא.

תניא: אבל עשר... עניני העולם.

יא"צ [=יום השנה] – ביום המיתה אפילו בשנה ראשונה, ואפילו כשיום הקבורה רחוק מיום המיתה.

מענה ה"צמח צדק" לאאזמור"ר [מהר"ש] בהיותו כבן שבע: החסד ויתרון המעלה אשר האלוקים עשה את האדם ישר להיות הולך בקומה זקופה הוא, דהגם שהולך על הארץ, מכל מקום הוא רואה את השמים, לא כן בהולך על ארבע דאינו רואה אלא את הארץ.

רמב"ם ג פרקים

שיעור רא: הלכות טומאת מת כא-כג

הלכות טומאת מת - פרק אחד ועשרים

א מנין לצמיד פתיל שמציל באהל המת שנאמר וְכָל כְּלֵי כְּתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא הָא יֵשׁ צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָהוֹר. וּמִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שְׂאִין הַכְּתוּב מְדַבֵּר אֶלָּא בְּכֵלִי חָרָשׁ בְּלִבָּד כְּלֵי שְׂאִינוֹ מִטָּמֵא אֶלָּא דְרָךְ פִּתְחוֹ. לְפִיכָךְ אִם הָיָה פִּתְחוֹ סָתוּם וּמִקַּף צָמִיד פְּתִיל הִצִּיל עַל כָּל שְׁבִתוֹכוֹ. קַל וְחֹמֶר לְכָל הַכְּלִים שְׂאִין מְקַבְּלִין טָמֵאָה שְׂיִצִּילוּ בְּצָמִיד פְּתִיל וְהֵם כְּלֵי גְלָלִים כְּלֵי אֲבָנִים כְּלֵי אֲדָמָה וְכֵלֵי עֲצָמוֹת הֲדָג וְעוֹרוֹ וְעֲצָמוֹת הָעוֹף וְכֵלֵי עֵץ הַבָּא בְּמִדָּה וְנִסְרִים שֶׁל עֵץ שֶׁהֵן פְּשוּטִין וְאִינֶן כְּלִים וְגִלְמֵי כְּלֵי מִתְּכֶת. כָּל אֵלוֹ מִצִּילִין בְּצָמִיד פְּתִיל. אִם הִדְבְּרִים שְׁבִתוֹךְ הַכְּלֵי הַמִּקַּף נִצְלוּ קַל וְחֹמֶר לְבְלוּעִין וְלַכְּלִים שֶׁתַּחַת הָאֲהָלִים. מַה בֵּין אֲהָלִים לַכְּלִים שְׂמִצִּילִין בְּצָמִיד פְּתִיל. שֶׁהַכְּלִים אִינֶן מִצִּילִין אֶלָּא בְּצָמִיד פְּתִיל וְהָאֲהָלִים מִצִּילִין בְּכֶסוּי בְּלִבָּד:

ב מִשְׁפָּךְ שֶׁכִּפְּהוּ מִצִּיל בְּכֶסוּי אֶף עַל פִּי שֶׁקְצָתוֹ נְקוּב נֶקֶב קָטָן הָרִי הוּא כְּסָתוּם:

ג כָּל הַכְּלִים הַמִּצִּילִין בְּצָמִיד פְּתִיל אִם הָיוּ בְּהֵן טָפַח עַל טָפַח עַל רוּם טָפַח וְכִפְּאֵן עַל פִּיהֶם עַל הָאָרֶץ אֶף עַל פִּי שְׁלֵא מֵרַח בְּצָמִיד פְּתִיל מִן הַצְּדָדִין הָרִי אֵלוֹ מִצִּילִין כָּל מַה שֶׁתַּחֲתִיהֶן עַד הַתְּהוֹם מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּאֶהֱל וְהָאֶהֱל מִצִּיל. אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַכְּלֵי כְּלֵי חָרָשׁ שְׂאִין אֲהָלֵי כְּלֵי חָרָשׁ מִצִּילִין. כִּיצַד? חֲבִית שֶׁכִּפּוּיָהּ עַל פִּיהָ אֶף עַל פִּי שֶׁמְרַחֶה בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין כָּל מַה שֶׁתַּחֲתִיהָ טָמֵא. שְׂנֵאָמַר צָמִיד פְּתִיל עָלָיו וְלֹא צָמִיד פְּתִיל עַל גִּבּוֹ. הַדְּבִיק פִּיהָ לַכְּתֵל וּמְרַחֶה מִן הַצְּדָדִים מִצְּלָת עַל כָּל מַה שְׁבִתוֹכָהּ וְעַל כָּל שֶׁכִּנְגְדָהּ בַּכְּתֵל. וְאִם לֹא מֵרַח מִן הַצְּדָדִין אֵינָה מִצְּלָת שְׂאִין כְּלֵי חָרָשׁ מִצִּיל מִשּׁוּם אֶהֱל כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. אָבֵל שְׂאֵר כָּל הַכְּלִים הַמִּצִּילִין

בְּצִמִּיד פָּתִיל שֶׁהָיוּ פְּיוֹתֶיהֶן דְּבוֹקוֹת בְּדַפְּנֵי הַבַּיִת
מִצִּילִין בְּלֹא צִמִּיד פָּתִיל מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִצִּילִין מִשּׁוּם
אֲהֵל. לְפִיכָךְ צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה בְּדַפֵּן הַכִּלִּי טָפַח שְׂאִין
הַכִּלִּים מִצִּילִין עִם דְּפָנוֹת אֲהֵלִים עַד שְׂיִהְיֶה לָהֶן
דַּפֵּן [טָפַח]. הֵיכָה לְכִלֵּי דַפֵּן חֲצֵי טָפַח וְהֵיכָה יוֹצֵא
מִדַּפֵּן הָאֲהֵל שְׂפָה חֲצֵי טָפַח וְהַדְּבִיק זֶה לְזֶה. אַף
עַל פִּי שֵׁשׁ שָׁם חָלַל טָפַח אֵינּוּ מִצִּיל עַד שְׂיִהְיֶה
טָפַח מִמָּקוֹם אֶחָד:

ד כָּשֶׁם שֶׁמִּצִּילִין מִבְּפָנִים עִם דְּפָנוֹת הָאֲהֵל כִּי
מִצִּילִין חוּץ לְאֲהֵל אִם סָמְכָן לְאֲהֵל שֶׁהָרִי הָאֲהֵל
נַעֲשֶׂה כִּסּוּי מִכָּל מְקוֹם. כִּיצַד? כִּלֵּי מַחֵם שֵׁשׁ לֹא
דַּפֵּן טָפַח שֶׁהִנִּיחוּ עַל גְּבֵי יְתֵדוֹת חוּץ לְאֲהֵל וְסָמְךְ
פִּיו לְדַפֵּן הָאֲהֵל וְהִיָּתָה טְמֵאָה תַּחְתּוּי כִּלִּים
שֶׁבְּתוֹכּוֹ טְהוֹרִין. וְאִם הֵיכָה סָמוּךְ לְכַתֵּל חָצֵר אוֹ
לְכַתֵּל גִּנָּה אֵינּוּ מִצִּיל לְפִי שְׂאִינָן כַּתֵּל אֲהֵל.
וְלְפִיכָךְ כִּלִּים שֶׁבְּתוֹךְ הַכִּלִּי טְמֵאִים שֶׁהָרִי הָאֲהֵלוֹ
עַל הַטְּמֵאָה:

ה קוֹרָה שֵׁשׁ בָּהּ פּוֹתַח טָפַח וְהִיא נְתוּנָה מִכַּתֵּל
לְכַתֵּל וְטְמֵאָה תַּחְתּוּיָהּ וְקִדְרָה תְּלוּיָהּ מִן הַקּוֹרָה
וְהִיָּתָה הַקּוֹרָה נוֹגַעַת בְּפִי הַקִּדְרָה כְּלָהּ וּמְכַסֶּה
אוֹתָהּ כִּלִּים שֶׁבְּקִדְרָה טְהוֹרִים שֶׁהָרִי הִצִּילוֹ בְּכִסּוּי
הָאֲהֵל לָהֶם. וְאִם לֹא הֵיכָה פִּי הַקִּדְרָה מְכַסֶּה בַּקּוֹרָה
אֲלֵא בִּינֵיהֶם רְנוּחַ. כָּל מֵה שֶׁבְּקִדְרָה טְמֵא וְהַקִּדְרָה
עֲצָמָה טְמֵאָה:

ו בּוֹר שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטְמֵאָה בַּבַּיִת וְכִלִּים בְּבוֹר אִם
הֵיכָה מְכַסֶּה בְּנֶסֶר חֶלֶק אוֹ בְּכִלֵּי הַמִּצִּיל שֵׁשׁ לֹא
דַּפֵּן טָפַח הָרִי כָּל מֵה שֶׁבְּבוֹר טְהוֹר. הֵיכָה לְבוֹר
בְּנִין סְבִיב לְפָיו גְּבוּהַ טָפַח עַל הָאָרֶץ. בֵּין שְׂכַסְהוּ
בְּכִלֵּי הַמִּצִּיל שֵׁשׁ לֹא דַּפֵּן בֵּין שְׂלֵא הִיָּתָה לֹא דַּפֵּן
הָרִי זֶה מִצִּיל שֶׁהָרִי יֵשׁ לֹא דַּפֵּן טָפַח מִמָּקוֹם אֶחָד:

ז חֲדוֹת הַבְּנוּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת וּמִגּוֹרָה בְּתוֹכּוֹ וְהַפְּרַח
שְׂלָהּ יוֹצֵא וּמְכַסֶּה פִּי הַחֲדוֹת וְנָתַן כִּלֵּי הַמִּצִּיל
בְּאֲהֵל הַמַּת עַל פִּי הַחֲדוֹת וְהָרִי הוּא נִשְׁעַן עַל פְּרַח
הַמְּנוֹרָה. רוֹאִין אִם תִּנָּטַל מְנוֹרָה וְהַכִּלִּי הַמִּצִּיל

עומד הרי זה מציל על כל שבתות. וכלים שבין שפת הפלי ושפת החדות שהורים עד התהום. ואף המנורה שהורה. אף על פי ששפת הפרח נראה בין הפסוי והחדות. ואם לאו הכל טמא:

ח החדות הפנוי בתוך הבית וכלי המציל נתון על פיו והיתה טמאה בין שפת הפלי ושפת החדות או בתוך החדות הבית טמא. שאין האהל שבתוך הבית מונע הטמאה כמו שבארנו. היתה טמאה בבית כלים שבכתלי החדות אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח שהורים. ואם לאו טמאים. ואם היו כתלי החדות רחבים משל בית בין כך ובין כך שהורים. מפני שאינן מכתלי הבית. וכשם שמציל החדות בתוכו כך מציל בכתליו. כבר בארנו שהתנור הישן הרי הוא ככל הכלים שהן מביאים את הטמאה ואינן נעשין אהלים ומפני זה אינו מציל על מה שבתוכו אלא אם כן היה מקף צמיד פתיל כשאר כלים המצילים. וכן בארנו שהתנור החדש אינו ככלים לענין זה אלא נעשה אהל. ולפיכך מציל על מה שבתוכו בכסוי בלבד בלא צמיד פתיל כאהלים. וכסוי התנור הוא נקרא סרידא:

ט תנור ישן בתוך החדש וסרידא על פי החדש והרי הפסוי נשען על פי התנור הישן רואין אם כשינטל הישן תפול הסרידא לא הציל וכל שבתוכו טמא. ואם לאו הכל טהור. הנה החדש בתוך הישן והסרידא מנחת על פי הישן. אם יש בין החדש והפסוי פחות מטפח כל שבתוך החדש טהור וכאלו הסרידא מנחת על פיו:

י סרידא של חרס שיש לה שפה והיא עודפת על פי התנור ומקפת צמיד פתיל אפלו היתה טמאה תחתיה או על גבה הכל טמא. אבל כנגד אוירו של תנור טהור. היתה טמאה כנגד אוירו של תנור מכנגדו עד לרקיע טמא וכל מה שבתוכו טהור:

יא קְדָרָה שְׁכַפְאָה עַל פִּי הַחֲבִית וּמֵרַח דְּפָנוּתֶיהָ
 עִם הַחֲבִית מִצְלָת עַל כָּל מֵה שֶׁבְּתוֹכָהּ וְעַל מֵה
 שֶׁבִּינָהּ וּבֵין שִׁפְתוֹת הַחֲבִית. הוֹשִׁיבָה עַל פִּי הַחֲבִית
 כְּדֶרֶכָּהּ וּמֵרַח אֵינָה מִצְלָת מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדָרָה
 מִתְטַמְּאָה מֵאוֹיֶרֶה וְאֵין כָּלִי טָמֵא מִצִּיל כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ:

הלכות טומאת מת - פרק שנים ועשרים

א שוּלֵי הַמַּחְצִין וְשוּלֵי קַרְקָעוֹת וְהַכְּלִים וְדְּפָנוּתֶיהֶן
 מֵאֲחוּרֵיהֶן אֵין מִצִּילִין בְּצִמִּיד פְּתִיל בְּאֵהֶל הַמֶּת.
 קַרְסָמֶן וְשֶׁפֶן וְעֶשְׂאֵן כְּלִים מִצִּילִין בְּצִמִּיד פְּתִיל.
 שֶׁאֵין מִצִּיל בְּצִמִּיד פְּתִיל אֶלָּא כְּלִים:

ב כָּלִי חָרֵשׁ שֶׁנִּתֵּן בּוֹ טֵיט עַד חֲצִיּוֹ לֹא בִטְלוֹ. וְאִם
 הִשְׁקִיעַ בּוֹ אֶת הַכְּלִים מִצִּיל:

ג כָּלִי חָרֵשׁ מִצִּיל בְּצִמִּיד פְּתִיל עַד שִׁינְקֵב בְּמוֹצֵיא
 רְמוֹן. וּבְגָדוֹל עַד שֶׁפָּחַת רְבוֹ. פִּיצָד? כָּלִי גָדוֹל
 שֶׁנִּפְחַת [חֲצִיּוֹ] וְהַקִּיפוֹ צִמִּיד פְּתִיל וְסִתָּם מְקוֹם
 הַפָּחַת בְּצִמִּיד פְּתִיל הָרִי זֶה מִצִּיל אֶף עַל פִּי שֶׁאֵינּוּ
 חָשׁוּב כָּלִי לְעִנְיַן טָמְאָה. אֲבָל כָּלִי הַמְּקַף צִמִּיד
 פְּתִיל שֶׁהֵיךְ נָקוּב אוֹ סְדוּק וְלֹא סִתָּם הַנְּקֵב נִטְמָא
 וְאֵינּוּ מִצִּיל. וְכַמָּה יִהְיֶה בְּנִקְב. אִם הֵיךְ כָּלִי הָעֲשׂוּי
 לְאֶכְלִים שֶׁעוּרוֹ בְּמוֹצֵיא זֵיתִים. הֵיךְ עֲשׂוּי לְמִשְׁקָה
 שֶׁעוּרוֹ בְּכוֹנֵס מִשְׁקָה. הָעֲשׂוּי לְקָף וּלְקָף מִטִּילִין
 אוֹתוֹ לְחֻמְרָא. וּמִשִּׁנְקֵב בְּכוֹנֵס מִשְׁקָה אֵינּוּ מִצִּיל עַד
 שִׁיִּסְתָּם הַנְּקֵב אוֹ עַד שִׁיִּמְעֻטְנוּ:

ד תַּנּוּר שֶׁהֵיךְ סְרִידָא עַל פִּיו וּמְקַף צִמִּיד פְּתִיל
 וְנִתּוֹן בְּאֵהֶל הַמֶּת וְנִסְדָּק הַתַּנּוּר. אִם הֵיךְ הַסְּדָק
 מְלֵא פִי מֵרִדֵּעַ שֶׁהוּא הֶקֶף טָפַח נִטְמָא הַתַּנּוּר וְאֶף
 עַל פִּי שֶׁאֵין הַמֵּרִדֵּעַ יָכוֹל לְהַכְּנִס בְּסְדָק אֶלָּא הָרִי
 הוּא כְּמוֹתוֹ בְּשׁוּנָה. פְּחוֹת מְכָאן הַתַּנּוּר טָהוֹר.
 נִסְדָּקָה הַסְּרִידָא שֶׁעַל פִּיו כְּמֵלֵא פִי מֵרִדֵּעַ נִכְנָס
 הָרִי זֶה טָמֵא. פְּחוֹת מְכָאן נִצֵּל בְּצִמִּיד פְּתִיל. הֵיךְ
 הַסְּדָק עָגוּל אֵין רוֹאֵין אוֹתוֹ אֶרֶךְ אֶלָּא שֶׁעוּרוֹ כְּמֵלֵא
 פִי מֵרִדֵּעַ נִכְנָס:

ה תנור המקף צמיד פתיל שנקב נקב בעינו של תנור הטובה אם היה הנקב מלא פוש נכנס ויוצא פשהוא דולק הרי זה נטמא. ואם היה הנקב פחות מזה נצל:

ו נקב התנור מצדו שעורו מלא פוש נכנס ויוצא שלא דולק. וכן מגופת החבית שנקבה שעורה כדי שתכנס מצה שניה של שיפון בנקב. וחצבים גדולים שנקבו שעורן כדי שתכנס מצה שניה של קנה. פחות מכאן טהורין. במה דברים אמורים בזמן שנעשו לנין. אבל אם נעשו לשאר המשקין אפלו נקבו בכל שהן נטמאו. ואין הצמיד פתיל מועיל להם עד שיסתם הנקב. ואף בזמן שנעשו לנין לא אמרו אלא שנקבו שלא בידי אדם. אבל אם נעשו בידי אדם אפלו כל שהן טמאים. ואין נצלין עד שיסתם הנקב:

ז חבית שהיא מלאה משקין טהורין ומניקת של חרס בתוכה והחבית מקפת צמיד פתיל ונתונה באהל המת. החבית והמשקין טהורין והמניקת טמאה. מפני שקצתה האחת בתוך החבית המקפת והקצה השני פתוח לאהל המת ואינו סתום. אף על פי שהיא עקמה אין העלם כסתום:

ח חבית המקפת צמיד פתיל שנקבה מצדה וסתמו שמרים את הנקב הציל. אגף חצי הנקב וסתם חציו הרי זה ספק אם הציל אם לא הציל. סתם את הנקב בזמורה עד שימרח מן הצדדין. סתמו בשני קסמים עד שימרח מן הצדדין ובין זמורה לחברתה. וכן נסר שנתון על פי התנור ומרח מן הצדדין [הציל. היו שתי נסרים עד שימרח מן הצדדין ובין] נסר לחברו. חבר את שני הנסרים במסמרים של עץ וכיוצא בהן או שלפף עליהן שוגמין אין צריך למרח מן האמצע. במה מקיפין. בסיד. ובחרסית. ובגפסין. בזפת. ובשענה. בטיט. ובצואה. ובחמר. ובכל דבר המתמרח. ואין מקיפין לא בבעץ ולא בעופרת מפני שהוא פתיל ואינו צמיד. ומקיפין

בְּדַבְּלָהּ שְׁמֹנֶה שָׁלֹא הִכְשֶׁרָה וּבְבִצָק שְׁנֹלוֹשָׁה בְּמֵי פָרוֹת כִּדֵי שָׁלֹא יִטְמֵא. שְׁדָבָר טָמֵא אֵינּוּ חוֹצֵץ:

ט מְגוּפַת הַחֲבִית שְׁנַתְחַלְחֵלָה אַף עַל פִּי שְׂאִינָה נִשְׁמָטֶת אֵינָה מִצָּלֶת שֶׁהָרִי נִתְרַעַע הַצְּמִיד. הַפְּדוּר וְהַפְּקַעַת שֶׁל גָּמִי שְׁנַתָּן עַל פִּי הַחֲבִית וּמֵרַח מִן הַצְּדָדִין לֹא הִצִּיל עַד שְׂיִמְרַח עַל כָּל הַפְּדוּר וְעַל כָּל הַפְּקַעַת מִמָּטָה לְמַעְלָה. וְכֵן בְּמַטְלַת שֶׁל בְּגָד שֶׁקְשָׁרָה עַל פִּי הַכְּלִי. הִיָּתָה שֶׁל נִיר אֹז שֶׁל עוֹר וְקְשָׁרָה בְּמִשְׁיחָה. אִם מֵרַח מִן הַצְּדָדִין הִצִּיל:

י חֲמַת שֶׁל עוֹר הֶדְג אֹז הַנִּיר שֶׁהִלְבִּישׁ בָּהֶן אֶת הַחֲבִית וְצָרְרָה מִלְמָטָה הָרִי זֶה מִצָּלֶת. וְאִם לֹא צָרְרָה אַף עַל פִּי שְׂמֵרַח מִן הַצְּדָדִין לֹא תִצִּיל:

יא חֲבִית זְפוּתָה שְׁנַתְקַלְף הַחֶרֶס מִלְמַעְלָה וְהַזְּפַת שָׁלָה עוֹמֵד וְנָתַן הַכְּסוּי עַל הַזְּפַת וְדָחְקוּ עַד שִׁידְבַק בְּזָפַת. וְנִמְצָא הַזְּפַת עוֹמֵד בֵּין הַכְּסוּי וּבֵין קַרְקַע הַחֲבִית הָרִי זֶה מִצִּיל. וְכֵן בְּכָלִי הַמְּרִיס וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מִדְּבָרִים הַמְּתַמְרָחִין שֶׁהֵיָה הַמְּתַמְרַח בֵּין הַכְּסוּי וּבֵין הַכְּלִי כִּמּוֹ זֶר הוֹאִיל וְהַכֹּל דְּבוֹקִין הָרִי זֶה מִצִּיל:

הלכות טומאת מת - פרק שלשה ועשרים

א כָּל הַכְּלִים הַמִּצִּילִים בְּצְמִיד פְּתִיל מִצִּילִין עַל כָּל מָה שֶׁבְּתוֹכָן בֵּין אֶכְלִין בֵּין מִשְׁקִין בֵּין בְּגָדִים וְכָלִי שֶׁטָּף. זֶהוּ דֵּין תּוֹרָה. אֲבָל מִדְּבָרֵי סוּפְרִים שֶׁכָּלִי חֶרֶס הַמְּקַף צְמִיד פְּתִיל אֵינּוּ מִצִּיל אֶלָּא עַל הָאֶכְלִין וְעַל הַמִּשְׁקִין וְעַל כָּלִי חֶרֶס אֲחֵרִים שֶׁיְהִיוּ בְּתוֹכוֹ. אֲבָל אִם הָיוּ בְּתוֹךְ כָּלִי חֶרֶס הַמְּקַף כָּלִי שֶׁטָּף אֹז בְּגָדִים הָרִי אֵלּוֹ טְמֵאִים. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ שֶׁלֹּא יִצִּיל עַל הַכֹּל כִּשְׂאָר כְּלִים הַמִּצִּילִין. מִפְּנֵי שֶׁשְׂאָר הַכְּלִים הַמִּצִּילִין אֵין מְקַבְּלִין טְמֵאָה וְכָלִי חֶרֶס מְקַבְּלִין טְמֵאָה וְכָלִי טָמֵא אֵינּוּ חוֹצֵץ. וְכָל כָּלִי עִם הָאָרֶץ בְּחִזְקַת טְמֵאָה כִּמּוֹ שִׁיתְבָּאָר. וְלָמָּה לֹא אָמְרוּ כָּלִי חֶרֶס שֶׁל עִם הָאָרֶץ לֹא יִצִּיל עַל הַכֹּל וְשֶׁל חֶבֶר יִצִּיל עַל הַכֹּל שֶׁהָרִי הוּא טָהוֹר. מִפְּנֵי

שָׁאִין עִם הָאָרֶץ טָמֵא בְּעֵינֵי עֶצְמוֹ, שְׂאוֹמֵר הוּאִיל וְכִלֵּי חָרֶס מִצִּיל עַל הַכֹּל אֶחָד אֲנִי וְאֶחָד הַחֵבֶר, וְלִפְיֶכָּךְ חָשׂוּ וְגָזְרוּ שְׁלֹא יִצִּיל עַל הַכֹּל, וְלָמָּה אָמְרוּ מִצִּיל עַל הָאֶכְלִין וְעַל הַמְשָׁקִין וְעַל כְּלֵי חָרֶס, מִפְּנֵי שְׂאֵלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה טָמְאִים הֵן עַל גְּבֵי עִם הָאָרֶץ בֵּין קֶדֶם שְׂיָהוּוּ בְּאֵהֶל הַמֶּת בֵּין אַחַר שְׂיָהוּוּ שָׁם תַּחַת צְמִיד פְּתִיל, וְלַעוֹלָם לֹא יִשְׁאֵל הַחֵבֶר מִעַם הָאָרֶץ לֹא אֶכְלִין וְלֹא מְשָׁקִין וְלֹא כְּלֵי חָרֶס אֲלֵא עַל דַּעַת שֶׁהֵן טָמְאִין שְׂהָרֵי אֵין לָהֶן טְהָרָה לְעוֹלָם וְלֹא יָבוֹא בָּהֶן לִיַּדֵּי תַקְלָה, אֲבָל כְּלֵי שְׁטָף שׂוֹאֵל אוֹתָם הַחֵבֶר מִעַם הָאָרֶץ וּמִטְבִּילָן מִפְּנֵי מַגַּע עִם הָאָרֶץ וּמַעְרִיב שְׁמֻשׁוֹ וּמְשַׁתְּמֵשׁ בָּהֶן בְּטְהָרוֹת לְפִיכָּךְ חָשׂוּ חֲכָמִים שְׂמֵא יִשְׁאֵל מִמֶּנּוּ כְּלֵי שְׁטָף שְׂכָבֶר הִיָּה תַחַת צְמִיד פְּתִיל בְּכִלֵּי חָרֶס שְׁלוֹ, שְׂהָרֵי עִם הָאָרֶץ הִזָּה מִדְּמָה שְׁנִצֵּל וְהָרֵי הוּא טָמֵא טָמְאָת שְׂבָעָה וַיִּטְבִּיל הַחֵבֶר וַיַּעְרִיב שְׁמֻשׁוֹ וַיִּשְׁתְּמֵשׁ בּוֹ בְּטְהָרוֹת וַיָּבוֹא לִיַּדֵּי תַקְלָה, וּמִפְּנֵי זֶה גָזְרוּ שְׁלֹא יִצִּיל כְּלֵי חָרֶס עַל כְּלֵי שְׁטָף שְׂבַת־כּוֹ:

ב אָדָם שְׂהָיָה נָתוּן בְּתוֹךְ הַחֲבִית וּמִקְפַּת צְמִיד פְּתִיל טְהוֹר, וְאֶפְלוֹ עֲשָׂאָה גוֹלָל לְקַבֵּר, וַיִּרְאָה לִי שְׂזָה שְׁלֹא גָזְרוּ עַל כְּלֵי חָרֶס שְׁלֹא יִצִּיל עַל הָאָדָם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שְׂאִינוֹ מְצוּי וְכֹל דָּבָר שְׂאִינוֹ מְצוּי לֹא גָזְרוּ בּוֹ:

ג כְּלֵי חָרֶס שְׂמְשַׁתְּמֵשִׁין בָּהֶן בְּאִפְרַת הַפָּרָה אוּ בְּקַדְשִׁים עַמֵּי הָאָרֶץ נֶאֱמָנִים עַל טְהָרָתָם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִזְהָרִים בָּהֶן הַרְבֵּה וְלִפְיֶכָּךְ יִצִּילוּ עַל הַכֹּל בְּצְמִיד פְּתִיל אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן שֶׁל חָרֶס:

ד אֲרָבָה שְׂבִין בֵּית לַעֲלִיָּה וְטָמְאָה בְּבֵית וּקְדָרָה נִתּוּנָה עַל פִּי הָאָרָבָה וּנְקוּבָה בְּכוֹנֵס מִשְׁקָה, הַקְּדָרָה טָמְאָה וְהַעֲלִיָּה טְהוֹרָה, הִיָּתָה שְׁלָמָה כָּל שְׂבָעֲלִיָּה מֵאֶכְלִין וּמְשָׁקִין וְכִלֵּי חָרֶס טְהוֹר, אֲבָל אָדָם וְכִלֵּי שְׁטָף שְׂבָעֲלִיָּה טָמְאִים שְׂאִין כְּלֵי חָרֶס חוּצָץ אֲלֵא עַל הָאֶכְלִים וְעַל הַמְשָׁקִין וְכִלֵּי חָרֶס, וְכֹל שְׂבָעֲלִיָּה טְהוֹר כְּאֵלוֹ הוּא תַחַת צְמִיד פְּתִיל

בְּכָלִי חָרָס. וְטָמְאוּ הָאָדָם שֶׁבַעֲלֶיהָ זֶה מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר הַמְּצוּי. לְפִיכֹךְ אִם הָיָה בְּעֲלֶיהָ זֶה כְּלִי מִתְּכֹת וְכִיּוֹצֵא בּוֹ מְלֵא מִשְׁקִין הַכְּלִי טָמֵא טָמְאָת שִׁבְעָה וְהַמִּשְׁקִין טְהוֹרִין. הֵיטָהּ בָּהּ אִשָּׁה לְשָׁה בַּעֲרָבָה שֶׁל עֵץ הָאִשָּׁה וְהַעֲרָבָה טָמְאִין טָמְאָת שִׁבְעָה וְהַבְּצֶק טְהוֹר כֹּל זְמַן שֶׁעוֹסֶקֶת בּוֹ. פָּרָשָׁה וְחִזְרָה וְנִגְעָה בּוֹ טָמְאָתוֹ. וְכֵן אִם פָּנָה הַבְּצֶק אִו הַמִּשְׁקִין לְכָלִי אַחֵר מִכְּלִי שֶׁטָּף שֶׁבַעֲלֶיהָ נִטְמְאוּ בְּמַגַּע הַכְּלִי הָאֶחָד. הָיָה עַל פִּי אֲרָבָה זֶה שְׁאָר כְּלִים הַמְּצִילִים בְּצִמּוּד פְּתִיל שְׂאִין מְקַבְּלִין טָמְאָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ וְלְפִיכֹךְ אִין מַגַּע עִם הָאָרֶץ מְטַמֵּא אִו שֶׁהָיָה כְּלִי חָרָס הַטְּהוֹר לְפָרָה אֲדָמָה אִו לְקֹדֶשׁ שֶׁהַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל טְהוֹרָתוֹ. הֲרִי זֶה מְצִיל עַל כֹּל מַה שֶׁבַעֲלֶיהָ. הָיָה אֲהֵל נְטוּי בְּעֲלֶיהָ וּמְקַצְתּוֹ מְרַדֵּד עַל הָאֲרָבָה שְׁבִין בַּיִת לְעֲלֶיהָ הֲרִי זֶה מְצִיל וְאַף עַל פִּי שְׂאִין גָּגוּ עַל הָאֲרָבָה שֶׁהָאֲהֵל מְצִיל בְּכִסּוּי כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ:

רמב"ם פרק אחד

הלכות תעניות פרק ד

הלכות תעניות - פרק רביעי

א בְּכָל יוֹם מִשְׁבַּע תַּעֲנִיּוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל מָטָר מִתְּפִלָּין עַל סֵדֶר זֶה. מוֹצֵיאִין אֶת הַתְּבָה לְרְחוֹבָהּ שֶׁל עִיר וְכָל הָעָם מִתְּקַבְּצִים וּמִתְּפָסִים בְּשִׁקִּים. וְנוֹתְנִין אֶפֶר מִקְלָה עַל גְּבִי הַתְּבָה וְעַל גְּבִי סֵפֶר תּוֹרָה כְּדִי לְהַגְדִּיל אֶת הַתְּבָה וְלְהַכְנִיעַ לָבֶם. וְאַחַד מִן הָעָם נוֹטֵל מִן הָאֶפֶר וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁ הַנְּשִׂיא וּבְרֹאשׁ אַב בַּיִת דִּין בְּמָקוֹם הַנְּחַת תְּפִלָּין כְּדִי שִׁיכָלְמוּ וַיִּשׁוּבוּ. וְכָל אֶחָד וְאַחַד נוֹטֵל וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁוֹ:

ב וְאַחֵר כֶּךָ מֵעֲמִידִין בֵּינֵיהֶן זְקַן חָכֵם וְהֵן יוֹשְׁבִין. לֹא הָיָה שָׁם זְקַן חָכֵם מֵעֲמִידִין חָכֵם. לֹא הָיָה שָׁם לֹא זְקַן וְלֹא חָכֵם מֵעֲמִידִין אָדָם שֶׁל צוּרָה. וְאוֹמֵר לְפָנֵיהֶם דְּבָרֵי כְבוֹשִׁין. אַחִינוּ לֹא שָׁק וְלֹא תַעֲנִית גּוֹרְמִין אֶלָּא תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. שְׁכַן מְצִינוּ בְּנִינָה שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בְּאַנְשֵׁי נִינּוּה וַיִּרָא הָאֱלֹהִים אֶת

שָׁקַם וְאֵת תַּעֲנִיתָם אֵלָא וַיִּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם. וּבִקְבֻלָּהּ הוּא אוֹמֵר 'קָרְעוּ לְבַבְכֶם וְאֵל בְּגַדֵיכֶם'. וּמוֹסִיף בְּעֲנִינּוֹת אֱלֹהֵי כָפִי כַחוּ עַד שְׂיִכְנִיעַ לְבָבָם וַיָּשׁוּבוּ תָשׁוּבָה גְמוּרָה:

ג וְאַחַר שֶׁגִּזְמַר זֶה דְּבָרֵי כְּבוֹשִׁין עוֹמְדִין בְּתַפְלָה וּמַעֲמִידִין שְׁלִיחַ צְבוּר הִרְאוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּתַעֲנִיּוֹת אֱלֹהֵי. וְאִם הָיָה אוֹתוֹ שֶׁאוֹמֵר דְּבָרֵי הַכְּבוֹשִׁין רָאוּ לְהִתְפַּלֵּל מִתְפַּלֵּל וְאִם לֹא מוֹרִידִין אַחֵר:

ד וְאִי זֶה הוּא הִרְאוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּתַעֲנִיּוֹת אֱלֹהֵי. אִישׁ שֶׁהוּא רָגִיל בְּתַפְלָה. וְרָגִיל לְקָרוֹת בְּתוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים. וּמְטוּפֵל וְאִין לוֹ. וַיֵּשׁ לוֹ יְגִיעָה בְּשָׂדֵה. וְלֹא יִהְיֶה בְּבָנָיו וּבְבָנֵי בֵיתוֹ וְכָל קְרוֹבָיו הַנְּלוּיִם עָלָיו בְּעַל עֲבָרָה. אֵלָא יִהְיֶה בֵיתוֹ רִיקָן מִן הָעֲבָרוֹת. וְלֹא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע בְּיַלְדוּתוֹ. שְׁפַל בְּרֶךְ. וּמְרַצָּה לְעַם. וַיֵּשׁ לוֹ נְעִימָה וְקוֹלוֹ עָרֵב. וְאִם הָיָה זָקֵן עִם כָּל הַמַּדּוֹת הָאֵלֹהֵי הָרִי זֶה מְפָאֵר. וְאִם אִינוֹ זָקֵן הוֹאִיל וַיֵּשׁ בּוֹ כָּל הַמַּדּוֹת הָאֵלֹהֵי יִתְפַּלֵּל:

ה וּשְׁלִיחַ צְבוּר מִתְחִיל וּמִתְפַּלֵּל עַד בְּרַפְתָּ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל. וְאוֹמֵר זְכוֹרֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת מַעֲיִן הַצָּרָה. וְאוֹמֵר 'אֵל ה' בְּצָרָתָה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי'. 'אִשָּׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים' וְגו'. 'מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ ה'.' 'תַּפְלָה לְעַנִּי כִי יַעֲטֹף' וְגו':

ו וְאוֹמֵר דְּבָרֵי תַחֲנוּנִים כְּפִי כַחוּ. וְאוֹמֵר רְאֵה נָא בְּעֵינָיו וְרִיבָה רִיבָנוּ וּמַהֲרָ לְגַאֲלָנוּ. וּמִתְחַנֵּן וְאוֹמֵר בְּסוּף תַּחֲנוּנָיו מִי שֶׁעָנָה אֶת אֲבָרָתָם אֲבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

ז וּמִתְחִיל לְהוֹסִיף שֵׁשׁ בְּרָכוֹת שֶׁהוּא מוֹסִיף זו אַחֵר זו. וּמִתְחַנֵּן בְּכָל אַחַת מֵהֵן בְּדְבָרֵי תַחֲנוּנִים וּפְסוּקִים מִדְּבָרֵי קְבֻלָּה וּמִפְתָּבֵי הַקֶּדֶשׁ כְּפִי שֶׁהוּא רָגִיל וְחוֹתֵם בְּכָל אַחַת מֵהֵן בְּחִתִּימוֹת אֱלֹהֵי:

ח בראשונה הוא חותם מי שְׁעָנָה אֶת מֹשֶׁה וְאָבוֹתֵינוּ
עַל יָם סוּף הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם
בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' זוֹכֵר הַנְּשַׁכְּחוֹת:

ט בַּשְּׁנִיָּה הוּא חוֹתֵם מִי שְׁעָנָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל הוּא
יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ
אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּרוּעָה:

י בַּשְּׁלִישִׁית הוּא חוֹתֵם מִי שְׁעָנָה אֶת שְׂמוּאֵל בַּמִּצְפָּה
הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה.
בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ צְעָקָה:

יא בַּרְבִּיעִית הוּא חוֹתֵם מִי שְׁעָנָה אֶת אֱלִיהוּ בְּהַר
הַכֶּרְמֶל הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם
הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

יב בַּחֲמִישִׁית הוּא חוֹתֵם מִי שְׁעָנָה אֶת יוֹנָה בַּמַּעַי
הַדָּגָה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם
הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הָעוֹנֶה בְּעַת צָרָה:

יג בַּשְּׁשִׁית הוּא חוֹתֵם מִי שְׁעָנָה אֶת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ
בִּירוּשָׁלַיִם הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם
בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. וְכָל
הָעַם עוֹנִין אִמֵּן אַחַר כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה כְּדָרְךָ
שְׁעוֹנִין אַחַר כָּל הַבְּרָכוֹת:

יד בַּשְּׁבִיעִית אוֹמֵר רַפָּאנוּ ה' וְנִרְפָּא וְכוּ'. וְגוֹמֵר
הַתְּפִלָּה עַל הַסֵּדֶר וְתוֹקְעִין בַּחֲצוֹצְרוֹת. וְכַסְדָּר
הַזֶּה עוֹשִׂין בְּכָל מְקוֹם:

טו כְּשֶׁהָיוּ מִתְּפַלְּלִין עַל הַסֵּדֶר הַזֶּה בִּירוּשָׁלַיִם הָיוּ
מִתְּכַנְּסִין לְהַר הַבַּיִת כְּנֶגֶד שַׁעַר הַמְּזֻרָח וּמִתְּפַלְּלִין
כַּסְדָּר הַזֶּה. וְכַשְּׁמַגִּיעַ שְׁלִיחַ צְבוּר לֹמֵר מִי שְׁעָנָה
אֶת אַבְרָהָם אוֹמֵר בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ אַתָּה ה' גּוֹאֵל
יִשְׂרָאֵל. וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד. וְחֲזָן הַכְּנֶסֶת אוֹמֵר לַתּוֹקְעִים תִּקְעוּ בְּנֵי
אַהֲרֹן תִּקְעוּ. וְחוֹזֵר הַמִּתְּפַלְּלִל וְאוֹמֵר מִי שְׁעָנָה אֶת
אַבְרָהָם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע קוֹל

צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כִּךָ תוֹקְעִין הַכֹּהֲנִים
וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין:

טז וְכֵן בַּבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה לָזוּ שֶׁהִיא רֵאשׁוֹנָה מִן הַשֵּׁשׁ
שְׁמוֹסִיף חוֹתֵם בָּהּ בְּרוּךְ הו' אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם בְּרוּךְ אַתָּה הו' זוֹכֵר
הַנְּשַׁכְּחוֹת. וְהֵן עוֹנִין בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד. וְחֲזַן הַכֹּהֵן אֹמֵר לָהֵן הֲרִיעוּ בְּנֵי
אֱהֲרֹן הֲרִיעוּ. וְחֹזֵר שְׁלִיחַ צְבוּר וְאֹמֵר מִי שְׁעָנָה
אֶת מֹשֶׁה וְאַבְוֹתָיו עַל יַם סוּף הוּא יַעֲנֶה אֶתְכֶם
וַיִּשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. וְאַחַר כִּךָ מְרִיעִין
וְתוֹקְעִין וּמְרִיעִין:

יז וְכֵן עַל כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה בְּאַחַת אֹמֵר תִּקְעוּ
וּבְאַחַת אֹמֵר הֲרִיעוּ עַד שְׁיִגְמַר כָּל שְׁבַע הַבְּרָכוֹת.
וְנִמְצְאוּ הַכֹּהֲנִים פַּעַם תוֹקְעִין וּמְרִיעִין וְתוֹקְעִין.
וּפַעַם מְרִיעִין וְתוֹקְעִין וּמְרִיעִין שְׁבַע פַּעַמִּים. וְאִין
עוֹשִׂים הַסֵּדֶר זֶה אֶלָּא בְּהַר הַבַּיִת בְּלֵבֶד. וּכְשֶׁהֵן
תוֹקְעִין וּמְרִיעִין שֵׁם תוֹקְעִין בְּחִצּוֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָר
כְּאַחַד כָּמוֹ שְׁאַמְרָנוּ:

יח שְׁבַע תַּעֲנִיּוֹת הָאֵלוּ כָּל מְקוֹם שְׁגוֹזְרִין אוֹתָם שֵׁם
אַחַר שְׁמַתְפַּלְלִין יוֹצְאִין כָּל הָעָם לְבֵית הַקְּבָרוֹת
וּבוֹכִין וּמַתְחַנְנִים שֵׁם. כְּלוֹמֵר הֲרִי אַתָּם מֵתִים כְּאֵלוּ
אִם לֹא תָשׁוּבוּ מִדְּרָכֵיכֶם. וּבְכָל תַּעֲנִיּוֹת מִתַּעֲנִיּוֹת
הַצָּרוֹת שְׁגוֹזְרִין עַל הַצְּבוּר מִתְפַּלְלִין תְּפִלַּת נְעִילָה
בְּכָל מְקוֹם:

יט יִרְדוּ לָהֶם גְּשָׁמִים עַד מְתֵי יְהִיוּ יוֹרְדִין וַיִּפְסְקוּ
הַצְּבוּר מִן הַתַּעֲנִיּוֹת. מִשִּׁירְדוּ בְּעַמֶּק הָאָרֶץ תִּחְרַבָּה
טֶפֶת. וּבְבִינוּיַת טְפָחִים. וּבַעֲבוּדָה עַד שִׁירְדוּ
בְּעַמֶּק שְׁלֹשָׁה טְפָחִים:

סה"מ לרמב"ם

שיעור רא: מצות עשה קז.

מצות עשה - מצות קז היא שצונו להיותנו דנין
בטומאת מת, ומצוה זו כוללת כל משפטי טומאת מת.
(זאת חקת התורה, שהרהר הלכות טומאת מת בכ"ה פרקים):

יום רביעי יד שבט, פ' בשלח

חומש

רביעי כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יַדְךָ
עַל־הַיָּם וַיָּשָׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־רֶכְבּוֹ וְעַל־
פָּרָשָׁיו:

רש"י: וישבו המים. שזקופים ועומדים כחומה. ישבו למקומם
ויכסו על מצרים:

כז נִיטַּ מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לַפְּנוֹת
בְּקֶרֶל לְאֵיתָנֹו וּמִצְרַיִם נָסִים לְקִרְאָתוֹ וַיִּנְעַר יְהוָה
אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם:

רש"י: לפנות בקר. לעת שהבוקר פונה לבא: לאיתנו. לתקפו
הראשון: נסים לקראתו. שהיו מהוממים ומטורפים ורצין לקראת
המים: וינער ה'. כאדם שמנער את הקדירה והופך העליון למטה
והתחתון למעלה. כך היו עולין ויורדין ומשתברין בים. ונתן
הקב"ה בהם חיות לקבל היסורין: וינער. ושניק. והוא לשון טרוף
בלשון ארמי. והרבה יש במדרש אגדה:

כח וַיָּשָׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים
לְכָל־חֵיל פְּרַעֲהַּ הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר
בָּהֶם עַד־אַחַד:

רש"י: ויכסו את הרכב וגו' לכל חיל פרעה. כך דרך המקראות
לכתוב למ"ד יתירה. כמו לכל כליו תעשה נחשת (שמות כז ג.), וכן
לכל כלי המשכן, בכל עבודתו (שם יט.), ויתדותם ומיתריהם לכל
כליהם, ואינה אלא תקון לשון:

כט וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם
לָהֶם חֲמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׁמָאלָם: ל וַיּוֹשַׁע יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיִּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שַׁפַּת הַיָּם:

רש"י: וירא ישראל את מצרים מת. שפלטן הים על שפתו. כדי
שלא יאמרו ישראל, כשם שאנו עולים מצד זה, כך הם עולין מצד
אחר רחוק ממנו. וירדפו אחרינו:

**לֹא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיַּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיֵּרָאוּ הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ
בֵּיהוָה וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוֹ: פ**

רש"י: את היד הגדולה. את הגבורה הגדולה שעשתה ידו של הקב"ה. והרבה לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד ממש הן, והמפרשו יתקן הלשון אחר ענין הדבור:

**טו א אֶזְ יִשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה
הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־
גָּאָה גָּאָה סוֹס וָרֶכֶב רָמָה בַּיָּם:**

רש"י: אז ישיר משה. אז כשראה הנס, עלה בלבו שישיר שירה. וכן אז ידבר יהושע (יהושע י. יב). וכן ובית יעשה לבת פרעה (מלכים א ז. ה). חשב בלבו שיעשה לה. אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה. וכן ביהושע כשראה הנס, אמר לו לבו שידבר, וכן עשה, ויאמר לעיני כל ישראל. וכן שירת הבאר, שפתח בה אז ישיר ישראל, פירש אחריו עלי באר ענו לה. אז יבנה שלמה במה (מלכים א יא. ז), פירשו בו חכמי ישראל שבקש לבנות ולא בנה, למדנו שהיו"ד על שם המחשבה נאמרה, זהו ליישב פשוטו. אבל מדרשו אמרו רז"ל, מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, וכן בכלן, חוץ משל שלמה שפירשוהו בקש לבנות ולא בנה. ואין לומר וליישב לשון הזה כשאר דברים הנכתבים בלשון עתיד והן מיד, כגון ככה יעשה איוב (איוב א. ה), על פי ה' יחנו (במדבר ט. כג), ויש אשר ישכון הענן, לפי שהן דבר ההווה תמיד, ונופל בו בין לשון עתיד ובין לשון עבר, אבל זה שלא היה אלא לשעה, אינו יכול לישבו בלשון הזה: כי גאה גאה. כתרגומו. (דבר אחר, בא הכפל לומר שעשה דבר שאי אפשר לבשר ודם לעשות, כשהוא נלחם בחבירו ומתגבר עליו, מפילו מן הסוס, וכאן סוס ורוכבו רמה בים, וכל שאי אפשר לעשות על ידי זולתו נופל בו לשון גאות, כמו כי גאות עשה, וכן כל השירה תמצא כפולה, עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה, ה' איש מלחמה ה' שמו, וכן כולם. ברש"י ישן). דבר אחר כי גאה גאה, על כל השירות וכל מה שאקלס בו, עוד יש בו תוספת, ולא כמדת בשר ודם, שמקלסין אותו ואין בו: סוס ורכבו, שניהם קשורים זה בזה, והמים מעלין אותם לרום ומורדין אותם לעומק ואינן נפרדין: רמה, השליך, וכן ורמו לגו אתון נורא (דניאל ג. 1), ומדרש אגדה, כתוב אחד אומר רמה, וכתוב אחד אומר ירה, מלמד שהיו עולין לרום ויורדין לתהום, כמו מי ירה אבן פנתה (איוב לח. 1), מלמעלה למטה:

**ב עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה נִיְהִי־לִי לְיִשׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ
אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְמְמָנְהוּ:**

רש"י: עזי וזמרת יה. אונקלוס תרגם תוקפי ותשבחתי, עזי כמו עזי בשור"ק, וזמרת כמו וזמרת, ואני תמה על לשון המקרא, שאין לך

כמוהו בנקודתו במקרא, אלא בשלשה מקומות שהוא סמוך אצל וזמרת, וכל שאר מקומות נקוד שור"ק, ה' עזי ומעזי (ירמיה טז, יט), עזו אליך אשמורה (תהלים נט, י), וכן כל תיבה בת שתי אותיות הנקודה מלאפוףם, כשהיא מארכת באות שלישית ואין השניה (בשרא) בחטף, הראשונה נקודה בשור"ק, כגון עז עזי, רוק רוקי, חק חקי, על עולו, יסור עולו, כל כלו, ושלישים על כלו, ואלו שלשה עזי וזמרת, של כאן ושל ישעיה ושל תהלים, נקודה בחטף קמ"ץ, ועוד אין באחד מהם כתוב וזמרת, אלא וזמרת, וכלם סמוך להם ויהי לי לישועה, לכך אני אומר ליישב לשון המקרא, שאין עזי כמו עוזי, ולא וזמרת כמו וזמרת, אלא עזי שם דבר הוא, כמו היושבי בשמים (שם קכג א), שוכני בחגוי סלע (עובדיה ג), שוכני סנה (דברים לג, טז), וזהו השבת, עזי וזמרת יה, הוא היה לי לישועה, וזמרת דבוק הוא לתיבת ה', כמו לעזרת ה' (שופטים ה, כג), בעברת ה' (ישעיה ט, יח), על דברת בני האדם (קהלת ג, יח), ולשון וזמרת, לשון לא תזמור (ויקרא כה, ד), זמיר עריצים (ישעיה כה, ה), לשון כסוח וכריתה, עוזו ונקמתו של אלהינו היה לנו לישועה, ואל תתמה על לשון ויהי, שלא נאמר היה, שיש לנו מקראות מדברים בלשון זה, וזה דוגמתו, את קירות הבית סביב להיכל ולדביר ויעש צלעות סביב (מלכים א ה, ה), היה לו לומר עשה צלעות סביב, וכן ובני ישראל היושבים בערי יהודה וימלוך עליהם רחבעם (דברי הימים ב י, ז), היה לו לומר מלך עליהם רחבעם, מבלתי יכולת ה' וגו' וישחטם (במדבר יד, טז), היה לו לומר שחטם, והאנשים אשר שלח משה וגו' וימתו (שם לד, ז), מתו היה לו לומר, ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזוב (שמות ט, כא), היה לו לומר עזב: זה אלי, בכבודו נגלה עליהם והיו מראין אותו באצבע, ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים: ואנוהו, אונקלוס תרגם לשון נוה, נוה שאנן (ישעיה לג, כ), לנוה צאן (שם סה, י), דבר אחר ואנוהו, לשון נוי, אספר נוי ושבחו לבאי עולם, כגון מה דודך מדוד, דודי צח ואדום, וכל הענין: אלהי אבי, הוא זה, וארומננהו, אלהי אבי, לא אני תחלת הקדושה, אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה, ואלהותו עלי מימי אבותי:

ג יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ:

רש"י: ה' איש מלחמה, בעל מלחמה, כמו איש נעמי (רות א, ג), וכל איש ואישך מתורגמין בעל, וכן וחזקת והיית לאיש (מלכים א בב), לגבור: ה' שמו, מלחמותיו לא בכלי זיין, אלא בשמו הוא נלחם, כמו שאמר דוד ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות (שמואל א יז, מה), דבר אחר ה' שמו, אף בשעה שהוא נלחם ונוקם מאויביו, אוהו הוא במדתו לרחם על ברואיו ולזון את כל באי עולם, ולא כמדת מלכי אדמה, כשהוא עוסק במלחמה פונה עצמו מכל עסקים, ואין בו כח לעשות זו וזו:

ד מִרְכַּבַּת פָּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בָּיָם וּמִבְּתָר שְׁלֹשִׁי טַבָּעוֹ בָּיָם־סוּף:

רש"י: ירה בים, שדי בימא, שדי לשון ירידה, וכן הוא אומר או ירה יירה (שמות יט, ג), או אשתדאה אשתדי, והת"ו משתמש באלו

במקום התפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: טבעו. אין טביעה אלא במקום טיט, כמו טבעתי ביון מצולה (תהלים 136), ויטבע ירמיה בטיט (ירמיה לח, ו, מכילתא פ"ד). מלמד שנעשה הים טיט, לגמול להם כמדתם ששעבדו את ישראל בחומר ובלבנים:

ה תְּהִמַּת יַכְסִּימוּ יִרְדּוּ בַּמִּצּוֹלֹת כְּמוֹ-אֲבָן:

רש"י: יכסימו. כמו יכסום, והיו"ד האמצעית יתירה בו, ודרך מקראות בכך, כמו ובקרך וצאנך ירביון (דברים ת, יד), יריוון מדשן ביתך (תהלים לו, ט), והיו"ד ראשונה שמשמעה לשון עתיד, כך פרשוהו, טבעו בים סוף כדי שיחזרו המים ויכסו אותן. יכסימו, אין דומה לו במקרא בנקודתו, ודרכו להיות בנקודתו יכסימו במלא"פום (חולם): כמו אבן. ובמקום אחר צללו כעופרת, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומטורפין עולין ויורדין. בינונים כאבן, והכשרים כעופרת, שנחו מיד:

ו יְמִינֶךָ יִהְיֶה נְאֻדְרֵי בְּכַח יְמִינֶךָ יִהְיֶה תִרְעַץ אוֹיֵב:

רש"י: ימינך. ימינך. שני פעמים, כשישראל עושין רצונו של מקום השמאל נעשית ימין: ימינך ה' נאדרי בכח. להציל את ישראל, וימינך השנית תרעץ אויב, ולי נראה, אותה ימין עצמה תרעץ אויב, מה שאי אפשר לאדם לעשות שתי מלאכות ביד אחת, ופשוטו של מקרא, ימינך הנאדרת בכח מה מלאכתה, ימינך, היא תרעץ אויב, וכמה מקראות דוגמתו, כי הנה אויביך ה' כי הנה אויביך יאבדו (תהלים צב, י), עד מתי רשעים ה' עד מתי רשעים יעלוזו (שם צד, ג), נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם, לא לנו ה' לא לנו, אענה נאם ה' אענה את השמים (הושע ב, כג), אנכי לה' אנכי אשירה (שופטים ה, ג), לולי ה' וכו' לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם (תהלים קכד, ב), עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר (שופטים ה, יב), תרמסנה רגל רגלי עני (ישעיה כו, ג), ונתן ארצם לנחלה נחלה לישראל עבדו (תהלים קלא, כא-כב): נאדרי. היו"ד יתירה, כמו רבתי עם, שרתי במדינות, גנובתי יום: תרעץ אויב, תמיד היא רועצת ומשברת האויב, ודומה לו וירעצו וירוצצו את בני ישראל, בשופטים (י, ה). (דבר אחר, ימינך הנאדרת בכח היא משברת ומלקה אויב):

ז וּבְרַב גְּאוּנָךָ תִּהְיֶה קְמִיךָ תִּשְׁלַח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֶמוּ כְּקֶשׁ:

רש"י: וברב גאוניך. אם היד בלבד רועצת האויב, כשהוא מרימה ברוב גאונו אז יהרוס קמיו, ואם ברוב גאונו לבד אויביו נהרסים, ק"ו כששלח בם חרון אף יאכלמו: תהרס. תמיד אתה הורס קמין הקמים נגדך, ומי הם הקמים כנגדו, אלו הקמים על ישראל, וכן הוא אומר, כי הנה אויביך יהמיון (תהלים פג, ג), ומה היא ההמיה, על עמך יערימו סוד, ועל זה קורא אותם אויביו של מקום:

ח וּבְרוּחַ אַפִּיקָה נַעְרָמוּ מִיָּם נִצְבּוּ כְּמוֹ-נֶדַד נְזִלִים קָפְאוּ תְהוֹמַת בְּלָבָיִם:

רש"י: וברוח אפיק. היוצא משני נחירים של אף, דבר הכתוב כביכול בשכינה דוגמת מלך בשר ודם, כדי להשמיע אוזן הבריות כפי ההוה, שיוכלו להבין דבר. כשאדם כועס יוצא רוח מנחיריו, וכן עלה עשן באפו (תהלים יח. ט), וכן ומרוח אפו יכלו (איוב ד. ט), וזהו שאמר למען שמי אאריך אפי (ישעיה מח. ט), כשזעפו נחה נשימתו ארוכה, וכשהוא כועס נשימתו קצרה. ותהלתי אחטם לך (שם), ולמען תהלתי אשים חטם באפי, לסתום נחירי בפני האף והרוח שלא יצאו. לך, בשבילך. אחטם, כמו נאקה בחטם, במסכת שבת (נא:), כך נראה בעיני, וכל אף וחרון שבמקרא אני אומר כן, חרה אף, כמו ועצמי חרה מני חורב (איוב ל. ל), לשון שרפה ומוקד, שהנחירים מתחממים ונחירים בעת הקצף וחרון, מגזרת חרה, כמו רצון מגזרת רצה, וכן חמה לשון חמימות, על כן הוא אומר וחמתו בערה בו (אסתר א. ג), ובנוח החמה אומר, נתקררה דעתו: נערמו מים, אונקלוס תרגם לשון ערמימות, ולשון צחות המקרא כמו ערמת חטים (שיר השירים ז. ג), ונצבו כמו נד יוכיח: נערמו מים, ממוקד רוח שיצא מאפך יבשו המים, והם נעשו כמין גלים וכריות של ערימה שהם גבוהים: כמו נד, כתרגומו כשור, כחומה: נד, לשון צבור וכנוס, כמו נד קציר ביום נחלה (ישעיה יז. יא), כונס כנד (תהלים לג. ו), לא כתב כונס כנאד אלא כנד, ואילו היה כנד כמו כנאד, וכונס לשון הכנסה, היה לו לכתוב מכניס כבנאד מי הים, אלא כונס לשון אוסף וצובר הוא, וכן קמו נד אחד (יהושע ג. טז), ויעמדו נד אחד (שם ג. ג), ואין לשון קימה ועמידה בנאדות אלא בחומות וצבורים, ולא מצינו נאד נקוד אלא במלאפ"ם (חול"ם), כמו שימה דמעתי בנאדך (תהלים נז. ט), את נאד החלב (שופטים ד. כ): קפאו, כמו וכגיבנה תקפיאני (איוב י. ו), שהוקשו ונעשו כאבנים, והמים זורקים את המצרים על האבן בכח ונלחמים בם בכל מיני קושי: בלב ים, בחוזק הים, ודרך המקראות לדבר כן, עד לב השמים, בלב האלה (שמואל"ב יח. יד), לשון עקרו ותקפו של דבר:

ט אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיג אַחֲלֶק שָׁלַל תַּמְלָאמוּ נַפְשִׁי אָרִיק חֲרָבִי תִּזְרִישְׁמוּ יָדַי:

רש"י: אמר אויב, לעמו, כשפתם בדברים ארדוף ואשיגם ואחלק שלל עם שרי ועבדי: תמלאמו, תמלא מהם: נפשי, רוחי ורצוני, ואל תתמה על תיבה המדברת בשתים, תמלאמו תמלא מהם, יש הרבה כלשון הזה, כי ארץ הנגב נתתני (שופטים א. טו), כמו נתת לי, ולא יכלו דברו לשלום (בראשית לו. ד), כמו דבר עמו, בני יצאוני (ירמיה י. כ), כמו יצאו ממני, מספר צעדי אגידנו (איוב לא. לו), כמו אגיד לו, אף כאן תמלאמו, תמלא נפשי מהם: אריק חרבי, אשלוף, ועל שם שהוא מריק את התער בשליפתו ונשאר ריק, נופל בו לשון הרקה, כמו מריקים שקיהם, וכליו יריקו (ירמיה מח. יב), ואל תאמר, אין לשון ריקות נופל על היוצא, אלא על התיק ועל השק ועל הכלי שיצא ממנה, אבל לא על החרב ועל היין, ולדחוק ולפרש

אריק חרבי כלשון וירק את חניכיו (בראשית יד, יד), אזדיין בחרבי, מצינו הלשון מוסב אף על היוצא, שמן תורק (שיר השירים א, ג), ולא הורק מכלי אל כלי (ירמיה מ, יא), לא הורק הכלי אין כתיב כאן, אלא לא הורק היין מכלי אל כלי, מצינו הלשון מוסב על היין, וכן והריקו חרבותם על יפי חכמתך (יחזקאל כ, ז), דחירם: תורישמו. לשון רישות ודלות, כמו מוריש ומעשיר (שמואל א ב, ז):

י נְשַׁפֹּת בְּרוּחָךְ כְּסִמּוֹ יָם צָלְלוּ כְּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם אֲדִירִים:

רש"י: נשפת, לשון הפחה, וכן וגם נשף בהם (ישעיה מ, כד): צללו, שקעו, עמקו לשון מצולה: כעופרת, אבר פלו"ם (בלי"א) בלע"ז:

יֵא מִי־כְמֹכָה בְּאֵלִים יְהוָה מִי כְּמֹכָה נְאֻדָּר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פֶלְא:

רש"י: באלים, בחזקים, כמו ואת אילי הארץ לקח (יחזקאל י, ג), אילותי לעזרתי חושה (תהלים כב, כ): נורא תהלת, יראוי מלהגיד תהלותיו פן ימעטו, כמ"ש לך דומיה תהלה:

יב נְטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ:

רש"י: נטית ימינך, כשהקב"ה נוטה ידו, הרשעים כלים ונופלים, לפי שהכל נתון בידו ונופלים בהטייתה, וכן הוא אומר, וה' יטה ידו וכשל עוזר ונפל עוזר (ישעיה לא, ג), משל לכלי זכוכית הנתונים בידי אדם, מטה ידו מעט והן נופלין ומשתברין: תבלעמו ארץ, מכאן שזכו לקבורה, בשכר שאמרו ה' הצדיק:

יג נְחִית בְּחֶסֶדְךָ עִם־זו גְּאֻלַּת נְהַלְתָּ בְּעֵזְרְךָ אֶל־נְהַ קְדֹשְׁךָ:

רש"י: נהלת, לשון מנהל, ואונקלוס תרגם לשון נושא וסובל, ולא דקדק לפרש אחר לשון העברית:

יד שָׁמְעוּ עַמִּים יְרֻגְזוּן תִּיל אֶחָז יִשְׁבִי פְלִשְׁת:

רש"י: ירגזון, מתרגזין: ישבי פלשת, מפני שהרגו את בני אפרים, שמהירו את הקץ ויצאו בחזקה, כמפורש בדברי הימים, והרגום אנשי גת:

טו אַז נִבְהָלוּ אֱלֹפֵי אֲדוּם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֲזוּמוּ רַעַד נִמְגְּוּ כָּל יִשְׁבֵי כְנַעַן:

רש"י: אלופי אדום אילי מואב, והלא לא היה להם לירא כלום, שהרי לא עליהם הולכים, אלא מפני אנינות (מכילתא שירא פ"ט), שהיו מתאוננים ומצטטטרים על כבודם של ישראל: נמוגו, נמסו, כמו ברביבים תמוגגנה (תהלים סה, יא), אמרו, עלינו הם באים, לכלותינו ולירש את ארצנו:

טז תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועה ידמו
 כאבן עדיעבר עמך יהנה עדיעבר עםזו
 קנית:

רש"י: תפול עליהם אימתה. על הרחוקים: ופחד. על הקרובים.
 כענין שנאמר, כי שמענו את אשר הוביש וגו' (יהושע ב. י. מכילתא שרה
 פ"ט): עד יעבור. עד יעבור. כתרגומו: קנית. חבבת משאר אומות.
 כחפץ הקנוי בדמים יקרים שחביב על האדם:

יז תבאמו ותטעמו בתר נחלתך מכון לשבתך
 פעלת יהנה מקדש אדני כוננו ידיך:

רש"י: תביאמו. נתנבא משה שלא יכנס לארץ. לכך לא נאמר
 תביאנו (נראה שלא יכנסו לארץ וכו'). והכי איתא בהדיא פרק יש
 נוחלין דף קי"ט: ובמכילתא (שם פ"ט). הבנים יכנסו ולא האבות. אף
 שלא נגזרה גזירת מרגלים עדיין. מכל מקום ניבא ולא ידע מה
 ניבא. מהרש"ל: מכון לשבתך. מקדש של מטה מכון כנגד כסא
 של מעלה אשר פעלת: מקדש. הטעם עליו זקף גדול. להפרידו
 מתיבת השם שלאחריו. המקדש אשר כוננו ידיך ה'. חביב בית
 המקדש. שהעולם נברא ביד אחת. שנאמר אף ידי יסדה ארץ (ישעיה
 מת. ג.). ומקדש בשתי ידים, ואימתי יבנה בשתי ידים, בזמן שה'
 ימלוך לעולם ועד. לעתיד לבא שכל המלוכה שלו:

יח יהנה | ימלך לעלם ועד:

רש"י: לעולם ועד. לשון עולמית הוא. והו"ו בו יסוד. לפיכך הוא
 פתוחה. אבל ואנכי היודע ועד (ירמיה כט. כג.). שהו"ו בו שמוש.
 קמוצה היא:

יט כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב
 יהנה עליהם אתמי הים ובני ישראל הלכו
 ביםשה בתוך הים: פ

רש"י: כי בא סוס פרעה. כאשר בא:

כ ותקח מרים הנביאה אחות אהרן אתהתף
 בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפנים
 ובמחלת:

רש"י: ותקח מרים הנביאה. היכן נתנבאה. כשהיתה אחות אהרן
 קודם שנולד משה. אמרה עתידה אמי שתלד בן וכו'. כדאיתא
 בסוטה (יב.). דבר אחר אחות אהרן. לפי שמסר נפשו עליה
 כשנצטרעה, נקראת על שמו: את התף. כלי של מיני זמר: בתופים
 ובמחולות. מובטחות היו צדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם
 נסים, והוציאו תופים ממצרים:

**כא ותען להם מרים שירו ליהנה פיגאה גאה
סוס ורכבו רמה בים: ס**

רש"י: ותען להם מרים. משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אחריו, ומרים אמרה שירה לנשים (מכילתא פ"ג):

**כב ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל-
מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא-
מצאו מים:**

רש"י: ויסע משה. הסיען בעל כרחם, שעטרו מצרים את סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים טובות, והיו ישראל מוצאין אותם בים, וגדולה היתה ביזת הים מביזת מצרים, שנאמר תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף (שיר השירים א יא. מכילתא פסחא סוף פ"ג), לפיכך הוצרך להסיען בעל כרחם:

**כג ויבאו מרתה ולא יכלו לשפת מים ממרתה פי
מרים הם על כן קרא שמה מרתה:**

רש"י: ויבאו מרתה. כמו למרה. ה"א בסוף תיבה במקום למ"ד בתחלתה, והתי"ו היא במקום ה"א הנשרשת בתיבת מרה, ובסמיכתה כשהיא נדבקת לה"א שהוא מוסף במקום הלמ"ד, תהפך הה"א של שרש לתי"ו, וכן כל ה"א שהיא שרש בתיבה תתהפך לתי"ו בסמיכתה. כמו חמה אין לי (ישעיה כז ד), וחמתו בערה בו (אסתר א יב), הרי ה"א של שורש נהפכת לתי"ו מפני שנסמכת אל הוא"ו הנוספת, וכן עבד ואמה, הנה אמתי בלהה (בראשית ל ג), לנפש חיה, וזהמתו חיתו לחם (איוב לג כ), בין הרמה, ותשובתו הרמתה:

כד וילנו העם על משה לאמר מה נשפתה:

רש"י: וילנו. לשון נפעל הוא, וכן התרגום לשון נפעל הוא, ואתרעמו, וכן דרך לשון תלונה להסב הדבור אל האדם, מתלונן, מתרועע, ולא אמר לונן, רועע, וכן יאמר הלועז דקומפ"ל ישנ"ק ש"י מוסב הדבור אליו באמרו ש"י:

**כה ויצעק אל יהנה ויורהו ינה עץ וישלך אל-
המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם
נסהו:**

רש"י: שם שם לו. במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת, ופרה אדומה, ודינין (סנהדרין נ:): ושם נסהו. לעם, וראה קשי ערפן, שלא נמלכו במשה בלשון יפה, בקש עלינו רחמים שיהיו לנו מים לשתות, אלא נתלוננו:

כּו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ
כָּל-חֻקָּיו כָּל-הַמְּחֻלָּה אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא-
אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רֹפְאֶךָ: ס

רש"י: אם שמוע תשמע. זו קבלה שיקבלו עליהם: תעשה. היא עשייה: והאזנת. תטה אזנים לדקדק בהם: כל חקיו. דברים שאינן אלא גזירת מלך בלא שום טעם, ויצר הרע מקנטר עליהם, מה איסור באלו. למה נאסרו. כגון לבישת כלאים ואכילת חזיר ופרה אדומה וכיוצא בהם: לא אשים עליך. ואם אשים, הרי הוא כלא הושמה. כי אני ה' רופאך (מכילתא ויסע פ"א). זהו מדרשו. ולפי פשוטו כי אני ה' רופאך, ומלמדך תורה ומצות למען תנצל מהם, כרופא הזה האומר לאדם אל תאכל דברים שמחזירים אותך לידי חולי, וזהו איזון מצות, וכן הוא אומר רפאות תהי לשרך (משלי ג. ח.):

תהילים

עב.

יום יד

א לְשִׁלְמָה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמַלְךְ תָּן וְצַדִּיקְתֶּךָ לְבֹן
 מַלְךְ: ב יָדִין עַמֶּךָ בְּצַדִּיק וְעֲנִיֶיךָ בְּמִשְׁפָּט: ג יִשְׂאוּ הָרִים
 שְׁלוֹם לְעַם וּנְבָעוֹת בְּצַדִּיקָה: ד יִשְׁפֹּט עֲנִיִּים עִם יוֹשִׁיעַ
 לְבָנֵי אֲבִיוֹן וַיִּדְכֵּא עוֹשֵׂק: ה יִירָאוּךָ עַם־שָׁמַיִם וְלִפְנֵי יְרַח
 דוֹר דוֹרִים: ו יִירֵד כְּמָטֶר עַל־גִּזְוֹ כַּרְבִּיבִים וְרוּחַ אֲרָץ:
 ז יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרַב שְׁלוֹם עַד־בְּלֵי יָרַח: ח וַיִּרְדֵּךְ מִיָּם
 עַד־יָם וּמִנְהַר עַד־אֶפְסַי־אֲרָץ: ט לִפְנֵינוּ יִכְרְעוּ צִיִּים
 וְאִיָּבּוּ עֶפֶר יִלְחַכּוּ: י מַלְכֵי תֵרֶשֶׁשׁ וְאִיִּים מִנְחָה יִשִּׁיבוּ
 מַלְכֵי שָׁבָא וּסְבָא אֲשֶׁכֶר יִקְרִיבוּ: יא וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ־לוֹ כָּל־
 מַלְכִים כָּל־גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ: יב כִּי־יֵצֵא אֲבִיוֹן מִשּׁוּעַ וְעֲנִי
 וְאִין־עֹזֵר לוֹ: יג יִחַם עַל־דָּל וְאֲבִיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֲבִיוֹנִים
 יוֹשִׁיעַ: יד מִתּוֹךְ וּמִחֶמֶס יִגְאֹל נַפְשָׁם וַיִּיקַר דָּמָם בְּעֵינָיו:
 טו וַיַּחֲי וַיִּתֵּן־לוֹ מִזֶּהֶב שָׁבָא וַיִּתְּפַלֵּל בְּעַדּוֹ תָּמִיד כָּל־
 הַיּוֹם יִבְרַכְנָהוּ: טז יְהִי פֶסֶת־בַּר בְּאֲרָץ בְּרֵאשֵׁי הָרִים
 יִרְעַשׂ כִּלְבָנוֹן פָּרִיו וַיִּצְיָצוּ מֵעִיר בְּעֶשֶׂב הָאָרֶץ: יז יְהִי
 שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי שָׁמַיִם יִנּוֹן שְׁמוֹ וַיִּתְּבַרְכוּ בוֹ כָּל־גּוֹיִם
 יִאֲשֶׁרְהוּ: יח בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה
 נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: יט וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ
 אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: כ כָּלוּ תְּפִלוֹת דָּוִד בֶּן־יִשָּׁי:

עג.

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי לְבָב:
 ב וְאֲנִי כַמַּעֲט גִטְיוֹ רִגְלֵי כְּאִין שִׁפְכוּ אֲשָׁרֵי: ג כִּי־קָנַאתִי
 בַּהוֹלְלִים שְׁלוֹם רְשָׁעִים אָרְאָה: ד כִּי אִין חֲרָצְבוֹת
 לְמוֹתָם וּבְרִיא אוֹלָם: ה בַּעֲמַל אֲנוֹשׁ אֵינָמוּ וְעַם־אָדָם
 לֹא יִנְגְעוּ: ו לָכֵן עֲנַקְתָּמוּ גֵאוּהָ יַעֲטֶף־שִׁית חָמָס לָמוֹ:

ז יצא מחלב עינמו עברו משכיות לבב: ח ימיקו וידברו
 ברע עשק ממרום ידברו: ט שרתו בשמים פיהם ולשונם
 תהלך בארץ: י לבן ישוב עמו ה' ומי מלא ימצו למו:
 יא ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון: יב הנה אלה
 רשעים ושלוי עולם השגור חיל: יג אד ריק זכיתי לבבי
 וארחץ בנקיון כפי: יד ואהי נגוע כל היום ותוכחתי
 לבקרים: טו אם אמרתי אספרה כמו הנה דור בניך
 בגדתי: טז ואחשבה לדעת זאת עמל הוא בעיני: יז עד
 אבוא אל מקדשי אל אבינה לאחריהם: יח אף
 בחלקות תשית למו הפלתם למשוואות: יט איך היו
 לשמה כרגע ספו תמו מן בלהות: כ בחלום מהקיץ
 אדני בעיר צלמם תבזה: כא כי יתחמץ לבבי וכליותי
 אשתונן: כב ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך:
 כג ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני: כד בעצתך תנחני
 ואחר כבוד תקחני: כה מי לי בשמים ועמך לא הפצתי
 בארץ: כו כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלהים
 לעולם: כז כי הנה רחקיך יאבדו הצמתה כל זונה ממך:
 כח ואני קרבת אלהים לי טוב שתי באדני יהוה מחסי
 לספר כל מלאכותיך:

o צריך להיות אלהים

עד.

א משכיל לאסר למה אלהים זנחת לנצח יעשן אפך
 בצאן מרעיתך: ב זכר עדתך קניית קדם גאלת שבט
 נחלתך הרציון זה שכנת בו: ג הרימה פעמיה
 למשאות נצח כל הרע אויב בקדש: ד שאגו צרריך
 בקרב מועדך שמו אותתם אתות: ה יודע כמביא
 למעלה בסבך עין קרדמות: ועתה פתוחיה יחד
 בכשיל וכלפות יהלמון: ז שלחו באש מקדשך לארץ

חָלְלוּ מִשְׁכַּן־שִׁמְךָ: ה' אָמְרוּ בְּלִבָּם נִינָם יָחַד שָׁרְפוּ כָּל־
מוֹעֲדֵי־אֵל בְּאֶרֶץ: ט' אֲתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ אִין־עוֹד נְבִיא
וְלֹא־אֲתָנוּ יוֹדַע עַד־מָה: י' עַד־מָתִי אֱלֹהִים יַחַרְף צָר
יִנְאַץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לְנֹצַח: יא' לָמָּה תָּשִׁיב יָדְךָ וּיִמְיִנְךָ מִקְּרֹב
חִיקְךָ כְּלֹה: יב' וְאֱלֹהִים מִלְכֵי מִקְדָּם פֶּעַל יִשׁוּעוֹת בְּקִרְב
הָאָרֶץ: יג' אַתָּה פּוֹרְרֵת בְּעֶזְךָ יָם שְׁבַרְתְּ רָאשֵׁי תַנְיִנִים
עַל־הַמַּיִם: יד' אַתָּה רֹעֵצֶת רָאשֵׁי לְוִיָּתָן תַּתְּנֶנּוּ מֵאֲכָל
לָעַם לְצִיִּים: טו' אַתָּה בְּקַעַת מַעַיִן וְנַחַל אַתָּה הוֹבִשְׁתְּ
נְהַרוֹת אֵיתָן: טז' לָךְ יוֹם אַף־לָךְ לְיִלָּה אַתָּה הַכִּינֹת
מְאוֹר וְשִׁמְשׁ: יז' אַתָּה הַצַּבְתְּ כָּל־גְּבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְחַרְף
אַתָּה יַצַּרְתָּם: יח' זָכַר־זֹאת אוֹיֵב חַרְף יְהוָה וְעַם־נָבָל
נֶאֱצַו שִׁמְךָ: יט' אֶל־תִּתֵּן לַחַיִּית נֶפֶשׁ תוֹרְךָ חַיִּית עֲנִיִּיךָ
אֶל־תִּשְׁבַּח לְנֹצַח: כ' הִבַּט לַבְּרִית כִּי־מָלְאוּ מַחֲשַׁבֵּי־
אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס: כא' אֶל־יָשֵׁב דָּךְ נִכְלָם עֲנִי וְאֲבִיוֹן יִהְלָלוּ
שִׁמְךָ: כב' קוֹמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה זָכַר חֲרַפְתָּךְ מִנִּי־
נָבָל כָּל־הַיּוֹם: כג' אֶל־תִּשְׁבַּח קוֹל צַרְרִיךָ שְׂאוֹן קָמִיךָ
עֲלֵה תָמִיד:

עה.

א' לְמִנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת מִזְמוֹר לְאַסָּף שִׁיר: ב' הוֹדִינוּ לָךְ
אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקִרֹב שִׁמְךָ סִפְרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג' כִּי־אֶקַּח
מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט: ד' נִמְנִים־אֶרֶץ וְכָל־יִשְׁבֵיהָ
אֲנֹכִי תִפְנְתִי עֲמוּדֶיךָ סֵלָה: ה' אֲמַרְתִּי לְהוֹלִלִים אֶל־
תִּהְיוּ וְלָרְשָׁעִים אֶל־תִּרְימוּ קָרָן: ו' אֶל־תִּרְימוּ לְמָרוֹם
קַרְנֵכֶם תִּדְבְּרוּ בְּצוֹאֵר עֵתְק: ז' כִּי לֹא מִמוּצָא וּמִמְעַרְב
וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים: ח' כִּי־אֱלֹהִים שַׁפֵּט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה
יָרִים: ט' כִּי כּוֹס בְּיַד־יְהוָה וַיִּזַן חֶמֶר מְלֹא מִסָּךְ וַיִּגַּר מִזֶּה
אֶדְ־שִׁמְרֶיךָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹל רְשָׁעֵי־אֶרֶץ: י' וְאֲנִי אֲגִיד
לְעַלְמֵי אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יא' וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדַּע

תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק:

עו.

א לְמַנְצַחַת בְּנִגִּינַת מְזֻמּוֹר לְאַסָּף שִׁיר: ב נֹדַע בִּיהוּדָה
 אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׁמוֹ: ג וַיְהִי בְשָׁלֹם סוּכוֹ וּמַעֲוֹנָתוֹ
 בְּצִיּוֹן: ד שָׁמָּה שָׁבַר רִשְׁפֵי־קָשָׁת מִגֵּן וַחֲרַב וּמִלְחָמָה
 סָלָה: ה נִאֹר אַתָּה אֱדִיר מִהַרְרֵי־טָרֶף: ו אֲשַׁתּוּלְלוּ
 אֲבִירֵי לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא־מָצְאוּ כָל־אֲנָשֵׁי־חַיִל יְדֵיהֶם:
 ז מִנְעַרְתֶּךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרָכַב וְסוּם: ח אַתָּה נֹרָא
 אַתָּה וּמִי־יַעֲמֵד לִפְנֶיךָ מֵאֵז אַפְּךָ: ט מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין
 אֶרֶץ יִרְאָה וְשָׁקָטָה: י בְּקוֹם־לְמִשְׁפַּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ
 כָּל־עַנְוֵי־אֶרֶץ סָלָה: יא כִּי־חָמַת אָדָם תִּוְדָךְ שְׁאֵרִית
 חַמַּת תַּחֲגֹר: יב נִדְּרוּ וְשָׁלְמוּ לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־סְבִיבֵי
 יבִּילוּ שֵׁי לְמוֹרָא: יג יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נֹרָא לְמַלְכֵי־
 אֶרֶץ:

תניא

פרק כד וזה לעומת זה הן שם"ה מצות לא תעשה דאורייתא וכל איסורי דרבנן מאחר שהן נגד רצונו וחכמתו ית' והפכם ממש הם נפרדים מיחודו ואחדותו ית' בתכלית הפירוד ממש כמו הס"א והקליפה הנק' ע"ז ואלהים אחרים מחמת הסתר פנים של רצון העליון כנ"ל. וכן ג' לבושי הנפש שמקליפת נוגה שבישראל שהם מחשבה דבור ומעשה המלוכשי' בשם"ה ל"ת דאורייתא ודרבנן וכן מהות הנפש עצמה המלוכשת בלבושיה כולם מיוחדים ממש בס"א וקליפ' זו הנק' ע"ז ולא עוד אלא שבטלים וטפלים אליה וגרועים ופחותים ממנה מאד כי היא אינה מלוכשת בגוף חומרי ויודעת את רבונה ואינה מורדת בו לפעול פעולתה במשלחת מלאכי רעים שלה שלא בשליחותו של מקום ב"ה ח"ו וכמאמר בלעם לא אוכל לעבור את פי ה' וגו' ואף שנקרא ע"ז הא קרו ליה אלהא דאלהיא ואינם יכולי' לעבור כלל על רצונו ית' כי יודעי' ומשיגים שהוא חיותם וקיומם שיונקים מבחי' אחוריים דאחוריי' של רצון העליון ב"ה המקיף עליהם אלא שיניקתם וחיותם שבתוכם היא בבחי' גלות בתוכם להחשיב עצמן אלהות והרי זו כפירה באחדותו אבל מ"מ אינן כופרים וכחשו בה' לגמרי ולומר לא הוא אלא דקרו ליה אלהא דאלהיא דהיינו חיותם וקיומם הנמשך ויורד עליהם מרצונו ית' ולכן אינן עוברין רצונו ית' לעולם. וא"כ האדם העובר על רצונו ית' הוא גרוע ופחות הרבה מאד מהס"א וקליפה הנקראת ע"ז ואלהים אחרים והוא בתכלי' הפירוד מיחודו ואחדותו של הקב"ה יותר ממנה וכאלו כופר באחדותו יותר ממנה ח"ו. וכמ"ש בע"ח שער מ"ב סוף פ"ד שהרע שבעוה"ז החומרי הוא שמרי הקליפות הגסות כו' והוא תכלית הבירור וכו' ולכן כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו וכו':

היום יום

יד שבט

יום רביעי ה'תש"ג

שיעורים: חומש: בשלח, רביעי עם פירש"י.

תהלים: עב"עו.

תניא: פרק כ"א. והנה... "52" נבואתם.

במנחה אין אומרים תחנון.

אצל כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, הרי שמלבד הענין של התעוררות רחמים על המקושרים – היתה עבודה של הזכרת המקושרים בינו לבין עצמו, ולהתכונן בענין אהבתם והתקשרותם, כמים הפנים, שזה מעורר את כוחותיו הפנימיים של זה שמתכוננים אודותיו, כפי שרואים במוחש שכאשר מביטים בחזקה על אדם, נאלץ הוא להחזיר מבט, כי הבטה פנימית מעוררת עצם הנפש – וכך גם בכח המחשבה.

רמב"ם ג פרקים

שיעור רב: הלכות טומאת מת כד-כה. פרה אדומה א

הלכות טומאת מת - פרק ארבעה ועשרים

א בית שחלקו בקנקנים טהורות מן הארץ ועד הקורה ושמאה בחציו האחד אם היה פי הקנקנים כלפי הטהורה הרי אלו מצילות. ואם היו כלפי השמאה אינם מצילות. טחן בטיט בין מבפנים בין מבחוץ רואין אם יכול הטיט לעמד בפני עצמו מציל ואם לאו אינו מציל והרי הכל אהל אחד:

ב בית שחלקו בנסרים או ביריעות אם חלקו מן הצדדין או מכלפי הקורות והיתה השמאה בבית. כלים שבין המחצה ובין הפתל או שבין המחצה והקורות טהורין. היתה השמאה בין מחצה לפתל או בין מחצה לקורות כלים שבבית טמאין. שאין המחצה מונעת השמאה שלא תצא ותטמא כמו שבארנו באהל שבתוך הבית. היו הכלים בתוך עבי המחצה עצמה בין שהיתה השמאה לפנים מן המחצה או שהיתה בתוך הבית אם היה מקום הכלים טפח על טפח טמאים ואם לאו טהורין. וכבר בארנו כיצד דין הבית אם חלקו מכלפי ארצו:

ג בית שהוא מלא תבן ואין בינו לבין הקורות פותח טפח. שמאה בפנים בין בתוך התבן בין שהיתה בין תבן לקורות כל הכלים שפנגד יציאת השמאה במלואו של פתח טמאים. היתה שמאה חוץ לתבן במלואו של פתח כלים שבפנים אם יש במקומן טפח על טפח על רום טפח טהורין ואם לאו טמאין. ואם יש בין תבן לקורות פותח טפח בין כף ובין כף טמאין שאין התבן חוצץ מפני שסתם תבן דעתו לפנותו:

ד פתל שבין שני בתים ושמאה בתוך הפתל. בית הקרוב לשמאה טמא והקרוב לטהרה טהור. היתה מחצה למחצה שניהן טמאין. היתה השמאה באחד

משני הבתים והכלים בתוך הכתל מחציו וכלפי טמאה טמאים מחציו וכלפי טהרה טהורין מחצה למחצה טמאין. וכן מעזיבה שבין הבית והעליה והטמאה בתוך מעזיבה. מחציו ולמטה הבית טמא והעליה טהורה מחציה ולמעלה העליה טמאה והבית טהור מחצה למחצה שניהן טמאין. היתה טמאה באחד מהן וכלים בתוך המעזיבה מחציה וכלפי טמאה טמאין מחציה וכלפי טהרה טהורין מחצה למחצה שניהן טמאין. היתה המעזיבה לאויר וטמאה בתוכה מחציה ולמטה הבית טמא והעומד מלמעלה אפלו כנגד הטמאה טהור שהרי פשטה הטמאה בכל הבית. היתה הטמאה מחציה ולמעלה הבית טהור והעומד מלמעלה כנגד הטמאה טמא. מחצה למחצה הבית טמא והעומד מלמעלה כנגד הטמאה טמא שהרי אי אפשר לצמצם:

ה וכן כתל המשמש את הבית ידון מחצה למחצה. כיצד? כתל שהוא לאויר וגג הבית סמוך לכתל ואינו מרכב על הכתל וטמאה רצוצה בתוך הכתל היתה מחציו ולפנים הבית טמא והעומד מלמעלה על ראש הכתל טהור כעומד על גג הבית. היתה מחציו ולחוץ הבית טהור והעומד מלמעלה כנגד הטמאה טמא שהרי לא פשטה הטמאה בתוך הבית. היתה הטמאה מחצה למחצה הבית טמא והעומד מלמעלה טהור שהרי פשטה הטמאה בבית. נטל מהכתל מבפנים או שהוסיף בכתל מבחוץ עד שנמצאת הטמאה מחצי כתל ולפנים הבית טמא. נטל מבחוץ או שהוסיף בעבי הכתל מבפנים עד שנמצאת הטמאה מחצי כתל ולחוץ הבית טהור. היתה הטמאה נתונה על גבי הכתל אפלו מחציו ולפנים הבית טהור:

ו בית המשמש את הכתל ידון כקלפת השום. כיצד? החופר שני כוכים או שתי מערות זו בצד זו עד שנמצאו שני בתים חפורים בקרקע ונעשה

בַּיְנֵיהֶן כְּתוּל הַמְּבַדִּיל בֵּין שְׁנֵיהֶן וְהִיתָה טְמֵאָה בַּבָּתִּים וְכֻלִּים בַּכְּתוּל אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַת הַשּׁוֹם טְהוֹרִין. הִיתָה טְמֵאָה בַּכְּתוּל זֶה וְכֻלִּים בַּבָּתִּים אִם יֵשׁ עֲלֵיהֶן כְּקִלְפַת הַשּׁוֹם טְהוֹרִים. הִנֵּה לְמִדַּת שְׂכַתְל בְּנִין נִדוֹן מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה וְכַתְל הַסֵּלַע אוֹ שְׁנַעֲשֶׂה מִגּוֹשׁ הָאָרֶץ כְּשִׁיחֲפַר מִכָּאן וּמִכָּאן נִדוֹן כְּקִלְפַת הַשּׁוֹם:

ז כְּתוּל שְׂחָצִי עָבִיו בְּנִין וְחָצִיו סֵלַע נִדוֹן מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה:

ח טְמֵאָה שְׁהִיתָה בֵּין קוֹרוֹת הַבַּיִת אֶפְלוֹ אִין תַּחְתֵּיהָ אֶלָּא כְּקִלְפַת הַשּׁוֹם הַבַּיִת טְהוֹר וְרוֹאִין אֶת הַטְּמֵאָה כְּאֵלוֹ הִיא רְצוּצָה בְּאָרֶץ וּמִטְמֵאָה כְּנִגְדָּה בְּלִבָּד. וְאִם יֵשׁ בְּמִקוּמָה טֶפַח עַל טֶפַח הַכֹּל טָמֵא. וְכֵן אִם הִיתָה נִרְאִית בְּתוֹךְ הַבַּיִת בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף הַבַּיִת טָמֵא. שְׁנֵי פְתָחִים זֶה עַל גְּבִי זֶה וְטְמֵאָה בַּכְּתוּל שְׁבִינֵיהֶן אִם נִרְאִית שֶׁהִיא לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן הוּא טָמֵא וְחִבְרוֹ טְהוֹר וְאִם לֹא נִדוֹנִין מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה:

הַלְכוֹת טוֹמְאֵת מַת - פֶּרֶק חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים

א עֲמוּד הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת וְטְמֵאָה רְצוּצָה תַּחְתּוֹ. טְמֵאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיוֹרְדָת. וְאִינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנִגְדָּה הַטְּמֵאָה בְּלִבָּד. וְאִם הָיָה פֶּרַח יוֹצֵא מִעֲמוּד זֶה וְכֻלִּים תַּחַת הַפֶּרַח הַכֻּלִּים טְהוֹרִים שְׂאִינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא כְּנִגְדָּה הַטְּמֵאָה:

ב [וְאִם יֵשׁ בְּמִקוּם הַטְּמֵאָה] טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח הָרִי הוּא כְּקֶבֶר סְתוּם וּמְטַמֵּא מְכַל סְבִיבּוֹ. וְהַבַּיִת כָּלוֹ טָמֵא שְׁהָרִי הָאֵהִיל עַל הַקֶּבֶר:

ג טְמֵאָה שְׁבַתְוֹךְ הַכְּתוּל וּמִקוּמָה טֶפַח עַל טֶפַח עַל רוּם טֶפַח כָּל הָעֲלִיּוֹת הַבְּנוּיּוֹת עַל כְּתוּל זֶה אֶפְלוֹ עֶשֶׂר טְמֵאוֹת. שְׁהָרִי הַכְּתוּל כָּלוֹ קֶבֶר סְתוּם עַד סוּפוֹ וְהוּא כְּתוּל הָעֲלִיּוֹת וְכָל עֲלִיָּה מֵהֶן מְאֵהֶלֶת עַל הַקֶּבֶר. בְּנָה בַּיִת בְּצַד הַכְּתוּל מִכָּאן וּבַיִת מִכָּאן וּבְנָה עֲלִיָּה עַל גְּבִי שְׁנֵי הַבָּתִּים עַד שְׁנַמְצָא רֹאשׁ הַכְּתוּל הַטְּמֵא הוּא בְּאִמְצַע קֶרֶע הָעֲלִיָּה. הָרִי

הַעֲלִיָּה טְמֵאָה שְׁהָרִי הָאֱהִילָה עַל הַקֶּבֶר. וְהַעֲלִיָּה
הַשְּׁנִיָּה הַבְּנוּיָה עַל גְּבֵה טְהוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁהֵן זֶה עַל גְּבֵי
זֶה וְאֵין הַפְּתֵל הַטְּמֵא כְּתֻלָּה:

ד חר גדול שבעבי הפתלים שדרך בני אדם
לעשותו לתשמיש. והוא הנקרא פרדסיק. שהיתה
טמאה מנחת בתוכו ויש עליו דלתות סגורות. הנית
טהור. היתה הטמאה רצוצה בקרקעיתו או
בכתליו או בגגו רואין את כל החר כלו כאלו הוא
אטום ורואין מקום הטמאה אם הוא בחצי עבי
הפתל שלפנים הבית טמא. ואם היתה טמאה מחצי
פתל ולחוץ הבית טהור. מחצה למחצה הבית
טמא:

ה שני פרדסקין זה בצד זה או זה על גב זה וטמאה
מנחת באחת מהן ונפתח. הוא והבית טמא וחיברו
טהור. היתה טמאה רצוצה בתוך הבנין רואין את
הפרדסקין כאלו הן אטומין וידון מחצה למחצה:

ו כזית מן המת מדבק באסקפת הבית מבחוץ הבית
טהור. היתה רצוצת תחת האסקפה ידון מחצה
למחצה. היתה מדבק למשקוף הבית טמא:

ז כלב שאכל בשר המת ומת בתוך שלשה ימים
נהרי הוא מטל על האסקפה רואין חלל הטמאה
מגופו אם הוא כנגד המשקוף ולפנים הבית טמא
ומכנגד המשקוף ולחוץ הבית טהור:

ח האשה שמת עברה בתוך מעיה אם נעשית ראש
הנפל כפיקה של שתי כיון שנפתח הרחם עד
שנראה הראש נטמא הבית מפני העבר אף על פי
שעדין לא יצא:

ט האשה שמקשה לילד ויצאה מבית לבית והפילה
נפל מת בבית שני הבית הראשון טמא בספק. שמא
פשתינה בו יצא ראשו של נפל הנה. במה דברים
אמורים כשלא היתה ראש הנפל כפיקה של שתי.
אבל אם העגיל ראש הנפל כפיקה הבית הראשון
טהור שאלו נפתח רחמה שם לא היתה יכולה

לְהִלָּךְ עַל רִגְלֶיהָ. לְפִיכֶךָ אִם הִיְתָה נִטְלָת בְּאַגְפָּיִים
וְהוֹצִיאֹהָ מִבַּיִת לְבַיִת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן טָמֵא בְּסַפֵּק
אִף עַל פִּי שְׁהַעֲגִיל רֹאשׁ הַנֶּפֶל כְּפִיקָה שֶׁל שְׁתֵּי:

י הָאִשָּׁה שֶׁהַפִּילָה שְׁלִיאָה הַבַּיִת טָמֵא וְדַאי. חֲזָקָה הוּא
שָׂאִין שְׁלִיאָה בְּלֹא וָלֶד:

יא מִי שֶׁיִּלְדָה שְׁנֵי יְלָדִים אֶחָד חַי וְאֶחָד מֵת. אִם
הַמֵּת יֵצֵא רִאשׁוֹן הַחַי טָהוֹר שֶׁהָרִי לֹא נִגַּע בּוֹ
מִשִּׁינֵּצָא לְאוֹיֵר הָעוֹלָם. וְאִם הַחַי יֵצֵא רִאשׁוֹן הָרִי
הוּא טָמֵא שֶׁהָרִי אִי אֶפְשָׁר שְׁלֹא יִגַּע בּוֹ הַמֵּת מִשִּׁינֵּצָא
לְאוֹיֵר הָעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְגַּלְגֵּל אַחֲרָיו כְּאֶבֶן
שָׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים כְּדֵי לְהַעֲמִיד עֲצָמוֹ:

יב הָאִשָּׁה שֶׁיִּלְדָה וָלֶד מֵת אֶפְלוּ נֶפֶל קָטָן כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ הָרִי הִיא טָמֵאָה טָמֵאָת ז'. מֵת עֶבְרָה בְּתוֹךְ
מַעִיָּה וּפְשֻׁטָה הַחַיָּה אֵת יָדָהּ וְנִגְעָה בּוֹ הַחַיָּה טָמֵאָה
ז' וְהָאִשָּׁה טָהוֹרָה עַד שִׁינֵּצָא הַוָּלֶד. וְטָמֵאָת הַחַיָּה
מִדְּבַרְיָהֶם גִּזְרָה שְׁמָא תִּגַּע בּוֹ מִשִּׁינֵּצָא לְפָרוֹזְדוֹר.
אָבֵל מִן הַתּוֹרָה אֵין מִגַּע בֵּית הַסְּתָרִים מִגַּע הוֹאִיל
וְהוּא בְּתוֹךְ הַמַּעִים הַנּוֹגַע בּוֹ טָהוֹר. וְכֵן הַבּוֹלֵעַ
טַבַּעַת טָמֵאָה וְחֹזֵר וּבֹלֵעַ אַחֲרֶיהָ טַבַּעַת טָהוֹרָה אִף
עַל פִּי שֶׁנִּגְעוּ זוֹ בְּזוֹ בְּנֻדְאֵי בְּתוֹךְ מַעֵיו אֵינוֹ מִגַּע
וְהַטָּמֵאָה בְּטָמֵאָתָהּ וְטָהוֹרָה בְּטָהֳרָתָהּ:

סְלִיקוּ לְהוֹי הַלְכוֹת טָמֵאָת מֵת

הַלְכוֹת פָּרָה אֲדוּמָה

יֵשׁ בְּכֻלָּלָן שְׁתֵּי מִצְוֹת. (א) דִּין פָּרָה אֲדָמָה. (ב) דִּין
טָמֵאָת מִי נִדָּה וְטָהֳרָתָן: וּבְאוֹר מִצְוֹת אֵלוֹ בְּפָרָקִים
אֵלוֹ:

הַלְכוֹת פָּרָה אֲדוּמָה - פָּרָה רִאשׁוֹן

א מִצְוֹת פָּרָה אֲדָמָה שֶׁתְּהִיָּה בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים אוֹ בֵּת
אַרְבַּע. וְאִם הִיְתָה זְקֵנָה כְּשֶׁרָה אֶלָּא שָׂאִין מִמִּתִּינִין
לָהּ שְׁמָא תִשְׁחִיר וְתִפְסֵל. וְאֵין לֹקְחִין עֲגֻלָּה
וּמְגַדְלִין אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה וְלֹא
עֲגֻלָּה. לֹא מִצְאוּ אֶלָּא עֲגֻלָּה פּוֹסְקִין עָלֶיהָ דָּמִים

וְתִהְיֶה אֶצֶל בְּעֻלְיָהָ עַד שְׁתַּגְדִּיל וְתַעֲשֶׂה פְּרָה.
וְלוֹקְחִין אוֹתָהּ מִתְרוּמַת הַלְשָׁכָה:

ב זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה 'תְּמִימָה' תְּמִימַת אֲדָמִימוֹת לֹא תְּמִימַת קוֹמָה אֶלָּא אִם הִיְתָה נִנְסָה כְּשָׂרָה כְּשָׂאֵר הַקְּדָשִׁים. הָיוּ בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת לְבָנוֹת אוֹ שְׁחוֹרוֹת בַּתּוֹךְ גָּמָא אַחַת אוֹ בַתּוֹךְ שְׁנֵי כּוֹסוֹת וְהֵן מְנַחֹת זוֹ עַל זוֹ פְּסוּלָה:

ג הָיוּ בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת עֶקְרָן מֵאָדָם וְרֹאשׁוֹן מִשְׁחִיר עֶקְרָן מִשְׁחִיר וְרֹאשׁוֹן מֵאָדָם הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הָעֶקֶר. וְגוֹזֵז בְּמִסְפָּרִים אֶת רֹאשׁוֹן הַמִּשְׁחִיר וְאִינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם גְּזֵה בְּקְדָשִׁים שְׁאִין כּוֹנְנָתוֹ לְגֹז:

ד וְצָרִיךְ שִׁישְׂאֵר מִן הַמֵּאָדָם כְּדֵי שִׁיִּנְטֵל בְּזוּג שְׁכָל שְׁעָרָה שְׁאִינָה נִטְלָת בְּזוּג הָרִי הִיא כְּאֵלוֹ אֵינָה. לְפִיכֵךְ אִם הָיוּ בָּהּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת לְבָנוֹת אוֹ שְׁחוֹרוֹת שְׁאִינָן נִלְקָטִין בְּזוּג הָרִי זוֹ כְּשָׂרָה:

ה הָיוּ קַרְנֵיהָ אוֹ טְלָפִיהָ שְׁחוֹרִים יְגוּד. גִּלְגַּל הָעֵיִן וְהַשָּׁנִים וְהַלְשׁוֹן אֵין מְרֹאֲיָהֶן פּוֹסְלִים בַּפְּרָה:

ו הִיְתָה בָּהּ יִבְלָת וְחִתְּכָה. אֶף עַל פִּי שְׁצַמַח בְּמִקוּמָה שְׁעַר אָדָם פְּסוּלָה:

ז כָּל הַמוֹמִין הַפּוֹסְלִין בְּקְדָשִׁים פּוֹסְלִין בַּפְּרָה שֶׁנֶּאֱמַר 'אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם'. הִיְתָה יוֹצֵא דָפֶן אוֹ מְחִיר אוֹ אֶתְנָן אוֹ טְרַפָּה אוֹ שְׁנַרְבְּעָה פְּסוּלָה. שְׁכָל הַפּוֹסְלִין אֶת הַקְּדָשִׁים לְמִזְבֵּחַ פּוֹסְלִין אֶת הַפְּרָה וְאֶף עַל פִּי שֶׁהִיא כְּקְדָשִׁי בְּדֵק הַבַּיִת הוֹאִיל וּקְרָאָהּ הַכְּתוּב חֲטָאֵת. וּמִתָּר לְקַח אוֹתָהּ מִן הָעֵכוּ"ם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא רְבַעָה הָעֵכוּ"ם שְׁאִינוֹ מִפְּסִיד בְּהִמְתָּו. יְתָרָה פְּרָה עַל הַקְּדָשִׁים שֶׁהָעֲבוּדָה פּוֹסְלָת בָּהּ שֶׁנֶּאֱמַר 'אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עַל' וּבְעֶגְלָה עֲרוּפָה אוֹמֵר 'אֲשֶׁר לֹא עָבַד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מְשַׁכָּה בְּעַל' מָה עַל הָאָמוֹר בְּעֶגְלָה עָשָׂה שְׂאֵר עֲבוּדוֹת כְּעַל אֶף עַל הָאָמוֹר בַּפְּרָה יִפְסֵל בָּהּ שְׂאֵר עֲבוּדוֹת כְּעַל. אֶלָּא שֶׁהָעַל פּוֹסֵל בֵּין בִּשְׁעַת עֲבוּדָה בֵּין שְׁלֹא בִשְׁעַת עֲבוּדָה וְשְׂאֵר עֲבוּדוֹת אֵין פּוֹסְלוֹת אֶלָּא בִשְׁעַת

עבודה. כיצד? קשר עליה העל אף על פי שלא חרש בה פסולה. הכניסה לדוש אינה נפסלת עד שידוש בה. וכן כל פיוצא בזה. רכב עליה. נשען עליה. נתלה בזנבה. ועבר בה את הנחר. קפל עליה את המוסרה. נתן טליתו עליה. נתן עליה פסות של שקים. פסולה. קשרה במוסרה אם היתה מורדת וצריכה שמירה כשרה ואם לאו פסולה שקל שמירה שאינה צריכה משוי הוא. עשה בה סנדל שלא תחלק. פרש טליתו עליה מפני הזבובין. כשרה. זה הפלל כל שהוא לצרפה כשרה לצרף אחר פסולה. נעשית בה מלאכה מאליה או שעלה עליה על מאליו. אם לרצונו פסולה שנאמר אשר לא עבד בה שאם עבד בה לרצונו הרי זה כמי שעבד בה. לפיכך אם שכן עליה העוף כשרה. עלה עליה זכר פסולה. ואין צריך לומר שתמעברת פסולה. הכניסה לרבקה ודשה מאליה כשרה. הכניסה כדי שתינק ותדוש פסולה שהרי עשה לרצונו. וכן כל פיוצא בזה:

ח פרה שנולד בה פסול תפדה. וכן אם מתה תפדה מפני עורה. אבל לא להאכיל בשרה לכלבים:

ט נשחטה לשם חלין תפדה ואינה מכפרת. נשחטה על גב מערכתה אין לה פדיון עולמית:

י לקחו פרה ומצאו אחרת נאה ממנה הרי זו תפדה שלא במום:

יא אף כהן הדיוט כשר לשרפת הפרה שנאמר 'ונתתם אתה אל אלעזר הכהן ועדין אהרן היתה קים. ומפי השמועה למדו זו נעשית באלעזר ושאר כל הפרות בין בכהן גדול בין בכהן הדיוט:

יב והעושה אותה לובש ארבעה פלים של כהן הדיוט. בין שעשאה כהן הדיוט בין שעשאה כהן גדול:

יג כל העוסקין בפְּרָה מִתְחַלָּה וְעַד סוּף שֶׁהָיוּ טְבוּלֵי יוֹם כְּשֶׁרִים לְמַעֲשֵׂה הַפְּרָה וּלְקִדְשׁ וּלְהִזוֹת מֵאַפְרָה וְאֵף עַל פִּי שְׁעֵדִין לֹא הֵעֲרִיב שְׁמֹנָן. שְׁזָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּכֹל הַפְּרָשָׁה 'אִישׁ טָהוֹר' הוּא הַטָּהוֹר לְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי אָף עַל פִּי שְׁאִינוֹ טָהוֹר לְתַרוּמָה עַד שִׁיעָרִיב שְׁמֹשׁוֹ הָרִי זֶה טָהוֹר לְפָרָה:

יד הַצְּדוּקִין הָיוּ אוֹמְרִים שְׁאִין מַעֲשֵׂה הַפְּרָה כָּשֶׁר אֶלָּא בְּמַעֲרָבֵי שְׁמֹשׁ. לְפִיכֵךְ הָיוּ בֵּית דִּין בְּבֵית שְׁנֵי מְטַמְּאִין אֶת הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אֶת הַפְּרָה בְּשָׂרֶץ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ וְטוֹבֵל וְאַחַר כֵּךְ עוֹסֵק בָּהּ כְּדֵי לְבַטֵּל דְּבָרֵי אֱלוֹ הַזֵּדִים שְׁמוֹרִים מִהָעוֹלָה עַל רוּחָם לֹא מִן הַקְּבָלָה. וְכֵן כָּל הַכֹּלִים שֶׁמְכַנְּסִין לְתוֹכָם אֶפְרַת הַפְּרָה כְּלָם טְבוּלֵי יוֹם:

טו הַחוֹתֵךְ שְׁפוּפָרֶת שֶׁל קִנְיָה לְהַנִּיחַ בָּהּ אֶפְרַת חֲטָאֵת יִטְמֵא אוֹתָהּ וְיִטְבְּלָנָה וְאַחַר כֵּךְ יִנִּיחַ בָּהּ. וְהַחוֹתֵכָה וְהַמְטַבִּילָה טָעוֹן טְבִילָה מִפְּנֵי שֶׁעֲשָׂאוּהָ כְּטִמְאֵת מֵת בְּשָׁבִיעֵי שָׁלוֹ וּלְפִיכֵךְ אֵינָה צְרִיכָה הַזָּאֵה שְׁלִישֵׁי וּשְׁבִיעֵי אֶלָּא מְטַמְּאָה כְּדֵי לְהִרְאוֹת לְצְדוּקִין וּמְטַבִּילָה וְנוֹתֵן בָּהּ:

רמב"ם פרק אחד

הלכות תעניות פרק ה'

הלכות תעניות - פרק חמישי

א יֵשׁ שָׁם יָמִים שְׁכָל יִשְׂרָאֵל מִתְּעַנִּים בָּהֶם מִפְּנֵי הַצָּרוֹת שֶׁאָרְעוּ בָּהֶן כְּדֵי לְעוֹרֵר הַלְּבָבוֹת לְפִתּוֹחַ דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה וַיְהִיָּה זֶה זְכָרוֹן לְמַעֲשֵׂינֵנו הַרְעִים וּמַעֲשֵׂה אָבוֹתֵינוּ שֶׁהָיָה כְּמַעֲשֵׂינֵנו עֵתָה עַד שֶׁגָּרַם לָהֶם וְלָנוּ אוֹתָן הַצָּרוֹת. שֶׁבְּזְכָרוֹן דְּבָרִים אֱלוֹ נָשׁוּב לְהִיטִיב שֶׁנֶּאֱמַר 'וְהִתְוַדּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עוֹן אֲבֹתָם' וְגו':

ב וְאֱלוֹ הֵן יוֹם שְׁלִישֵׁי בְּתִשְׂרֵי שָׁבוּ נִהְרַג גְּדֻלָּיָה בֶּן אַחִיקָם וְנִכְבַּת גַּחְלַת יִשְׂרָאֵל הַנִּשְׁאָרָה וְסַבֵּב לְהִתָּם גְּלוּתָן. וְעִשְׂרֵי בְּטַבַּת שָׁבוּ סָמֵךְ מֶלֶךְ בְּבֵל נְבוּכַדְנֶאצַּר הִרְשָׁע עַל יְרוּשָׁלַיִם וְהִבִּיֵּאָה בְּמַצוֹר

ובמִצּוֹק. וַיִּזְזוּ בְּתַמּוּז חַמְשָׁה דְבָרִים אֲרָעוּ בּוֹ. נִשְׁתַּבְּרוּ הַלוּחֹת. וּבָטַל הַתִּמִּיד מִבֵּית ראשון. וְהִבְקֵעָה יְרוּשָׁלַיִם בְּחֶרֶבֶן שָׁנִי. וְשָׂרַף אֶפּוֹסְטוֹמוֹס הַרְשָׁע אֶת הַתּוֹרָה. וְהַעֲמִיד צֶלֶם בְּהִיכָל:

ג וְתִשְׁעָה בְּאָב חַמְשָׁה דְבָרִים אֲרָעוּ בּוֹ. נִגְזַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר שְׁלֹא יִכְנָסוּ לָאָרֶץ. וְחָרַב הַבַּיִת בְּרֵאשׁוֹנָה וּבִשְׁנֵינָה. וְנִלְכְּדָה עִיר גְּדוּלָה וּבֵיתָר שְׁמָה וְהָיוּ בָּהּ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְהָיָה לָהֶם מֶלֶךְ גָּדוֹל וְדַמוֹ כֹּל יִשְׂרָאֵל וּגְדוּלֵי הַחֲכָמִים שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וְנִפְּל בְּיַד הֶרֹמַיִם וְנִהְרְגוּ כָּל־ם וְהָיְתָה צָרָה גְּדוּלָה כְּמוֹ חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבּוֹ בַיּוֹם הַמוֹכֵן לְפָרְעֹנוֹת חָרַשׁ טוֹרְנוֹסְרוּפּוֹס הַרְשָׁע אֶת הַהִיכָל וְאֶת סְבִיבּוֹ לְקַיֵּם מַה שֶׁנֶּאֱמַר 'צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרָשׁ':

ד וְאַרְבָּעָה יָמֵי הַצּוּמוֹת הָאֵלּוּ הָרִי הֵן מִפְּרָשִׁין בְּקַבְּלָה 'צוּם הָרְבִיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי' וְגו'. צוּם הָרְבִיעִי זֶה שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז שֶׁהוּא בַּחֲדָשׁ הָרְבִיעִי. וְצוּם הַחֲמִישִׁי זֶה תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁהוּא בַּחֲדָשׁ הַחֲמִישִׁי. וְצוּם הַשְּׁבִיעִי זֶה שְׁלֹשָׁה בְּתִשְׂרִי שֶׁהוּא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי. וְצוּם הָעֲשִׂירִי זֶה עֶשְׂרֵה בְּטַבַּת שֶׁהוּא בַּחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי:

ה וְנִהְגּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵים אֵלּוּ לְהַתְּעַנּוֹת. וּבִי"ג בְּאֶדְר זָכַר לַתְּעִנִּית שֶׁהַתְּעַנּוֹ בַּיּוֹם הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר 'דְּבָרֵי הַצּוּמוֹת וְזַעֲקָתָם'. וְאִם חָל י"ג בְּאֶדְר לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת מִקְדִּימוֹן וּמִתְּעַנִּין בַּחֲמִישִׁי שֶׁהוּא י"א. אָבֵל אֶחָד מֵאַרְבָּעָה יָמֵי הַצּוּמוֹת שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת דּוֹחִין אוֹתוֹ לְאַחַר הַשַּׁבַּת. חָל לְהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבַּת מִתְּעַנִּין בְּעֶרֶב שַׁבַּת. וּבְכָל הַצּוּמוֹת הָאֵלּוּ אֵין מִתְּרִיעִין וְלֹא מִתְּפַלְּלִין בְּהֵן תְּפִלַּת נְעִילָה. אָבֵל קוֹרִין בַּתּוֹרָה שַׁחֲרִית וּמִנְחָה בַּיּוֹחַל מִשָּׁה. וּבְכֻלָּן אוֹכְלִים וְשׁוֹתִין בְּלִילָה חוּץ מִתִּשְׁעָה בְּאָב:

ו מְשִׁיכְנֵס אָב מִמַּעֲטִין בְּשִׁמְחָה. וְשַׁבַּת שֶׁחָל תִּשְׁעָה בְּאָב לְהִיּוֹת בְּתוֹכָהּ אָסוּר לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס וּלְלַבֵּשׁ כְּלֵי מַגָּהֵץ אֶפְלוֹ כְּלֵי פִּשְׁתָּן עַד שִׁיעֵבֵר הַתְּעִנִּית.

וְאָפְלוּ לְכַבֵּס וּלְהַנִּיחַ לְאַחַר הַתְּעֵנִית אָסוּר. וּכְבָר נִהְגוּ יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא לֵאכֹל בֶּשֶׂר בְּשַׁבַּת זֶה וְלֹא יִכְנָסוּ לְמִרְחֵץ עַד שְׁיַעֲבֹר הַתְּעֵנִית. וַיֵּשׂ מְקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ לְבַטֵּל הַשְּׁחִיטָה מֵרֹאשׁ הַחֹדֶשׁ עַד הַתְּעֵנִית:

ז תִּשְׁעָה בָּאָב לֵילוֹ כְּיוֹמוֹ לְכֹל דְּבָר. וְאִין אוֹכְלִין אֶלָּא מִבְּעוֹד יוֹם. וּבֵין הַשְּׁמֻשׁוֹת שְׁלוֹ אָסוּר כְּיוֹם הַכַּפּוֹרִים. וְלֹא יֵאָכֵל בֶּשֶׂר וְלֹא יִשְׁתֶּה יַיִן בְּסַעֲדָה הַמִּפְסִיק בָּהּ. אֲבָל שׁוֹתָה הוּא יַיִן מִגַּתּוֹ שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ פְּחוֹת. וְאוֹכֵל בֶּשֶׂר מְלִיחַ שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים אוֹ יְתֵר. וְלֹא יֵאָכֵל שְׁנֵי תַבְשִׁילִין:

ח בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים שְׁאָכֵל עָרַב תִּשְׁעָה בָּאָב אַחַר חֲצוֹת. אֲבָל אִם סָעַד קֹדֶם חֲצוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מִפְסִיק בָּהּ אוֹכֵל כָּל מַה שְׁיִרְצֶה. וְעָרַב תִּשְׁעָה בָּאָב שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת אוֹכֵל וְשׁוֹתָה כָּל צָרְכוֹ וּמַעֲלָה עַל שְׁלַחְנוֹ אֶפְלוּ כְּסַעֲדַת שְׁלֹמֹה. וְכֵן תִּשְׁעָה בָּאָב עֲצָמוֹ שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת אִינוֹ מְחַסֵּר כְּלוּם:

ט זֶה הִיא מִדַּת כָּל הָעָם שְׁאִינֵן יְכוּלִין לְסַבֵּל יְתֵר מִדָּאִי. אֲבָל חֲסִידִים הִרְאִישׁוּנִים כִּדְ הִיְתָה מִדָּתָן. עָרַב תִּשְׁעָה בָּאָב הָיוּ מְבִיאִין לוֹ לְאָדָם לְבַדּוֹ פֶּת חֲרָבָה בְּמִלַּח וְשׁוֹרָה בְּמִים וַיּוֹשֵׁב בֵּין תַּנּוּר וְכִירִים וְאוֹכְלָה וְשׁוֹתָה עָלֶיהָ קִיתוֹן שֶׁל מִים בְּדֹאגָה וּבְשִׁמּוֹן וּבְכִיָּה כְּמִי שְׁמַתּוֹ מְטִיל לְפָנָיו. כְּזֶה רָאוּי לְחַכְמִים לַעֲשׂוֹת אוֹ קְרוֹב מְזֵה. וּמִיִּמִּינוֹ לֹא אָכְלָנוּ עָרַב תִּשְׁעָה בָּאָב תַּבְשִׁיל אֶפְלוּ שֶׁל עֲדָשִׁים אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה בְּשַׁבַּת:

י עֲבָרוֹת וּמִיִּנְיָקוֹת מִתְּעֵנוֹת וּמִשְׁלִימוֹת בְּתִשְׁעָה בָּאָב. וְאָסוּר בְּרַחֲצָה בֵּין בְּחֻמִּין בֵּין בְּצוּנֵן וְאֶפְלוּ לְהוֹשִׁיט אֶצְבְּעוֹ בְּמִים. וְאָסוּר בְּסִיכָה שֶׁל תְּעַנּוּג וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל וּבְתִשְׁמִישׁ הַמָּטָה כְּיוֹם הַכַּפּוֹרִים. וּמְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלֹאכָה עוֹשִׂין. וּמְקוֹם שְׁנֵהֲגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת אִין עוֹשִׂין. וּבְכָל מְקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטִלִין. וְאָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁהַעוֹשֶׂה בּוֹ מְלֹאכָה אִינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרַכָּה לְעוֹלָם:

יֵא תְלַמִּיּוֹדֵי חֲכָמִים אֵין נוֹתְנִין זֶה לְזֶה שְׁלוֹם בְּתַשְׁעָה בָּאָב. אֵלֵא יוֹשְׁבֵים דְּוִים וְנֶאֱנָחִים כְּאַבְלִים. וְאִם נָתַן לָהֶם עִם הָאָרֶץ שְׁלוֹם מַחְזִירִים לוֹ בְּשַׁפָּה רַפָּה וְכַבֵּד רֹאשׁ. וְאָסוּר לְקָרוֹת בְּתַשְׁעָה בָּאָב בַּתּוֹרָה אוֹ בַּנְּבִיאִים אוֹ בַּכְּתוּבִים וּבַמְּשֻׁנָּה וּבַהֲלָכוֹת וּבַגְּמָרָא וּבַהֲגָדוֹת. וְאִינוּ קוֹרָא אֵלֵא בְּאִיּוֹב וּבַקִּיּוֹנוֹת וּבַדְּבָרִים הֶרְעִים שְׁפִירְמִיָּהוּ. וְתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּין בְּטָלִין בּוֹ. וּמִקְצַת הַחֲכָמִים נוֹהֲגִין שְׁלֵא לְהַנִּיחַ בּוֹ הַתְּפִלִּין שְׁלֹרֵאשׁ:

יב מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תִּקְנֵנוּ חֲכָמִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שְׁאִין בּוֹנִין לְעוֹלָם בְּנִין מְסִיד וּמְכִיר כְּבָנִין הַמְּלָכִים. אֵלֵא טַח בֵּיתוֹ בְּטִיט וְסָד בְּסִיד וּמְשִׁיר מְקוֹם אִמָּה עַל אִמָּה כְּנֶגֶד הַפֶּתַח בְּלֵא סִיד. וְהַלּוֹקַח חֶצֶר מְסִידָת וּמְכִירָת הָרִי זֶה בְּחֻזְקָתָהּ וְאֵין מַחְזִיבִים אוֹתוֹ לְקַלָּף הַכְּתָלִים:

יג וְכֵן הִתְקִינוּ שֶׁהַעוֹרֵף שֶׁלְחָן לַעֲשׂוֹת סְעֵדָה לְאוֹרְחִים מְחֹסֵר מְמֻנּוּ מְעֵט וּמְנִיחַ מְקוֹם פְּנוּי בְּלֵא קְעָרָה מִן הַקְּעָרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַת שָׁם. וְכִשְׁהָאִשָּׁה עוֹשֶׂה תְּכָשִׁיטִי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב מְשִׁירָת מִין מְפִינֵי הַתְּכָשִׁיט שְׂנוֹהֶגֶת בְּהֵן כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה תְּכָשִׁיט שְׁלָם. וְכִשְׁהַחֲתָן נוֹשֵׂא אִשָּׁה לוֹקַח אֶפֶר מִקְלָה וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁוֹ מְקוֹם הַנְּחַת הַתְּפִלִּין. וְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים כְּדֵי לְזַכֵּר יְרוּשָׁלַיִם שְׁנֶאֱמַר 'אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי' וְתִדְבַק לְשׁוֹנֵי לְחֻפֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא אֵעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחַתִּי:

יד וְכֵן גָּזְרוּ שְׁלֵא לְנַגֵּן בְּכָלֵי שִׁיר. וְכָל מִינֵי זִמְרָה וְכָל מְשֻׁמֵּיעֵי קוֹל שֶׁל שִׁיר אָסוּר לְשִׁמַּח בְּהֵן וְאָסוּר לְשִׁמְעֵן מִפְּנֵי הַחֲרָבָן. וְאֶפְלוּ שִׁירָה בַּפֶּה עַל תֵּינִין אָסוּרָה שְׁנֶאֱמַר 'בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן'. וְכַבֵּר נִהְגוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֹזְמֵר דְּבָרֵי תִשְׁבָּחוֹת אוֹ שִׁיר שֶׁל הַנְּדָאוֹת לֵאל וּכְיוּצָא בְּהֵן עַל תֵּינִין:

טו וְאַחַר כֵּן גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת חֲתָנִים שְׁלֵא לְהַנִּיחֵם כָּלָל. וְשְׁלֵא יִנִּיחַ הַחֲתָן בְּרֹאשׁוֹ שׁוֹם כָּלִיל שְׁנֶאֱמַר 'הִסֵּר הַמְּצַנְפֶת וְהָרַם הָעֲטָרָה'. וְכֵן גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת

כִּלּוֹת אִם הָיָה שָׁל כֶּסֶף אוֹ זָהָב אָבֵל שָׁל גְּדִיל מִתָּר לְכֻלָּהּ:

טז מי שְׁרָאָה עָרֵי יְהוּדָה בְּחֶרֶבָנָם אוֹמֵר 'עָרֵי קְדֻשָּׁה הָיוּ מִדְּבָר' וְקוֹרֵעַ. רָאָה יְרוּשָׁלַיִם בְּחֶרֶבָנָה אוֹמֵר 'ירוּשָׁלַיִם מִדְּבָר' וְגו'. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּחֶרֶבָנוּ אוֹמֵר 'בֵּית קְדֻשָׁנוּ וְתַפְאֶרְתָּנוּ' וְגו' וְקוֹרֵעַ. וּמֵהֵיכָן חָיֵב לְקַרֵּעַ מִן הַצּוֹפִים. וְכַשִּׁיגִיעַ לַמִּקְדָּשׁ קוֹרֵעַ קִרְעַ אַחֵר. וְאִם פָּגַע בַּמִּקְדָּשׁ תְּחִלָּה כְּשִׁיבּוֹא מִדְּרָךְ הַמִּדְּבָר קוֹרֵעַ עַל הַמִּקְדָּשׁ וּמוֹסִיף עַל יְרוּשָׁלַיִם:

יז כָּל הַקְּרָעִים הָאֵלֶּיךָ כִּלְמֵי קוֹרֵעַ בְּיָדוֹ מֵעַמּוּד וְקוֹרֵעַ כָּל כְּסוֹת שֶׁעָלָיו עַד שִׁיגְלָה אֶת לְבוֹ. וְאִינוּ מְאַחֶה קְרָעִים אֵלֶּיךָ לְעוֹלָם. אָבֵל רִשְׁאֵי הוּא לְשָׁלָלָן לְמָלְלָן לְלַקְטָן וּלְתַפְרָן כְּמִין סְלָמוֹת:

יח הָיָה הוֹלֵךְ וּבָא לִירוּשָׁלַיִם הוֹלֵךְ וּבָא תוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם אִינוּ קוֹרֵעַ קִרְעַ אַחֵר. וְאִם לְאַחֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם חוֹזֵר וְקוֹרֵעַ:

יט כָּל הַצּוֹמוֹת הָאֵלֶּיךָ עֲתִידִים לְבָטֵל לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שָׁהֵם עֲתִידִים לְהִיּוֹת יוֹם טוֹב וַיְמִי שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה שְׁנֵאָמַר 'כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֶשְׂרִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֲמַת וְהַשְּׁלוֹם אֶהְבּוּ':

סְלִיֵק הַלְכוֹת תַּעֲנִיּוֹת

סה"מ לרמב"ם

שיעור רב: מצות עשה קז. קיג.

מצות עשה - מצוה קז היא שצונו להיותנו דנין בטומאת מת, ומצוה זו כוללת כל משפטי טומאת מת. (זאת חקת התורה, שהרה הלכות טומאת מת בכ"ה פרקים):

מצות עשה - מצוה קיג היא שצונו לעשות פרה אדומה כדי שיהיה אפרה מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת כמו שאמר והיתה לעדת בני ישראל. וכבר התבארו דיני מצוה זו במסכת פרה. (זאת חקת התורה, שהרה הלכות פרה אדומה בט"ו פרקים):

יום חמישי טו שבט, פ' בשלח

חומש

חמישי כז ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינת
מים ושבעים תמרים ויחננו שם על-המים:

רש"י: שתים עשרה עינת מים. כנגד י"ב שבטים נזדמנו להם:
ושבעים תמרים. כנגד שבעים זקנים:

טז א ויסעו מאילם ויבאו כל-עדת בני-ישראל
אל-מדבר-סין אשר בין-אילם ובין סיני בקחמשה
עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים:

רש"י: בחמשה עשר יום. נתפרש היום של חנייה זו, לפי שבו ביום
כלתה החררה שהוציאו ממצרים והוצרכו למן, למדנו, שאכלו
משירי הבצק [משירי המצה] ששים ואחת סעודות, וירד להם מן בט"ז
באייר, ויום א' בשבת היה, כדאיתא במסכת שבת (פ:):

ב וילינו וילוננו כל-עדת בני-ישראל על-משה
ועל-אהרן במדבר:

רש"י: וילוננו. לפי שכלה הלחם:

ג ויאמרו אלהם בני ישראל מי-יתן מותנו ביד-
יהוה בארץ מצרים בשבתנו על-סיד הבשר
באכלנו לחם לשבע כיהוצאתם אתנו אל-
המדבר הנה להמית את-כל-הקהל הנה ברעב:

ס

רש"י: מי יתן מותנו. שנמות, ואינו שם דבר כמו מותנו (בחולם), אלא
כמו עשותנו, חנותנו, שובנו, לעשות אנחנו, לחנות אנחנו, למות
אנחנו, ותרגומו לוי דמיתנא, לו מתנו, הלואי והיינו מתים:

ד ויאמר יהוה אל-משה הנני ממטיר לכם לחם
מן-השמים ויצא העם ולקטו דבר-יום ביומו
למען אנסנו הילך בתורתך אם-לא:

רש"י: דבר יום ביומו. צורך אכילת יום ילקטו ביומו, ולא ילקטו
היום לצורך מחר (מכילתא ויסע פ"ב): למען אנסנו הילך בתורתך. אם
ישמרו מצות התלויות בו, שלא יותירו ממנו, ולא יצאו בשבת
ללקוט:

ה וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר-יָבִיאוּ וְהָיָה
מִשְׁנֵה עַל אֲשֶׁר-יִלְקְטוּ יוֹם | יוֹם:

רש"י: והיה משנה. ליום ולמחרת: משנה. על שהיו רגילים ללקוט יום יום של שאר ימות השבוע. ואומר אני אשר יביאו והיה משנה, לאחר שיביאו ימצאו משנה במדידה, על אשר ילקטו וימדו יום יום, וזהו לקטו לחם משנה, בלקיטתו היה נמצא לחם משנה, וזהו על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים, נותן לכם ברכה בבית, למלאות העומר פעמים ללחם יומים:

ו וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֹרְב
וַיַּדְעֶתְכֶם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

רש"י: ערב. כמו לערב: וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. לפי שאמרתם לנו כי הוצאתם אותנו, תדעו כי לא אנחנו המוציאים, אלא ה' הוציא אתכם שיגיוז לכם את השליו:

ז וּבִקֵּר וּרְאִיתֶם אֶת-כְּבוֹד יְהוָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת-
תְּלַנְתִּיכֶם עַל-יְהוָה וְנַחֲנוּ מָה כִּי תִלּוּנוּ תִלְיִנוּ
עָלֵינוּ:

רש"י: ובקר וראיתם. לא על הכבוד שנאמר והנה כבוד ה' נראה בענן נאמר, אלא כך אמר להם, ערב וידעתם כי היכולת בידו ליתן תאותכם, ובשר יתן, אך לא בפנים מאירות יתננה לכם, כי שלא כהוגן שאלתם אותו, ומכרס מלאה, והלחם ששאלתם לצורך בירידתו, לבקר תראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכם דרך חבה בבקר, שיש שעות להכינו, ושל מלמעלה ושל מלמטה כמונח בקופסא: את תלנותיכם על ה'. כמו אשר על ה': ונחנו מה. מה אנחנו חשובין: כי תלינו עלינו. שתרעימו עלינו את הכל, את בניכם ונשיכם ובנותיכם וערב רב. ועל כרחי אני זקוק לפרש תלינו בלשון תפעילו, מפני דגשותו וקרייתו, שאילו היה רפה, הייתי מפרשו בלשון תפעילו, כמו וילן העם על משה (שמות יז, ג), או אם היה דגוש ואין בו יו"ד ונקרא תלוננו, הייתי מפרשו לשון תתלוננו, עכשיו הוא משמע תלינו את אחרים, כמו במרגלים וילינו עליו את כל העדה (במדבר יד, ב):

ח וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֹרְב בְּשֹׂר
לְאָכֹל וּלְחֶם בְּבִקֵּר לְשִׁבְעַ בְּשִׁמְעַ יְהוָה אֶת-
תְּלַנְתִּיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם מְלִינִם עָלָיו וְנַחֲנוּ מָה לֹא-
עָלֵינוּ תִלְנְתִיכֶם כִּי עַל-יְהוָה:

רש"י: בשר לאכול. ולא לשובע, למדה תורה דרך ארץ שאין אוכלין בשר לשובע, ומה ראה להוריד לחם בבקר ובשר בערב, לפי שהלחם שאלו כהוגן, שאי אפשר לו לאדם בלא לחם, אבל בשר שאלו שלא כהוגן, שהרבה בהמות היו להם, ועוד שהיה

אפשר להם בלא בשר, לפיכך נתן להם בשעת טורח שלא כהוגן:
אשר אתם מלינים עליו. את האחרים, השומעים אתכם מתלוננים:

ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן אָמַר אֶל-כָּל-עֵדֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֶת תְּלֹנְתֵיכֶם:

רש"י: קרבו. למקום שהענן ירד:

י וַיְהִי כַּדְבָר אַהֲרֹן אֶל-כָּל-עֵדֹת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
וַיִּפְּנוּ אֶל-הַמִּדְבָּר וְהָיָה כְבוֹד יְהוָה נֹרְאָה בְּעֵינָיו:

פ

תהילים

עז.

יום טו

א לַמְּנַצֵּחַ עַל־יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים
 וְאַצְעֲקָה קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרָתִי
 אֲדַנִּי דְרִשְׁתִּי יְדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג מֵאַנְהָה הַנְּחֹם
 נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה אֲשִׁיחָה וְתַתְּעַטֵּף רוּחִי
 סָלָה: ה אֲחֹזֶת שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר:
 ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי
 בַּלִּילָה עִם־לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים
 יִזְנַח אֲדַנִּי וְלֹא־יִסֹּף לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֹצַח חֶסֶדוֹ
 גָּמַר אֹמֵר לְדֹר וָדֹר: י הִשְׁכַּח חַנּוּת אֵל אִם־קִפֵּץ בְּאָף
 רַחֲמָיו סָלָה: יא וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא שָׁנוֹת יָמַי עָלְיוֹן:
 יב אֲזַכּוֹר מַעֲלִילִיָּה כִּי־אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאָף: יג וְהִגִּיתִי
 בְּכָל־פְּעֻלָּךְ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בַּקֶּדֶשׁ
 דִּרְכֶּךָ מִי־אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא
 הוֹדְעֵת בְּעַמִּים עֲנֵךְ: טז גִּאֲלֹת בְּזִרְעֵ עַמְּךָ בְּגִי־יַעֲקֹב
 וַיּוֹסֶף סָלָה: יז רְאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רְאוּךָ מַיִם יַחִילוּ אָף
 יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם עֲבוֹת קוֹל נָתַנוּ שְׁחָקִים אָף־
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בַּנִּלְגָל הֵאִירוּ בְּרַקִּים
 תַּבַּל רָגְזָה וְתִרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דִּרְכֶּךָ וּשְׁבִילֶךָ בְּמַיִם
 רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדְעוּ: כא נְחִית כַּעֲזָן עַמְּךָ בְּיַד־
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

עח.

א מִשְׁכִּיל לְאַסָּף הֶאֱזִינָה עַמִּי תוֹרָתִי הִטּוּ אֲזַנְכֶם
 לְאִמְרֵי־פִי: ב אֲפַתְחָה בְּמִשְׁלַל פִּי אֲבִיעָה חִידוֹת מִנִּי־
 קֶדֶם: ג אֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ וַנִּדְעֵם וְאֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ־לָנוּ: ד לֹא
 נִכְחַד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסֻפְּרִים תְּהִלּוֹת יְהוָה

וְעִוְזוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה: ה וַיִּקָּם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרַה
שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעֵם
לְבִנְיָהֶם: ו לְמַעַן יָדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים וְיִלְדוּ יִקְמוּ
וַיִּסְפְּרוּ לְבִנְיָהֶם: ז וַיִּשְׁיִמוּ בֵּאלֹהִים כַּסֵּלָם וְלֹא יִשְׁכַּחוּ
מֵעֲלִילֵי־אֵל וּמִצּוֹתָיו יִנְצְרוּ: ח וְלֹא יִהְיוּ כְּאֲבוֹתָם דוֹר
סוֹרֵר וּמֶרֶה דוֹר לֹא־הִכִּין לְבוֹ וְלֹא־נִאֲמָנָה אֶת־אֵל
רוּחוֹ: ט בְּנֵי־אֲפָרַיִם נִשְׁקִי רוּמֵי־קִשֶׁת הִפְכוּ בַיּוֹם קָרֵב:
י לֹא שָׁמְרוּ בְרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לְלַכֵּת:
יא וַיִּשְׁכַּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם: יב נִגְדָה
אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה־צֹעַן: יג בָּקַע יָם
וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצַּב־מַיִם כְּמוֹ־נֶדֶד: יד וַיִּנְחָם בְּעֵנָן יוֹמָם וְכָל־
הַלַּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ: טו יִבְקַע צָרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשְׁקֵם כְּתֹהֲמוֹת
רָבָה: טז וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסְּלַע וַיּוֹרֵד כַּנְּהָרוֹת מַיִם:
יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא־לוֹ לְמִרוֹת עֲלִיּוֹן בְּצִיָּה: יח וַיִּנְסוּ־אֵל
בְּלִבָּבָם לִשְׁאֹל־אֶכֶל לְנַפְשָׁם: יט וַיִּדְבְּרוּ בֵּאלֹהִים אָמְרוּ
הַיּוֹכֵל אֵל לַעֲרֹךְ שִׁלְחָן בַּמִּדְבָּר: כ הֵן הִכָּה־צוֹר וַיִּזְוְבוּ
מַיִם וּנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הַגַּם־לָחֶם יוֹכֵל תַּת אִם־יִכִּין שְׂאֵר
לְעַמּוֹ: כא לָכֵן שָׁמַע יְהוָה וַיִּתְעַבֵּר וְאֵשׁ נִשְׁקָה בְּיַעֲקֹב
וְגַם־אָף עָלָה בְּיִשְׂרָאֵל: כב כִּי לֹא הֵאֱמִינוּ בֵּאלֹהִים וְלֹא
בָטְחוּ בִישׁוּעָתוֹ: כג וַיִּצּוּ שְׁחָקִים מִמֶּעַל וּדְלַתֵי שָׁמַיִם
פָּתַח: כד וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם מֶן לֶאֱכֹל וּדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ:
כה לָחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ צִידָה שָׁלַח לָחֶם לְשִׁבְעַ:
כו יִסַּע קָדִים בְּשָׁמַיִם וַיִּנְהַג בְּעִזּוֹ תִימָן: כז וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם
כְּעָפָר שְׂאֵר וּכְחוֹל יָמִים עוֹף כְּנָף: כח וַיִּפֹּל בְּקֶרֶב מִחֲנֵהוּ
סָבִיב לְמִשְׁכַּנְתּוֹ: כט וַיֵּאֱכְלוּ וַיִּשְׁבְּעוּ מְאֹד וְתִאֲוָתָם יָבֵא
לָחֶם: ל לֹא־זָרוּ מִתִּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם בְּפִיָּהֶם: לא וְאָף
אֱלֹהִים עָלָה בָהֶם וַיִּהְרַג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחֲוָרֵי יִשְׂרָאֵל
הִכְרִיעַ: לב בְּכָל־זֹאת הִטְאוּ־עוֹד וְלֹא הֵאֱמִינוּ
בְּנִפְלְאוֹתָיו: לג וַיִּכַּל־בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבְּהִלָּה:

לֹא אִם־הֲרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ־אֵל: לֹא וַיִּזְכְּרוּ כִי־
 אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֲלִיּוֹן גֹּאֲלָם: לו וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיָּהֶם
 וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ־לוֹ: לו וְלָבָם לֹא־נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֱמָנוּ
 בְּבְרִיתוֹ: לה וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה
 לְהַשִּׁיב אָפוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל־חַמַּתּוֹ: לו וַיִּזְכֹּר כִּי־בָשָׂר
 הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב: ט כַּמָּה יִמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר
 יַעֲצִיבוּהוּ בִישִׁימוֹן: מא וַיִּשׁוּבוּ וַיִּנְסוּ אֵל וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
 הִתְנוּ: מב לֹא־זָכְרוּ אֶת־יְדֹו יוֹם אֲשֶׁר־פָּדָם מִנִּי־צָר:
 מג אֲשֶׁר־שָׁם בְּמִצְרַיִם אֲתוּתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשִׂדְה־צֹעַן:
 מד וַיִּהְפֹּךְ לָדָם יֵאֲרִיחֶם וְנוֹזְלִיחֶם בַּל־יִשְׁתִּיּוּן: מה יִשְׁלַח
 בָּהֶם עָרֵב וַיֹּאכְלֵם וּצְפַרְדֵּעַ וּתְשַׁחִיתֵם: מו וַיִּתֵּן לְחֹסִיל
 יְבוּלָם וַיִּגִּיעֵם לְאַרְבֶּה: מז יִהְרַג בַּבָּרָד גִּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם
 בַּחֲנָמַל: מח וַיִּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעֵרָם וּמִקְנֵיהֶם לְרֹשְׁפִים:
 מט יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אָפוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת
 מִלְּאֲכֵי רָעִים: נ וַיִּפְלֹס נְתִיב לְאָפוֹ לֹא־חִשַּׁף מִמּוֹת
 נַפְשָׁם וַחֲתִיתָם לְדָבָר הַסִּגִּיר: נא וַיִּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם
 רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאֶהֱלִי־הֶם: נב וַיִּסַּע כְּצֹאן עִמּוֹ וַיִּנְהַגֵם
 בְּעֶדֶר בַּמִּדְבָּר: נג וַיִּנְחֵם לְבַטַח וְלֹא פָחַדוּ וְאֶת־אוֹיְבֵיהֶם
 כִּסָּה הַיָּם: נד וַיִּבִיֵאֵם אֶל־גְּבוּל קְדִישׁ הַר־זֶה קִנְיָתָה
 יְמִינוֹ: נה וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיִּפְּלֵם בְּחָבֵל נַחֲלָה וַיִּשְׁכַּן
 בְּאֶהֱלֵיהֶם שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל: נו וַיִּנְסוּ וַיִּמְרוּ אֶת־אֱלֹהִים
 עֲלִיּוֹן וְעֵדוּתָיו לֹא שָׁמְרוּ: נז וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ בְּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ
 בְּקִשְׁת רַמְיָה: נח וַיִּכְעִיסוּהוּ בְּבִמּוֹתָם וּבְפִסְלֵיהֶם
 יִקְנִיאוּהוּ: נט שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבֵּר וַיִּמָּאֵס מְאֹד
 בְּיִשְׂרָאֵל: ס וַיִּטַּשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ אֶהֱל שְׁכַן בְּאֶדָם: סא וַיִּתֵּן
 לְשִׁבְי עִזּוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ בְּיַד־צָר: סב וַיִּסְגֵּר לְחֶרֶב עִמּוֹ
 וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבֵּר: סג בַּחֲזָרוֹ אֶכְלָה־אֵשׁ וּבַתּוֹלְתָיו לֹא
 הוֹלֵלוּ: סד כִּהְנִיּוּ בַחֲרָב נָפְלוּ וְאֵלְמִנְתָּיו לֹא תִבְכִּינָה: סה
 וַיִּקַּץ כְּיִשָּׁן אֲדָנִי כַגְּבוּר מִתְרוֹנֵן מִיַּיִן: סו וַיִּךְ צָרִיו אַחֲזֹר

חֲרַפְתָּ עוֹלָם נָתַן לְמוֹ: סו וַיִּמָּאֵס בְּאֵהָל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט
אֶפְרַיִם לֹא בָחַר: סה וַיִּבְחַר אֶת־שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת־הַר־
צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב: סט וַיִּבֶן כְּמוֹ־רָמִים מִקִּדְשׁוֹ בְּאֶרֶץ יִסְדָּה
לְעוֹלָם: ע וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקְחֵהוּ מִמְּכַלְאֵת צֹאן:
עא מֵאַחַר עֲלוֹת הֶבְיָאוּ לְרַעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל
נִחַלְתּוּ: עב וַיִּרְעַם כְּתָם לְבָבוֹ וּבְתַבּוּנֹת כַּפָּיו יִנְחָם:

תניא

ולכן אמרו רז"ל על פסוק כי תשטה אשתו אין אדם עובר עבירה וכו' דאפי' אשה המנאפת שדעתה קלה היתה מושלת ברוח תאותה לולי רוח שטות שבה המכסה ומסתיר ומעלי' את האהבה מסותרת שבנפשה האלהית לדבקה באמונת ה' ויחודו ואחדותו ולא ליפרד ח"ו מאחדותו אפי' נוטלים את נפשה ממנה לעבוד ע"ז ח"ו ואפי' בהשתחואה לבודה בלי שום אמונה בלב כלל וכ"ש לכבוש היצר ותאות הניאוף שהם יסורים קלים ממיתה ה' ישמרנו וההפרש שאצלה בין איסור ניאוף לאיסור השתחואה לע"ז הוא ג"כ רוח שטות דקליפה המלבשת לנפש האלהית עד בחי' חכמה שבה ולא עד בכלל מפני אור ה' המלוּבש בחכמה כנ"ל. אבל באמת לאמיתו אפי' עבירה קלה הרי העוברה עובר על רצון העליון ב"ה והוא בתכלית הפירוד מיחודו ואחדותו ית' יותר מס"א וקליפה הנקרא' אלהים אחרי' וע"ז ממש ויותר מכל הדברים הנשפעים ממנה בעה"ז שהם בהמות טמאות וחיות ועופות טמאים ושקצים ורמשים וכמאמר יתוש קדמך פי' דאף יתוש שמכניס ואינו מוציא שהיא קליפ' היותר תחתונה ורחוקה מבחי' הקדושה המשפעת בתכלית הריחוק קודמת לאיש החוטא בהשתלשלות וירידת החיות מרצון העליון ב"ה וכ"ש שאר בעלי חיים הטמאים ואפי' חיות רעות שכולם אינם משנים תפקידם ופקודתו ית' שמרה רוחם ואע"ג דאיהו לא חזי כו'. וכמ"ש ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וכפי' רז"ל שאין היה רעה מושלת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה. והצדיקים שאין צלם אלהים מסתלק מעל פניהם כל חיות רעות אתכפיין קמייהו כמ"ש בזהר גבי דניאל בגוב אריות. וא"כ החוטא ועובר רצונו ית' אפי' בעבירה קלה בשעת מעשה הוא בתכלית הריחוק מקדושה העליונה שהיא יחודו ואחדותו ית' יותר מכל בעלי חיים הטמאי' ושקצי' ורמשים המושפעים מס"א וקליפת ע"ז

היום יום

טו שבט

יום חמישי ה'תש"ג

אין אומרים תחנון.

שיעורים: חומש: בשלח, חמישי עם פירש"י.

תהלים: עזרת.

תניא: והרי... כבוד במציאות.

כשננשו להדפיס חלק שני של ה"תורה אור" – כבר נודע להחסידים, אשר ישנם הנהגות וביאורים מה"צמח צדק" על המאמרים. ויפצירו בהצ"צ אשר ידפיסם עם המאמרים, וימאן הצ"צ. ויחלום חלום אשר זקנו אדמו"ר הזקן בא לבקרו ומבקשו להדפיסם, מ"מ העלים הדבר, עד אשר גם שלשה מבניו חלמו החלום הזה ויספרו לאביהם, ואז הסכים להדפיס גם הנהגותיו וביאוריו לחלק השני, ויקראו לו בשם "לקומי תורה".

רמב"ם ג פרקים

שיעור רג: הלכות פרה אדומה ב-ד

הלכות פרה אדומה - פרק שני

א מעלות יתרות עשו בטְהַרַת פְּרָה אֲדָמָה וְהִרְחִקוּת גְּדוּלוֹת הִרְחִיקוּ מִטְּמֵאת הַמֵּת בְּכָל מַעֲשֵׂיהָ. מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּשֶׁרָה בְּטָבֹלֵי יוֹם חָשׂוּ שָׁמָּא יָבֹאוּ לְזַלְזֵל בָּהּ. וּמִפְּנֵי זֶה כְּשֶׁמִּפְרִישִׁין הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אוֹתָהּ מִפְרִישִׁין אוֹתוֹ לְלִשְׁכָּה מוֹכֶנֶת בְּעִזָּרָה. וּבֵית אָבֵן הֵיְתָה נִקְרָאת מִפְּנֵי שֶׁכָּל כְּלִיָּה כְּלֵי אֲבָנִים שְׂאִין מִקְבְּלִין טְמֵאָה. וּבְכָלֵי הָאָבֵן הֵיְה מִשְׁתַּמֵּשׁ כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַהִפְרָשָׁה. וְלֹא הָיוּ נוֹגְעִין בּוֹ אֲחֵיו הַכֹּהֲנִים כְּדֵי לְהִרְבּוֹת בְּטְהַרְתּוֹ:

ב שִׁבְעַת יָמִים קִדְּם שְׁרַפַת הַפְּרָה מִפְרִישִׁין כֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אוֹתָהּ מִבֵּיתוֹ. כְּשֶׁם שֶׁמִּפְרִישִׁין כֹּהֵן גְּדוֹל לְעִבּוֹדַת יוֹם הַכַּפּוֹרִים. וְדָבָר זֶה קִבְּלָה מִמֹּשֶׁה רַבְּנּוּ. וְכֵן מִפְרִישִׁין אוֹתוֹ מֵאֲשֶׁתּוֹ שָׁמָּא תִמָּצָא נִדָּה וַיְהִיָּה טְמֵא שִׁבְעַת יָמִים:

ג הַלִּשְׁכָּה שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בָּהּ כָּל שִׁבְעָה צְפוֹנִית מְזַרְחִית הֵיְתָה. כְּדֵי לְהַזְכִּירוֹ שֶׁהִיא כַחֲטָאת הַנִּשְׁחָטָת בַּצֶּפוֹן אַף עַל פִּי שֶׁהִיא נִשְׁחָטָת בַּחוּץ:

ד כָּל יוֹם וְיוֹם מִשִׁבְעַת יְמֵי הַהִפְרָשָׁה מִזִּין עָלָיו מִי חֲטָאת. שָׁמָּא נִטְמָא לְמַת וְהוּא לֹא יָדַע. חוּץ מִיּוֹם רְבִיעִי לְהַפְרָשָׁה שְׂאִין צָרִיף הַזָּאָה לְפִי שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׂלֵא יְהִיָּה לֹא שְׂלִישִׁי לְטְמֵאתוֹ וְלֹא שְׁבִיעִי. שְׂאִין הַזָּאָה בְּשִׁבְעֵי עוֹלָה מִשּׁוֹם הַזָּאת שְׁבִיעִי עַד שִׁנְיָה בְּשְׁלִישִׁי מִלְּפָנֶיהָ. וּמִן הַדִּין הֵיְה שְׂאִין צָרִיף הַזָּאָה אֶלָּא בְּשְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי לְהַפְרָשָׁה בְּלִבָּד וְזֶה שְׁמִזִּין יוֹם אַחַר יוֹם מַעֲלָה יִתְרָה עָשׂוּ בְּפָרָה:

ה בְּרְבִיעִי בְּשַׁבַּת הָיוּ מִפְרִישִׁין אוֹתוֹ כְּדֵי שְׁיַחֲוֹל רְבִיעִי שְׂלוֹ לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת. שֶׁהַהֲזָה אֵינָה דוּחָה שַׁבַּת וְהַרְבִּיעִי אֵין צָרִיף הַזָּאָה:

ו בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִיְמֵי הַהִפְרָשָׁה שְׁמִזִּין עָלָיו בָּהֶם. מִזִּין מֵאֶפֶר פְּרָה מִן הַפְּרוֹת שֶׁנִּשְׂרָפוּ כְּבָר. וְאִם לֹא

הָיָה שֵׁם אֱלֹא אֶפֶר פָּרָה אַחַת בְּלֶבֶד מִזֵּין מִמֶּנּוּ עָלָיו
כָּל הַשָּׂשָׂה:

ז כְּשֶׁמִּזֵּין עָלָיו בְּיָמֵי הַהִפְרָשָׁה אֵין מִזָּה עָלָיו אֱלֹא
אָדָם שְׂלֵא נִטְמָא בְּמַת מַעוֹלָם שֶׁהַמִּזָּה צָרִיךְ שִׁיהִיָּה
טָהוֹר. וְאִם תֵּאמַר יָזָה עָלָיו אִישׁ שֶׁנִּטְמָא וְהַזָּה עָלָיו.
שָׂמָא זֶה שֶׁהַזָּה עָלָיו לֹא הָיָה טָהוֹר מִטְּמֵאת מַת. וְכֵן
הַכֹּלִים שֶׁמִּמְלֵאִין בָּהֶן וּמְקַדְּשִׁין לְהַזּוֹת עַל הַכֹּהֵן
הַשּׁוֹרֵף כָּלָם כְּלֵי אֲבָנִים הָיוּ שְׂאִין מְקַבְּלִין טְמֵאָה.
וְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים מַעֲלוֹת יִתְרוֹת הֵן שֶׁעָשׂוּ בָּהּ.
וְכִיצַד יִמָּצֵא אִישׁ שְׂלֵא נִטְמָא בְּמַת מַעוֹלָם. חֲצֵרוֹת
הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם בְּנוֹיוֹת עַל גְּבֵי הַסֵּלַע וְתַחְתֵּיהֶן
חָלוּל מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. וּמִבֵּיאִין הָיוּ נָשִׁים עֲבָרוֹת
וְיוֹלְדוֹת שָׁם וּמְגַדְּלוֹת שָׁם אֶת בְּנֵיהֶם. וְכִשְׂיָרְצוּ
לְהַזּוֹת עַל הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף מִבֵּיאִין שְׁנָרִים מִפְּנֵי
שְׂפָרְסִיָּהֶן נְפוּחוֹת וּמְנִיחִים עַל גְּבֵיהֶן דְּלַתוֹת
וְיוֹשְׁבֵין הַתֵּינּוּקוֹת עַל גְּבֵי הַדְּלַתוֹת כְּדֵי שִׁיהִיָּה
הָאֵהֶל מְבַדִּיל בֵּינָם לְבֵין הָאָרֶץ מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם.
וְכוֹסוֹת שֶׁל אָבֹן בְּיָדָם וְהוֹלְכִין לְשִׁילוּחַ. הַגִּיעוּ
לְשִׁילוּחַ יוֹרְדִין שָׁם וּמִמְלֵאִין שְׂאִין לְחוּשׁ שָׁם מִפְּנֵי
קֶבֶר הַתְּהוֹם שְׂאִין דָּרָךְ בְּנֵי אָדָם לְקֶבֶר בְּנֵהָרוֹת.
וְעוֹלִין וְיוֹשְׁבֵין עַל גְּבֵי הַדְּלַתוֹת וְהוֹלְכִין עַד
שְׁמַגִּיעִין לְהַר הַבַּיִת. הַגִּיעוּ לְהַר הַבַּיִת יוֹרְדִין
וּמְהַלְכִין עַל רִגְלֵיהֶן מִפְּנֵי שְׂכַל הַר הַבַּיִת וְהַעֲזָרוֹת
תַּחְתֵּיהֶן הָיָה חָלוּל מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. וּמְהַלְכִין עַד
פֶּתַח הָעֲזָרָה. וּבְפֶתַח הָעֲזָרָה הָיָה קָלָל שֶׁל אֶפֶר
נוֹטְלִין הָאֶפֶר וְנוֹתְנִין בְּפִיָם שֶׁבְּכוֹסוֹת וּמִזֵּין עַל
הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף. וּמִטְּבִילִין הָיוּ הַתֵּינּוּקוֹת שֶׁמִּמְלֵאִין
וּמְקַדְּשִׁין וּמִזֵּין עַל הַשּׁוֹרֵף אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן טָהוֹרִין
מִטְּמֵאת הַמַּת שָׂמָא נִטְמָאוּ בְּטְמֵאָה אַחֲרָת:

ח תֵּינּוּק שֶׁטָּבַל לְמִלְאוֹת וּלְהַזּוֹת לֹא יִמְלֵא בְּכֵלָיו
תֵּינּוּק אַחַר אֶף עַל פִּי שֶׁטָּבַל. וְתֵינּוּק שֶׁטָּבַל לְהַזּוֹת
עַל כֹּהֵן זֶה אֵינוֹ מִזָּה עַל כֹּהֵן אַחַר עַד שִׁיטְבַל לְשֵׁם
מַעֲשֵׂה זֶה הַכֹּהֵן. וְכֵן כֹּלִים שֶׁטְּהָרוּם לְחַטָּאת זֶה וּבְנֵי
אָדָם שֶׁטְּהָרוּם לְחַטָּאת זֶה לֹא יִתְעַסֵּק בָּהֶם בְּפָרָה

אחֶרֶת עַד שִׁיטְבְּלוּ לְשִׁמּוֹה. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלוּ
מַעֲלוֹת יִתְרוֹת בְּפָרָה:

הלכות פרה אדומה - פרק שלישי

א אֵין שׁוֹרְפִין אֶת הַפָּרָה אֶלָּא חוּץ לְהַר הַבַּיִת
שֶׁנֶּאֱמַר וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה. וּבַהַר
הַמְּשֻׁחָה הָיָה שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ. וְכַבֵּשׁ הָיָה עוֹשִׂין מֵהַר
הַבַּיִת לְהַר הַמְּשֻׁחָה וְתַחְתּוֹ בְּנוֹי כַּפִּין כַּפִּין וְכַפָּה
עַל כָּל שְׁנֵי כַּפִּין כְּדִי שִׁיְהִי שְׁנֵי רַגְלֵי הַכַּפָּה עַל גַּג
שְׁנֵי כַּפִּין שְׁתַּחֲתִיהָ. כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה תַּחַת הַכָּל חָלוּל
מִפְּנֵי קֶבֶר הַתְּהוֹם. אֲפֹ מְקוֹם שֶׁרַפְתָּהּ וּמְקוֹם
הַטְּבִילָה שֶׁהָיָה בְּהַר הַמְּשֻׁחָה תַּחְתִּיהֶן חָלוּל מִפְּנֵי
קֶבֶר הַתְּהוֹם. וְהַפָּרָה וְהַשׁוֹרֵף וְכָל הַמְּסַעְדִּין
בְּשֶׁרְפָתָהּ יוֹצְאִין מֵהַר הַבַּיִת לְהַר הַמְּשֻׁחָה עַל גְּבִי
כַּבֵּשׁ זֶה:

ב כִּיצַד שׁוֹרְפִין אוֹתָהּ. זְקָנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה מְקַדְּיִמִּין
בְּרַגְלֵיהֶן לְהַר הַמְּשֻׁחָה וּבֵית טְבִילָה הָיָה שָׁם. וְכֵהֵן
וְהַמְּסַעְדִּין בְּשֶׁרְפָתָהּ וְהַפָּרָה יוֹצְאִין עַל הַכַּבֵּשׁ
וּבָאִין לְהַר הַמְּשֻׁחָה. וּמִטְמְאִין אֶת הַכֶּהֵן וְסוֹמְכִין
הַזְּקָנִים אֶת יְדֵיהֶם עַל הַכֶּהֵן וְאוֹמְרִים לוֹ טָבֵל
אֶחָת. וְאִם הָיָה כֶּהֵן גָּדוֹל אוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֶּהֵן
גָּדוֹל טָבֵל אֶחָת. יָרַד וְטָבֵל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג. וְעֹצִים
מְסַדְּרִים הָיָה שָׁם אֲרָזִים אֱלוֹנִים וּבְרוֹשִׁים וְעֵצֵי
הַאֲנָה חֲלָקָה. וְעוֹשִׂין מַעֲרֵכָה כְּמִין מַגְדָּל וּמִפְתָּחִין
בָּהּ חֲלוֹנוֹת כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה הָאוֹר מְלַבֶּבֶת בָּהֵן. וּמֵרְאֵה
הַמַּעֲרֵכָה בְּמַעֲרָב. וְכוֹפְתִין אֶת הַפָּרָה בְּחֻבֵּל שֶׁל
מָגֵג וְנוֹתְנִין אוֹתָהּ עַל גְּבִי הַמַּעֲרֵכָה רֹאשָׁה לְדָרוֹם
וּפְנֵיהָ לְמַעֲרָב. הַכֶּהֵן עוֹמֵד בְּמִזְרָח וּפְנָיו לְמַעֲרָב.
שׁוֹחֵט בֵּימִינוֹ וּמְקַבֵּל הַדָּם בְּשִׂמְאָלוֹ. וּמִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ
הַיְמָנִית מִן הַדָּם שֶׁבְּכַפוֹ הַשְּׂמְאֵלִית שְׁבַע פְּעָמִים
כְּנֹגֵד בֵּית קֶדְשֵׁי הַקֹּדְשִׁים. עַל כָּל הַזָּאֵה טְבִילַת
אֶצְבַּע בְּדָם. וּשְׂיָרֵי הַדָּם שֶׁבְּאֶצְבַּע פְּסוּלִים לְהַזְיָה
לְפִיכֹד עַל כָּל הַזָּאֵה מְקַנַּח אֶצְבָּעוֹ בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה.
גָּמַר מִלְּהִזוֹת מְקַנַּח אֶת יָדָיו בְּגוּפָהּ שֶׁל פָּרָה וְיִוָּרֵד
מִן הַמַּעֲרֵכָה וְהִצִּית אֶת הָאֵשׁ בְּעֵצִים קִטְנִים

והכניסן תחת עצי המערכה והתחיל האש בה והכהן עומד ברחוק ומשמר לה עד שיצת את האור ברבה ותקרע בטנה. ואחר כך נוטל עץ ארז ואזוב אין פחות מטפח וצמר צבוע בתולעת משקל חמשה סלעים ואומר לעומדים שם. עץ ארז זה עץ ארז זה עץ ארז זה. אזוב זה אזוב זה אזוב זה אזוב זה. שני תולעת זה שני תולעת זה שני תולעת זה. שלש פעמים על כל אחד ואחד. והן אומרים לו הין הין הין שלש פעמים על כל אחד ואחד. וכל כך למה לפי שמיני ארזים שבעה הן ומיני אזוב ארבעה והצבוע אדם יש שצובעין אותו בפואה ויש שצובעין אותו בלכא ויש שצובעין אותו בתולעת והתולעת היא הגרגרים האדמים ביותר הדומים לגרעיני החרובים והן כמו האוג ותולעת כמו יתוש יש בכל גרגיר מהן ולפיכך מודיע לכל ומגלה להן שאלו הן המינים האמורים בתורה. והאזוב האמור בתורה הוא האזוב שאוכלין אותו בעלי בתים ומתבלין בו הקדרות. האזוב והארז והתולעת שלשתן מעכבין זה את זה. וכורך האזוב עם הארז בלשון של שני ומשליך אל תוך בטנה שנאמר וְהִשְׁלִיךְ אֶל תּוֹךְ שְׂרַפְתַּת הַפָּרָה. ואינו משליך קדם שיצית האור ברבה ולא אחר שתעשה אפר ואם השליך פסולה שנאמר אל תוך שרפת לא קדם שיצת האור ברבה ולא אחר שתעשה אפר. בין שהשליך שלשתן כאחת בין שהשליך זה אחר זה בין שהשליך לתוך גופה או לתוך שרפתה בין שנקרעה מאליה ואחר כך השליך בין שנקרעה ביָדוֹ או בכלי כשרה:

ג נגמרה שרפתה חובטין אותה במקלות היא וכל עצי המערכה שנשרפה בהן וכורבין את הכל בכברות וכל שחר שאפשר שיכתש ויהיה אפר בין מבשרה בין מן העצים כותשין אותו עד שיעשה אפר ושאין בו אפר מניחין אותו וכל עצם שנשאר מעצמיה בלא שרפה בין כך ובין כך היתה נכתש:

ד אין מכניסין פלום מאפרה להניחו בעזרה שנאמר ו'הניח מחוץ למחנה'. ושלשה חלקים היו חולקין את כל אפרה אחד נתן בחיל ואחד בהר המשחה ואחד מתחלק לכל המשמרות. זה שמתחלק לכל המשמרות היו הפתנים מקדשין ממנו. וזה שנתן בהר המשחה היו ישראל מזין ממנו. וזה שנתן בחיל היה מוכן ומצנע שנאמר ו'היתה לעדת בני ישראל למשמרת' מלמד שמצניעין ממנו. וכן היו מצניעין מאפר כל פרה ופרה ששורפין בחיל. ותשע פרות אדמות נעשו משנצטוו במצוה זו עד שחרב הבית בשננה. ראשונה עשה משה רבנו. שניה עשה עזרא. ושבע מעזרא עד חרבן הבית. והעשירית יעשה המקלד המשיח מהרה יגלה אמן כן יהי רצון:

הלכות פרה אדומה - פרק רביעי

א אין שוחטין שתי פרות אדמות כאחת שנאמר ו'שחט אתה':

ב לא רצתה פרה לצאת אין מוציאין עמה שחורה שלא יאמרו שחורה שחטו ולא אדמה שלא יאמרו שתיים שחטו:

ג פרה שנשחטה שלא לשמה או שקבל או שהזה שלא לשמה או לשמה ושלל לשמה או שלא לשמה ולשמה או שנעשית שלא בכהן או במחסר בגדים או שעשאה בבגדי זהב או בבגדי חל פסולה. שחטה על מנת לאכל מבשרה או לשתות מדמה פשרה לפי שלא נאמר בה ריח ניחוח:

ד קבל דמה בכלי פסולה שנאמר ו'לקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו' מצותה מצות יד ולא מצות כלי:

ה הזה בכלי אפלו אחת מהן הוצאתו פסולה. הזה אחת מהן בשמאלו פסולה. הוי שבעה פתנים הניתן כאחד הניתן פסולה. זה אחר זה פשרה. הזה ולא כון כנגד התיכל פסולה שנאמר ו'אל נכח פני אהל

מועד' עד שִׁכּוֹן כְּנָגַד הַהִיכָל וַיְהִיָּה רוֹאֵהוּ. וְכֵן אִם שָׁחַטָה אוֹ שָׂרְפָה שְׁלֹא כְּנָגַד הַהִיכָל פְּסוּלָה שְׁנֵאמַר וְשָׁחַט אֶתְּהָ לְפָנָיו:

ו בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים שֶׁהִזָּה אוֹ שָׂרַף אוֹ שָׁחַט כְּנָגַד הַדָּרוֹם אוֹ כְּנָגַד צָפוֹן אוֹ שֶׁהִזָּה אַחוֹרָיו לְמַקְדָּשׁ. אָבֵל אִם עָמַד בֵּין מְזֻרַח וּמַעֲרָב וּפָנָיו כְּנָגַד הַהִיכָל אַף עַל פִּי שְׁלֹא כִּוֵּן כְּנָגַד [הַהִיכָל] בְּדַקְדּוּק כְּשֶׁרָח:

ז חֶסֶר אַחַת מִן הַמִּתְנַוֹת פְּסוּלָה. טָבֵל שְׁתֵּימִם וְהִזָּה אַחַת הַזָּאתוֹ פְּסוּלָה. טָבֵל אַחַת וְהִזָּה שְׁתֵּימִם אַף עַל פִּי שְׁלֹא חָשַׁב הַזָּאתָ שְׁנִיָּה אֲלֵא טָבֵל וְהִזָּה אַחֶרֶת הַזָּאתוֹ פְּסוּלָה. כִּיצַד? טָבֵל אֶצְבְּעוֹ טָבִילָה שְׁשִׁית וְהִזָּה שֵׁשׁ וְשָׁבַע אַף עַל פִּי שֶׁחִזַּר וְטָבֵל אֶצְבְּעוֹ וְהִזָּה שָׁבַע הַזָּאתוֹ פְּסוּלָה. הִזָּה מִטָּבִילָה שְׁבִיעִית [שְׁבִיעִית] וְשְׁמִינִית אֶפְלוֹ חִזַּר וְטָבֵל טָבִילָה שְׁמִינִית וְהִזָּה שְׁמִינִית כְּשֶׁרָח שְׁכָל שְׁמוֹסִיף עַל הַשָּׁבַע אֵינוֹ כְּלוּם. וְהוּא שִׁיְהִיָּה זֶה שֶׁהוֹסִיף כִּהֵן אַחֵר אָבֵל הַכֵּהן הַשּׁוֹרֵף אוֹתָהּ אִם הוֹסִיף פְּסוּלָה מִפְּנֵי שְׁנַתְעַסֵּק בְּדָבָר שְׂאִינוֹ צָרִיךְ בַּשַּׁעַת שֶׁרָפְתָהּ:

ח הוֹצִיא אֶת הַדָּם חוּץ מִמַּעֲרֻכְתָּהּ וְהִזָּה פְּסוּלָה:

ט הִזָּה מִדָּמָה בְּלִילָה אֶפְלוֹ הִזָּה שֵׁשׁ הַזֵּיוֹת בַּיּוֹם וְאַחַת בְּלִילָה פְּסוּלָה:

י שָׁחַטָה חוּץ מִמְּקוֹם שֶׁרָפְתָהּ אֶפְלוֹ שָׁחַטָה לְפָנִים מִן הַחוּמָה פְּסוּלָה:

יא שָׂרְפָה חוּץ מִמַּעֲרֻכָּה שְׁנִשְׁחַטָּה עָלֶיהָ. אוֹ שְׁחַלְקָה לְשָׁנִים וּשְׂרָפָה בְּשֵׁתֵי מַעֲרֻכוֹת. אוֹ שֶׁשָּׂרַף שְׁתֵּימִם בְּמַעֲרֻכָּה אַחַת פְּסוּלָה. וְאִם אַחֵר שְׁנַעֲשִׂית אַפֶּר מִבֵּיא אַחֶרֶת שׁוֹרֵף עַל גְּבֵה וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ:

יב הַפְּשִׁיטָה וּנְתַחָה וְאַחֵר כֶּךָ שָׂרַף כָּלָה כְּשֶׁרָח. וְאִם חֶסֶר מִמְּנָה כְּלוּם אֶפְלוֹ מִפְּרָשָׁה פְּסוּלָה. פָּקַע מַעוֹרָה אוֹ מִבְּשָׂרָה אֶפְלוֹ מִשְׁעָרָה כְּזוֹת יַחֲזִיר וְאִם לֹא הֶחֱזִיר פְּסוּלָה. פָּקַע חוּץ לְמַעֲרֻכְתָּהּ מִרְבֵּה עָלָיו וְשׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ. פָּקַע מִקְרָנֶיהָ מִטְּלָפִיהָ אוֹ מִפְּרָשָׁה אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַחֲזִיר:

יג הפָּרָה אֵינָה נִפְסָלֶת בְּלִינָה לְפִיכָךְ אִם נִשְׁחָטָה הַיּוֹם וְהִזָּה דָּמָה כְּהִלְכָתוֹ וְנִשְׂרָפָה לְמַחֵר כְּשֶׁרָה:

יד שְׂרָפָה אֹנֵן אוֹ מַחֲסֵר כְּפָרָה כְּשֶׁרָה:

טו שְׂרָפָה שְׁלֵא בְקַדּוּשׁ יָדַיִם וְרִגְלַיִם פְּסוּלָה מִפְּנֵי שְׁמַעְשִׂיָּהּ כְּעֵין עֲבוּדָה. וְהֵיכָן מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרִגְלָיו בְּכָלִי שָׂרֵת בְּפָנָיִם וְאִם קִדְּשׁ בַּחוּץ וּמְכָלִי חָל אֶפְלוֹ בַּמְקֵדָה שֶׁל חָרָס כְּשֶׁר הוֹאִיל וְכָל מַעְשִׂיָּהּ בַּחוּץ. וְכֵן כְּשֶׁמְטַבֵּילִין אֶת הַכֹּהֵן הַשּׁוֹרֵף אַחֵר שְׁמִטְמְאִין אוֹתוֹ כִּמּוֹ שְׁבֵאַרְנוֹ אֵינּוּ צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְקַדֵּשׁ הוֹאִיל וְכָל מַעְשִׂיָּהּ בְּטַבּוּלֵי יוֹם:

טז שְׂרָפָה שְׁלֵא בְעֵצִים אוֹ בְכָל עֵצִים אֶפְלוֹ בְקֶשׁ אוֹ בְּגִבָּבָא כְּשֶׁרָה. וּמִצּוֹתָהּ שְׁלֵא יִמַעַט לָהּ עֵצִים מִן הָרְאוּי לָהּ אֲבָל מְרַבָּה הוּא לָהּ חֲבִילֵי אֲזוּב וְאֲזוּב יוֹן בְּזִמָּן שְׂרָפָה כְּדֵי לְהַרְבּוֹת אֶת הָאֵפֶר. וַיֵּשׁ לוֹ לְהַרְבּוֹת עֵצִים בְּשֶׁרֶפְתָּהּ עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר אֲבָל מִשְׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר אִם הוֹסִיף בָּהּ אֶפְלוֹ עַץ אֶחָד הֲרֵי זֶה כְּמַעֲרַב אֵפֶר מִקְלָה בְּאֵפֶר הַפָּרָה:

יז כָּל מַעֲשֵׂה הַפָּרָה מִתְחַלְלָה וְעַד סוּף אֵינּוּ אֱלֵא בַיּוֹם. וּבְזִכְרֵי כְּהֻנָּה. וְהַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֶת בָּהּ עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר. אֲבָל מִשְׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר אִם כָּנַס אֶפְרָה בְּלִילָה אוֹ שֶׁכָּנַסְתּוּ אִשָּׁה אוֹ שֶׁעָשָׂה מְלֹאכָה אַחֲרֵת בְּשַׁעַת כְּנִיסָתוֹ הֲרֵי זוֹ כְּשֶׁרָה. וּמִנֵּין שְׁאֲסִיפֶת הָאֵפֶר בְּכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל חוּץ מִחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן שֶׁנֶּאֱמַר 'וְאָסַף אִישׁ טָהוֹר' מִכֻּלֵּל שְׂאֵינָה צָרִיכָה כֹּהֵן וּכְאֵלוֹ אָמַר אָדָם טָהוֹר בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה. וּמִנֵּין שֶׁהַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֶת בָּהּ שֶׁנֶּאֱמַר 'וְשַׁחַט אֹתָהּ' מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שְׁלֵא בָּא הַכְּתוּב אֱלֵא לְלַמֵּד שְׂאִם נִתְעַסַּק בְּדָבָר אַחֵר בְּשַׁעַת שְׁחִיטָתָהּ פְּסָלָה וְנֶאֱמַר 'וְשָׂרַף אֶת הַפָּרָה לְעֵינָיו' שֶׁיְהִיוּ עֵינָיו בָּהּ לְלַמֵּד שֶׁהַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֶת בָּהּ מִשַּׁעַת שְׁחִיטָה עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר. וְכָל הָעוֹסֵק בְּשֶׁרֶפְתָּהּ וְעָשָׂה מְלֹאכָה אַחֲרֵת פְּסָלָה עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵפֶר:

יח שַׁחַט אֶת הַפָּרָה וְנִשְׁחָטָה בְּהֵמָּה אַחֲרַת עֲמֹה או
נְחֹתְכָה דְלַעַת עֲמֹה כְּשֶׁרָה שְׁהָרִי לֹא נִתְכַּוֵּן
לְמִלְאכָה אֲף עַל פִּי שֶׁתְּבַהֲמָה שְׁנִשְׁחָטָה עֲמֹה
כְּשֶׁרָה לְאַכִּילָה שְׁאִין שְׁחִיטַת הַחֲלִין צְרִיכָה כְּנֻגָה.
אָבֵל אִם נִתְכַּוֵּן לַחֲתוּף הַדְּלַעַת וְנִחֲתְכָה בְּשַׁעַת
שְׁחִיטָה פְּסוּלָה שְׁהָרִי עֲשֵׂה עֲמֹה מְלֹאכָה:

רמב"ם פרק אחד

הלכות מגילה וחנוכה פרק א

הלכות מגילה וחנוכה

יש בכללן שתי מצות עשה מדברי סופרים ואין
מן המננין: ובאור שתי מצות אלו בפרקים אלו:

הלכות מגילה וחנוכה - פרק ראשון

א קריאת המגלה בזמנה מצות עשה מדברי
סופרים. והדברים ידועים שהיא תקנת הנביאים.
והכל חיבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים
ועבדים משחררים. ומחנכין את הקטנים לקרותה.
ואפלו כהנים בעבודתן מבטלין עבודתן ובאין
לשמע מקרא מגלה. וכן מבטלים תלמוד תורה
לשמע מקרא מגלה קל וחמר לשאר מצות של
תורה שכלן נדחין מפני מקרא מגלה. ואין לה דבר
שנדחה מקרא מגלה מפניו חוץ ממת מצוה שאין
לו קוברין שהפוגע בו קוברו תחלה ואחר כך
קורא:

ב אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא יצא ידי
חובתו והוא שישמע מפי מי שהוא חיב בקריאתה.
לפיכך אם היה הקורא קטן או שוטה השומע ממנו
לא יצא:

ג מצוה לקרות את פלה. ומצוה לקרותה בלילה
וביום. וכל הלילה כשר לקריאת הלילה. וכל
היום כשר לקריאת היום. ומברך קדם קריאתה
בלילה שלש ברכות ואלו הן. ברוך אתה ה'
אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על

מקרא מגלה. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהחנינו וקימנו והגיענו לזמן הזה. וביום אינו חוזר ומברך שהחנינו. ומקום שנהגו לברך אתריה מברך ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם האל הרב את ריבנו ותדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והנפטר לנו מצרינו והמשלם גמול לכל איבי נפשנו ברוך אתה ה' הנפטר לישראל מכל צריהם האל המושיע:

ד איזהו זמן קריאתה. זמנים הרבה תקנו לה חכמים שנאמר 'בזמניהם'. ואלו הן זמני קריאתה. כל מדינה שהיתה מקפת חומה מימי יהושע בן נון בין בארץ בין בחוצה לארץ אף על פי שאין לה עכשו חומה קורין בט"ו באדר. ומדינה זו היא הנקראת כרף. וכל מדינה שלא היתה מקפת חומה בימות יהושע ואף על פי שהיא מקפת עתה קוראין בי"ד. ומדינה זו היא הנקראת עיר:

ה שושן הבירה אף על פי שלא היתה מקפת חומה בימי יהושע בן נון קוראין בט"ו שבה היה הנס שנאמר 'ונות בחמשה עשר בו'. ולמה תלו הדבר בימי יהושע כדי לחלק כבוד לארץ ישראל שהיתה חרבה באותו הזמן. כדי שיהיו קוראין כבני שושן ויחשבו כאלו הן כרפין המקפין חומה אף על פי שהן עתה חרבין הואיל והיו מקפין בימי יהושע קורין בט"ו ויהיה זכרון לארץ ישראל בנס זה:

ו בני הכפרים שאינם מתקבצים בבתי פנסיות אלא בשני ובחמישי תקנו להם שיהיו מקדימין וקוראים ביום הכניסה. כיצד? אם חל יום י"ד להיות בשני או בחמישי קוראין בו ביום. ואם חל ביום אחר חוץ משני וחמישי מקדימין וקוראין בשני או בחמישי הסמוך לי"ד:

ז כיצד? חל י"ד להיות באחד בשבת מקדימין וקוראין בחמישי שהוא יום י"א. חל להיות בשלישי

קוראין בשני שהוא יום י"ג. חל להיות ברביעי קוראין בשני שהוא יום י"ב. וכל אלו שמקדימין וקוראין קדם י"ד אין קוראין אותה בפחות מעשרה:

ח כפר שמקדימין וקוראין ביום הפניסה בזמן שאין נכנסין בו בשני ובחמישי אין קוראין אותה אלא בי"ד. וכל עיר שאין בה עשרה בטלנין קבועין בבית הכנסת לצרכי הצבור הרי היא ככפר ומקדימין וקוראין ביום הפניסה. ואם אין שם עשרה בני אדם תקנתו קלקלתו והרי הם כאנשי עיר גדולה ואין קוראין אלא בי"ד:

ט במה דברים אמורים שמקדימין וקוראין ביום הפניסה בזמן שיש להם לישראל מלכות. אבל בזמן הזה אין קוראין אותה אלא בזמנה שהוא יום י"ד ויום ט"ו. בני הכפרים ובני עירות קוראין בי"ד. ובני כרכין קוראין בט"ו:

י בן עיר שהלך לכרך או בן כרך שהלך לעיר אם היה דעתו לחזור למקומו בזמן קריאה ונתעכב ולא חזר קורא במקומו. ואם לא היה בדעתו לחזור אלא לאחר זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם. וכרך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו אם אין ביניהם יתר על אלפים אמה הרי זה כרך וקוראין בחמשה עשר:

יא עיר שהיא ספק ואין ידוע אם היתה מקפת חומה בימות יהושע בן נון או אחר כן הקפה קוראין בשני הימים שהן י"ד וט"ו ובליליהם. ומכרכין על קריאתה בי"ד בלבד הואיל והוא זמן קריאתה לרב העולם:

יב קראו את המגלה באדר ראשון ואחר כך עברו בית דין את השנה חוזרים וקוראים אותה באדר השני בזמנה:

יג אין קוראין את המגלה בשבת גזרה שמה יטל אותה בידו וילך אצל מי שהוא בקי לקרותה ויעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים. שהכל

חִיבִים בְּקִרְיָאָתָהּ וְאֵין הַכֹּל בְּקִיָּאִין בְּקִרְיָאָתָהּ.
 לְפִיכָךְ אִם חָל זְמַן קִרְיָאָתָהּ בְּשַׁבַּת מְקַדִּימִין
 וְקוֹרְאִין אוֹתָהּ קֶדֶם הַשַּׁבָּת. וְשׂוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין
 בְּהִלְכוֹת פּוֹרִים בְּאוֹתָהּ שַׁבַּת כְּדֵי לְהַזְכִּיר שֶׁהוּא
 פּוֹרִים:

יֵד פִּיצֵד? יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת בְּנֵי
 עִירוֹת מְקַדִּימִין וְקוֹרְאִין בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת וּבְנֵי פְּרָקִים
 קוֹרְאִים בְּזִמְנָם בְּאַחַד בְּשַׁבַּת. חָל יוֹם ט"ו לְהִיּוֹת
 בְּשַׁבַּת בְּנֵי פְּרָקִים מְקַדִּימִין וְקוֹרְאִין בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת
 שֶׁהוּא יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְנֵי עִירוֹת קוֹרְאִין בּוֹ בַּיּוֹם
 שֶׁהוּא זְמַנָּם וְנִמְצְאוּ הַכֹּל קוֹרְאִין בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר:

סה"מ לרמב"ם

שיעור רג: מצות עשה קיג.

מצות עשה - מצוה קיג היא שצונו לעשות פרה אדומה
 כדי שיהיה אפרה מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת
 טומאת מת כמו שאמר והיתה לעדת בני ישראל. וכבר
 התבארו דיני מצוה זו במסכת פרה. (זאת חקת התורה,
 טהרה הלכות פרה אדומה בט"ו פרקים):

יום שישי טז שבט, פ' בשלח

חומש

שישי יא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יב שְׁמַעְתִּי אֶת־תְּלוּנֹתַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבַר אֱלֹהִים לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֶּקֶר תִּשְׁבְּעוּ־לָחֶם וַיִּדְעֻתֶם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יג וַיְהִי בָעֶרְבַּי וַתַּעַל הַשָּׁלֹחַ וַתִּכַּס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֶּקֶר הִיטְהַל שְׁכַבְתָּ הַטֹּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה:

רש"י: השליו. מין עוף, ושמן מאד (יזמא עה.): היתה שכבת הטל. הטל שוכב על המן, ובמקום אחר הוא אומר וברדת הטל וגו' (במדבר יא ט). הטל יורד על הארץ, והמן יורד עליו, וחוזר ויורד טל עליו, והרי הוא כמונח בקופסא (יזמא עה: מכילתא ויסע פ"ג):

יד וַתַּעַל שְׁכַבְתָּ הַטֹּל וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַמַּדְבָּר דֶּק מְחֹסֶפֶס דֶּק כַּפָּר עַל־הָאָרֶץ:

רש"י: ותעל שכבת הטל וגו'. כשהחמה זורחת, עולה הטל שעל המן לקראת החמה כדרך טל עולה לקראת החמה, אף אם תמלא שפופרת של ביצה טל, ותסתום את פיה ותניחה בחמה, היא עולה מאליה באויר, ורבותינו דרשו, שהטל עולה מן הארץ באויר, וכעלות שכבת הטל נתגלה המן, וראו והנה על פני המדבר וגו': דק, דבר דק: מחוספס, מגולה, ואין דומה לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה ודלוסקמא שבלשון משנה, כשנתגלה משכבת הטל, ראו שהיה דבר דק מחוספס בתוכו בין שתי שכבות הטל, ואונקלוס תרגם מקלף, לשון מחשוף הלבן: ככפור, כפור גליד"א בלע"ז, דעדק כגיר, כאבני גיר, והוא מין צבע שחור, כדאמרינן גבי כסוי הדם, הגיר והזרניך, דעדק כגיר כגלידא על ארעא, דק היה כגיר ושוכב מוגלד כקרח על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שטוח קלוש ומחובר כגליד, דק טינב"ש בלע"ז (ד"ן), שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר שתרגם אונקלוס, תוספת הוא על לשון העברית, ואין לו תיבה בפסוק:

טו וַיִּרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מִן הַיּוֹם כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה:

רש"י: מן הוא, הכנת מזון הוא, כמו וימן להם המלך (דניאל א ה): כי לא ידעו מה הוא, שיקראוהו בשמו:

**טז זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְקַטֹּוּ מִמֶּנּוּ אִישׁ
לְפִי אֶכְלוּ עֹמֵר לְגִלְגֹּלֹת מִסֹּפֶר נַפְשֹׁתֵיכֶם אִישׁ
לְאִישׁ בְּאַהֲלוֹ תִקְחוּ:**

רש"י: עומר. שם מדה: מספר נפשותיכם. כפי מנין נפשות שיש
לאיש באהלו, תקחו עומר לכל גולגולת:

**יז וַיַּעֲשׂוּ-כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַמֶּרְבָּה
וְהַמְמַעֵיט:**

רש"י: המרבה והממעט. יש שלקטו הרבה ויש שלקטו מעט.
וכשבאו לביתם, ומדדו בעומר איש איש מה שלקטו, ומצאו
שהמרבה ללקוט לא העדיף על עומר לגולגולת אשר באהלו,
והממעט ללקוט לא מצא חסר מעומר לגולגולת, וזהו נס גדול
שנעשה בו:

**יח וַיִּמְדוּ בְעֹמֵר וְלֹא הֶעֱדִיף הַמֶּרְבָּה וְהַמְמַעֵיט
לֹא הֶחְסִיר אִישׁ לְפִי-אֶכְלוּ לְקַטֹּוּ: יט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל-יֹוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד-בִּקְרָ: כ וְלֹא-
שָׁמְעוּ אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּוֹתְרוּ אַנְשִׁים מִמֶּנּוּ עַד-בִּקְרָ
וַיִּרְם הַזֹּלְעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה:**

רש"י: ויותירו אנשים. דתן ואבירם (שמ"ד כה י): וירם תולעים. לשון
רמה: ויבאש. הרי זה מקרא הפוך, שבתחלה הבאיש ולבסוף
התליע, כענין שנאמר ולא הבאיש ורמה לא היתה בו, וכן דרך כל
המתלעים:

**כא וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר אִישׁ כְּפִי אֶכְלוּ וְחַם
הַשֶּׁמֶשׁ וְנַמֵּס:**

רש"י: וחם השמש ונמס. הנשאר בשדה נמוח ונעשה נחלים, ושותין
ממנו אילים וצבאים, ואומות העולם צדין מהם וטועמים בהם טעם
מן (מכילתא ויסע פ"ד), ויודעים מה שבחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון
פושרים, ע"י השמש מתחמם ומפשיר: ונמס. דישטנ"פריד (צו גין צו
שמעלצען), ודוגמתו בסנהדרין בסוף ד' מיתות (ס):

**כב וַיְהִי | בַּיּוֹם הַשְּׁנַי לְקַטֹּוּ לֶחֶם מִשְׁנֵה שְׁנֵי
הָעֹמֵר לְאַחַד וַיִּבְאוּ כָל-נְשֵׂאֵי הָעֵדָה וַיִּגִּידוּ
לְמֹשֶׁה:**

רש"י: לקטו לחם משנה. כשמדדו את לקיטתם באהליהם, מצאו
כפלים שני העומר לאחד, ומדרש אגדה, לחם משונה, אותו היום
נשתנה לשבח בריחו וטעמו (מכילתא ויסע פ"ב), (שאם להגיד ששנים
היו והלא כתיב שני העומר לאחד, אלא משונה בטעם וריח):
ויגידו למשה. שאלוהו מה היום מיומים, ומכאן יש ללמוד שעדיין

לא הגיד להם משה פרשת שבת, שנצטווה לומר להם והיה ביום הששי והכינו וגו', עד ששאלו את זאת אמר להם הוא אשר דבר ה' שנצטויתי לומר לכם, ולכך ענשו הכתוב, שאמר לו עד אנה מאנתם, ולא הוציאו מן הכלל:

כג וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שְׁבֹתוֹן שְׁבֹת־קָדָשׁ לַיהוָה מִחֵר אֶת אֲשֶׁר־תֹּאפּוּ אַפּוֹ וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוֹ וְאֶת כָּל־הַעֲדָרָה הַנִּיחִי לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֶּקָר:

רש"י: את אשר תאפו אפו, מה שאתם רוצים לאפות בתנור, אפו היום הכל לשני ימים, ומה שאתם צריכים לבשל ממנו במים, בשלו היום, לשון אפייה נופל בלחם ולשון בישול בתבשיל: למשמרת. (ה) לגניזה:

כד וַיַּנִּיחוּ אֹתוֹ עַד־הַבֶּקָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא־הָיְתָה בּוֹ: כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכָלְהוּ הַיּוֹם כִּי־שֹׁבֶת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצְאוּהוּ בַשָּׂדֶה:

רש"י: ויאמר משה אכלהו היום וגו'. שחרית שהיו רגילין לצאת וללקוט, באו לשאול אם נצא אם לא, אמר להם את שבידכם אכלו, לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו לצאת, אמר להם שבת היום, ראה אותם דואגים שמא פסק המן ולא ירד עוד, אמר להם היום לא תמצאוהו, מה תלמוד לומר היום, היום לא תמצאוהו אבל מחר תמצאוהו (מכילתא ויסע פ"ד):

כו שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁבֹת לֹא יִהְיֶה־בּוֹ:

רש"י: וביום השביעי שבת, שבת הוא, המן לא יהיה בו, ולא בא הכתוב אלא לרבות יום הכפורים וימים טובים (מכילתא שם):

כז וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן־הָעַם לִלְקֹט וְלֹא מִצָּאוּ: ס כח וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אַנְהִי מֵאַנְתֶּם לְשָׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרָתִי:

רש"י: עד אנה מאנתם, משל הדיוט הוא, בהדי הוצא לקי כרבא (ביק צב.), ע"י הרשעים מתגנין הכשרין:

כט רְאוּ כִּי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשְּׁבֹת עַל־כֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לֶחֶם יוֹמַיִם שָׁבוּ | אִישׁ תַּחְתּוֹ אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי:

רש"י: ראו. בעיניכם כי ה' בכבודו מזהיר אתכם על השבת, שהרי נס נעשה בכל ערב שבת, לתת לכם לחם יומים: שבו איש תחתיו, מכאן סמכו חכמים ד' אמות ליוצא חוץ לתחום, ג' לגופו, וא' לפישוט ידים ורגלים: אל יצא איש ממקומו. אלו אלפים אמה של תחום שבת, ולא במפורש, שאין תחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקטי המן נאמר:

ל וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: לֹא יִקְרָאוּ בֵּית־
יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן וְהוּא כְּזָרַע גֹּד לְכֹן וְטַעְמוֹ
כְּצַפִּיחַת בְּדָבֶשׁ:

רש"י: והוא כזרע גד לבן. עשב ששמו קוליינד"רי, וזרע שלו עגול ואינו לבן, והמן היה לבן, ואינו נמשל לזרע גד אלא לענין העגול כזרע גד היה, והוא לבן: כצפיחת. בצק שמשגנין אותו בדבש, וקורין לו אסקריטון בלשון משנה, והוא תרגום של אונקלוס:

לב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה מִלֵּא
הָעָמָר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵיכֶם לְמַעַן | יֵרָאוּ
אֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֱכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר
בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:

רש"י: למשמרת. לגניזה: לדורותיכם. בימי ירמיהו. כשהיה ירמיהו מוכיחם למה אין אתם עוסקים בתורה, והם אומרים נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה מדיכן נתפרנס, הוציא להם צנצנת המן, אמר להם אתם ראו דבר ה', שמעו לא נאמר, אלא ראו, בזה נתפרנסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו:

לג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצָנֹת אֶחָת וְתֵן־
שָׁמָּה מִלֵּא־הָעָמָר מִן וְהִנַּח אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה
לְמִשְׁמַרְת לְדַרְתֵיכֶם:

רש"י: צנצנת. צלוחית של חרס כתרגומו: והנח אותו לפני ד'. לפני הארון, ולא נאמר מקרא זה עד שנבנה אהל מועד, אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

לד כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וַיַּנִּיחָהוּ אַהֲרֹן
לִפְנֵי הָעֵדֻת לְמִשְׁמַרְת: לֵה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶכְלּוּ
אֶת־הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בָּאֵם אֶל־אֶרֶץ נוֹשָׁבֹת
אֶת־הַמֶּן אֶכְלּוּ עַד־בָּאֵם אֶל־קְצֵה אֶרֶץ כְּנָעַן:

רש"י: ארבעים שנה. והלא חסר ל' יום, שהרי בט"ו באייר ירד להם המן תחלה, ובט"ו בניסן פסק, שנאמר וישבות המן ממחרת (יהושע ה. יב). אלא מגיד שהעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן: אל ארץ נושבת. לאחר שעברו את הירדן (קידושין

לה). (ס"א, שאותה שבעבר הירדן מיושבת וטובה, שנאמר אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן (דברים ג כה). ותרגום של נושבת יתבתא, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת הגבול. קודם שעברו את הירדן והוא ערבות מואב, נמצאו מכחישין זה את זה, אלא בערבות מואב כשמת משה בז' באדר פסק המן מלירד. ונסתפקו ממן שלקטו בו ביום. עד שהקריבו העומר בששה עשר בניסן, שנאמר ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח (יהושע ה. יא):

לו וְהֶעֱמַר עֲשִׂירֵית הָאֵיפָה הוּא: פ

רש"י: עשירית האיפה. האיפה שלש סאין, והסאה ו' קבין, והקב ד' לוגין, והלוג ששה ביצים, נמצא עשירית האיפה מ"ג ביצים וחומש ביצה, והוא שיעור לחלה ולמנחות:

תהילים

ע.ט.

יום טז

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלֹתֶךָ טָמְאוּ
 אֶת־הַיַּכְל קְדָשְׁךָ שָׁמוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם לְעַיִים: ב נָתַנּוּ אֶת־
 נַבְלַת עֲבָדֶיךָ מֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בָּשָׂר חֲסִידֶיךָ
 לְחַיִּיתוֹ־אָרֶץ: ג שָׁפְכוּ דָמָם כַּפַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין
 קוֹבֵר: ד הֵינּוּ חֲרָפָה לְשַׁכְּנֵינוּ לַעַג וְקָלָם לְסְבִיבוֹתֵינוּ:
 ה עַד־מָה יִהְיֶה תַאֲנָף לְנִצַּח תִּבְעַר כְּמוֹ־אֵשׁ קִנְאֹתֶךָ:
 ו שָׁפַךְ חַמָּתְךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּךָ וְעַל־מַמְלְכוֹת
 אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: ז בִּי־אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נְוֹהוּ
 הַשָּׁמֹן: ח אֶל־תִּזְכְּרֵנוּ לְנוּ עֹנֹת רֵאשִׁנִּים מִהָר יִקְדְּמוּנוּ
 רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד: ט עֲזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר
 כְּבוֹד־שִׁמְךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ:
 י לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יוֹדַע בְּגוֹיִם לְעֵינֵינוּ
 נִקְמַת דָּם־עֲבָדֶיךָ הַשְּׁפוּף: יא תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנִקְתָּ אֶסִיר
 כְּגֹדֶל זְרוּעֶךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוֹתָה: יב וְהָשִׁב לְשַׁכְּנֵינוּ
 שְׂבָעֵתִים אֶל־חֵיקָם חֲרָפָתָם אֲשֶׁר חֲרָפוּךָ אֲדַנֵּי:
 יג וְאֲנַחְנוּ עִמָּךָ וְצֹאן מִרְעִיתֶךָ נֹדֵדָה לָךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדָר
 נִסְפָּר תִּהְלֹתֶךָ:

פ.

א לְמַנְצַח אֶל־שׁוֹשְׁנִים עֵדוֹת לְאַסָּף מִזְמוֹר: ב רַעֲה
 יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה נִהַג כְּצֹאן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה:
 ג לְפָנֵי אֲפָרַיִם וּבְנֵימָן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה
 לִישַׁעֲתָה לָנוּ: ד אֱלֹהִים הִשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוְשָׁעָה:
 ה יִהְיֶה אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד־מָתִי עֲשֵׂנָת בַּתְּפִלַּת עַמָּךָ:
 ו הֵאֲכִלְתֶּם לֶחֶם דְּמָעָה וּתְשַׁקְמוּ בְדַמְעוֹת שְׁלִישׁ:
 ז תְּשִׁימֵנוּ מְדוֹן לְשַׁכְּנֵינוּ וְאִי־בֵינוּ יִלְעָגוּ־לָמוּ: ח אֱלֹהִים

צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִוְשָׁעָה: ^ט גִּפְּן מִמְצָרִים
 תִּסִּיעַ תִּגְרֹשׁ גּוֹיִם וְתִטְעֶה: י פְּנִיתָ לְפָנֶיךָ וְתִשְׂרַשׁ
 שְׂרָשִׁיךָ וְתִמְלֵא אֶרֶץ: יא כָּסוּ הָרִים צִלָּה וְעֲנַפֵּיהָ אֲרָזִי
 אֵל: יב תִּשְׁלַח קְצִירָה עֲדָיִם וְאַל־נִהַר יִזְנְקוּתֶיךָ: יג לָמָּה
 פָּרַצְתָּ גְדָרֶיהָ וְאֲרוּחָה כָּל־עֲבָרֵי דָרְךָ: יד יִכְרַסְמָנָה חֲזִיר
 מִיָּד וְזִיו שְׂדֵי יִרְעֶנָּה: טו אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הִבֵּט
 מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גִּפְּן זֹאת: טז וּכְבֹּדָה אֲשֶׁר־נִטְעָה
 יְמִינְךָ וְעַל־בֵּן אִמְצָתָה לָךְ: יז שְׂרָפָה בָּאֵשׁ כְּסוּחָה
 מִגִּעְרַת פְּנֵיךָ יִאֲבֹדוּ: יח תִּהְיֶי־יָדְךָ עַל־אִישׁ יְמִינְךָ עַל־
 בֶּן־אָדָם אִמְצָתָ לָךְ: יט וְלֹא־נִסּוּג מִמֶּךָ תִּחְיִינוּ וּבִשְׂמֶךָ
 נִקְרָא: כ יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו הָאֵר פְּנֵיךָ
 וְנִוְשָׁעָה:

◦ ע תלויה ◦ כ רבתי

פא.

א לְמַנְצַח עַל־הַגָּתִית לְאָסָף: ב הֲרַגְנוּ לְאֱלֹהִים עוֹזְנוּ
 הָרִיעוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ג שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תָף כְּגֹזֵר נְעִים
 עִם־נָבֶל: ד תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּכֶסֶה לְיוֹם חַגְנוּ: ה כִּי חֹק
 לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ו עֲדוֹת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ
 בְּצִאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁפְתָ לֹא־יָדַעְתִּי אֲשַׁמַּע:
 ז הִסִּירוּתִי מִסֶּבֶל שְׁכֵמוֹ כִּפְיוֹ מִדוֹד תִּעֲבֹרְנָה: ח בְּצָרָה
 קָרָאתָ וְאַחֲלָצְךָ אֲעַנֶּךָ בְּסִתֵּר רַעַם אֲבַחֲנֶךָ עַל־מִי
 מְרִיבָה סָלָה: ט שְׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֹדָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־
 תִּשְׁמַע־לִי: י לֹא־יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
 גֵּזֶר: יא אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 הַרְחַב־פִּיךָ וְאַמְלֵא־הוֹ: יב וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל
 לֹא־אָבָה לִי: יג וְאַשְׁלַח־הוּ בְשָׂרִירוֹת לִבָּם יִלְכוּ
 בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: יד לוֹ עַמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ:
 טו כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי:

טז מִשְׁנָאֵי יְהוָה יִבְחָשׁוּ-לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: יז וַיֹּאכִילֶהוּ
מִחֶלֶב חֶטָּהּ וּמִצֹּר דָּבַשׁ אֲשֶׁבִיעֶנָּה:

פ.ב.

א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדֹת־אֵל בְּקָרֵב
אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: ב עֲדַמְתִּי תִשְׁפֹּטוּ-עוֹל וּפְנֵי רָשָׁעִים
תִּשְׁאוּ-סָלָה: ג שְׁפֹטוּ-דָל וַיְתוֹם עָנִי וְרֵשׁ הַצְּדִיקוֹ:
ד פְּלֹטוּ-דָל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רָשָׁעִים הַצִּילוֹ: ה לֹא יָדְעוּ וְלֹא
יִבְיִנוּ בַחֲשֵׁכָה יִתְהַלְכוּ יִמוּטוּ כָל-מוֹסְדֵי אֶרֶץ: ו אֲנִי
אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלֶכֶם: ז אֲכַן כְּאָדָם
תִּמְוֹתוֹן וּכְאֶחָד הַשָּׁרִים תִּפְלוֹ: ח קוֹמָה אֱלֹהִים שְׁפֹטָה
הָאֶרֶץ כִּי-אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל-הַגּוֹיִם:

תניא

ומה שפיקוח נפש דוחה שאר עבירות וגם יעבור ואל
 יהרג היינו כפי' הז"ל אמרה תורה חלל עליו שבת
 אחת כדי שישמור שבתות הרבה ולא משו' קלות
 העבירות וחומרן [תדע שהרי שבת המורה ושקולה
 כע"ז לענין שחיטת מומר לדבר אחד בי"ד סי' ב'
 משא"כ במומר לגילוי עריות ואפי' הכי פיקוח נפש
 דוחה שבת ולא ג"ע אלא דגזירת הכתוב הוא] אלא
 שלאחר מעשה החטא אם היא מעבירות שאין בהן
 כרת ומיתה בידי שמים שאין נפשו האלהית מתה
 לגמרי ונכרתת משרשה באלהים חיים רק שנפגם
 קצת דביקותה ואחיותה בשרשה בחטא זה:

הנהח

(ולפי ערך וחלוקי בחי' הפגם בנפש ובשרשה
 בעליונים כך הם חלוקי בחי' המירוק והעונש
 בניהנם או בעוה"ז לכלל עון וחטא עונש מיוחד
 למרק ולהעביר הלכלוך והפגם וכן בחייבי
 מיתה וכרת אין פוגמין כולם בשוה):

הרי גם נפשו החיוני' הבהמית המלובש' בגופו וכן
 גופו חוזרים ועולים מהס"א וקליפה זו ומתקרבים
 לקדושת נפש האלהית המלובשת בהם המאמינה
 בה' אחד וגם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית' רק
 שהיתה בבחי' גלות ממש תוך נפש הבהמית מס"א
 המחטיאה את הגוף ומורידתו עמה בעמקי שאול
 למטה מטה תחת טומאת הס"א וקליפת ע"ז ה'
 ישמרנו ואין לך גלות גדול מזה מאיגרא רמה כו'
 וכמש"ל דשרש ומקור נפשו' כל בית ישראל הוא
 מחכמה עילאה והוא ית' וחכמתו אחד וכו' והוא
 כמשל האוחז בראשו של מלך ומורידו למטה וטומן
 פניו בתוך בית הכסא מלא צואה שאין לך עלבון גדול
 מזה אפי' עושה כן לפי שעה שהקליפות וס"א נקראים
 קיא צואה כנודע:

היום יום

טז שבט

יום שישי ה'תש"ג

שיעורים: חומש: בשלח, שישי עם פירש"י.

תהלים: עמ"פב.

תניא: וכל הצמצומים ... חשיב ממש.

אאמו"ר (הרש"ב) אמר: בין קרירות לכפירה מבדילה מהיצה דקה בלבד. נאמר: "כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא". אלוקות היא שלהבת אש; על לימוד ותפלה להיות מתוך התלהבות הלב ש"כל עצמותי תאמרנה" את דברי ה' בתורה ותפלה.

רמב"ם ג פרקים

שיעור רד: הלכות פרה אדומה ה-ז

הלכות פרה אדומה - פרק חמישי

א כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדים כל זמן עשייתן שנאמר בשוחט ומשליך עץ ארוז וכבס בגדיו ורחץ בשרו ונאמר בשורף והשרף אתה יכבס בגדיו ונאמר יכבס האסף את אפר הפרה מלמד שכל העוסקין בה מתחלה ועד סוף מטמאים בגדים וטעונון טבילה והערב שמש דין תורה. אבל המשמרה בשעת עשייתה מטמא בגדים מדבריהם גזרה שמה יזיז בה איבר:

ב כל מקום שנאמר בתורה בטמאות יכבס בגדיו לא בא ללמדנו שהבגדים שעליו בלבד הם טמאים. אלא ללמד שכל בגד או כלי שיגע בו הטמא הזה בשעת חבורו במטמאיו הרי הן טמאים. אבל אחר שיפרש ממטמאיו אינו מטמא בגדים. כיצד? הנושא את הנבלה אחד בגד שעליו או כלי שיגע בו כל זמן שהוא נושא הרי הן טמאין והרי הן ראשון לטמאה. וכן זה הנושא הרי הוא ראשון פרש ממטמאיו והשליך את הנבלה הרי הוא ראשון כמות שהיה. ואם יגע בכלי או בגד אינו מטמא אותו שאין וליד טמאה מטמא כלים כמו שבארנו בתחלת ספר זה. וכן כל כיוצא בנבלה. וכן כל העוסקין בפרה אם נגע בבגד או בכלי בשעת שחיטה או בשעת שרפה הרי הן טמאין. אבל אחר שיפרש ממעשיה אף על פי שעדין לא טבל אם נגע בכלי אינו מטמאו מפני שהוא וליד הטמאה. והפרה עצמה אינה מטמאה לא אדם ולא כלים שנגעו בו. אלא המתעסק בה בלבד הוא הטמא וטעון טבילה ומטמא בגדים כל זמן שעוסק בה:

ג במה דברים אמורים בזמן שנשרפת כמצותה. אבל אם נפסלה המתעסק בה טהור. ארע פסול בשחיטתה אינה מטמאה בגדים. ארע פסול

בְּהִזְיָתָהּ כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי פְּסוּלָהּ מְטַמֵּא בְּגָדִים.
לְאַחַר פְּסוּלָהּ אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּגָדִים:

ד השלים לכנס את אפרה המתעסק בה אחר פן בחלוק העפר או בהצנעתו וכן הנוגע בו טהור. ולא הפרה בלבד אלא כל החטאות הנשרפות מן הפרים ומן השעירים השורפם מטמא בגדים בשעת שרפתו עד שיעשו אפר. שהרי הוא אומר בפר ושעיר של יום הכפורים ויהשרף אתם וכבס' מפי השמועה למדו שזה בנין אב לכל הנשרפים שיהו מטמאין בגדים עד שיעשו אפר. במה דברים אמורים בשלא ארע להן פסול ונשרפו כמצותן בבית הדשן. אכל אם נפסלו בעזרה נשרפין שם כפסולי המקדשין ושורפן טהור. וכן המתעסק בהן משיעשו אפר אינו מטמא בגדים. ואי זהו שורף זה המסיע בשרפה כגון המתפך בבשר והמשליך עצים והמתפך באש והחותה גחלים כדי שתבער האש וכיוצא בהן. אבל המצית האור והמסדר את המערכה טהור. כך למדו מפי השמועה שהנושא פרים ושעירים הנשרפין להוציאן לבית הדשן לשרפן טמא ומטמא בגדים דין תורה כל זמן שהוא עוסק בהולכתו וטעון טבילה והערב שמש. כמו המשלח את השעיר לעזאזל שהוא מטמא כל בגד וכל כלי שיגע בו בכלים שעליו כל זמן שמתעסק בשלוחו שנאמר והמשלח את השעיר לעזאזל יכבס בגדיו:

ה מאימתי מטמאין בגדים הנושאין פרים ושעירים הנשרפים. משיצאו בהן חוץ לחומת העזרה. נשואם במוטות ויצאו מקצת הנושאים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו. אלו שיצאו מטמאין בגדים ואלו שעדין לא יצאו אינן מטמאין בגדים עד שיצאו. יצאו וחזרו לעזרה הנושא אותן בעזרה טהור עד שיצא בהן. הנה עומד חוץ לעזרה ומושך אותם משם מאחר שחזרו הואיל וכבר יצאו לחוץ ונהרי זה המושכם בחוץ הרי הוא ספק טמא:

ו ומאימתי מטמא בגדים המשלח את השעיר. משיצא חוץ לחומת ירושלים עד שעת דחיתו לעזאזל. אבל אחר שדחהו אם נגע בכלים ובבגדים טהורים:

ז הנוגע בפרים ובשעירין הנשרפין עצמן אפלו אחר שיצאו בין אדם בין כלים בין אכלין בין משקין הכל טהור. וכן אם נגעו בשעיר המשתלח עצמו בזמן הולכתו טהורין. שאין אלו מטמאין אלא למתעסק בהן בלבד שנאמר 'והשרף אתה יכבס בגדי' אבל הנוגע טהור:

הלכות פרה אדומה - פרק ששי

א הפנים שנותנין עליו אפר הפרה אין ממלאין אותן אלא בכלי. ומן המעינות או מן הנפרות המושכין. שנאמר 'ונתן עליו מים חיים אל כלי'. ונתנית אפר הפרה על הפנים שנתמלאו הוא הנקרא קדוש. והמים האלו שנתן עליהן האפר הן הנקראין מי חטאת ומים מקדשין והם שקראן הכתוב 'מי נדה':

ב הכל פשרים למלאות הפנים חוץ מחרש שוטה וקטן. והכל פשרין לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן. ואין ממלאין ואין מקדשין אלא בכלי ואין מזין אלא מפלי. והמלוי והקדוש פשרין בלילה אבל אין מזין ואין טובלין אלא ביום. וכל היום כשר להזאה ולטבילה:

ג בכל הכלים ממלאין ומזין ומקדשין אפלו בכלי גללים וכלי אבנים וכלי אדמה ובספינה. ואחד כלי חרס ואחד כל הכלים. אבל אין ממלאין ואין מקדשין ולא מזין בדפנות הכלים ולא בשולי המחץ ולא במגופת החבית ולא בחפניו ולא בביצת התרנגלת ולא בשקת שבסלע. אבל ביצת היוצרים כשרה מפני שהיא כלי אדמה:

ד שולי כלי עץ וכלי זכוכית וכלי עצם אין מקדשין בהן עד שישורף אותן ויתקנם ויעשם כלים בפני עצמן. וכן מגופה שהתקינה להיות כלי מקדשין

בה. וביצת הנעמית כשרה לקדש בה ואין צריך לומר שפשרה למלאות בה ולהזות ממנה:

ה כלי שחברו בארץ או בסלע אפלו חברו בסיד מקדשין בו ומזין ממנו. עשה עטרה של טיט סביב לכלי והמים שבכלי צפין עד שהלכו לעטרה אם נטלת העטרה עם הכלי הרי המים שבתוכה פשרים שהרי הן בכלי אדמה ואם לאו הרי הן כמי שהקיף עטרה של טיט בסלע או על הארץ ומלא אותה מים שהן פסולין מפני שאינן בכלי:

ו כלי חרס שנקב בכונס משקה אין ממלאין ומקדשין בו אבל אם נקב במוציא משקה מקדשין בו:

ז כלי שנקב מלמטה וסתמו בסמרטוטין פסול שהמים שבו אינן על עגול הכלי אלא על הפקק. הנה נקוב מן הצד ופקקו הרי זה פשר למלאות ולקדש ולהזות ממנו:

ח הזולף מים מן המעין בידי וברגליו ובחרסים ונתן לתוך החבית פסולין מפני שלא נתמלאו בכלי. נתן את החבית במים ודחק המים בידי או ברגליו או בעלי ירקות כדי שיעברו לחבית הרי אלו פסולין. וכן אם שקעו במים כדי שיעברו המים ויעלו וישפכו לחבית פסולין. ואם עשה כן בעלי קנים או בעלי אגוז הרי המים פשרים. זה הכלל דבר שהוא מקבל טמאה אם סיע בו המים כדי שימלאו הכלי המים פסולין ואם סיע בדבר שאינו מקבל טמאה פשרים:

ט המפנה המעין לתוך הגת או לתוך הגבא וחזר ומלא בכלי מאותו הגבא או הגת פסולים שהרי צריך שתהיה לקיחת המים מן המעין בכלי בתחלה:

י הים הגדול כמקנה ואינו כמעין לפיכך אין ממלאין ממנו לקדוש. וכל הנדרות פסולין לקדש מהן מי חטאת. ושאר הימים כמעין:

יא וְהַמִּים הַנִּגְרָרִין מִשָּׂאֵר הַיָּמִים וְהֵן הַנִּקְרָאִין
זוּחָלִין פְּסוּלִין. וְהַזּוּחָלִין מִן הַמַּעֲיָן הָרִי הֵם כְּמַעֲיָן
וּכְשָׂרִים:

יב מִים הַמָּכִין וְהַמְּכַזְּבִין פְּסוּלִין. וְאֵלֵינוּ הֵן הַמָּכִין
הַמְּלוּחִים אוֹ הַפּוֹשְׂרִים וְהַמְּכַזְּבִים הֵם הַמַּעֲיָנוֹת
שֶׁפְּעָמִים מְקִירִין וּפְעָמִים חֲרָבִין וַיִּבְשִׁין אֶפְלוֹ הָיוּ
חֲרָבִין פַּעַם אַחַת לְשִׁבְעַת שָׁנִים פְּסוּלִין. אֲבָל אִם הָיוּ
חֲרָבִין בְּשָׁנֵי בְצֻרַת אוֹ לְשָׁנִים רַבּוֹת יִתֵּר מִשִּׁבְעַת אוֹ
שָׁהִיוּ מִימֵיהֶן פְּעָמִים מְרַבֵּין וּפְעָמִים מוֹעֲטִין וְאִינֶן
חֲרָבִין הָרִי אֵלֵינוּ כְּשָׂרִים. וּמַעֲיָן הַיּוֹצֵא בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁר
וְאִינֶן צָרִיד לְבַדֵּק שְׂמָא יְכַזֵּב:

יג מִי בִּיּצִים וּמִי הַיִּרְדֵּן וּמִי הַיַּרְמוּד פְּסוּלִין מִפְּנֵי
שֶׁהֵן מִי הַתַּעְרוּבוֹת. וְאֵלֵינוּ הֵן מִי הַתַּעְרוּבוֹת. מִים
כְּשָׂרִים לְקִדּוּשׁ שְׁנַתְּעָרְבוּ בְּמִים פְּסוּלִין אִין מְמַלְאִין
מִתַּעְרֶבֶת שְׁנִיהֶם. אֲבָל מִים כְּשָׂרִים שְׁנַתְּעָרְבוּ בְּמִים
כְּשָׂרִים כְּגוֹן מִימֵי שְׁתֵּי הַמַּעֲיָנוֹת שְׁנַתְּעָרְבוּ וְנִמְשְׁכוּ
מְמַלְאִין מֵהֵן:

יד הַמִּים שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ שְׁנוּיָן מִחֲמַת עֲצָמֵן כְּשָׂרִין:

טו בְּאֵר שֶׁנִּפְּלָ לְתוֹכָהּ חֲרָסִית אוֹ אֲדָמָה וְנִעְשׂוּ
מִימֵיהָ עֲכוּרִין מְמַלְאִין מִמֶּנָּה וְאִין צָרִיד לְהַמְתִּין.
נִפְּלָ לְתוֹכָהּ שֶׁטֶף שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים יִמְתִּין עַד
שֶׁתִּיצֵל:

טז אִמַּת הַמִּים הַבָּאָה מִרְחוֹק הוֹאִיל וְתַחֲלָתָהּ מִן
הַמַּעֲיָן כְּשֶׁרָה לְמַלְאוֹת מִמֶּנָּה. וּבְלִבְדֵי שִׁישְׁמֶרְנָה
שֶׁלֹּא יִפְסְקָנָה אָדָם וְנִמְצָא מְמַלְאִין מִן הַמִּים שֶׁפְּסָקוּ
תַחֲלָתָן מִן הַמַּעֲיָן שֶׁהֵן פְּסוּלִין:

הַלְכוֹת פְּרָה אֲדוּמָה - פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א הַמְּלֹאכָה פּוֹסְלָת בְּמִים קֶדֶם שֶׁיִּתְקַדְּשׁוּ וְאִינָה
פּוֹסְלָת בְּהִנְזָאָה. וְדַבְּרִים אֵלֵינוּ הֵן דְּבָרֵי קְבָלָה.
כִּיצַד? הַמְּמַלְאִין מִים לְקִדּוּשׁ וְנִתְעַסַּק בְּמַלְאכָה
אַחֶרֶת בְּשַׁעַת הַמְּלוּוִי אוֹ בְּשַׁעַת הוֹלְכַת הַמִּים
שֶׁמְּמַלְאִין אוֹ בַּעַת שֶׁמְּעָרָה אוֹתָן מְכָלֵי אֵל כְּלֵי פְּסָלָן.
לְעוֹלָם הַמְּלֹאכָה פּוֹסְלָת בְּמִים עַד שֶׁיִּשְׁטִיל לָהֶן אֶת

האָפּר. הַטִּיל אֶת הָאֹפֶר וְנִתְקַדְּשׁוּ וְנַעֲשׂוּ מִי נִדְהָ אֵין
הַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֵת בְּהֵן אֶלָּא הַמּוֹלִיךְ הַמַּיִם
הַמְּקַדְּשִׁין אוֹ מְעַרְהָ אוֹתָן מִכְּלֵי לְכָלֵי וְהוּא עוֹסֵק
בַּמְּלֹאכָה אַחֲרַת אֵין בְּכַף כְּלוּם. וְכֵן מִזֶּה מֵהֵן בְּיָדוֹ
אַחַת וְהוּא עוֹשֶׂה מְלֹאכָה בְּיָדוֹ הָאַחֲרַת:

ב הַשָּׂכָר פְּסוּל בְּקַדוּשׁ וּבִהְיֵיהָ וְאִינוּ פּוֹסֵל בְּמַלְוֵי.
פִּיצָד? הַנוּטֵל שָׂכָרוֹ לְקַדֵּשׁ מִי חֲטָאָת אוֹ לְהַזוֹת
מֵהֵן הָרִי אוֹתָן הַמַּיִם כְּמִי הַמְּעַרְהָ וְהָאֹפֶר כְּאֹפֶר
מִקְלָה שְׂאִינוּ כְּלוּם. אָבֵל נוּטֵל הוּא שָׂכָר לְמַלְאוֹת
הַמַּיִם אוֹ לְהוֹלִיכֵן. וּמְקַדְּשִׁין אוֹתָן בְּחֻנָּם וּמִזֶּה מֵהֵן
הַמְּזֵה בְּחֻנָּם. הִיָּה הַמְּקַדֵּשׁ אוֹ הַמְּזֵה זָקֵן שְׂאִינוּ יָכוֹל
לְהַלְךְ עַל רִגְלָיו וּבֵא הַטָּמֵא וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַלְךְ עִמּוֹ
בְּמָקוֹם רְחוֹק לְקַדֵּשׁ אוֹ לְהַזוֹת הָרִי זֶה מִרְכִּיבוֹ עַל
הַחֲמוֹר וְנוֹתֵן שָׂכָרוֹ כְּפוּעֵל בְּטֵל שֶׁבְטֵל מֵאוֹתָהּ
מְלֹאכָה שֶׁבְטָלוֹ מִמֶּנֶּה. וְכֵן אִם הִיָּה כֹהֵן וְהִיָּה טָמֵא
בְּטָמְאָה הַמוֹנְעָתוֹ מִלְּאָכֵל תְּרוּמָתוֹ בְּעֵת שְׂיַלְךְ עִמּוֹ
לְהַזוֹת אוֹ לְקַדֵּשׁ הָרִי זֶה מֵאֲכִילוֹ וּמִשְׁקָהוּ וְסָכוֹ. וְאִם
בְּטָלוֹ מִמְּלֹאכָה נוֹתֵן לוֹ שָׂכָרוֹ כְּפוּעֵל בְּטֵל שֶׁל
אוֹתָהּ מְלֹאכָה. שְׁפָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים אֵינָן שָׂכָר
שֶׁנִּשְׁתַּכַּר בְּקַדוּשׁ אוֹ בְּהַזָּאָה שֶׁהָרִי לֹא הִרְוִיחַ כְּלוּם
וְלֹא נִטֵּל אֶלָּא כְּנֶגֶד מַה שֶׁהַפְּסִיד:

ג הַמְּמַלֵּא בְּאַחַת יָדוֹ וְעוֹשֶׂה מְלֹאכָה בְּיָדוֹ הָאַחֲרַת
אוֹ הַמְּמַלֵּא לוֹ וְלֹאֲחֵר אוֹ שְׂמֵלָא לְשָׁנִים כְּאַחַת
שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין שֶׁהַמְּלוֹי מְלֹאכָה וְנִמְצָא כָּל מַלְוֵי
מִשְׁנֵיהֶם כְּאֵלוֹ עֲשֶׂה עִמּוֹ מְלֹאכָה אַחֲרַת. וּכְבָר
הוֹדַעְנוּ שֶׁהַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֵת בְּמַלְוֵי בֵּין שְׂמֵלָא
לְעֻצְמוֹ בֵּין שְׂמֵלָא לְאַחֲרִים:

ד הַמְּמַלֵּא לְאַחֲרִים אֶפְלוֹ מִלֵּא אֶלְף חֲבִיּוֹת זוֹ אַחַר
זוֹ לְאַלְף בְּנֵי אָדָם כְּלָן כְּשָׂרִים וְכָל אֶחָד מֵהֵן נוּטֵל
הַמַּיִם שְׁלוֹ וּמְקַדְּשֵׁן. מִלֵּא לְעֻצְמוֹ חֲבִיּוֹת אַחַר חֲבִיּוֹת
אִם נִתְפָּנֵן לְקַבֵּץ כָּל הַחֲבִיּוֹת לְכָלֵי אֶחָד וְלְהַשְׁלִיךְ
עֲלֵיהֶן אֶת הָאֹפֶר וּמְקַדְּשֵׁן קַדוּשׁ אֶחָד כְּלָן כְּשָׂרִים
שֶׁהַכֵּל מַלְוֵי אֶחָד הוּא. אָבֵל אִם נִתְפָּנֵן לְקַדֵּשׁ כָּל
חֲבִיּוֹת וְחֲבִיּוֹת בְּפָנֵי עֻצְמָה כְּלָן פְּסוּלִין חוּץ מִן

האחרונה שהראשונה נפסלת במלאכה שעשה קדם שיקדש והוא מלוי השנייה. וכן השנייה נפסלת במלוי השלישית ואין כשרה אלא אחרונה:

ה חמשה שמלאו חמש חביות לקדשם חמשה קדושים כגון שישליך האפר על כל אחת ואחת בפני עצמו ונמלכו לערבן ולקדשן כלן קדוש אחד או שמלאום לקדשן קדוש אחד ונמלכו לקדשן חמשה קדושין כלן כשרין שהרי לא נתעסק המלא במלוי אחר. אבל היחיד שמלא חמש חביות לקדשם חמשה קדושין אף על פי שחזר ונמלך לקדשן קדוש אחד אין כשר אלא אחרון. מלאן לקדשן קדוש אחד ונמלך לקדשן חמשה קדושין אין כשר אלא זה שקדש בתחלה. וכן אם אמר לאחר קדש לך את אלו אין כשר אלא זו שנתקדשה מהן בתחלה. אבל אם אמר לו קדש לי את אלו הרי כלן כשרין שהרי לקדוש אחד מלאן ואף על פי שנמלך עליה לקדשה חמשה קדושין הרי לא קדש הוא אלא אחר קדש לו:

ו הרוצה למלאות מים לקדשן ומים אחרים לצרכיו ממלא את של צרכיו תחלה וקושרן וטוענן לאחוריו ואחר כך ממלא את של חטאת כדי שלא יתעסק במלאכה אחר המלוי ונותנם לפניו והולך:

ז שנים שהיו ממלאין כל אחד ואחד לעצמו והגביהו זה על זה ונטל זה לזה קוץ מידו או מגופו בשעת מלואו אם מלאו שניהם לקדוש אחד המים כשרים ואם מלאו לקדש כל אחד לעצמו זה שהגביה או הוציא את הקוץ פסל מימיו:

ח השואל חבל למלאות בו ומלא ונטל החבל בידיו ומימיו על כתפו ופגע בבעלים בדרךכו ונתן להן את החבל כשהוא מהלך כשרין. ואם יצא מן הדרך כדי להוליך החבל לבעלים פסל את המים:

ט מי שהיה ממלא ומשליך החבל שמלא בו על הארץ ואחר שמלא חזר וקבץ על ידו פסלן. ואם היה דולה ומקבץ לתוך ידו המים פשרים:

י הממלא ונותן לחבית עד שימלאנה מים והצניע את החבית שלא תשבר בשעה שהיה ממלא או שכפאה על פיה על מנת לנגבה למלאות בה כשר שזה מצרך המלוי הוא. אבל אם הצניעה או נגבה כדי להוליך בה את הקדוש פסל שהרי עשה מלאכה שאינה לצרך המלוי. וכן הממלא ונותן לשקת ופנה חרסית מן השקת בשעת מלוי אם בשביל שתחזיק מים רבים פשרים שהרי זו צרך המלוי ואם בשביל שלא יהיו התרסין מעכבין אותו בשעה שהוא זולף את המים שמלא בשקת הרי אלו פסולין:

יא הממלא דלי לשותות ונמלך וחשב עליו למי חטאת אם עד שלא הגיע הדלי למים חשב מערה ואין צריך לנגב ואם משהגיע הדלי למים חשב מערה וצריך לנגב ואחר כך ימלא בו לחטאת. שלשל הדלי ונפסק החבל מידו אם עד שלא הגיע הדלי למים חשב עליו מערה ואין צריך לנגב. נמלך והוא עודה בתוך המים וחשב עליו למי חטאת מערה ואינו צריך לנגב. מים שמלאן למי חטאת ואחר שנתמלא חשב עליהן לשותות כשיטה את הכלי לשותות פסל המים אף על פי שלא שתה מהן כלום:

רמב"ם פרק אחד

הלכות מגילה וחנוכה פרק ב

הלכות מגילה וחנוכה - פרק שני

א הקורא את המגלה למפרע לא יצא. קרא ושכח פסוק אחד וקרא פסוק שני לו וחזר וקרא פסוק ששכח וחזר וקרא פסוק שלישי לא יצא מפני שקרא פסוק אחד למפרע. אלא כיצד עושה. מתחיל מפסוק שני ששכח וקורא על הסדר:

ב מצא צבור שקראו חציה לא יאמר אקרא חציה האחרון עם הצבור ואחזר ואקרא חציה ראשון. שזה קורא למפרע. אלא קורא מתחלה ועד סוף על הסדר. קרא ושהה מעט וחזר וקרא אף על פי ששהה כדי לגמר את כלה הואיל וקרא על הסדר יצא:

ג הקורא את המגלה על פה לא יצא ידי חובתו. הלועז ששמע את המגלה הפתובה בלשון הקדש ובכתב הקדש אף על פי שאינו יודע מה הן אומרים יצא ידי חובתו. וכן אם היתה פתובה יונית ושמעה יצא אף על פי שאינו מכיר, ואפלו היה השומע עברי:

ד היתה פתובה תרגום או בלשון אחרת מלשונות הגוים לא יצא ידי חובתו בקריאתה אלא המכיר אותה הלשון בלבד. והוא שתהיה פתובה בכתב אותו הלשון. אבל אם היתה פתובה בכתב עברי וקראה ארמית לארמי לא יצא שנמצא זה קורא על פה. וכיון שלא יצא ידי חובתו הקורא לא יצא השומע ממנו:

ה הקורא את המגלה בלא פונה לא יצא. פיצד? היתה פותבה או דורשה או מגיחה אם פון את לבו לצאת בקריאה זו יצא ואם לא פון לבו לא יצא. קרא והוא מתנמנם הואיל ולא נרדם בשנה יצא:

ו בפנה דברים אמורים שהמכונן לבו בכתיבה יצא. בשנתפון לצאת בקריאה שקורא בספר שמעתיק ממנו בשעה שהוא פותב. אבל אם לא נתפון לצאת בקריאה זו שכתב לא יצא. שאינו יוצא ידי חובתו אלא בקריאתה מספר שפלה פתובה בו בשעת קריאה:

ז הקורא את המגלה וטעה בקריאתה וקרא קריאה משבשת יצא. לפי שאין מדקדקין בקריאתה. קראה עומד או יושב יצא ואפלו בצבור. אבל לא יקרא בצבור יושב לכתחלה מפני כבוד הצבור. קראוה

שָׁנִים אֲפֹלוּ עֲשָׂרָה כְּאַחַד יֵצְאוּ הַקּוֹרְאִין וְהַשּׁוֹמְעִים
מִן הַקּוֹרְאִין. וְקוֹרֵא אוֹתָהּ גְּדוֹל עִם הַקָּטָן וְאֲפֹלוּ
בְּצַבּוֹר:

ח אין קוראין בצבור במגלה הפתובה בין
הפתובים. ואם קרא לא יצא. אלא אם כן היתה
יתרה על שאר היריעות או חסרה כדי שיהא לה
הפר. אבל היחיד קורא בה ואפלו אינה חסרה ולא
יתרה ויוצא בה ידי חובתו:

ט אין כותבין המגלה אלא בדיו על הגויל או על
הקלף כספר תורה. ואם כתבה במי עפצא
וקנקנתום כשרה. כתבה בשאר מיני צבעונין
פסולה. וצריכה שרטוט פתורה עצמה. ואין העור
שלה צריך לעבד לשמה. היתה פתובה על הנר
או על עור שאינו מעבד או שכתבה עכ"ם או
אפיקורוס פסולה:

י היו בה אותיות מטשטשות או מקרעות. אם רשומן
נפר אפלו היו רבה כשרה. ואם אין רשומן נפר אם
היה רבה שלם כשרה. ואם לאו פסולה והקורא
בה לא יצא. השמיט בה הסופר אותיות או פסוקים
וקראן הקורא את המגלה על פה יצא:

יא המגלה צריכה שתהא תפורה כלה עד שיהיו
כל עורותיה מגלה אחת. ואינה נתפרת אלא בגידין
כספר תורה. ואם תפרה שלא בגידין פסולה. ואינו
צריך לתפר את כל היריעה בגידין כספר תורה
אלא אפלו תפר בגידין שלש תפירות בקצה
היריעה ושלש באמצעה ושלש בקצה השני כשרה
מפני שנקראת אגרת:

יב וצריך הקורא לקרות עשרת בני המן ועשרת
בנשימה אחת כדי להודיע לכל העם שכלם נתלו
ונהרגו כאחד. ומנהג כל ישראל שהקורא המגלה
קורא ופושט כאגרת להראות הנס וכשיגמר חוזר
וכורכה כלה ומברך:

יג שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה שֶׁהֵן י"ד וְט"ו אֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית לְכָל אָדָם בְּכָל מְקוֹם. בֵּין לְבְנֵי כְּרָפִין שֶׁהֵן עוֹשִׂין ט"ו בְּלֵבֶד. בֵּין לְבְנֵי עֵירוֹת שֶׁהֵן עוֹשִׂין י"ד בְּלֵבֶד. וְשְׁנֵי הַיָּמִים אֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית בְּאֶדְר הָרֵאשׁוֹן וּבְאֶדְר הַשֵּׁנִי. אֲנָשֵׁי כְּפָרִים שֶׁהִקְדִּימוּ וְקִרְאוּ בְּשָׁנֵי אוֹ בַחֲמִישֵׁי הַסְּמוּךְ לְפוּרִים מְתָרִים בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית בְּיוֹם קְרִיאַתָּהּ וְאֲסוּרִין בְּהֶסְפֵּד וְתַעֲנִית בְּשְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קוֹרְאִין בָּהֶן:

יד מְצַנֵּת יוֹם י"ד לְבְנֵי כְּפָרִים וְעֵירוֹת וְיוֹם ט"ו לְבְנֵי כְּרָפִים לְהֵיוֹת יוֹם שְׂמֻחָה וּמְשֻׁתָּה וּמְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת לְרַעִים וּמְתַנּוֹת לְאֶבְיוֹנִים. וּמְתָר בְּעֵשִׂית מְלֶאכֶה. וְאֵף עַל פִּי כֵן אֵין רְאוּי לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלֶאכֶה. אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל הָעוֹשֶׂה מְלֶאכֶה בְּיוֹם פּוּרִים אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה לְעוֹלָם. בְּנֵי כְּפָרִים שֶׁקְדָּמוּ וְקִרְאוּ בְּשָׁנֵי אוֹ בַחֲמִישֵׁי אִם חִלְקוּ מְעוֹת לְאֶבְיוֹנִים בְּיוֹם קְרִיאַתָּן יֵצְאוּ. אָבֵל הַשְּׂמֻחָה וְהַמְשֻׁתָּה אֵין עוֹשִׂין אוֹתָם אֶלָּא בְּיוֹם י"ד. וְאִם הִקְדִּימוּ לֹא יֵצְאוּ. וְסַעֲדַת פּוּרִים שֶׁעֲשָׂאָה בְּלֵילָה לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ:

טו כִּיצַד חוֹבַת סְעֵדָה זוֹ. שִׁיאֲכַל בְּשָׂר וַיִּתְקַן סְעֵדָה נְאֻה כְּפִי אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדוֹ. וְשׁוֹתָה יַיִן עַד שִׁישְׁתַּכֵּר וַיִּרְדָּם בְּשִׁכְרוֹתוֹ. וְכֵן חֲתִיב אָדָם לְשַׁלַּח שְׁתֵּי מְנוֹת בְּשָׂר אוֹ שְׁנֵי מִינֵי תְּבַשִּׁיל אוֹ שְׁנֵי מִינֵי אֶכְלִין לְחֻבְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר 'וּמְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ'. שְׁתֵּי מְנוֹת לְאִישׁ אֶחָד. וְכָל הַמְרַבֵּה לְשַׁלַּח לְרַעִים מְשֻׁבָּח. וְאִם אֵין לוֹ מְחֻלִּיף עִם חֻבְרוֹ זֶה שׁוֹלַח לְזֶה סְעֵדָתוֹ וְזֶה שׁוֹלַח לְזֶה סְעֵדָתוֹ כְּדֵי לְקַיֵּם וּמְשֻׁלּוֹחַ מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ:

טז וְחֲתִיב לְחַלֵּק לְעַנְיִים בְּיוֹם הַפּוּרִים. אֵין פּוֹחַתִּין מִשְׁנֵי עַנְיִים נוֹתֵן לְכָל אֶחָד מִתְּנָה אַחַת אוֹ מְעוֹת אוֹ מִינֵי תְּבַשִּׁיל אוֹ מִינֵי אֶכְלִין שֶׁנֶּאֱמַר 'וּמְתַנּוֹת לְאֶבְיוֹנִים'. שְׁתֵּי מְתַנּוֹת לְשְׁנֵי עַנְיִים. וְאֵין מְדַקְדְּקִין בְּמְעוֹת פּוּרִים אֶלָּא כָּל הַפּוֹשֵׁט יָדוֹ לְטַל נוֹתְנִין לוֹ. וְאֵין מְשַׁנִּין מְעוֹת פּוּרִים לְצַדֻּקָה אַחֲרָת:

יז מוטב לאדם להרבות בהתנות אביונים
 מלהרבות בסעדתו ובשלוח מנות לרעיו. שאין שם
 שמחה גדולה ומפארה אלא לשמח לב עניים
 ויתומים ואלמנות וגרים. שהמשמח לב האמללים
 האלו דומה לשכינה שנאמר 'להחיות רוח שפלים
 ולהחיות לב נדכאים':

יח כל ספרי הנביאים וכל הפתובים עתידין לבטל
 לימות המשיח חוץ ממגלת אסתר ונהרי היא קימת
 כחמשה חמשי תורה וכהלכות של תורה שבעל
 פה שאינן בטלין לעולם. ואף על פי שכל זכרון
 הצרות יבטל שנאמר 'כי נשכחו הצרות הראשונות
 וכי נסתרו מעיני'. ימי הפורים לא יבטלו שנאמר
 'וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים
 וזכרם לא יסוף מזרעם':

סה"מ לרמב"ם

שיעור רד: מצות עשה קיג.

מצות עשה - מצוה קיג היא שצונו לעשות פרה אדומה
 כדי שיהיה אפרה מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת
 טומאת מת כמו שאמר והיתה לעדת בני ישראל. וכבר
 התבארו דיני מצוה זו במסכת פרה. (זאת חקת התורה,
 טהרה הלכות פרה אדומה בט"ו פרקים):

יום שבת יז שבט, פ' בשלח

חומש

שביעי יז א וַיִּסְעוּ כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּדְבַּר־
סִין לְמִסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה וַיַּחֲנוּ בְּרַפְיָדִים וְאִין
מַיִם לְשִׁתָּת הָעָם: ב וַיִּרַב הָעָם עִם־מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ
הַגּוֹלְלָנוּ מַיִם וְנִשְׁתָּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מֹשֶׁה מִה־
תָּרִיבוּן עִמָּדֵי מִה־תִּנְסוּן אֶת־יְהוָה:

רש"י: מה תנסון. לומר היוכל לתת מים בארץ ציה:

ג וַיִּצְמָא שָׁם הָעָם לַמַּיִם וַיִּלְךְ הָעָם עַל־מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָמִית אֹתִי
וְאֶת־בְּנֵי וְאֶת־מִקְנֵי בְּצָמָא: ד וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל־
יְהוָה לֵאמֹר מָה אֲעֲשֶׂה לָּעָם הַזֶּה עוֹד מְעַט
וְסִקְלָנִי:

רש"י: עוד מעט. אם אמתין, עוד מעט וסקלוני:

ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח
אֶתְךָ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת־
הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ:

רש"י: עבור לפני העם. וראה אם יסקלוך. למה הוצאת לעז על בני וקח אתך מזקני ישראל. לעדות. שיראו שעל ידך המים יוצאים מן הצור. ולא יאמרו מעינות היו שם מימי קדם: ומטף אשר הכית בו את היאור. מה תלמוד לומר אשר הכית בו את היאור. אלא שהיו ישראל אומרים על המטה, שאינו מוכן אלא לפורענות. בו לקה פרעה, ומצרים כמה מכות, במצרים ועל הים, לכך נאמר אשר הכית בו את היאור, יראו עתה שאף לטובה הוא מוכן:

ו הִנְנִי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם | עַל־הַצּוּר בְּחַרְבֵּי וְהִכִּיתָ
בַּצּוּר וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ כֵּן מֹשֶׁה
לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל:

רש"י: והכית בצור. על הצור לא נאמר, אלא בצור, מכאן שהמטה היה של מין דבר חזק ושמו סנפירינן, והצור נבקע מפניו.

ז וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסָּה וּמְרִיבָה עַל־רִיב | בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְעַל נַפְתָּם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֲיֵשׁ יְהוָה
בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין: פ ח וַיָּבֹא עִמָּלֶק וַיִּלָּחֶם עִם־
יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם:

רש"י: ויבא עמלק וגו'. סמך פרשה זו למקרא זה לומר, תמיד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם, ואתם אומרים היש ה' בקרבנו אם אין. חייכם שהכלב בא ונושך אתכם, ואתם צועקים לי ותדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו ויצא לדרך, היה אותו הבן רואה חפץ ואומר, אבא טול חפץ זה ותן לי, והוא נותן לו, וכן שנייה, וכן שלישית, פגעו באדם אחד, אמר לו אותו הבן ראית את אבא, אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו:

ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בְּחַר־לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא
הִלָּחֶם בְּעִמָּלֶק מִחֵר אֲנֹכִי נִצֵּב עַל־רֹאשׁ הַגְּבְעָה
וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידָי:

רש"י: בחר לנו, לי ולך, השוהו לו, מכאן אמרו, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך, וכבוד חברך כמורא רבך מנין, שנאמר ויאמר אהרן אל משה בי אדני (במדבר יב, א), והלא אהרן גדול מאחיו היה, ועושה את חברו כרבו, ומורא רבך כמורא שמים מנין, שנאמר אדני משה כלאם (שם יא, כח), כלם מן העולם, חייבין הם כלייה, המורדים בך כאילו מרדו בהקב"ה: וצא הלחם, צא מן הענן והלחם בו (מכילתא עמלק פ"א): מחר, בעת המלחמה, אנכי נצב: בחר לנו אנשים, גבורים ויראי חטא, שתהא זכותן מסייעתן, דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו:

י וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר אָמַר־לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֶם
בְּעִמָּלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֵן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבְעָה:

רש"י: ומשה אהרן וחזר, מכאן לתענית שצריכים שלשה לעבור לפני התיבה, שבתענית היו שרוים: חזר, בנה של מרים היה, וכלב בעלה:

יא וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל
וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגָבַר עִמָּלֶק:

רש"י: כאשר ירים משה ידו, וכי ידיו של משה נוצחות היו המלחמה וכו', כדאיתא בר"ה (כ"ט):

יב וַיִּדְּי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ־אָבָן וַיָּשִׂמוּ תַחְתָּיו
וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֵן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְיָדָיו מִזֶּה אֶחָד
וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד־בֹּא הַשָּׁמֶשׁ:

רש"י: וידי משה כבדים. בשביל שנתעצל במצוה ומנה אחר תחתיו. נתיקרו ידיו: ויקחו. אהרן וחור: אבן וישימו תחתיו. ולא ישב לו על כר וכסת. אמר. ישראל שרויין בצער. אף אני אהיה עמהם בצער: ויהי ידיו אמונה. ויהי משה ידיו באמונה. פרושות השמים בתפלה נאמנה ונכונה: עד בא השמש. שהיו עמלקים מחשבין את השעות באיצטרו"לוגיאה. באיזו שעה הם נוצחים. והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות:

יג וַיִּחַלֵּשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת־עַמְלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרָב:
פ

רש"י: ויחלש יהושע. חתך ראשי גבוריו (תנחומא בשלח כ"ח) ולא השאיר אלא חלשים שבהם. ולא הרגם כולם. מכאן אנו למדים. שעשו על פי הדבור של שכינה:

(מפטיר) יד וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זְכוֹרֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כִּי־מָחָה אֶמָּחֶה אֶת־זְכוֹר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

רש"י: כתב זאת זכרון. שבא עמלק להזדווג לישראל קודם לכל האומות (מכילתא עמלק פ"ב): ושם באזני יהושע. המכניס את ישראל לארץ. שיצוה את ישראל לשלם לו את גמולו. כאן נרמז לו למשה שיהושע מכניס את ישראל לארץ: כי מחה אמחה. לכך אני מזהירך כן. כי חפץ אני למחותו:

טו וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוָה | נְסִי:

רש"י: ויקרא שמו. של מזבחת: ה' נסי. הקב"ה עשה לנו כאן נס גדול. לא שהמזבח קרוי ה'. אלא המזכיר שמו של מזבחת. זוכר את הנס שעשה המקום. ה' הוא נס שלנו:

טז וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כֶּסֶף יְהִי מִלְחָמָה לְיְהוָה בְּעַמְלֵק מִדָּר דָּר: פפפ

רש"י: ויאמר. משה: כי יד על כס ית. ידו של הקב"ה הורמה לישבע בכסאו. להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית. ומהו כס ולא נאמר כסא. ואף השם נחלק לחציו. נשבע הקב"ה. שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו. וכשימחה שמו. יהיה השם שלם והכסא שלם. שנאמר האויב תמו חרבות לנצח (תהלים ט. ז.). זהו עמלק שכתוב בו ועברתו שמרה נצח (עמוס א. יא.). וערים נתשת אבד זכרם המה (תהלים שם). מזהו אומר אחריו. וה' לעולם ישב. הרי השם שלם. כונן למשפט כסאו. הרי הכסא שלם:

חסלת פרשת בשלח:

תהילים

פג.

יום יז

א שִׁיר מִזְמוֹר לְאַסָּף: ב אֱלֹהִים אֶל־דָּמִי־לָךְ אֵל־
 תַּחֲרַשׁ וְאֶל־תִּשְׁקַט אֵל: ג כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינָה
 וּמִשְׁנֵאִיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ: ד עַל־עַמֶּךָ יַעֲרִימוּ סוּד וַיִּתְּעֲצוּ
 עַל־צְפוֹנֶיךָ: ה אָמְרוּ לְבוֹ וּנְכַחֲדֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזְכֹּר שֵׁם־
 יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו כִּי נוֹעְצוּ לֵב יַחֲדוּ עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ:
 ז אֲהֲלִי אֲדוּם וַיִּשְׁמַעֲאֵלִים מוֹאָב וְהַגְּרִים: ח גָּבַל וְעַמּוּן
 וְעַמְלֶק פָּלְשֶׁת עִם־יִשְׁבִּי צוּר: ט גַּם־אֲשׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ
 זְרוּעַ לְבְנֵי־לוֹט סָלָה: י עֲשֵׂה־לָהֶם כַּמִּדְיָן כַּסִּיפְרָא כִּיבִין
 בְּנַחַל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְּעֵינ־דָּאֵר הָיוּ דָמָן לְאֲדָמָה:
 יב שִׁיתְמוּ נְדִיבֵמוֹ כְּעַרְב וּכְזָאב וּכְזֹבַח וּכְצִלְמָנֶע כָּל־
 נְסִיכֵמוֹ: יג אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים:
 יד אֱלֹהֵי שִׁיתְמוּ כַּגִּלְגָּל בְּקֶשׁ לְפָנֵי־רוּחַ: טו כִּי־אֵשׁ תִּבְעֶר־
 יַעַר וּכְלָהְבָה תִּלְהַט הָרִים: טז בֵּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרֶךָ
 וּבְסוּפְתֶךָ תִּבְהַלֵּם: יז מִלֵּא פָנֵיהֶם קָלוּן וַיִּבְקְשׂוּ שִׁמְךָ
 יְהוָה: יח יִבְשׂוּ וַיִּבְהָלוּ עַד־יַעַד וַיַּחֲפְרוּ וַיֵּאבְדוּ: יט וַיִּדְעוּ
 כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה לְבַדְּךָ עָלֵינוּ עַל־כָּל־הָאָרֶץ:

פד.

א לְמִנְצַח עַל־הַגְּתִית לְבְנֵי־קַרַח מִזְמוֹר: ב מִה־יְדִידוֹת
 מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: ג נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי
 לַחֲצֹרוֹת יְהוָה לְבִי וּבְשָׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל־אֵל־חֵי: ד גַּם־צְפוּר
 מִצָּאָה בֵּית וּדְרוֹר ^ולָן לָהּ אֲשֶׁר־שָׂתָה אֶפְרַחֶיךָ אֶת־
 מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מִלְּכִי וְאֵלֶּהִי: ה אֲשָׂרֵי יוֹשְׁבֵי
 בֵּיתֶךָ עוֹד יִהְלֹדוּ סָלָה: ו אֲשָׂרֵי אָדָם עוֹז לֹא־כָךְ מְסֻלוֹת
 בְּלִבָּם: ז עֲבָרֵי בְעַמְּךָ הִבְכָּא מַעֲיֵן יִשִּׁיתוּהוּ גַם־בְּרִכּוֹת

יַעֲטָה מוֹרָה: ה' יִלְכוּ מִחֵיל אֶל־חֵיל יִרְאֶה אֶל־אֱלֹהִים
 בְּצִיּוֹן: ט' יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שְׁמָעָה תִּפְלְתִי הַאֲזִינָה
 אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: י' מִגִּנְנוּ רָאָה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי
 מִשִּׁיחָךְ: יא' כִּי טוֹב־יוֹם בְּחֻצְרֶיךָ מֵאֶלֶף בְּחֵרְתֵי הַסְּתוּפָה
 בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּרָה בְּאֶהֱלֵי־רִשְׁעֵי: יב' כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה
 אֱלֹהִים חַן וְכְבוֹד יִתֵּן יְהוָה לֹא־יִמְנַע טוֹב לַהֲלֻכִים
 בְּתַמִּים: יג' יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בַּטַּח בְּךָ:

○ קרבתי

פה.

א' לִמְנַצַּח לְבָנֵי־קַרַח מִזְמוֹר: ב' רְצִיתָ יְהוָה אֶרְצֶךָ
 שִׁבְתָּ שְׁבִית יַעֲקֹב: ג' נִשְׂאתָ עֵינַי עִמָּךְ כְּסִיתָ כָּל־חַטָּאתָם
 סֵלָה: ד' אִסַּפְתָּ כָּל־עֲבֻרְתֶךָ הִשִּׁיבוֹתָ מִחֵרוֹן אַפֶּיךָ:
 ה' שׁוּבְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהִפֵּר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ: ו' הִלְעוּלָם
 תִּאֲנַף־בָּנוּ תִמְשֹׁךְ אַפֶּךָ לְדָר וָדָר: ז' הֲלֹא אַתָּה תִּשׁוּב
 תַחֲיִינוּ וְעִמָּךְ יִשְׁמְחוּ־בְךָ: ח' הִרְאֵנוּ יְהוָה חֲסִדֶךָ וַיִּשְׁעֶךָ
 תַתֵּן־לָנוּ: ט' אֲשַׁמְעָה מִה־יְדִבֵּר הָאֵל יְהוָה כִּי־יְדַבֵּר
 שְׁלוֹם אֶל־עַמּוֹ וְאֶל־חֲסִידָיו וְאֶל־יֹשׁוּבוֹ לְכִסְלָה: י' אֶךְ
 קָרוֹב לִירְאָיו יִשְׁעוּ לְשֹׁכֵן כְּבוֹד בְּאֶרְצָנוּ: יא' חֲסִד־וְאִמַּת
 נִפְגְּשׁוּ צַדִּיק וְשְׁלוֹם נִשְׁקוּ: יב' אִמַּת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח וְצַדִּיק
 מִשְׁמַיִם נִשְׁקָף: יג' גַּם־יְהוָה יִתֵּן הַטּוֹב וְאֶרְצָנוּ תַתֵּן
 יְבוּלָה: יד' צַדִּיק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעָמָיו:

פו.

א' תִּפְלָה לְדוֹד הַטָּה יְהוָה אֲזַנְךָ עֲנֵנִי כִי־עֵנִי וְאֲכִיּוֹן
 אָנִי: ב' שְׁמְרָה נַפְשִׁי כִי־חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה
 אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ: ג' חֲנֵנִי אֲדָנִי כִי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־
 הַיּוֹם: ד' שִׁמַּח נַפְשׁ עַבְדְּךָ כִי־אֵלֶיךָ אֲדָנִי נַפְשִׁי אֲשָׂא:
 ה' כִּי־אַתָּה אֲדָנִי טוֹב וְסֵלָח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קִרְאֶיךָ:
 ו' הַאֲזִינָה יְהוָה תִּפְלְתִי וְהִקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתַי: ז' בְּיּוֹם

צָרָתִי אֶקְרָאָךְ כִּי תַעֲנֵנִי: ה' אֵינֶנְךָ כְּמוֹךְ בְּאֱלֹהִים אֲדָנִי
 וְאֵינֶנְךָ כְּמַעֲשֶׂיךָ: ט בְּכָל־גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ
 לְפָנֶיךָ אֲדָנִי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: י כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה
 נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבָדָךְ: יא הוֹרָנִי יְהוָה דְּרָכֶךָ
 אֲהַלֵּךְ בְּאַמְתֶּךָ יַחַד לְבָבִי לִירְאָה שְׁמֹךְ: יב אֹדְךָ אֲדָנִי
 אֱלֹהֵי בְּכָל־לְבָבִי וְאֶכְבְּדָה שְׁמֹךְ לְעוֹלָם: יג כִּי־תִסְדָּךְ
 גָּדוֹל עָלַי וְהַצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאוֹל תַּחֲתֶיךָ: יד אֱלֹהִים יָדִים
 קָמוּ עָלַי וְעַדֶּת עָרִיצִים בִּקְשׂוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׁמוּךְ לְנַגְדָם:
 טו וְאַתָּה אֲדָנִי אֶל־רַחוּם וְחַנּוּן אָרְךָ אַפִּים וְרַב־חֶסֶד
 וְאַמֶּת: טז פָּנֵה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִנְהַ־עֲזֵךְ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה
 לְבֶן־אַמְתֶּךָ: יז עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְמוֹכָה וַיֵּרְאוּ שְׂנְאֵי
 וַיִּבְשׂוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי וְנַחַמְתָּנִי:

פז.

א לְבָנֵי־קִרַח מְזֻמּוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ בְּהַר־רֵי־קֹדֶשׁ:
 ב אֲהַב יְהוָה שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכָּנֹת יַעֲקֹב: ג נִכְבְּדוֹת
 מִדְּבַר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים סֵלָה: ד אֲזַכִּיר רַהֲב וּבָבֶל לְיָדַעַי
 הִנֵּה פִלְשֶׁת וְצוּר עִם־כּוּשׁ זֶה יִלְד־שָׁם: ה וּלְצִיּוֹן יֹאמֶר
 אִישׁ וְאִישׁ יִלְד־בָּהּ וְהוּא יְכַוְנֶנָּה עֲלִיוֹן: ו יְהוָה יִסְפֹּר
 בְּכַתּוּב עַמִּים זֶה יִלְד־שָׁם סֵלָה: ז וְשָׂרִים כָּחֻלָּיִם כָּל־
 מַעֲנֵי בָךְ:

תניא

פרק כה וזהו שכתוב כי קרוב אליך הדבר
 מאד וגו' שבכל עת ובכל שעה בידו של אדם
 וברשותו הוא להעבי' רוח שטות והשכחה מקרבו
 ולזכור ולעורר אהבתו לה' אחד המסותרת בודאי
 בלבבו בלי שום ספק. וז"ש ובלבבך ונכלל בה גם
 דחילו דהיינו שלא ליפרד בשום אופן מיחודו
 ואחדותו יתברך אפי' במסירת נפש ממש בלי שום
 טעם ושכל מושג אלא בטבע אלהי וכ"ש בשבירת
 התאוות הקלה מיסורי מיתה שקרוב אליו הדבר יותר
 לכבוש היצר הן בבחי' סור מרע אפי' מעבירה קלה
 של דברי סופרים שלא לעבור על רצונו ית' מאחר
 שנפרד בה מיחודו ואחדותו כמו בע"ז ממש בשעת
 מעשה והרי גם בע"ז יכול לעשות תשובה אח"כ. ואף
 שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין כו' היינו שאין
 מחזיקים ידו להיות לו שעת הכושר לעשות תשובה
 אבל אם דחק השעה ועשה תשובה אין לך דבר
 שעומד בפני התשובה. ואעפ"כ כל איש ישראל מוכן
 ומזומן למסור נפשו על קדושת ה' שלא להשתחוות
 לע"ז אפי' לפי שעה ולעשות תשובה אח"כ והיינו מפני
 אור ה' המלוּבש בנפשם כנ"ל שאינו בבחי' זמן ושעה
 כלל אלא למעלה מהזמן ושליט ומושל עליו כנודע.

היום יום

יז שבט

שבת שירה ה'תש"ג

עומדין בעת קריאת השירה

הפטורה: ודבורה אשה נביאה.

שיעורים: חומש: בשלח, שביעי עם פירש"י.

תהלים: פנ"פו.

תניא: פרק כה. רק ... תמיד.

המנהג לאכול דייסה שחורה.

שבת בשלח שנת תרכ"א אמר ה"צמח צדק" המאמר 'ראו כי ה'
 הנדפס ב"לקוטי תורה". וסיפר אח"כ לבנו אאזמו"ר [מהר"ש]: שבת
 בשלח שנת תקס"ה אמר אאזמו"ר [אדמו"ר הזקן] זה המאמר. אח"כ
 קרא אותי וסיפר לי, אשר בשנת תקכ"ט בהיותו במעזריטש, קרא
 אותו הרב המגיד לחדרו ואמר לו: שבת בשלח שנת תקט"ז אמר
 הבעש"ט מאמר ע"פ 'וישב הים לפנות בקר לאיתנו' - לתנאו,

כמאמר רז"ל. בשנת תקכ"א (שנה אחרי הסתלקות הבעש"ט. היה אצלי - המשיך דבריו הרב המגיד - רבי (הבעש"ט. ואמר המאמר והוסיף ביאור בענין 'עושין רצונו - ולא דברו - של מקום'. והיום היה אצלי מורי לחזור המאמר. ואמר הרב המגיד המאמר לפני אדמו"ר הזקן, והוסיף ביאור בענין גנאי נהרה [=הנהר "גינאי", שכמסופר בתלמוד נבקע לפי ציווי של רבי פנחס בן יאיר כשהיה בדרכו לפדיון שבויים] שזהו בענין קריעת ים סוף.

וסיים הצ"צ: היום היו אצלי הבעש"ט, הרב המגיד ואאזמו"ר [אדמו"ר הזקן], וכל אחד אמר לי המאמר בסגנונו. - כעבור איזה שעות קרא הצ"צ את אאזמו"ר [מהר"ש] עוד הפעם ואמר לפניו ביאור על המאמר.

רמב"ם ג פרקים

שיעור רה: הלכות פרה אדומה ח-י

הלכות פרה אדומה - פרק שמיני

א מי שֶהָיוּ מִימּוֹ עַל כְּתָפוֹ וְעָמַד וְהוֹרָה הוֹרָאָה
 לְאַחֲרִים אוֹ שָׂדֵן דִּין אוֹ שְׁחִלְצָה בְּפָנָיו אוֹ מֵאֲנָה אוֹ
 שְׁהִרָאָה לְאַחֲרִים אֶת הַדֶּרֶךְ אוֹ שְׁהַרְג אֶת נַחֲשׁ אוֹ
 עִקָּרְב אוֹ נָטַל אֶכְלִין מִן הַשּׁוּק לְהַצְנִיעֵם הֲרֵי הַמַּיִם
 פְּסוּלִין שְׁהֲרֵי נִתְעַסַּק בְּדָבָר אַחֵר קֹדֶם שִׁיתֵן הָאֶפֶר
 עַל הַמַּיִם. אָבֵל אִם נָטַל הָאֶכְלִין לְאֶכְלָן וְאֶכְלָן
 כְּשֶהוּא מְהַלֵּךְ אוֹ שְׁהַרְג נַחֲשׁ אוֹ עִקָּרְב הַמְעַכְבִּין
 אוֹתוֹ הֲרֵי הַמַּיִם כְּשֵׁרִים שְׂזָה מִצְרָךְ הוֹלֵכֶת הַמַּיִם.
 זֶה הַכֹּל לְכָל דָּבָר שֶהוּא מְשׁוּם מְלֹאכָה שֶׁעָשָׂהוּ
 קֹדֶם מִתֵּן הָאֶפֶר בֵּין עָמַד בֵּין לֹא עָמַד פֶּסֶל וְדָבָר
 שֶׁאִינוֹ מְשׁוּם מְלֹאכָה אִם לֹא עָמַד כְּשֵׁרִים וְאִם עָמַד
 פֶּסֶל. הִיָּה מְהַלֵּךְ בְּמַיִם וּפְרִץ בְּשַׁעַת הַלּוּכּוֹ מְקוֹם
 שִׁילֵךְ בּוֹ אֵף עַל פִּי שֶׁפְּרִץ עַל מְנַת לְגִדֵר כְּשֵׁרִים.
 וְאִם גָּדַר קֹדֶם שִׁיתֵן הָאֶפֶר פְּסוּלִין. וְכֵן אִם קָצָה
 פְּרוֹת לְאֶכֶל אֵף עַל פִּי שֶׁכּוֹנְנָתוֹ לְהַקְצוֹת אֶת הַשָּׂאֵר
 כְּשֵׁרִין. וְאִם הַקָּצָה קֹדֶם מִתֵּן הָאֶפֶר פְּסוּל:

ב הִיָּה אוֹכֵל בְּשַׁעַת הוֹלֵכֶת הַמַּיִם וְהוֹתִיר וְזָרַק מֵה
 שֶהוֹתִיר לְתַחַת הַתְּאֲנָה אוֹ לְתַחַת הַמְּקָצָה אִם נִתְכַּוֵּן
 שְׁלֹא יֵאבְדוּ הַפְּרוֹת הֲרֵי הַמַּיִם פְּסוּלִין שְׁהֲרֵי עָשָׂה
 מְלֹאכָה. וְאִם זָרַק לְפִי שֶׁאִין לוֹ צָרָךְ בְּהֵן הֲרֵי
 הַמַּיִם כְּשֵׁרִין. הַמְּמַלֵּא מַיִם לְקִדְשָׁן וּמְסָרֵן לְאַחֵר
 לְשִׁמְרָן וְעָשׂוּ הַבְּעָלִים מְלֹאכָה לֹא נִפְסְלוּ הַמַּיִם
 שְׁהֲרֵי מְסָרֵן לְשׁוֹמֵר. וְאִם עָשָׂה הַשׁוֹמֵר מְלֹאכָה
 פְּסָלֵן שְׁהֲרֵי הֵן בְּרִשׁוֹתוֹ וְהוּא נִכְנַס תַּחַת הַבְּעָלִים.
 הָיוּ שְׁנַיִם שׁוֹמְרִין אֶת הַמַּיִם וְעָשָׂה אֶחָד מֵהֶן מְלֹאכָה
 הַמַּיִם כְּשֵׁרִים שְׁהֲרֵי הַשְּׁנַיִם מְשִׁמְרֵם. חֲזַר הֲרֵאשׁוֹן
 לְשׁוֹמֵר וְעָמַד הַשְּׁנַיִם וְעָשָׂה מְלֹאכָה הַמַּיִם כְּשֵׁרִים עַד
 שִׁיעָשׂוּ כָּל הַשׁוֹמְרִין מְלֹאכָה בְּאַחַת:

ג הַמְּקַדֵּשׁ בְּאַחַת יָדוֹ וְעָשָׂה מְלֹאכָה בְּשֵׁנִיָּה. אִם
 לְעִצְמוֹ קִדַּשׁ פֶּסֶל שְׁהֲרֵי עָשָׂה מְלֹאכָה קֹדֶם מִתֵּן

אָפּר בְּמִים. וְאִם לְחַבְרוּ קִדְּשׁ הַמַּיִם כְּשָׂרִים שְׂאִין
זֶה פּוֹסֵל מִימּוֹי שֶׁל חֲבָרוּ בְּמִלְאָכָה שְׁעָשָׂה. שְׂאִין
הַמִּלְאָכָה פּוֹסֵלֶת בְּקִדְּוֹשׁ אֶלָּא בְּמִים. וְהוּא שִׁיְהִיָּה
הָעוֹשֶׂה הַשּׁוֹמֵר אוֹ הַבְּעָלִים:

ד הַמִּקְדֵּשׁ לְעִצְמוֹ וְלֵאחֶר כְּאַחַת. שְׁלוֹ פְּסוּל שְׁהָרִי
נִפְסְלוּ הַמַּיִם שֶׁל עִצְמוֹ בְּעֶסֶק שְׁנַתְעֶסֶק בְּקִדְּוֹשׁ
חֲבָרוּ. אָבֵל אִם קִדְּשׁ לְשָׁנִים כְּאַחַת שְׁנִיָּהֶם כְּשָׂרִין
שְׂאִין מִלְאָכָתוֹ פּוֹסֵלֶת מִי אַחֲרִים:

ה הַמִּמְלָא לְעִצְמוֹ בְּשִׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת בְּקִדְּוֹשׁ אֶחָד
פְּסוּל. בְּשָׁנֵי קִדְּוִשִׁים כְּשֶׁר. קִדְּשׁ לְעִצְמוֹ בְּשִׁתֵּי יָדָיו
כְּאַחַת בְּקִדְּוֹשׁ אֶחָד כְּשָׂרִים בְּשָׁנֵי קִדְּוִשִׁין פְּסוּלִין.
מִלָּא וְקִדְּשׁ בְּשִׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת לְעִצְמוֹ שְׁנִיָּהֶן פְּסוּלִין.
מִלָּא לְאַחֶר בְּשִׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת בְּקִדְּוֹשׁ אֶחָד כְּשֶׁר
בְּשָׁנֵי קִדְּוִשִׁין פְּסוּלִין. קִדְּשׁ לְאַחֶר בְּשִׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת
בֵּין בְּקִדְּוֹשׁ אֶחָד בֵּין בְּשָׁנֵי קִדְּוִשִׁין שְׁנִיָּהֶן כְּשָׂרִים.
מִלָּא וְקִדְּשׁ בְּשִׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת לְאַחֶר הַמְּלוֹי פְּסוּל
וְהַקִּדְּוֹשׁ כְּשֶׁר. זֶה הַכֹּלֵל כֹּל מְלוֹי שְׁעָשָׂה עִמּוֹ
מִלְאָכָה בֵּין שְׂמֵלָא לְעִצְמוֹ בֵּין שְׂמֵלָא לְאַחֶר פְּסוּל.
וְכֹל מַיִם שְׁנַתְמִלְאוּ כְּהִלְכָתָן וְעָשָׂה מִלְאָכָה קִדְּם
שְׁיִתֵּן אֶת הָאָפֶר אִם הָיוּ הַמַּיִם שְׁלוֹ הָרִי הֵן פְּסוּלִין.
וְאִם הָיוּ שֶׁל אַחֶר כְּשָׂרִין. וְכֹל דְּבָר שֶׁבִּידּוֹ וְעָשָׂה
מִלְאָכָה בֵּין שֵׁשׁ שָׁם שׁוֹמֵר שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה מִלְאָכָה בֵּין
שְׂאִין [שָׁם] שׁוֹמֵר פְּסוּל. וְדָבָר שְׂאִינוֹ בִּידּוֹ וְעָשָׂה
מִלְאָכָה אִם יֵשׁ [שָׁם] שׁוֹמֵר לֹא פְּסוּל. אִם אֵין שָׁם
שׁוֹמֵר פְּסוּל:

ו הָאוֹמֵר לְחַבְרוּ קִדְּשׁ לִי וְאֶקְדֵּשׁ לָךְ וְקִדְּשׁוּ זֶה לְזֶה
הִרְאִשׁוֹן כְּשֶׁר וְהַשְּׁנֵי פְּסוּל שְׁהָרִי קִדְּשׁ בְּשִׁכְר. אָמַר
לוֹ מִלָּא לִי וְאֶמְלֵא לָךְ וּמִלְאוּ זֶה לְזֶה הִרְאִשׁוֹן פְּסוּל
הוֹאִיל וּכְנֻנְתּוֹ שִׁימְלֵא לוֹ חֲבָרוּ. חֲלָף מְלוֹי זֶה הָרִי
זֶה כְּמִמְלָא לוֹ וְלֵאחֶר שְׁהֵן פְּסוּלִין. וְהַשְּׁנֵי כְּשֶׁר
שְׁהַמְּלוֹי בְּשִׁכְר מִתָּר וְהָרִי לֹא עָשָׂה מִלְאָכָה אַחֶר
שְׂמֵלָא וְאֵין בְּכַנְנְתּוֹ מְלוֹי אַחֶר:

ז הָאוֹמֵר לְחַבְרוּ קִדְּשׁ לִי וְאֶמְלֵא לָךְ שְׁנִיָּהֶן כְּשָׂרִין
שְׁהַמִּלְאָכָה אֵינָה פּוֹסֵלֶת הַקִּדְּוֹשׁ וְהַמְּלוֹי בְּשִׁכְר

מִתָּר. מֵלֵא לִי וְאֶקְדַּשׁ לְךָ שְׁנִיחַן פְּסוּלִין. זֶה שְׁמֵלֵא
בַתְּחִלָּה פְּסוּל שְׁהָרִי הוּא כְּמִמְלֵא וּמִקְדַּשׁ כְּאַחַת
וּפְסוּל הַמַּיִם בְּמִלְאָכָה. וְזֶה שְׁקַדַּשׁ בְּאַחֲרוֹנָה פְּסוּל
שְׁהָרִי קַדַּשׁ בְּשֹׁכֵר וּכְאֵלוֹ הַחֲזִיר חוֹב שְׁעָלָיו:

ח הַהוֹלֵךְ לְקַדַּשׁ הָרִי זֶה נוֹטֵל אֶת הַמִּפְתָּח וּפּוֹתַח
לְהוֹצִיא הָאֵפֶר. וְנוֹטֵל קַרְדָּם אִם צָרִיךְ לַחֲפֹר בּוֹ
אֵפֶר הַפְּרָה. וְנוֹטֵל סֶלֶם וּמוֹלִיךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם
לְהָבִיא הָאֵפֶר וְכֹשֶׁר. וְאִם מְשַׁנְטֵל הָאֵפֶר לְקַדַּשׁ בּוֹ
כֶּסֶה הַכְּלִי שְׁהִיָּה בּוֹ הָאֵפֶר. אוֹ שְׁהִיָּף אֶת הַדָּלֶת
אוֹ שְׁזַקַּף אֶת הַכְּלִי בְּאַרְץ קָדָם שִׁישְׁלִיךְ הָאֵפֶר
לַמַּיִם פְּסוּל הַמַּיִם. אָבֵל הָאֵפֶר כֹּשֶׁר לְקַדַּשׁ בּוֹ מַיִם
אַחֲרִים. זָקַף אֶת הַכְּלִי שִׁישׁ בּוֹ הָאֵפֶר בִּידּוֹ כְּדִי
שֶׁלֹּא יִתְפַּזֵּר כְּשֵׁרִים מִפְּנֵי שְׂאֵי אֶפְשָׁר שְׁהָרִי אִם
הַנִּיחוֹ בְּאַרְץ פְּסוּל. וְאִם כֶּסְהוֹ פְּסוּל. נָטַל אֶת הָאֵפֶר
וְרָאָה שֶׁהוּא מְרַבָּה וְהַחֲזִיר מְמַנּוֹ כֹּשֶׁר. נָתַן הָאֵפֶר
עַל הַמַּיִם וְרָאָה שֶׁהוּא מְרַבָּה וְנָטַל מְמַנּוֹ לְקַדַּשׁ מַיִם
אַחֲרִים כֹּשֶׁר. קָרַסֶם עָלָה זֵית לַחֲתוֹת בּוֹ הָאֵפֶר אִם
בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא יִחֲזִיק אֵפֶר הַרְבֵּה פְּסוּל וְאִם בְּשִׁבִיל
שִׁיכְנֶס הָאֵפֶר בַּכְּלִי כֹּשֶׁר:

הַלְכוֹת פְּרָה אֲדוּמָה - פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א כִּי־צַד מְקַדְּשִׁין אֶת הַמַּיִם בְּאֵפֶר הַפְּרָה. נוֹתֵן אֶת
הַמַּיִם שְׁנַתְּמֵלְאוּ לְשֵׁם מִי חֲטָאת בַּכְּלִי וְנוֹתֵן אֵפֶר
עַל פְּנֵי הַמַּיִם כְּדִי שִׁיִּרְאָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. אֵף עַל פִּי
שֶׁהוּא חֲבִית גְּדוֹלָה מְלֵאָה מַיִם. וּמְעַרְבֵי הַכֹּל. וְאִם
נָתַן הָאֵפֶר תְּחִלָּה וְאַחַר כֶּךָ נָתַן עָלָיו הַמַּיִם פְּסוּל.
וּמֵהוּ זֶה שְׁנֵאֲמַר בַּתּוֹרָה וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים. כְּדִי
לְעַרְבֵי אֶת הָאֵפֶר בַּמַּיִם:

ב הַמְּקַדַּשׁ צָרִיךְ שִׁיתְּפֹנֵן וַיִּתֵּן הָאֵפֶר בִּידּוֹ עַל הַמַּיִם
שְׁנֵאֲמַר וְלִקְחוּ לְטָמֵא עַד שִׁיִּהְיֶה מִתְּפֹנֵן לְקַדּוֹשׁ
וְלִמְלוֹי וְלִתְהִיָּה. אָבֵל אִם נָפַל הָאֵפֶר מִן הַכְּלִי שִׁישׁ
בּוֹ הָאֵפֶר לְתוֹךְ הַמַּיִם. אוֹ שְׁנָטַל הָאֵפֶר בִּידּוֹ וּדְחָפוֹ
חֲבָרוֹ אוֹ הִרוּחַ וְנָפַל הָאֵפֶר מִידּוֹ עַל הַמַּיִם. אוֹ
שְׁנָפַל הָאֵפֶר מִידּוֹ עַל צֵד הַכְּלִי אוֹ עַל יָדּוֹ וְאַחַר
כֶּךָ נָפַל לַמַּיִם הָרִי זֶה פְּסוּל:

ג קדש פחות מקדי הנאה בכלי זה ופחות מקדי הנאה בכלי אחר לא נתקדשו. היה האפר צף על פני המים וכנס ממנו מלמעלה וקדש בו מים אחרים הרי אלו מקדשין. וכל שנגע במים אין מקדשין בו פעם שניה ואף על פי שנגבו. ואפלו נשבה הרוח ונתנה את האפר על גבי המים אינו מנגבו ומקדש בו:

ד כלי קטן שהיה בתוך כלי גדול והן מלאין מים והמים מערבין כיון שנתן האפר במים שבכלי הגדול נתקדשו כל המים שבתוך הכלי הקטן. ואף על פי שהיה פיו צר ביותר ולא נכנס לו אפר שהרי המים כלן מערבין:

ה היה ספוג בתוך המים בעת שנתן האפר הרי המים שבספוג פסולין מפני שאינן בכלי. כיצד יעשה. זולף את כל המים עד שמגיע לספוג ולא יגע בספוג. ואם נגע בספוג אף על פי שהמים צפין על גביו כל שהן פסולין. מפני שהמים שבספוג יוצאין ומתערבין במים הפשרין. נפל ספוג לתוך המים המקדשין נוטלו וסוחטו חוץ לכלי והמים שבכלי פשרין:

ו שתי שקתות שבאבן אחת שנתן את האפר לתוך אחת מהן אין המים שבשניה מקדשין. ואם היו נקובות זו לזו כשפופרת הנוד או שהיו המים צפין על גביהן אפלו כקלפת השום ונתן אפר לאחת מהן הרי המים שבשניה מקדשין:

ז שתי אבנים שהקיפן זו לזו ועשאן שקת וכן שתי ערבות. וכן שקת שנחלקה ונתן אפר בחלק אחד מהן. המים שביניהן אינן מקדשין. ואם חברן בסיד או בגפסיס והם יכולות להנטל פאחת המים שביניהן מקדשין:

ח מים מקדשין שנתערבו בהן מים אחרים כל שהוא אפלו מים שנתמלאו לקדוש הרי אלו פסולין. וכן אם ירד לתוכן טל הרי אלו פסולין.

נפל לתוכן משקין ומי פרות יערה הכל וצריך לנגב הכלי ואחר כן יתן לתוכו מים מקדשין אחרים. נפל לתוכן דיו קומוס וקנקנתום וכל דבר שהוא רושם יערה ואין צריך לנגב. שאם ישאר שם דבר הרושם הרי הוא נראה:

ט המטביל כלי לחטאת במים שאינן ראויין לקדש צריך לנגב ואחר כך יקדש בו. הטבילו במים הראויין לקדש אינו צריך לנגב. ואם הטבילו לאסוף בו מים מקדשין בין כך ובין כך צריך לנגב: י קרויה שהטבילה במים הראויין לקדש מקדשין בה. אבל אין אוספין לתוכה מי חטאת מפני שהמים שהטבילה בהן נבלעים בתוכה ויוצאין ומתערבין במי חטאת ופוסלין אותן. נטמאת והטבילה אין מקדשין בה שהמשקין הטמאין הנבלעין בגופה יצאו ויתערבו במים שמקדשין אותן בתוכה:

יא מים מקדשין שנפל לתוכן שקצים ורמשים ונתבקעו או שנשתנו מראיהן פסולין. אפילו היו יבשים ביותר כגון הנמלה והרירה והכנה שבתבואה. נתן לתוכה חפושין אף על פי שלא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן הרי המים פסולין מפני שהיא כשפופרת והמים נכנסין בתוכה ויוצאין מתוכה עם הלחה שבה:

יב מים מקדשין ששתה מהן בהמה או חיה פסולין. וכן כל העופות פסולין חוץ מן היונה מפני שהיא מוצצת ואין ריר יוצא מפיה ומתערב במים. וכן כל השרצים ששתו אינן פוסלין חוץ מן החלדה מפני שהיא מלקקת בלשונה ונמצאת הלחה יוצאה מפיה למום:

יג מי חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן כשרים. נשתנו מחמת עשן פסולין. הגלידו וחזרו ונמחו כשרים אפלו נמחו בתמה אבל אם המחן באור פסולין:

יד אפר חטאת שנשתנו מראיו מחמת עצמו או מחמת עשן כשר. נשתנו מחמת אבק או שנפל לתוכו סיד או גפסיס או שנתערב בו אפר מקלה כל שהוא הרי זה פסול:

טו החושב על מי חטאת לשתותן לא פסולן עד שישתה מהן. ואם שפך מן הכלי לתוך גרונו ולא נגעה שפתו במים שבכלי לא פסול:

טז כלי שיש בו מים מקדשין שהניחו מגלה ובא ומצאו מכסה הרי אלו פסולין שמא אדם שאינו טהור לחטאת נגע בהן שהרי אדם פסחו בנדאי. הניחו מכסה ובא ומצאו מגלה אם יכולה החלדה לשתות ממנו או שיירד לו טל בליקלה פסולין ואם לאו כשרין מפני שיש כאן שתי ספקות ספק אדם גלה או בהמה חיה ורמש ואם תמצי לומר אדם גלהו שמא היה טהור לחטאת או לא:

יז המוסר מים מקדשין או מים שנתמלאו לקדוש לטמא לשמרן הרי אלו פסולין:

יח שנים שהיו שומרין את המים ונטמא אחד מהן כשרים מפני שהן ברשותו של שני. טהר וחזר לשמר ונטמא השני כשרים מפני שהן ברשותו של ראשון. נטמאו שניהן פאחת המים פסולין:

הלכות פרה אדומה - פרק עשירי

א הממלא מים לקדוש אינו צריך שיהיה הוא עצמו המקדש והמזה אלא מקדש אחד ומזה אחד. וכן ממלא אדם בכלי ומערה בכלי לכלי ומקדש בכלי אחר ומערה המים המקדשין בכלי לכלי ומזה בכלי אחר:

ב ממלא אדם מים ומניחן אצלו בלא קדוש כל זמן שירצה ואין בכך כלום. ומזליכן ממקום למקום ומעיר לעיר ונותן עליהן אפר ומקדשן בכל עת שירצה. וכן המים המקדשין מניחן אדם אצלו ימים ושנים ומזה מהן בכל יום שהוא צריך עד שיתמו ומזליכן ממקום למקום ומעיר לעיר. ומשמר אדם

אָפֶר פָּרָה אָצְלוֹ וּמוֹלִיכָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וּמַעִיר לְעִיר. פֶּעַם אַחַת הוֹלִיכּוּ כָּלִי שֶׁהָיָה בּוֹ מִי חֲטָאת בְּסַפִּינָה בִּיַרְדֵּן וְנִמְצָא כְּזוֹת מִן הַמַּת בְּקִרְקַע הַסַּפִּינָה וְנִטְמְאוּ הַמַּיִם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה גָּזְרוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל שָׂאִין מִעֲבִירִין מִי חֲטָאת וְלֹא אָפֶר חֲטָאת בְּנֶהָר וּבְסַפִּינָה וְלֹא יִשִּׁיטֵם עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְלֹא יַעֲמִד בְּצַד הַנֶּהָר מִכָּאן וְיִזְרְקֵם לְצַד הַשָּׁנִי. אָבֵל עוֹבֵר הוּא אָדָם בְּמַיִם עַד צוֹאָרוֹ וּבִיָּדוֹ אָפֶר פָּרָה אוֹ מַיִם מְקַדְּשִׁין. וְכֵן אָדָם וְכֻלָּיִם הַרְיָקָנִים שֶׁהֵן טְהוֹרִין לְחֲטָאת וּמַיִם שֶׁנִּתְמַלְאוּ לְחֲטָאת וְעַדִּין לֹא נִתְקַדְּשׁוּ מִעֲבִירִין אוֹתָם בְּנֶהָר בְּסַפִּינָה:

ג מִעֲבִירִין מַיִם מְקַדְּשִׁין בְּסַפִּינָה בְּיָם הַגָּדוֹל וְשִׁטִּין [בָּהֶם] עַל פְּנֵי הַמַּיִם. שְׁלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא עַל הַמַּיִם הַמְקַדְּשִׁין וְעַל הָאָפֶר בְּנֶהָר:

ד הַמוֹלִיךְ מַיִם לְקַדְּשׁוֹן וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר מַיִם שֶׁנִּתְקַדְּשׁוּ לֹא יִפְשִׁיל הַכָּלִי לְאַחֲזָרְיוֹ אֶלָּא לְפָנָיו שֶׁנֶּאֱמַר 'לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נִדְּהָ' בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן שְׂמוֹרִין הֵן מִי נִדְּהָ וְאִם לָאוּ פְּסוּלִין. מִלֵּא שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת נוֹתֵן אַחַת לְפָנָיו וְאַחַת לְאַחֲזָרְיוֹ מִפְּנֵי שְׂאֵי אֶפְשָׁר:

ה מִי חֲטָאת שֶׁשָּׁקֵלן בְּמִשְׁקָל אִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ פְּסוּלִין וְאִם לָאוּ כְּשֵׁרִין. אָבֵל אִם שָׁקֵל דְּבָרִים אַחֲרִים בְּמִי חֲטָאת הוֹאִיל וְעֵשָׂאן מִשְׁקֶלֶת פְּסוּלֵן שָׂאִין זֶה מִשְׁמֶרֶת. כָּל אֵלוֹ הַטְּהוֹרִים שֶׁמְמַלְאִין אוֹ שֶׁמְקַדְּשִׁין אוֹ שֶׁמְזִין וְכֵן כָּל הַכָּלִים שֶׁמְמַלְאִין וּמְקַדְּשִׁין מֵהֶם וְשֶׁמְזִין מֵהֵן אִם הָיוּ טְבוּלֵי יוֹם אִף עַל פִּי שְׁלֹא הָעֵרִיב שֶׁמֶשֶׁן הָרִי אֵלוֹ כְּשֵׁרִים. שְׁכָל מַעֲשֵׂה הַפָּרָה וְהַמְלוּי וְהַקְדוּשׁ וְהַהֲזָה כְּשֶׁר בְּטְבוּל יוֹם כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּמִפְּנֵי הַצְּדוּקִין מְטַמְאִין אֶת כָּל כָּלִי שֶׁטָּף וּמְטַבִּילִין אוֹתָן וְאַחַר כֵּן מִשְׁתַּמְשִׁין בָּהֶן בְּמִי חֲטָאת:

ו הַכָּל כְּשֵׁרִין לְהַזוֹת חוּץ מֵאִשָּׁה וְטַמְטוּם וְאַנְדְּרוּגִינוּס [וְחֶרֶשׁ שׁוֹטֵה] וְקִטָּן שָׂאִין בּוֹ דַּעַת. אָבֵל קִטָּן שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת כְּשֶׁר לְהַזוֹת וְהָעֵרֵל כְּשֶׁר לְהַזוֹת שָׂאִין הָעֵרֵל טָמֵא. קִטָּן שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת שֶׁהֲזָה וְהָאִשָּׁה

מסעדתו כגון שאחזה לו המים בידו הזאתו כשרה
 ובלבד שלא תאחז בידו בשעת הזאתה. ואם אחזה
 בידו בשעת הזיתו פסולה:

ז המזה צריך לכונן ולהזות על הטמא לטהרו ואם
 הזזה שלא בכונה הזאתו פסולה. אבל זה שמזין
 עליו אינו צריך כונה אלא מזין על האדם לדעתו
 ושלא לדעתו. המתכונן להזות לפניו והזה לאחוריו
 לאחוריו והזה לפניו הזיתו פסולה. נתכונן להזות
 לפניו והזה לצדדין של פניו הזיתו כשרה:

ח המזה אינו צריך טבילה לכל הזיה אלא טובל
 את האזוב ומזה הזיה אחר הזיה עד שיגמרו המים.
 ומזה הזיה אחת על כמה בני אדם או על כמה
 פלים כאחת אפלו מאה. כל שנגע בו מן המים כל
 שהוא טהור והוא שיתכונן המזה להזות עליו. טבל
 את האזוב ונתכונן להזות על דבר שמקבל טמאה
 או על האדם והזה מאותה טבילה על דבר שאינו
 מקבל טמאה או על הבהמה. אם נשאר מים באזוב
 אינו צריך לחזור ולהטביל אלא מזה מן השאר על
 האדם או על הפלים הטמאים שהרי תחלת
 טבילתו כשרה היתה. אבל אם טבל את האזוב
 להזות על דבר שאינו מקבל טמאה או על הבהמה
 והזה על האדם או על הפלי הטמא הזיתו פסולה
 עד שיחזור ויטבל פעם שניה ויתכונן להזות על
 האדם או על דבר המקבל טמאה:

ט הטביל את האזוב ונתכונן להזות על דבר שאינו
 מקבל טמאה המים המנטפים כשרין לפיכך אם
 נטפו בכלי וחזר והטביל בהן את האזוב בכונה
 להזות על דבר המקבל טמאה הזיתו כשרה:

י מי חטאת שנתמעטו טובל בהן אפלו ראשי
 גבעולין ומזה ובלבד שלא יספג. צלוחית שפיה צר
 טובל ומעלה כדרךכו ומזה ואינו צריך להזהר
 שמא יגע בצדי הכלי בפעם שניה:

רמב"ם פרק אחד

הלכות מגילה וחנוכה פרק ג

הלכות מגילה וחנוכה - פרק שלישי

א בבית שני כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסק בתורה ובמצוות. ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם ונכנסו להיכל ופרצו בו פרצות וטמאו הטהרות. וצר להם לישראל מאד מפניהם ולחצונם לחץ גדול עד שרחם עליהם אלהי אבותינו והושיעם מידם והצילם וגברו בני חשמונאי הפהנים הגדולים ותרגום והושיעו ישראל מידם והעמידו מלך מן הפהנים וחרזה מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד חרבן השני:

ב וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בכ"ה בחדש כסלו הנה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא הנה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור:

ג ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו שתחלתן כ"ה בכסלו ימי שמחה ותלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס. וימים אלו הן הנקראין חנכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים. והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים פקריאת המגלה:

ד כל שחיב בקריאת המגלה חיב בהדלקת נר חנכה והמדליק אותה בלילה הראשון מברך שלש ברכות ואלו הן. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנכה ושעשה נסים לאבותינו וכו'. ושחתינו וקימנו וכו'. וכל הרואה אותה ולא ברך מברך שתיים. שעשה נסים לאבותינו ושחתינו. ובשאר הלילות המדליק

מְבַרְךָ שְׁתִּים וְהִרְוָאָה מְבַרְךָ אַחַת שְׁאִין מְבַרְכִין
שֶׁחֲחִינוּ אֶלָּא בְּלִילָה הִרְאִישׁוֹן:

ה בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְשֻׁמוֹנֵת הַיָּמִים אֵלּוּ גּוֹמְרִין אֶת
הַהֶלֶל וּמְבַרְךָ לְפָנָיו אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְגַמֵּר אֶת הַהֶלֶל בֵּין יָחִיד בֵּין צְבוּר. אַף עַל פִּי
שֶׁקְרִיאַת הַהֶלֶל מִצְוָה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים מְבַרְךָ עָלָיו
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ כְּדָרְךָ שֶׁמְבַרְךָ עַל
הַמְּגִלָּה וְעַל הָעֵרוּב. שְׁכָל וְדָאֵי שֶׁל דְּבָרֵיהֶם
מְבַרְכִין עָלָיו. אֲבָל דְּבַר שֶׁהוּא מִדְּבָרֵיהֶם וְעַקֵּר
עֲשִׂיתָן לוֹ מִפְּנֵי הַסֶּפֶק כְּגוֹן מַעֲשֵׂר דְּמָאֵי אִין
מְבַרְכִין עָלָיו. וְלָמָּה מְבַרְכִין עַל יוֹם טוֹב שְׁנֵי וְהֵם
לֹא תִקְנוּהוּ אֶלָּא מִפְּנֵי הַסֶּפֶק כְּדִי שְׁלֹא יִזְלְזְלוּ בוֹ:

ו וְלֹא הֶלֶל שֶׁל חֲנֻכָּה בְּלִבְד הוּא שֶׁמִּדְּבָרֵי סוֹפְרִים
אֶלָּא קְרִיאַת הַהֶלֶל לְעוֹלָם מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים בְּכָל
הַיָּמִים שְׁגוֹמְרִין בָּהֶן אֶת הַהֶלֶל. וְשֻׁמוֹנָה עֶשֶׂר יוֹם
בַּשָּׁנָה מִצְוָה לְגַמֵּר בָּהֶן אֶת הַהֶלֶל. וְאֵלּוּ הֵן. שְׁמוֹנֵת
יָמֵי הַחֵג. וְשְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה. וְרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וְיוֹם
עֲצֵרֶת. אֲבָל רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים אִין בָּהֶן
הֶלֶל לְפִי שֶׁהֵן יָמֵי תְּשׁוּבָה וְיִרְאָה וּפְחַד לֹא יָמֵי
שְׂמִחָה יִתְּרָה. וְלֹא תִקְנוּ הֶלֶל בְּפוּרִים שֶׁקְרִיאַת
הַמְּגִלָּה הִיא הַהֶלֶל:

ז מְקוֹמוֹת שְׁעוֹשִׂין יוֹם טוֹב שְׁנֵי יָמִים גּוֹמְרִין אֶת
הַהֶלֶל עֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם. תְּשַׁעַה יָמֵי הַחֵג. וְשְׁמוֹנָה
יָמֵי חֲנֻכָּה. וְשְׁנֵי יָמִים שֶׁל פֶּסַח. וְשְׁנֵי יָמִים שֶׁל
עֲצֵרֶת. אֲבָל בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים קְרִיאַת הַהֶלֶל מְנַהֵג
וְאִינוּ מִצְוָה. וּמְנַהֵג זֶה בְּצְבוּר לְפִיכָף קוֹרְאִין
בְּדִלוּג. וְאִין מְבַרְכִין עָלָיו שְׁאִין מְבַרְכִין עַל הַמְּנַהֵג.
וְיָחִיד לֹא יִקְרָא כָּלֵל. וְאִם הִתְחִיל יִשְׁלִים וְיִקְרָא
בְּדִלוּג כְּדָרְךָ שֶׁקוֹרְאִין הַצְּבוּר. וְכֵן בַּשָּׂאֵר יָמֵי
הַפֶּסַח קוֹרְאִין בְּדִלוּג כְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים:

ח כִּיצַד מְדַלְגִין. מִתְחִילִין מִתְחַלֵּת הַהֶלֶל עַד
'תְּלִמִּישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיָּם' וּמְדַלֵּג וְאוֹמֵר 'ה' זְכָרְנוּ יְבָרְךָ'
כּו' עַד 'הִלְלוּיָהּ' וּמְדַלֵּג וְאוֹמֵר 'מָה אָשִׁיב לָהּ' עַד
'הִלְלוּיָהּ' וּמְדַלֵּג וְאוֹמֵר 'מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְה' עַד

סוף התלל. זה הוא המנהג הפשוט. ויש מדלגין דלוג אחר:

ט כל היום פשר לקריאת התלל. והקורא את התלל למפרע לא יצא. קרא ושהה וחזר וקרא אף על פי ששהה כדי לגמר את כלו יצא. ימים שגומרין בהן את התלל יש לו להפסיק בין פרק לפרק אבל באמצע הפרק לא יפסיק. וימים שקוראין בהן בדלוג אפלו באמצע הפרק פוסק:

י כל יום שגומרין בו את התלל מברך לפניו. ומקום שנהגו לברך אחריו מברך. כיצד מברך. יהללוך ה' אלהינו כל מעשיך וצדיקים וחסידים עושי רצונך וכל עמך בית ישראל ברנה יודו לשמך כי אתה ה' לך טוב להודות ונעים לשמך לזמר ומעולם ועד עולם אתה האל ברוך אתה ה' המלך המהלל המשבח המפאר חי וקים תמיד ימלוך לעולם ועד:

יא יש מקומות שנהגו לכפל מאודך כי עניתני עד סוף התלל כופלין כל דבר ודבר שתי פעמים. ומקום שנהגו לכפל יכפל ומקום שנהגו שלא לכפל אין כופלין:

יב מנהג קריאת התלל בימי חכמים הראשונים כף היתה. אחר שמברך הגדול שמקרא את התלל מתחיל ואומר הללויה וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללויה וכן על כל דבר. עד שנמצאו עונין בכל התלל הללויה מאה ושלוש ועשרים פעמים סימן להם שנותיו של אהרן:

יג וכן כשהקורא מגיע לראש כל פרק ופרק הן חוזרין ואומרין מה שאמר. כיצד? כשהוא אומר בצאת ישראל ממצרים כל העם חוזרין ואומרין בצאת ישראל ממצרים. והקורא אומר בית יעקב

מֵעַם לַעֲזוֹ וְכָל הָעַם עֹנִין הַלְלוּהָ עַד שִׁיאָמַר
 אֶתְבַּתִּי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי וְכָל הָעַם
 חוֹזְרִין וְאוֹמְרִין אֶתְבַּתִּי כִּי יִשְׁמַע ה' וְכו'. וְכֵן
 כְּשִׁיאָמַר הַקּוֹרָא הַלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם כָּל הָעַם
 חוֹזְרִין וְאוֹמְרִין הַלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם:

יֵד הַקּוֹרָא אוֹמַר אֲנֵא ה' הוֹשִׁיעָה נָא וְהֵם עֹנִין
 אַחֲרָיו אֲנֵא ה' הוֹשִׁיעָה נָא. אַף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רֹאשׁ
 פֶּרֶק. הוּא אוֹמַר אֲנֵא ה' הַצְּלִיחָה נָא וְהֵם עֹנִים אֲנֵא
 ה' הַצְּלִיחָה נָא. הוּא אוֹמַר בְּרוּךְ הַבָּא וְכָל הָעַם
 אוֹמְרִים בְּרוּךְ הַבָּא. וְאִם הָיָה הַמְּקָרָא אֶת הַהֲלֵל
 קֶטֶן אוֹ עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה עֹנָה אַחֲרֵיהֶם מֵה שֶׁהֵן אוֹמְרִין
 מְלָה מְלָה בְּכָל הַהֲלֵל. זֶהוּ הַמְּנַהֵג הַרְאִשׁוֹן וְבוֹ
 רְאוּי לִילָךְ. אָבֵל בְּזִמְנִים אֵלּוּ רְאִיתִי בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת
 מְנַהֲגוֹת מְשֻׁנוֹת בְּקִרְיָאָתוֹ וּבְעֵנִית הָעַם וְאֵין אֶחָד
 מֵהֶם דּוֹמֵה לְאֶחָד:

סה"מ לרמב"ם

שיעור רה: מצות עשה קח.

מצות עשה - מצוה קח היא שצונו והורונו במשפטי מי
 נדה שאמרו שיטהרו בענין אחד וישמאו בענין אחר
 כמו שיתבאר בדקדוק מצוה זו, ודע כי אלו שלשה
 עשר מינין מהטמאות שקדם מנינם והם טומאת נבלה
 ושרצים ואוכלין ומשקין וטומאת נדה ויולדת וצרעת
 אדם [וצרעת בגדים] וצרעת בתים וטומאת זב וזבה
 ושכבת זרע וטומאת מת ומי נדה וטהרת כל אחד מהם
 הוא כתוב בתורה בכתובים רבים ודינים ותנאים כמו
 שכתוב בפרשת ויהי ביום השמיני ובפרשת תזריע
 וזאת תהיה ופרשת פרה אדומה. ואלו הארבע
 פרשיות יכללו כתובים אלו הטמאות כלם. אמנם דיני
 המינין האלו כולם ודקדוק כל מין מהם סדר טהרות
 כולל כל זה. מסכת טהרות מכשירין ועוקצין (כי)
 אלו שלש מסכתות כוללות טומאת אוכלין בלבד
 ולהם הם מחוברים ומה שנמשך מהם מזכרון דין
 מדיני טומאות אחרות אמנם בא בהם במקרה, וכן
 מסכת נדה כוללת דיני זב וזבה ושכבת זרע, ומסכת
 אהלות כוללת דיני טומאת מת, ומסכת פרה כולל מי

נדה לטמא ולטהר. אמנם טומאת נבלות וטומאת שרץ לא נתיחד להם מסכת אבל דיניהם מפוזרים במקומות רבים מהסדר הזה ורוב זה במסכת כלים וטהרות, וכן דברו על שאלות רבות מאלו העניינים במסכת עדיות. וכבר פירשנו זה הסדר בכללו כלומר סדר טהרות פירוש לא יצטרך עמו לעיין ספר אחר בשום דבר מעניני טומאה. (זאת חקת התורה, שהרה הלכות פרה אדומה בט"ו פרקים):